PUBLICAREA SOCIETĂŢII PSIHOLOGICE DE LA MOSCOVA CU ASISTENŢA CALEILOR DE VARĂ A SOCIETĂŢII ÎNTREBĂRI DE FILOZOFIE PSIHOLOGII JURNAL, fondată de prof N Ya Grotom și A A Abrikosov AN XXVII Editat de L M Lopatin Cartea - (II-IÏI) MARTIE-APRILIE, MAZ-IUNIE Z ki g ' * g : /**" * > ■ 'ÓU m ! ms"g? ^-GU Zh :Zí(· Energia Sa Divinul în viața Sa intradivină rămâne transcendent pentru creatură, cu toate acestea, Acțiunile Divinului, revelațiile Sale, puterea divină revărsată în creație, este Același Divin, unul, indivizibil, veșnic existent În acest sens, energia lui Dumnezeu, în toate manifestările ei, ca acțiune a lui Dumnezeu, nedespărțită de Dumnezeu, dar manifestată în creație, este Dumnezeu în creație, Abso-, pofta -Transcendent în sine În instituțiile creștine există și Dumnezeu Însuși, precum și Numele lui Dumnezeu, care este acțiunea constantă a puterii lui Dumnezeu, energia Divinului, este Dumnezeu Întrebări de filosofie, carte - Biblioteca "Runivers" S" BULGAKOV· creație, există o diferență între Dumnezeu în sine și Dumnezeu în creație, totuși * această distincție este stabilită nu de natura divină, ci de creat, de limitare: Dumnezeu este identic cu sine și în în transcendența Sa transcendentală și în energia Sa creatoare, ca Creator și Atotputernic Prin revelația Divinului, creatura primește mai multă cunoaștere despre Dumnezeu decât poate conține, nu numai datorită păcătoșeniei sale, ci și datorită caracterului ei creat Oglinda reflectă, dar nu conține în ea ceea ce se reflectă, mărturisește ființa obiectului nu numai în această reflectare, ci și în sine și pentru în sine, transcendent acestei reflecții și, în același timp, reflectă trăsăturile acestei ființe în sine Prin urmare, însăși esența a ceea ce este reflectat este complet incomensurabilă cu reflectarea, este transcendentă pentru aceasta și, totuși, ea și numai aceasta este reflectată Energiile divine curgând în lume, revelațiile Divinului în creatură, aduc astfel distincție în Divinul însuși, care în această măsură deja încetează să fie pur NU pentru lume, ci, dezvăluind viața divină interioară, face cunoscut că care este necunoscut, aduce în conștiința imanentă ceea ce îi este transcendent, ca să spunem așa, să despartă și să înmulțească Divinul, așa cum o singură rază de soare este despicată și înmulțită în reflexiile și refracțiile sale Pe baza acțiunii lui Dumnezeu în creatură, se știe ce este Dumnezeu în Sine Deși aceste cunoștințe sunt în esență inadecvate, dar tocmai din aceasta cauza reprezinta posibilitatea cresterii si aprofundarii nesfarsite Revelația zeității este înscrisă în hieroglife misterioase în creație purtând pecetea Sa, iar credința creștină dezvăluie doar ceea ce este scris în inima creației În revelaţia creştină se dă că viaţa intra-divine este o trinitate^ - o singură Divinitate în trei poziții, care sunt una în iubirea Divină etern realizată Dumnezeu este Iubire, care nu este o calitate sau proprietate, nu un predicat, ci însăși esența lui Dumnezeu Și în această Iubire Divină fiecare post, dându-se pe Sine însuși Biblioteca "Runivers" SOFISTICITATEA CREATURII iubire, se regăsește în alte posturi, realizează singura Divinitate În Sfânta Treime, caracterul absolut personal al Divinității, ipostaza Sa, se îmbină și cu caracterul absolut suprapersonal al Treimii Sale, "Treimea în Unitate și Unitatea în Treime " Prin revelația celor trei etape, distingerea calitativă se manifestă în viața Sfintei Treimi Paternitatea, substanțialitatea, exod;al doilea post aparține distincției, Logos, viziune, este Inima lui Dumnezeu, în care Tatăl iubește pe Fiul;al treilea post, Duhul Sfânt, simte atât pe Tatăl, cât și pe Fiul, în ei se regăsește și se bucură de Iubirea Divină Treimea se descoperă lumii în trinitatea Tatălui, a Fiului și a Sfântului Duh, ca într-un act de

viață divină legat de un relație internă și desfășurare succesivă
Identități Viața divină în Sfânta Treime este închisă în sine și
absolută, nu are nevoie de nicio împlinire sau revelație exterioară
Este plin de sine, iar dacă poate deveni încă mai plin, nu este pentru
Divin, ci pentru non-Divinitate; spre plinătatea și bucuria vieții
divine poate fi atrasă și viața nedivină sau extra-divină Cu toate
acestea, pentru Zeitate, aceasta nu este nicidecum o evoluție necesară,
ca și cum un fel de Soartă a creației, fără de care autodezvăluirea Lui
nu poate avea loc, ci ■ darul iubirii gratuite, generoase - bunătate -
har și binecuvântare Raze de iubire se revarsă din Plenitudinea Divină,
în excesul ei Divinul pornește de la • Însuși și luminează întunericul
neantului non-Divin, inexistenței Dumnezeirea, care nu cunoaște invidia
sau lăcomia, care în infinitul și absolutitatea Sa nu cunoaște
creșterea, în comparație cu Sine totul se transformă într-o valoare
nulă, vrea să cheme la iubirea Lui chiar și această inexistență, *
Biblioteca "Runivers" ' S BULGAKOV viata nedivina Divinitatea, conform
condescendenței Sale Divine, în renunțarea la iubirea de sine, își
dorește nu-Eșine, nu-Divinitate și pornește din Sine în creație Dar,
punând alături de Sine lumea extra-divină, Zeitatea stabilește astfel o
anumită linie între Sine și lume, iar această linie, care prin însuși
conceptul său este între Dumnezeu și lume x), Creatorul și creatura,
este ea însăși nici una, nici alta, ci ceva cu totul special, care
leagă și separă una și alta Îngerul creației și începutul căilor lui
Dumnezeu este Sf Sofia Divina Sofia este dragostea Iubirii Treimea
Divină, Iubirea-Dumnezeu, în actul Său închis, autosuficient, etern al
Iubirii Divine, substanțiale, plasează în afara (în sensul
exteriorității metafizice) obiectul acestei Iubiri Divine, îl iubește
și, prin urmare, se revarsă asupra lui puterea dătătoare de viață a
Iubirii triple Desigur, acest obiect al Iubirii nu este doar o idee
abstractă sau o oglindă moartă, nu poate fi decât o ființă vie care are
o față, un post Și această iubire este Sophia, subiectul etern al
Iubirii lui Dumnezeu, "plăcerea* ", "bucurie", "jocuri" Este imposibil
să ne gândim la Sofia, "Ideea" lui Dumnezeu (pentru a o spune în
termeni platonici) doar ca la o reprezentare ideală, lipsită de
concretețe vitală și putere de a fi a acelui cuvânt în limbajul uman),
trebuie să ne gândim în cel mai real sens, ca ens realissimum, și
tocmai această realitate foarte reală o are Ideea lui Dumnezeu, Divina
Sofia Sophia nu este doar iubită, ci iubește și cu iubire reciprocă,
iar în această iubire reciprocă ea primește totul este TOTUL) μεταξό
platonic, care determină locul metafizic al ideilor în lume Biblioteca
"Runivers" Sofistica Creaturii al patrulea post Nu participă la viața
Divinului, nu este Dumnezeu, nu transformă tripul în patru, trinitatea
în patru Ea însăși se află în afara lumii Divine, nu intră în
plinătatea ei auto-închisă, absolută Dar ea este admisă în ea prin
condescendența de nedescris a iubirii lui Dumnezeu, și în acest fel
dezvăluie tainele Divinității și adâncurile Sale și se bucură, "se
joacă" cu aceste daruri în fața lui Dumnezeu Sophia se dăruiește și
Iubirii Divine și primește darurile ei, dezvăluirile secretelor ei Dar
ea se dăruiește altfel decât Vpostale Divine, Care rămân invariabil în
Divinitatea consubstanțială, se împlinesc prin El și prin El Însuși
Sofia acceptă doar, neavând nimic de dăruit, conține doar ea concepe
totul în ea însăși În acest sens, ea este feminină, receptivă, nu este
Dumnezeu, deși este divină, este "Feminitatea eternă" Împreună cu
aceasta este lumea ideală, inteligibilă, TOT, adevărat εν καί παν ,
toate-una)) În acest sens (adică, deloc păgân) se poate spune că ea
este o "zeiță", acea creatură misterioasă pe care strămoșii noștri o

înfățișau uneori - pe icoanele Sfintei Sofia ca o creatură feminină Întâlnim un exemplu de asemenea folosire a cuvintelor Vl Solovyov în ciclul poeziei sale sophia-nyh, unde, apropo, există un asemenea apel la "neii^ Aproape, departe, nu aici și nici acolo Pe tărâmul viselor mistice, Într-o lume invizibilă pentru ochii muritorilor Într-o lume fără râs și lacrimi^ Acolo eu, zeiță, pentru prima dată te-am recunoscut Într-o noapte de ceață Eram un copil ciudat atunci, aveam vise ciudate Este greu de presupus că expresia "zeiță" în aplicare la Sofia de către Vl Solovyov a fost o lasătură sau doar o imagine poetică și nu o expresie exactă a gândului său ■) Fundamentele teologice ale filozofiei tuturor sunt date mai deplin și mai precis în cartea preoților L Florensky: "Stâlpul și afirmarea adevărului", litera de Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV "Al patrulea Post", acceptând în sine revelația misterelor Divinului, introduce prin sine și pentru sine distincție, ordine, consistență interioară în viața Treimii Divine, percepe Divinitatea una și toată, ca o triplă - Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt esență din Tatăl, ea este o creație și fiică a lui Dumnezeu;cunoscând Logosul Divin și fiind cunoscută de El, este mireasa Fiului (Cântarea Cântărilor) și a soției a Mielului (Apocalipsa); primind revărsarea darurilor Duhului Sfânt, ea este Biserica și împreună devine Maica Fiului întruchipată prin infuzia Duhului Sfânt din Maria, Inima Bisericii, este sufletul ideal al făpturii, Frumusețea Și toate acestea împreună: Fiică și Mireasă, Soție și Mamă, Treimea Binelui, Adevărul, Frumusețea, Sfânta Treime din lume, este dumnezeiasca Sofia Al doilea post, Hristos, este în principal adresată Sofiei, căci El este lumina lumii, El este întreaga ființă (Ion I), și, percepând razele Logosului, Sofia însăși devine Christophia, Logosul în lume și, ca și El, este iubită de Postul Tatălui, revărsând asupra ei darurile Duhului Sfânt Este de remarcat faptul că în iconografia și liturghia Sf Sofia se apropie uneori aproape de punctul de identificare cu Hristos, devenind doar puterea sau atributul Lui (Hagia Sofia la Constantinopol sub împăratul Iustinian), alteori cu Maica Domnului (sărbătoarea Sfintei Sofia este legată de Adormirea Maicii Domnului) Dumnezeu), apoi cu Biserica slăvită, cerească și pământească, apoi cu chipul feminin al Miresei din Cântarea Cântărilor (pe unele icoane), apoi chiar și cu cosmosul Sofia nu este Dumnezeu, fiind în afara plinătății divine a Sfintei Treimi; fără a introduce cuaternarul în Divinitate, este începutul unei pluralități, al unei multipostalități create, pentru că prin el și după el pot urma și într-adevăr să urmeze multe ipostaze (oameni și îngeri), aflându-se într-o relație sophianică cu Divinul, percepând Sfântul, la care mă refer cititorii Aici este adunat bogat material iconografic și liturgic Biblioteca "Runivers" Sofistica Creaturii El la Sofia și prin Sofia Ca Feminitate, Sophia doar acceptă, dar nu completează viața divină Ea este divină în dragostea ei pentru Divin, în capacitatea ei de a se dărui și de a se contopi cu El, dar în același timp rămâne doar o Feminitate receptivă Dacă am permite în el un principiu original, auto-creativ, l-am transforma astfel în al patrulea post al Divinului, care, însă, ar reflecta doar cele trei posturi, fără a avea propria sa originalitate, adică ar cădea în contradicţie şi în erezie blasfemioasă Respingându-i Feminitatea, capacitatea de a concepe și a concepe, am priva-o de energia vitală, transformând-o într-o imagine în oglindă ideală, ceva iluzoriu, pe care dragostea lui Dumnezeu nu se poate sprijini Concepția divină nu poate fi decât o esență "Dumnezeu gândește în lucruri" și, în plus, numai în ființe vii, însuflețite Și Divina Sophia, ca Eternul Feminin, nu este o oglindă a lui Dumnezeu (cum o definește Boehme de

mai multe ori), ci o imagine feminină, dăruitoare și primirea În Feminitate este secretul lumii în "începutul" ei feminin, αρχή, rrwin (bereshit), se naște deja înainte de a fi creat și din această sămânță a lui Dumnezeu, prin descoperirea a ceea ce a fost pus în ea, lumea a fost creat din nimic Această generație este, desigur, ceva fundamental diferit de acea naștere din sânul Său, prin care Tatăl veșnic, atemporal, fără bărbat și fără femeie dă naștere pe Unul Născut, Preaiubitul Său Fiu și în El și prin El regenerează copiii lui Dumnezeu, născuți nu din carne și sânge, ci din Dumnezeu Nașterea lumii în Sofia este acțiunea întregii Sfinte Treimi în fiecare dintre posturile ei, extinzându-se la ființa receptivă, Eterna Feminitate, care prin aceasta devine începutul lumii, parcă natura naturans, care formează baza a naturii naturale, lumea creată Ce este ea însăși, Eternul Feminin, natura naturans în esența ei? Este o creatură? Nu, nu o creatură Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV deoarece nu este creat Începutul creației este nimic, inexistență, άπειρον, vid Dar în Sophia nu există nu, ci există doar da pentru tot, nu există inexistență, care este marginea unei ființe individuale, dezbătute, care separă, sfâșie tot-unitatea pozitivă Sophia, deși nu este Absolutul sau Dumnezeu, dar are ceea ce are, direct de la Dumnezeu sau în mod absolut, este eliberată de scufundarea în nimic, ceea ce este caracteristic existenței lumii Prin urmare, nici predicatul ființei nu i se poate atribui, cel puțin în sensul în care îl atribuim lumii create, deși este însăși temelia lumii create Ca atare, se învecinează strâns cu el; totuși, străină de limitările sale, este o linie indefinibilă și de neînțeles între ființă-creatură și supraființă, esența Divinului, nici ființă, nici supraființă Adesea recurgem la expresii monotone - Dumnezeu există, Sophia există, lumea există - sărăcia limbajului nostru ne obligă să acoperim conținut complet diferit cu aceeași Formula a legăturii gramaticale Expresia Dumnezeu înseamnă accesibilitatea la conștiința creată, existențială, a ceea ce este mai înalt decât ființa și nu este ființa, ci Existența Dumnezeu este transcendent ființei, dar, devenind imanent pentru conștiința ființei, pentru om, El capătă un fel de chip reflectat al ființei Sophia înseamnă implicarea ei directă în a fi, totuși, numai în baza sa, însoțită în același timp de o înstrăinare completă a ființei-neființei, fragmentării, multiplicității fără unitate Este unul-mai multe-totul, unul da fără nu, afirmație fără negație, lumină fără întuneric, este ceea ce nu este în ființă, ceea ce înseamnă că este și nu este, este implicat în a fi de o parte și transcendent față de ea de celălalt, de la el scapă În cele din urmă, lumea înseamnă a fi în inexistență - nimic chemat la a fi, unde insulele ființei sunt spălate de oceanul neființei, unde domnește ființa, devenirea și multiplicitatea Deci, ocupând un loc între Dumnezeu și lume, Sophia rămâne între ele Biblioteca "Runivers" Sofistica Creaturii ființa și superba ființa, nefiind nici una, nici alta, sau fiind amândouă în același timp Natura particulară a Sophiei este evidentă și din relația ei cu temporalitatea Este temporalitatea aplicabilă Sophiei - timpul ca imagine în mișcare a eternității? Pe de o parte, pare a fi inaplicabil, deoarece temporalitatea este indisolubil legată de ființa-neființa, devenirea, pluralitatea; în general, este o proiecție a eternității în neant Dacă ceva lipsește în Sophia, atunci și temporalitatea este absentă Opa concepe totul, are totul în sine, într-un singur act, după imaginea eternității Ea însăși nefiind Eternitate, ea posedă totul într-un mod etern Nu este creată și, prin urmare, nu și-a luat naștere în timp; cu alte cuvinte, timpul nu apare încă odată cu el și în el, pentru că este

ideea lui Dumnezeu în Dumnezeu însuși, dar nu în creație, nu în nimic În acest sens, este supratemporal, dar, pe de altă parte, nu este nici Eternitatea, căci aceasta din urmă aparține în esență numai lui Dumnezeu, este sinonim pentru absolutitatea Sa, esența de sine, autosuficiența A atribui Sofiei o astfel de Eternitate ar însemna să o transformi într-un post divin, adică șterge fiecare linie dintre ea și Dumnezeu, deoarece această linie trebuie stabilită la fel de necondiționat ca între Dumnezeu și creatură, deși într-un sens diferit Deci, Sophia este liberă de timp, se ridică deasupra lui, dar Eternitatea nu îi aparține Ea participă la ea, ca Sophia, ca iubirea Iubirii, totuși, ea participă nu în propria ei esență, ci prin harul Iubirii, prin influența "energiei" divinului, dar nu în funcție de "forța" " (Oneza) Această poziție de mijloc între timp și eternitate, "μεταξύ*, determină natura sa metafizică particulară în raport cu temporalitatea și creaturalitatea Neposedând eternitatea prin fire, Sophia se poate afla în planul temporalității, fiind îndreptată spre ea Mai mult, ea o poate fundamenta singură, dându-i un loc în ea însăși: tocmai acesta este rolul naturii Biblioteca "Runivers" p BULGAKOV naturans în raport cu natura naturata Din ea sau în ea, poate trece timp, care nu ar putea începe direct din Eternitatea) Deși Sophia este supratemporală ca poziție sau stare, ea nu este transcendentă timpului prin natură Întrucât îi aparține unitatea totală pozitivă, ea fundamentează întreaga conexiune a ființei, care stabilește nu o alternanță mecanică, ci o succesiune internă de evenimente, cu alte cuvinte, timpul obiectiv, căci timpul nu este o alternanță simplă, o deplasare a trecutului prin prezent, o fragmentare a ființei ca o fărâmă Sophia conține o sinteză vie și reală a timpului, în care limitele timpului (deși nu temporalitatea în general) se depășesc deja Dacă pot să spun astfel, timpul sofian este un act unic, complex și continuu, dar nu supratemporal, totuși supratemporal: este timpul etern, s-ar putea spune fără teamă de o contradictio in adiecto, totuși doar aparentă, deoarece epitetul etern definește aici doar calitatea timpului, sintetizarea lui) Același lucru s-ar putea spune despre spațialitate, care este analogă timpului în sensul că momentele de fuziune și separare, da și nu, unitate și multiplicitate sunt legate conjugat în ea Se poate spune despre Sophia că este super-spațială, dar în același timp este baza oricărei spațialități Cu toate acestea, despre lungime, mai avem) În "Filosofia Revelației" a lui Schelling (I, - , II, ju -) există remarci extrem de subtile că între eternitate și timp trebuie să existe ceva de la care timpul ar putea începe, care poate deveni antecedent, numai dacă există este o succesiune, iar printr-o astfel de succesiune se stabileste timpul obiectiv Cu toate acestea, din cauza faptului că Schelling nu o cunoaște deloc pe Sophia, nu își poate aprofunda pe deplin propria idee Este absurd să luăm timp în Dumnezeu, iar lui Dumnezeu într-un proces temporal, care, în general, este principalul dezavantaj al întregului său concept) Nu despre această "veșnicie" spune Evanghelia: și acestea merg în chinul veșnic, dar curvele în viața veșnică (Mt , ,) Biblioteca "Runivers" SOFISTICITATEA CREATURII Voi vorbi mai jos în legătură cu chestiunea corpului și a realității Formei Deci, natura metafizică a Sophiei nu este deloc acoperită de categoriile filozofice obișnuite: absolut și relativ, etern și temporal, divin și creat Cu fața întorsă spre Dumnezeu, ea este Chipul, Ideea, Numele Lui Revenită în nimic, ea este temelia veșnică a lumii, Afrodita Cerească, așa cum o numeau Platon și Plotin, în adevărata presimțire a Sophiei Este acea lume muntoasă a ideilor inteligibile, eterne, care s-a deschis contemplației filozofice

și religioase a lui Platon, care l-a mărturisit în învățătura sa, aceasta, în adevăr, sofisma Lumea creată există, având ca bază lumea ideilor care o luminează, cu alte cuvinte, este sofiană, acesta este cel mai mare, mai semnificativ și mai important adevăr despre lume, esența cosmodicei platonismului Este necesar, totuși, să stabilim mai îndeaproape conținutul acestui concept de sofisticare a lumii Pentru aceasta, este necesar să arătăm în ce și de ce lumea Sofia este în același timp Sophia și diferă de ea, nu este Sophia, care este legătura dintre lume și Sophia și abisul care le desparte Aici abordăm problema centrală a cosmodicei în același mod atât pentru platonism, cât și pentru teologia creștină Speculația greacă, care în acest sens este paralelă cu revelațiile artei grecești, ca cel mai incontestabil adevăr despre lume, a relevat că la baza fenomenelor se află lumea ideilor-esențe transcendente, cu alte cuvinte, că lumea este co- Phen Aceste esențe transcendentale ale lucrurilor au fost definite ca numere de către pitagoreici, ca nume în diferite învățături mistice, ca idei de către Platon, ca forme creative (entelehii) de către Aristotel, ca litere ale alfabetului ebraic în Cabala Aceste definiții variate nu sunt) miercuri învățătura despre crearea lumii și despre participarea literelor individuale în ea, despre alfabetul ceresc și pământesc în Zohar: Sepher ha Sobar, trad de jean de Pauly, toni I, a (etc) În cosmologia cabalistică Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV conțin contradicții, reflectând doar moduri diferite de a înțelege aceeași esență Toată filozofia, la fel ca arta elenilor, este o viziune inteligentă asupra acestor idei, sau o căutare a acestei viziuni, este cu adevărat înflăcărată de dragoste pentru Sofia, nu degeaba ea însăși s-a numit φιλο-σοφία Și acesta este secretul semnificației sale eterne pentru umanitate, prospețimea și tinerețea veșnică (care îl deosebește atât de favorabil de un trandafir plin de viață și luxuriant în comparație cu florile colorate de hârtie făcute în "Atena germană") Cea mai completă dintre învățăturile care au ajuns până la noi despre sofianitatea lumii, care își are originea în elenism, o avem în învățătura platoniciană despre idei sau despre două lumi Și aici au fost deja dezvăluite principalele sale dificultăți care, în ochii multora, îl devalorizează complet De remarcat că Platon nu dovedește deloc existența ideilor, nu își pune această sarcină nici acolo unde, parcă, i se dă îndrumare Ideile sunt recunoscute intuitiv prin viziunea inteligentă, care este înfățișată în imaginile mitologice ale lui Fedro (-), și prin extazul erotic, inspirația erosului, celebrată în Pir "Să ne curățăm sentimentele și să vedem", aceste cuvinte ale cântării creștine pot exprima ideea principală a platonismului: adevărul se dezvăluie doar iubirii, nebuniei erotice, extazului , ce zici de filozofie mai departe, el își desfășoară doar Conținutul și dezvăluie problemele cuprinse aici Principala dificultate cu care s-a confruntat în același timp Platon constă în natura antinomic duală, trans-în general, se poate vedea o variantă a platonismului sau, să spunem o doctrină generală, special expusă a sofianității din lume Și în acest sens Cabala se apropie în esență de creștinism, dezvoltând învățătura Vechiului Testament despre Sofia cuprinsă în cărțile Proverbele lui Solomon, Înțelepciunea lui Solomon și Cântarea Cântărilor Biblioteca "Runivers" SOFISTICITATEA CREATURII caracterul centenar-imanent al lumii ideilor Pe de o parte, este ceva care nu are legătură cu această lume, astfel încât în aplicarea lui trebuie să folosiți metoda teologiei negative În acest sens, ar trebui să se înțeleagă acea caracteristică a ideilor pe care o regăsim în Fedru *, "realitate incoloră, fără formă, intangibilă, adevărată, vizibilă doar unui singur

conducător al sufletului rațiunii, constituind obiectul cunoașterii adevărate" (C) *) * (Imaginea binecunoscută a unei peșteri din cartea a VII-a a Republicii sugerează același lucru) De asemenea, frumusețea eternă, necondiționată, la care se ridică o persoană privind frumusețea pământească, este, după Pirus, "frumusețe veșnică , care nu este creat și nu piere, care nu crește, dar nici nu se epuizează, care este neschimbat în toate părțile, în toate timpurile, în toate privințele, în toate locurile și pentru toți oamenii 'μενον ούτε αύξανο'μενον ούτε φθινον, έπειτα, ου τη μεν χαλον, τη δ 'αίσχρον, ουδέ τότε μέν τότε δ'ού, ουδέ προς μέν ζάλον, ένθα δέ αισχνρόι αισχνρόν Ελού ού ισΐ δέ αισχρόν) Și această frumusețe veșnică nu se va prezenta imaginației sale sub forma concretă a unei fețe, a mâinilor sau a oricărei părți a corpului, nici sub forma unei conversații sau cunoștințe Și această frumusețe nu va apărea ca ceva găsit în altceva, chiar dacă, de exemplu, într-o ființă vie, pe pământ sau în cer, sau într-un alt obiect, ci ca ceva care, fiind omogen, există întotdeauna independent în sine și in sinea lui Și toate celelalte lucruri frumoase au o astfel de relație cu el, încât între momentul în care ele însele apar și piere, cu siguranță nu crește și nu crește deloc se diminuează " acestei lumi a ideilor, în sfârșit, chiar și eternitatea i se atribuie, de exemplu, la Timeu: "modelul (după care a fost creată lumea) este ceva care există pentru toată veșnicia" (V), la ce) sau din moment ce este o substanță incoloră, fără formă și intangibilă care stăpânește teatrul sufletului Biblioteca Runivers S BULGAKOV aici se face o distincție între "existând mereu (ov) și neavând niciodată origine (γιγνδμενον) și devenirea mereu, dar neexistând niciodată" (D) Deci lumea existentului (ov) este transcendentă, diferită, opusă lumii existentei (γιγνο'μενον), dar, pe de altă parte, este baza ei - α? , B), el este implicat (μετέχει, κοινονία) Ideile pentru lumea fenomenelor au nu numai autenticitate artistic-erotică și religios-mistică, ci și semnificație logică, ca concepte generice generale στον περί τα πολλά), în plus, aceste concepte nu sunt doar nume generice, ci exprimă însăși esența obiecte (ουσιαι) Dezvăluind această semnificație logică a ideilor*, ies în prim-plan diverse probleme ale dialecticii* platoniciene Lumea fenomenelor nu numai că închide lumea ideilor, fiind ea însăși închisă în cătușele corporalității, "ca într-o cochilie* (Phaedrus, , C) sau ca într-o temniță, ci este, împreună cu acea revelație a aceleiași lumea ideilor, o scară de ascensiune către lumea cerească Cu alte cuvinte, fiind transcendent lumii fenomenelor, este în același timp imanent acesteia, constituind în ea existentul cu adevărat (όντως ov) în inexistent (μή ov) Este interesant că critica doctrinei platoniciene dată de Aristotel în Metafizică (Cărțile XIII și XIV și Capitolul din Cartea I) se bazează în întregime pe o confuzie inconștientă sau conștientă a celor două aspecte ale lumii ideilor, decurgând din transcendenta lor -caracter imanent Potrivit lui Aristotel, ideile sunt, în primul rând, ipostaziri și dubleri inutile ale lucrurilor reale "Există cam tot atâtea idei, sau nu mai puțin, decât lucruri, prin investigarea cauzelor cărora le-am transmis din aceste lucruri sensibile Căci pentru fiecare individ există un simultan* Trebuie să existe *) Mier preot P Florensky Sensul idealismului (colecție de articole în memoria centenarului Academiei Teologice Imperiale din Moscova Sergievskiy Posad Partea a doua P -) Biblioteca "Runivers" Sofistica Creaturii a trăi ideile nu numai ale lucrurilor reale, ci și ale trecutului, chiar și ideile de negație, relativă, pieire, moarte, anihilare etc Forța acestui argument constă în identificarea directă a conceptelor care apar în lumea fenomenelor

și despre ele cu ideile în sine, dar această identificare directă nu rezultă deloc din învățătura lui Platon, pentru lumea ideilor, deși imanentă lumea fenomenelor, ca bază, dar împreună cu întuneric și fundamental diferit de ea Ideile în ea sunt scufundate în devenire și inexistență, ele suportă numeroase refracții și reflexii, care constituie de fapt zona relativului Prin urmare, deși conceptele, ca scheme logice ale fenomenelor, reflectă ideile în multe aspecte diferite (cum subliniază însă însuși Aristotel), ideile nu sunt concepte, ci sunt doar fundamentate și, în plus, nu direct, ci indirect, nu direct , dar mediocru refractat prin prisma gândirii umane relative, transcendentalism inevitabil Pe același amestec de idei și concepte, următorul argument al lui Aristotel se bazează în întregime, de parcă, conform teoriei ideilor, pentru fiecare lucru ar trebui să existe mai multe și chiar multe idei, de exemplu pentru un om, un animal, un biped, un om etc Mai mult, ideile de idei trebuie să existe încă, de exemplu gen pentru specie Formele logice goale, schemele auxiliare, având doar un sens pragmatic, fără nicio ezitare sunt prezentate de Aristotel ca idei autentice în sens platonic Nu se poate nega, poate, că Platon însuși nu a obținut claritatea finală în prezentarea problemei relației ideilor cu conceptele, dar nu a dat un motiv pentru vulgarizarea învățăturii sale de către Aristotel O altă obiecție a lui Aristotel împotriva teoriei ideilor se bazează nu pe dependența excesivă a ideilor de lumea fenomenelor sau a imanenței lor deplină față de aceasta, ci pe o astfel de transcendență a ideilor care în sine nu poate explica nici ființa, nici devenirea "Pentru cea mai mare jenă Biblioteca "Runivers" S, BULGAKOV judecata trebuie să vină atunci când este necesar să înțelegem ce aduc ideile pentru eternul sensibilului sau pentru ceea ce apare și piere, căci ele sunt cauzele sau orice mișcare sau schimbare Dar ele sunt cu totul inutile, atât pentru cunoașterea altor lucruri, cât și pentru ființa lor, căci nu se găsesc în lucrurile implicate în ele; căci într-un astfel de caz ele ar putea fi o cauză în sensul că amestecul de alb este cauza ca ceva să fie alb Dar este, de asemenea, imposibil în vreun fel ca din idei să apară altceva Dacă, totuși, ei spun că ideile sunt arhetipuri și altceva participă la ele, atunci acestea sunt cuvinte goale, metafore poetice (??) Căci care este principiul activ care influențează privirea asupra ideilor? Cu toate acestea, această obiecție ar fi de nerefuzat numai dacă lumea ideilor ar fi o esență divină autosuficientă, o mulțime de zei fără un singur Dumnezeu Conform sensului cel mai profund al învățăturilor lui Platon, lumea ideilor nu este altceva decât Sophia, adică deși este o revelație vie a Divinului, nu este încă Divinul însuși El nu are propria sa putere, dar o primește de la Dumnezeu, este slava Cuvântului lui Dumnezeu Și de aceea, relația activă a lumii ideilor cu lumea creată, imanența ei transcendentală, nu poate fi stabilită decât printr-un act al atotputerniciei lui Dumnezeu, crearea lumii, care este transcendentă chiar și în raport cu lumea ideilor Αρχή τής μεταβολής este άζ creativ va fi Adevărat, acest ultim pas, care stabilește corelația ierarhică a Creatorului, Sofia și lume, este departe de a se manifesta suficient în dialogurile timpurii și mijlocii ale lui Platon, unde se poate obține mai degrabă o asemenea impresie încât lumea ideilor, Sophia , este cel mai înalt principiu al lumii, aproape se contopește cu Divinul Cu toate acestea, adevăratul gând al lui Platon (care a fost sugerat mai devreme, de exemplu, în Biblioteca "Runivers" Sofistica Creaturii State), a fost aranjat de el cu o claritate neîndoielnică într-o lucrare atât de semnificativă și matură precum Timaeus Aici se afirma direct - cu o combinatie

inimitabila, pur platonica, de imagini mitologice masive si cele mai subtile concepte speculative, ca lumea a fost creata de Dumnezeu "buna si inconstienta de invidie" (qD), "dupa modelul naturii eterne , ca să devină cât mai asemănător cu ea este ceea ce există pentru toată veșnicia; iar imaginea ei este neîncetat, în limitele tuturor timpurilor, ființă, ființă, trebuind să fie" (V) "Dacă acest cosmos este frumos, iar Creatorul δημιουργός este bun, atunci și-a îndreptat privirea către cele veșnice (προς το αΐ'διον εβλεπεν); iar dacă presupunem altfel, ceea ce este un păcat să pronunţăm, atunci despre cele întâmplate" (το γεγονος) ίτιων" (A) În această învățătură, Platon abordează izbitor narațiunea Vechiului și Noului Testament că "la început (adică, în lumea inteligibilă, Sofia) Dumnezeu a creat cerul și pământul", iar la început a existat Cuvântul, iar Cuvântul a fost pentru Dumnezeu, Dumnezeu era Cuvântul " Această shaala, care acceptă Cuvântul în sine, și în El și împreună cu El darurile Zeității triple , este, împreună cu fundația în care începe creația, latura divină a creației sau, după Platon, "modelul etern " a creației Această idee se afirmă și în revelațiile cărții Proverbe ale lui Solomon, unde Înțelepciunea lui Dumnezeu vorbește de la sine: "Domnul m-a avut ca început al căii Sale, înaintea creaturilor Sale, de la început Am fost uns din timpuri imemoriale, de la început, înainte de existența pământului Atunci am fost i) Kabala, comentând textul: "la început (beresheth) Dumnezeu a creat* notează: "bereshit înseamnă Hokma (înțelepciunea, a doua dintre cele trei cele mai înalte sephirah), aceasta înseamnă că lumea există prin cel mai înalt și impenetrabil mister al hokmyag, adică Sophia (Sepher ha-Sohar, trad de Jean de Pauly, I, b) Întrebări de filosofie, carte -bjj Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV sub el era o artistă și era o bucurie în fiecare zi, bucurându-se în fața Lui tot timpul * (Pr Sol , VSh, , ,) Timaeus completează doctrina ideilor lui Platon și, în același timp, dă un răspuns la îndoiala lui Aristotel în avans și este cu adevărat un mister istoric modul în care cel mai apropiat student al lui Platon s-ar putea dovedi vreodată a fi un critic atât de ingrătos și captiv al doctrinei lui Platon Acest lucru este cu atât mai frapant cu cât, până la urmă, învățătura metafizică a lui Aristotel este o variantă a platonismului, o încercare de a rezolva unele dintre propriile sale dificultăți, de a-și evita aporii De fapt, împotriva dualismului platonic imaginar care separă și opune ideile și fenomenele, Aristotel afirmă inseparabilitatea lor: ideea este principiul conducător, scopul, cauza, entelechia, este imanentă în lucru și totuși este prins pentru el, o precede ontologic, adică este într-un anumit sens transcendental Cu alte cuvinte, numai de la celălalt capăt Aristotel ajunge la aceeași caracteristică de bază a lumii ideilor ca și el are la Platon, la transcendenta-imanenta sau imanenta-transcendenta lui: uòeu- Formele sunt seminte, care, fiecare dupa felul ei, cresc creativ in devenire, i e în neantul υλη aristotelic Desigur, nici Aristotel nu s-a putut opri asupra pluralității Formează, nu redus la nicio unitate, sau ia Sophia pentru Divin Tot în spiritul Timeuului lui Platon, el postulează cea mai înaltă formă a formelor drept cauza motrice a lumii, adică Dumnezeu Creatorul În același timp, învățătura lui Aristotel împărtășește latura slabă a învățăturii lui Platon, și anume, în ea nu se disting clar Dumnezeu și Sofia, Creatorul și lumea ideilor Aici, evident, se află granița "teologiei naturale", care este înlăturată doar prin revelația creștină Biblioteca "Runivers" sofisma creaturii Principala diferență pentru Aristotel între potențial și actualitate și ambii poli ai doctrinei platonice a două lumi, ideală și empirică, sunt conturate

Ideile lui Platon sunt înțelese aici în primul rând ca sarcini sau norme ale ființei, deși implementate imanent, dar date transcendent Prin urmare, prima cauză mișcă lumea nu ca un motor mecanic, ci ca un obiect al atracției iubitoare, erotice Prin urmare, principalul dezacord dintre Platon și Aristotel, mult exagerat de acesta din urmă și, mai mult, întărit de imensa diferență dintre personalitățile creatoare ale ambilor gânditori, se referă nu atât la esența doctrinei, cât la formularea și dezvoltarea ei În disputa dintre Platon și Aristotel, în esență, s-a pus problema principală a cosmologiei - despre natura sofistică a creației În același timp, s-a stabilit ca o bază sofistică indiscutabilă, comună, a oricărei ființe adevărate și, odată cu ea, o înveliș extra-sofistic sau anti-sofic al ființei și al devenirii, lumea fenomenelor Aceeași dispută cu privire la natura sofianică a conceptelor a izbucnit în filosofia medievală sub denumirea de nominalism și realism și în ea au fost identificați aceiași doi poli Atât pentru Platon, cât și pentru Aristotel era la fel de incontestabil că există ceva comun în concepte, gen sau idee, și niciunul dintre ei nu le-a înțeles în sensul nominalismului, adică numai ca abstracţii sau nume condiţionale - vox, dar vedeau în ele un fel de realia În același timp, a devenit clar - și nu numai pentru Aristotel, dar nu mai puțin pentru Platon - impensabilitatea unei identificări directe a conceptelor și ideilor și, în același timp, imposibilitatea de a le despărți complet unele de altele Cu alte cuvinte, se stabilește implicarea conceptelor în idei, valabilitatea lor în acestea din urmă, iar această implicare poate avea un grad diferit, cu o diferență în îndepărtarea de prototipuri și cufundarea în umbra timpului de înjumătățire Mai mare și * Biblioteca "Runivers" p Bulgakov ideile generale, precum bunătatea și frumusețea, reflectă direct lumina inteligentă, dimpotrivă, ideile legate de ființa concretă: o persoană, un animal, o masă, doar în reflecții din ce în ce mai slabe Cu alte cuvinte, antiteza dintre nominalism și realism poate fi conciliată în sensul combinării ambelor, căci conceptele sunt atât realia, cât și nomina în același timp, de altfel, în grade și intensitate diferite Nu există și nu pot exista concepte absolut antiideologice și non-ideologice, ex nihilo nihil fit, și chiar și cele mai goale și nesemnificative sau false concepte sunt paraziți care cresc pe arborele viu al ideilor; dar, de asemenea, nu pot exista concepte necondiționat sofice, deoarece conceptele se nasc din gândirea discursivă, care corespunde unei stări fragmentate a lumii, țesută din ființă și neființă, iar o idee cu adevărat sofică nu mai este un concept de gândire, ci depășește limitele rațiunii (care este discutată mai jos) În afirmarea naturii sofistice a conceptelor se află minciuna fundamentală a învățăturii lui Hegel, care, pe această parte, reprezintă o denaturare a platonismului, reductio ad absurdum a acestuia și "înțelepciunea secolului I" pretinzându-se drept Sophia (Hegel însuși, de altfel, nici măcar nu vorbește despre Sophia, al cărei concept nu are loc deloc în sistemul său, ci direct despre Logos, însă, pentru întrebarea care ne interesează acum, această diferență nu contează) la Sabellianism în hristologie, constituie un amestec de Logos, al doilea ipostas, cu Sophia, și tot ceea ce ar trebui înțeles ca fiind sofistic, el se referă direct la Logos, la al doilea și parțial la a treia ipostas (cf mai sus)) Întrebarea naturii sofianice a conceptelor *) există doar una) Învățătura lui Nicholas Malebranche despre a vedea lucrurile în Dumnezeu și despre cunoașterea lui Dumnezeu ca esență a cunoașterii lucrurilor, este o mare analogie cu învățătura care se dezvoltă aici (pentru o schiță detaliată a învățăturii lui

Malebranche în limba rusă, vezi M N Ershov Problems of God- Cunoașterea în filosofia lui Malebranche Kazan,) Ceea ce afirmă Malebranche este absolut incontestabil, totuși, este aplicabil nu direct Divinului, în același timp transcendent și imanent, ci "chipului și strălucirii" Sale în lume, Biblioteca "Runivers" Sofistica Creaturii a problemelor care fac parte din problema generală a sofismului lumii Sophia în raport cu multiplicitatea lumii este un organism de idei, care conține semințele ideologice ale tuturor lucrurilor În ea se află rădăcina ființei lor și fără ei și în afara lor nimic nu există În acest sens, se poate spune, împreună cu Platon, că ideile sunt cauzele ființei, însă, nu ca ceva premergător în timp, ci ca bază permanentă, supratemporală Raportul ideilor la lucruri, al Sophiei cu lumea, este raportul dintre supratemporal (și în acest sens etern) cu temporalul Sophia este prezentă în lume ca fundament, dar rămâne transcendentă față de lume, în primul rând pentru că este în timp și în devenire, iar Sophia este deasupra timpului și în afara oricărui proces Dar, în același timp, este imposibil să o despărțim de lume, și cu atât mai mult să îi opunezi, pentru că în afara Sophiei lumea nu există Ce este cu adevărat în ea, ce o ține împreună existența lui în inexistență, tocmai Sophia este Lumea ideilor, idealul a tot ceea ce este de fapt cuprins în Sophia, există pentru lumea creată nu numai ca bază sau cauzalitate (în sensul de mai sus), ci și ca normă, o sarcină ultimă, o lege a vieții, o Entelechia aristotelică în raport cu o stare potențială a ființei Fiecare ființă are propria sa idee-normă, se caută și se creează după o anumită imagine, proprie numai ei, ideii sale, dar asta pentru că se află în supra-divină Sophia, cunoaștem lucrurile, totul (παν)) direct în Dumnezeu, dar în Sofia Din această trăsătură de bază a viziunii despre lume a lui Malebrant se nasc și principalele ei defecte, și anume, natura dispare din el ca existent, este pentru el o "himeră" păgână putere în ea direct către Dumnezeu Același acosmism îl duce fatal la monism, deși el, ca natură profund religioasă, este respins de toate puterile sufletului său și, de asemenea, face ca filosofia lui să fie legată de spinozism Învățătura lui Malebranche, fără îndoială foarte profundă și corectă în aspirația sa, este, parcă, o dovadă contrarie în favoarea epistemologiei Sophiei Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV Ea are această idee în natura sa temporală ca singura sa ființă adevărată, το όντως ον, ca individualitate unică și de neamestecat Și numai din această cauză tocmai această idee îi este dată și realizând-o, prin ea și în ea intră în organismul Sophia, se implică în εν ζαί παν Aici apare întrebarea fundamentală, s-ar putea spune chiar fatală, a cosmologiei sofiene, pusă în esență deja de Aristotel: ce este această lume, dacă nu o repetare fără sens și inutilă a lumii ideilor, dublarea ei? Care este actul creativ care creează lumea ca ceva nou? Această întrebare se bazează pe o neînțelegere Despre repetare sau dublare se poate vorbi doar în raport cu similarul în domeniul existenței temporale și spațiale Dar ce semnificație are aceasta când comparăm ceea ce se întâmplă în timp și este realizat de creativitatea lumii, ca sarcină și lege internă a vieții, și ce este mai înalt decât timpul și ființa însăși? Lumea nu este nimic, înlocuită de idei, devenind Sophia Divina Sofia este veșnic, ca bază permanentă a creației, având putere și profunzime inepuizabile Natura proprie a lumii, în măsura în care se deosebește de Sofia, este tocmai ί!λη ei (în sensul aristotelic), nimic numit la ființă, dar neavând ființă în sine, iar începutul ființei sale este Sophia Prin urmare, cei care spun că lumea este o repetare sau o dublare a Sophiei, socotesc ca unități echivalente, repetând ceea ce nu se poate număra așa, ca să spun

vulgar, adaugă poods cu arshins Dar aceasta este o neînțelegere într-un alt sens: lumea și Sophia nu formează deloc două principii sau lumi care se află în cutare sau cutare relație între ele, ele sunt una și aceeași lume Sophia este baza lumii, entelehia ei ideală, nu există undeva în afara lumii, ci este esența sa principală, iar Ari are dreptate în acest sens Sofistica Creaturii stotel în ontologia sa Dar dacă luăm această lume în starea ei sau dăruirea ei, atunci, desigur, ea diferă de Sophia, ca potențial nerealizat de ideea ei Lumea nu este în afara Sophiei, iar Sophia nu este în afara lumii, dar în același timp lumea nu este Sophia, deși este caracterizată de sophia, realizată în timp Crearea lumii la început, i e în Sophia, sau pe baza ei, trebuie deci să gândim ca o separare a potențialității ei de propria ei actualitate, care creează timp cu procesul temporal; actualizarea potenţialului sofismului este conţinutul acestui proces Aceasta este esența ontologică a creării lumii la Început și chiar această separare a potențialității de actualitate, asociată cu fertilizarea creatoare a neantului, este misterul de neînțeles al omnipotenței divine Este de la sine înțeles că această potențializare a Sophiei există nu pentru ea însăși, nu pentru acel chip al ei care este întors spre Divin, nu pentru Mireasa pre-eternă a Logosului, ci pentru chipul Sofiei întors către lume, adică la existenţa temporară Prin urmare, în același timp, trebuie să afirmăm că lumea este Sophia în temelia sa și nu este Sofia în starea ei Este evident că el nu poate fi nici separat de Sophia, nici opus ei, și cu atât mai mult nu poate fi considerat drept dublarea ei Sophia este entelehia lumii (în sensul aristotelic), acel potențial al acesteia care devine energie Relația dintre Sofia și lume poate și a primit în istoria filozofiei o transcriere metafizică diferită, în conformitate cu stilul și tiparul general al sistemului dat Pentru cei care prețuiesc cel mai mult armonia sistemului și * cred în posibilitatea unei exprimări adecvate a ceea ce există în ceea ce privește gândirea discursivă, care sunt mai mult sau mai puțin obsedați de mania Hegeliana, pentru cei aflați în construcția unei astfel de sistem întreaga sarcină a filozofiei constă Din punctul nostru de vedere, conceptele sunt potrivite doar pentru a descrie, cu cea mai mare acuratețe posibilă, conținutul acelei intuiție mistică, în care sofisma lumii este direct dezvăluit fiecăruia, în măsura spiritului său Fără a scăpa de valoarea relativă a unor astfel de construcții metafizice, credem totuși că ceea ce este transcris în el este mai esențial decât transcrierea în sine Cu toate acestea, credem că argumentele transcendental-speculative nu pot înlătura problema dată intuitiv a naturii sofistice a lumii și să o explice în spiritul formalismului epistemologic (o încălcare a ceea ce face "școala Marburg" asupra platonismului) Este instructiv faptul că însăși dezvoltarea neocriticii prin forța lucrurilor duce însă la platonismul logic (Lask, Husserl, Cohen), adică restabilește în drepturile sale recunoașterea naturii sofistice a lumii, deși în cel mai palid, formal-logic aspect Ca entelehie a lumii, în chipul ei cosmic Sophia este sufletul lumii, adică principiul care leagă şi organizează multiplicitatea lumii este natura naturans în raport cu natura naturata Este acel suflet universal instinctiv - inconștient sau supraconștient al lumii, anima mundi, care se găsește în oportunitatea uluitoare a structurii organismelor, Funcțiile inconștiente, instinctele principiului generic Acest suflet mondial a fost înțeles și exprimat clar această înțelegere de către filosofia antică în persoana lui Platon și a lui Plotin, aceeași învățătură a devenit un element

esențial în filosofia creștină *) și misticism, "în fine) În lucrările Părinților Bisericii, doctrina sufletului lumii se contopește de obicei cu doctrina omului și a bisericii, cu hristologia, antropologia și eclesiologia Uneori există o polemică directă cu această idee, care însă se referă doar la aplicarea ei păgână Tipic în acest sens este polemica de la Sf Grigore Palama (sec XIV), care respinge sufletul lumii astrologice, afirmând însă existența lui la om: "nu există suflet ceresc sau universal, ci singurul suflet rațional este cel uman: nu ceresc, ci mai presus de cer, și nu mulțumită locului, dar prin natura sa, ca o esență inteligentă stăpânitoare" (ουδ'εστι τις ουρανός, ή ανθρώπινη ουζ ουράνιος, αλλ' οπεροορά νιος, ου τοπφτιος, ου τοπφτα ταλστη, ή ανθρώπινη ουζ ουράνιος, αλλ' οπεροορά νιος, ου τοπφτα ταλεφτα, ήσταφ, ή ε νοε ρά ύπάρχουσα oizia) Migne Patrol , ser gr , t , col cap Biblioteca "Runivers" SOFISTICITATEA CREATURII în filosofia modernă străpunge în filosofia naturală a lui Schelling, în teoria inconștientului a lui Hartmann, în învățăturile lui Fechner, Lotze, în filosofia lui Vl Solovyov În starea dată a lumii și a omului, sufletul lumii acționează ca o lege exterioară a vieții cosmice, cu constrângerea Legii Fizice Acest sofism al sufletului lumii, sau regularitatea generală a tot ceea ce există, este căutat să fie înțeles și de așa-numitul ocultism, care pretinde că învață nu o percepție externă, ci una internă, "spirituală" a forțelor a naturii Ideea de bază a filozofiei oculte, animarea întregii naturi și absența în ea a ceva fără suflet, exterior sau străin în raport cu sufletul lumii, este absolut corectă Înțelegerea naturii sofistice a lumii face posibilă, într-o anumită măsură, să o cuprindă pe Sophia, iar în ea și prin ea razele luminii inteligente a Divinului, cu care ea însăși este luminată Minciuna religioasă a ocultismului, în măsura în care devine un surogat pentru religie, constă într-o intenție tăcută și insidioasă, prin vedea sofisma lumii și divinitatea ei, de a se îngrădi de Dumnezeu și de calea religioasă, rugătoare către El Aceasta este o veche ispită: eritis^ sicut dei scientes bonum et malum "Gnoza, "cunoașterea spirituală", este din nou prezentată ca un mijloc de a deveni "zei", în conștiința propriei sophie și saturarea cu Dumnezeu a întregii creaturi sofice, mai mult, de dragul cunoașterii creaturii, sub pretextul adancindu-se in elementul divin al lumii se obtine uitarea lui Dumnezeu Cu toate acestea, ocultismul în acest sens este fals din punct de vedere religios doar în virtutea coeficientului său religios, și nu prin sarcina sa imediată, căci ocultismul de dreapta este posibil, în măsura în care o asemenea expresie este aplicabilă acelei percepții supraabundente a naturii sofice a naturii, care este caracteristic, de exemplu, pentru sfinți și, în general, pentru oamenii purtători de spirit și poate fi caracteristic omului în general Cu o atitudine improprie, greșită față de ei, forțele sufletului lumii devin farmecele naturii, vrăjitoriei, magiei negre, deci, cu o atitudine magică Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV înclinația către natură are ca rezultat o părtinire față de perversiunile religioase și desfrânarea mistică Sufletul Sophian al lumii este acoperit cu multe văluri, precum zeița Sans, iar aceste văluri devin mai subțiri de la sine pe măsură ce o persoană urcă spiritual Totuși, ispita rămâne întotdeauna de a da jos vălul și de a arunca cu ochiul în spatele lui, de a arunca o privire asupra misterului, de a păcătui împotriva smereniei ignoranței sau a castității religioase, de a depăși măsura vârstei Aceasta este ispita "gnozei" și pericolul spiritual al căii gnostice a ocultismului Natura poate, în anumite limite, să fie încălcată de om și aceasta este rădăcina posibilității magiei negre și a curviei mistice el are, pentru

acesta este el însuși *) Iată cea mai mare dificultate spirituală a timpului nostru: pe de o parte, a venit în mod clar momentul pentru o percepție a naturii mai spirituală decât era caracteristică noului timp cu "știința sa naturală", nevoia de realizare "ocultă" în sensul larg al cuvântului devine din ce în ce mai profundă și mai largă, dar, în același timp, pericolul religios al acestei căi, ducând la o trădare a lui Hristos și la fals creștinism, la scufundarea în păgânism și magie naturală, este extrem de grozav Sufletul lumii, ca forță care unește, leagă și organizează lumea, își manifestă acțiunea de fiecare dată când se simte legătura dintre lume, indiferent de modul în care s-ar desfășura Se reflectă și se refractă în moduri diferite, prin prisme diferite: Fenomenal, este cu multe fețe, fiind substanțial una singură Rămâne același în esență atât atunci când Adam "a dat nume" animalelor, realizând astfel legătura sa sofisticată cu lumea, cât și când umanitatea căzută, după ce a fost alungată din *) Deci demonii și-au pervertit natura angelica în ei înșiși, acest lucru se arată foarte clar în Filosofia divină și adevărată a lui Pordage Biblioteca "Runivers" SOFISTICITATEA CREATURII paradis, a fost condamnat în sudoarea feței sale să cultive pământul blestemat de Dumnezeu Sofianitatea lumii are alt grad și profunzime pentru făptură: în aspectul său cel mai înalt este Biserica, Maica Domnului, Ierusalimul Ceresc, Cerul Nou și Pământul Nou; în acţiunea exterioară, periferică în spaţiu, este legătura universală a lumii, ideală şi reală în acelaşi timp, o unitate vie a idealităţii şi realităţii, a imaginabilităţii şi a fiinţei, pe care ultima filozofie speculativă (Fichte, Schelling, Hegel, neo) -Kantianismul) caută Această unitate vie sofiană de gândire și ființă este cea care fundamentează teleologia umană în știință, tehnologie, economie, precum și posibilitatea de a stăpâni lumea externă, "lumea este ca o economie " lume palid, în exterior, lipsit de importanță; mulțumesc la aceasta, viziunea științifică asupra lumii, "sofică în esența sa, este în practică adesea! antisofică Filosofia științifică, idealismul logic sau transcendental, pare la fel de puțin filosofică Aici se pune întrebarea generală: cât și în ce sens este ƀ sofistic " acea conștiință transcendentală sau logică, în studiul căreia s-a angajat și este cel mai mult noua filozofie?În caz contrar, aceeași întrebare poate fi pusă după cum urmează: este logica formală expresia primară a Logos-ului lumii, iar conștiința logică este instrument direct? La această întrebare ar trebui să se răspundă # negativ: "logosul" logicii transcendentalismului nu este principiul lumii, iar echivalarea unuia cu celălalt este o minciună a hegelianismului, inerentă oricărui idealism logic Conștiința de sine transcendental-logică sau "rațiunea pură" nu este Rațiunea lumii; corespunde doar unei anumite secțiuni a lumii în sofistica sa, este scurtarea sau proiecția ei Desigur, "rațiunea pură" este sofisticată în baza ei - și reflectă lumina Logosului, dar nu are un sens absolut Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV valoare, dar există o stare specifică acestei secțiuni particulare a ființei și își pierde semnificația pe măsură ce ne adâncim în fundamentul sofic al lumii "Rațiunea pură" este trecătoare, iar natura sa este condiționată și relativă, este legată de limitarea și condiționalitatea percepției noastre asupra lumii lucrurilor, respingătoare reciproc, multe care nu devin una, ci doar se unesc și se conectează Rațiunea este instrumentul unei astfel de unificări Unitatea logică a minții corespunde unității exterioare, mecanice, a lumii "Motivul" filosofiei nu numai că nu constituie cea mai înaltă realizare în domeniul înțelegerii sofistice a lumii, este în general o etapă trecătoare, este relativă, și nu absolută, căci

gândirea nu este Logos, ci doar logică, în timp ce logica este depășită la cele mai înalte niveluri de pătrundere în natura sofică a lumii Logica înșală și este ea însăși înșelată de forma absolută a universalismului său și, desigur, în această universalitate formală ea reflectă indirect sofisma lumii, dar numai indirect inacceptabil pentru un raționalism consistent, care fie le respinge cu totul ca absurde, fie încearcă să le asimileze cu prețul perversiei și adaptării raționaliste (de aici diversele erezii, ca varietăți de raționalism) A lui Dumnezeu, diferită de înțelepciunea copiilor Doamne, care pentru ea pare o nebunie Gândirea logică corespunde doar stării prezente, păcătoase, fragmentate a lumii și a umanității, este o boală sau un produs al imaturității Dostoievski, în "Become a Ridiculous Man" într-o clarviziune izbitoare, face aluzie la această gândire metalogică, caracteristică unei persoane fără păcat Aceeași relativitate a gândirii, precum și a minții însăși, este subliniată definitiv și în mod repetat în propriile tale lucrări Biblioteca "Runivers" Sofistica Creaturii reniyah oameni duhovnicești, asceți ai Bisericii; indicii în acest sens se găsesc și printre mistici și chiar ocultiști Dacă logica nu poate pretinde nicio legătură exclusivă cu Logosul, atunci filosofia nu poate pretinde nicio legătură exclusivă cu Sophia Ceea ce este cu adevărat sofistic în ea nu este această conștiință sau gândire universală, logică, transcendentală, care este doar un mijloc provizoriu de a exprima lumea, de a o asimila cu gândirea într-o anumită secțiune a ființei, în imaginile conceptelor logice, ci tocmai φιλία în sine, eros, inspirând sufletul și ridicându-l la viziunea inteligentă a Sophiei, lumea ideilor Și numai asta în filozofie care este revelată acestei viziuni inteligente, adică tocmai ceea ce nu este discursiv în ea, ci intuitiv, este cel mai sofisticat În orice caz, este necesar, în modul cel mai decisiv, să contestăm idealismul logic în diferitele sale nuanțe ale pretențiilor sale de absolutitate în sensul participării directe la Logos Copiii în gândirea lor sunt deasupra sau sub mintea logică, dar în orice caz în afara ei, și totuși Logosul întrupat al lumii, nu mai puțin, indica în ei norma ființei desăvârșite, "căci Împărăția lui Dumnezeu le aparține ", de asemenea, desigur, nu este necesar să se apropie filozofiile de mintea transcendental-logică Desigur, pentru omenire, în măsura în care trăiește în planul minții și, prin urmare, într-un anumit sens este sortită știința și filozofia, etica minții trebuie să aibă forță, există o datorie de onestitate logică , lupta cu lenea mentală, depășirea dificultăților de netrecut, dar din punct de vedere religios, unei persoane i se dă încă o sarcină mai înaltă - să se ridice deasupra minții, să devină mai înalt decât mintea și tocmai acest drum îl arată oamenii de performanță creștină, religioasă *) Pe baza celor spuse, este determinat răspunsul nostru la întrebarea despre "transformarea minții" pusă de prințul E N Trubetskoy cu privire la opiniile lui P , Florensky asupra naturii antinomice a minții Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV Sophia se deschide în lume ca frumusețe, care este sofistica tangibilă a lumii Prin urmare, arta este mai directă și mai imediată decât filosofia, o cunoaște pe Sophia Dacă religia este o dovadă directă de sine și o dovadă de sine a lui Dumnezeu, atunci arta sau, mai larg, frumusețea este dovada de sine a Sophiei Ca suflet al lumii, Sophia este puterea creșterii și nașterii în natură, cunoscută grecilor sub chipul lui Demeter, Mama Pământ: flori de primăvară răsar din pântecele ei întunecat și, împreună cu ele, din brațele lui Hades , din inexistența întunecată, ea iese în lume t tânără și frumoasă Persefone , creatură specială Pentru cine înfloresc florile în

frumusețea lor, care de cele mai multe ori nu vede ochiul uman? Pentru cine s-au ascuns păsările în culori strălucitoare, au devenit flori vii? Pentru cine și-au compus cântecele cântecele și privighetoarea? De ce sunt atât de frumoase tigrul și leopardul în grația lor formidabilă și leul în măreția lor? De ce frumusețea fetițelor înflorește pe pământ? Nu cumva toată această strălucire a Sophiei, din interior, luminează carnea inertă și "materia"? Și ce altceva vrea și mai realizează arta, dacă nu aceeași ozofie a cărnii sau a "materiei" (va fi oare sunet, corp, marmură) , culori, cuvânt)? Artistul nu vede doar Co-aici despre dacă rațiunea, a cărei convenționalitate și relativitate se găsesc în antinomia structurii sale, este supusă unei transformări pline de grație împreună cu întreaga lume? Ceea ce este supus transformării este ceea ce merită perpetuarea sau nemurirea, prin urmare boala, urâțenia, în general, tot ceea ce este legat de temporalitate și păcătoșenie, nu este supus transformării - aici transformarea ar putea consta pur și simplu în distrugere În spatele porților transfigurării, o mare parte din ceea ce este acum o parte integrantă a ființei noastre va rămâne și va muri de moarte finală Și în mintea noastră există ceva ce aparține morții, care nu va ajunge pe tărâmul transfigurării, nu va trece prin aceste porți În ea, tocmai ceea ce o face logic, transcendental, discursiv este muritor, dar, desigur, rădăcina sa sofiană, care se află în legătura generală dintre gândire și ființă, este nemuritoare Cu alte cuvinte, în rațiune, ceea ce este sofic în ea aparține eternității, dar ceea ce este în afară sau antisofic, adică este supus morții Mintea kantiano-laplaciană sau fichte-hegeliană Iar mintea însăși în cea mai înaltă raționalitate și sofism, în lumina Logosului, se ridică deasupra logicii, își vede și își cunoaște condiționalitatea, relativitatea și, prin urmare, mortalitatea Biblioteca "Runivers" sofisma creaturii i> fiyu cu ochi inteligenți, dar cu un tăietor ascultător, își arată lumii viziunea Grecii au onorat feminitatea sub diferite forme: Atena, Diana și mai ales Afrodita, căreia îi sunt dedicate cele mai bune opere de artă grecească Afrodita, ca și alte zeițe, este una dintre fețele naturale ale Sophiei, văzută de geniul grec Și se poate defini altfel decât iubire, patos erotic, această intoxicare cu frumusețea în natură sau în artă? Și această exaltare erotică se ridică până la piciorul tronului Sophiei, "lucrurile ochiului" sunt deschise Căci orice artă adevărată care dezvăluie frumusețea are ceva real în ea, dezvăluie cea mai înaltă realitate Prin urmare, semnificația excepțională a artei, înălțimea ei ierarhică, este de asemenea clară În frumusețea naturii, ca și în creațiile de artă, se simte o transformare parțială sau preliminară a lumii, apariția ei în Sophia, iar această frumusețe cu erosul ei ridică o persoană în lumea imaginilor eterne de idei, cai tremurând ridică carul credincios către soarele dătător de viață, după imaginea de neuitat a Fedrului platonic Arta este înțelepciunea epocii viitoare, cunoștințele ei, filozofia ei Iar filosofia este sofisticată, doar în măsura în care respiră acest patos al ființei îndrăgostite, eros sofianic care deschide ochii inteligenți, cu alte cuvinte, pentru că este artă: motivul principal al sistemului filozofic, tema sa este recunoscută de intuiție drept frumusețe inteligentă , în timp ce sistemul în sine este doar o încercare de a spune în limbajul nedivin despre lucruri divine Dar această transformare, realizată în artă, este parțială, instantanee și trecătoare, iar întunericul stării în afara sophiei sau antisophiei a lumii pare a fi mai condensat Transformarea completă a lumii, iluminarea frumuseții ei, revărsarea darurilor Duhului Sfânt, se află dincolo de limitele existenței prezente Cu toate

acestea, devine soarta bărbaților sfinți și purtători de spirit deja în această epocă Sfinții văd lumea altfel decât Biblioteca "Runivers" s BULGAKOV, noi, el există pentru ei în frumusețea sophianică, luminoasă transfigurată (tm) Noumenul și Fenomenul, ideea și materia, pentru ei se contopesc într-unul singur, miros aerul învierii înainte de moarte) Frumusețea unui obiect este ideea sa sofisticată, care strălucește în el Și în măsura în care tot ceea ce există este implicat în lumea ideilor, fundamental totul este frumos, "bun și verde" și poate apărea în ideea ei sophianică, adică îmbrăcați-vă cu frumusețe, fiți străpuns de razele ei Urâțenia, inerția, urâțenia aparțin doar vălului greu al inexistenței sau al semiexistenței, materialității și limitării, care atârnă peste lumea căderii Dar această acoperire nu este deloc impenetrabilă În frumusețea manifestă, dezvăluind temelia existențială, sofiană a lumii, toată creația este mântuită Și toată creația este ideologică în temeiul ei și în transformarea ei viitoare, deși este în afara ideologicului, semi-ideologic, chiar anti-ideologic în starea ei actuală Ființa complet ideologică sau antiideologică nu există), pentru că ar fi neant pur, gol, inexistență *) Uneori, printr-o poruncă specială a Providenței, capacitatea de a vedea lumea în lumina Sofiei poate fi comunicată de ei și de alți oameni (astfel, în celebra poveste a lui Motovilov din viața Sf și de a simți senzual harul Sfintei) Spirit) Prin urmare, refuz să accept categoria ființelor complet antiideologice, ca și cum ar fi cheaguri dintr-o revărsare de inexistență, care este stabilită de carte E N Trubetskoy (Viziunea asupra lumii a lui Vl Solovyov, TI pp -), și căruia, evident, ar trebui să îi corespundă și categoria opusă a ființelor cu totul ideologice Totul în lume este ideologic sau sofistic în temeiul său, dar poate fi antiideologic în starea sa și în orice caz inadecvat ideii sale • Este imposibil să se facă excepții chiar și pentru paraziți și viermi, pe care cartea Trubetskoy le consideră un exemplu clar al naturii antiideologice a ființei, deoarece, după structura lor înaltă, după oportunitatea structurii lor, ei sunt la fel de solicitați de Providență ca orice altă creatură; priva de asemenea adevărata viață a ihtiosaurilor, așa cum Vl Solovyov, doar pentru că acum au dispărut și pentru că erau atât de uriași și stângaci, nu există cu greu o bază filozofică suficientă Și dacă bacterii, paraziți etc în starea bolnavă a lumii au primit o numire atât de tristă, atunci de ce sunt ei mai rele decât animalele sălbatice și chiar oamenii brutalizați? - ei, în felul lor, împărtășesc doar soarta comună a lumii care zace în aer Necondiţionat Biblioteca "Runivers" SOFISTICITATEA CREATURII la crearea universului Ne putem gândi la așa ceva doar, ca la un concept ultim, marginea ființei, "întunericul exterior", fundul iadului, neantul metafizic, dar este imposibil chiar și în gând să admitem că acest gol a fost perforat de Dumnezeu creat în Sophia, deși pervertit în starea sa anti-sofică Neant răzvrătit, abisurile haotice sunt incapabile să-și revarsă valurile moarte peste digul de ființă aprobat de Dumnezeu Fundamentul ontologic al lumii constă tocmai în sophia rea, continuă metafizic, a fundației ei : acest pământ al condamnării va fi paradis când va deveni "noul pământ" Aceasta nu înseamnă, desigur, că această tranziție a avut loc fără o răsturnare catastrofală care să separe diferiții eoni; însă această catastrofitate presupune însăşi o anumită continuitate a bazei Noul cer și noul pământ nu vor fi create din nou, dar natura anti-ideologică a oricărei creaturi vii nu poate fi admisă în general fără a recunoaște capacitatea spiritului de răutate nu numai de a perverti, strica, "defăima" lumea, ci în anumite limite limitele de a crea și anti-cosmosul tău Se știe că I Boehme a răspuns la aceeași

întrebare în esență, predând despre distincția în Dumnezeu a trei principii, iar primul dintre ele, începutul mâniei, focului și întunericului, corespunde propriei sale categorii speciale de creații și paraziți a cărții Trubetskoy, împreună cu liliecii, broaștele și alte spirite rele, au fost duși de el în acest tărâm al focului sumbru Aici este introdus principiul infernal ca principiu al creației, care este apoi doar slăbit de principiul luminii, adică deja un principiu pur divin* al fiinţei Pe bună dreptate, J Boehme subliniază momentul diferenței calitative dintre creaturi Dacă fiecare făptură este originală în ideea sa și originală în libertatea sa, atunci ea își păstrează individualitatea chiar și în starea ei păcătoasă, adică se perversează în felul său particular Și în acest sens, se poate admite în creaturile individuale o natură antiideologică deosebit de intensă a ființei Totuși, acest lucru nu le face încă ființe metafizic antiideologice, iar insecta este venerată de secretul sofian, ca un porumbel și trandafiri, deși în răutatea sa creativă și-a pervertit ființa într-un dezgust deosebit sau a suferit un dezgust deosebit de grav boala in rau Acest lucru a fost simțit cu înțelepciune de Dostoievski "Fiecare creatură ar trebui să se considere mai presus de orice, insecta probabil se consideră mai presus de tine, dacă poate, atunci probabil că nu și-ar dori să fie bărbat, dar a rămas o insectă Plănița este un secret, iar secretele sunt peste tot * (Materiale pentru romanul Besi, din conversațiile dintre Stavrogin și Shatov) Întrebări de filosofie, carte - Biblioteca "Runiverse" p BULGAKOV, nimic, dar în ele pământul și cerul actual vor fi recreate, transformate Nu este vorba despre această autenticitate sofiană a întregii creații despre care se vorbește și în următoarele cuvinte ale Sf Pavel: "fiind în coliba aceasta, suspinăm sub povară, pentru că nu vrem să fim dezbrăcați, ci îmbrăcați, pentru ca muritorul să fie înghițit de viață νοί, έφ' ω ου θέλομεν έχδύ-σασθαι άλλ' έπενδάσασθα; ? να ζαταποθή το θνητόν υπό τής ζωής) Pentru aceasta ne-a creat Dumnezeu" (Cor , , ~-) - Marele adevăr al viziunii "oculte" asupra lumii constă în afirmarea persistentă a acestei animații universale a lumii, care exclude materia moartă, fără suflet, fără a spune nimic, indiferentă, fără calitate Lumea este o mare ierarhie a ființelor ideologice, un organism ideologic, iar în această înțelegere a "lumii stă meritul ocultismului*), apropiindu-l de "percepția poetică" a naturii în general Această trăsătură, într-o anumită măsură, este împărtășită de politeismul natural păgân, care este, deci să vorbim, o parafrază religioasă a doctrinei sophiei lumii și a animației întregii creații Și nu trebuie să ezităm să spunem că în această privință politeismul este mai aproape de creștinism decât raționalismul mecanicist și materialismul: πάντα πλήρη θεών, este mai aproape la adevăr decât învățătura că lumea este un mecanism, ca un automat de ceas politeismul formează adevărata bază a idealismului platonician) și primește o înflorire speculativă luxuriantă în filosofia sa Ceea ce în filosofie se numesc idei trăind propria lor dialectică *) Prin ocultism, mă refer aici nu atât la ocultismul modern, școlar, crescut prin pregătire specială, cât la capacitatea generală naturală a unei persoane de a pătrunde în crusta fenomenelor, caracteristică popoarelor din primele epoci de dezvoltare și reflectată în zână basme, epopee, folclor, credințe și "superstiții" -) Acest lucru este subliniat cu o energie deosebită de Florensky în pamfletul său The General Human Roots of Idealism Serghiev Posad Biblioteca "Runivers" Sofistica Creaturii viața, în perspicacitatea mistică, apare ca niște esențe, generice și împreună individuale, calități care au nu doar o semnificație

abstractă, ci și o ființă concretă Aceste idei-calități platonice sunt cunoscute conștiinței mitologice a poporului și se reflectă în saga, basme, folclor lui: de aici vin farmecele, incantațiile, calomniile, de aici totemurile și în general simbolismul animalelor, care are o asemenea semnificație în toate religiile, fără a exclude ascendența iudeo-hristească (cărți profetice, Apocalipsa Sfântului Ioan) -Aici ajungem la una dintre principalele întrebări ale platonismului, și anume, relația dintre gen și specie, general și individual Conceptele stabilesc generalul care există la mulți indivizi: om, lup, pește, animal etc Fără aceste concepte generale, așa cum era la fel de clar atât pentru Platon, cât și pentru Aristotel, cunoașterea și gândirea sunt imposibile Dar în ce relație stau aceste concepte cu ființa lucrurilor, ideae to res? Sunt aceste abstracții, termeni stabiliti pragmatic și în acest sens în mod arbitrar de rațiune, nomina, flacus vocis, sau res în sine vorbesc în ele despre ființa lor cea mai interioară? Această întrebare centrală a ontologiei platonismului, apărută în disputa medievală dintre nominalişti şi realişti, capătă acum din nou, dacă nu în formă, atunci în esenţă, un arzător interes filozofic În opinia noastră, atât nominaliştii, cât şi realiştii au dreptate, deşi în sensuri diferite Numele-idei, care constituie baza ontologică a conceptelor generale, sunt prototipurile ființelor din Sophia, în afara cărora nimic nu se implică în ființă Sophia, ca unitate totală (§v hai παν), virginitatea creației, conține totul în sine în cea mai înaltă fuziune și unitate A înțelege această atot-unitate înseamnă a înțelege lumea din Sofia, care nu este dată ochiului creat, întunecat de păcat Totuși, ceea ce nu putem vedea direct pentru că este dincolo de atingerea noastră, înțelegem în lume în acțiunea ei, așa cum vedem Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV lumina și soarele invizibil și în această lumină distingem obiectele Relația reală dintre idei și arhetipuri, dintre genuri, specii și indivizi, se exprimă în faptul că în idee atât generalul, cât și individul există ca una, personalitatea generică a individului și individualitatea colectivă a genului În ideea sa, genul există atât ca unitate, cât și ca plenitudine a tuturor indivizilor săi, în trăsăturile lor nerepetate, iar această unitate există nu numai în abstract, ci în concret Iar ceea ce s-a spus este cel mai aplicabil la ceea ce constituie plinătatea și coroana ființei, și anume omului, și apoi ierarhiilor inferioare ale ființelor vii subordonate lui, lumii animalelor, plantelor, mineralelor Această realitate ideală a genului este exprimată simbolic în toteme, steme și imagini sacre: există un lup nu numai ca o colecție de lupi, ci și ca un lup și un leu ca un leu și un miel ca un miel ; în Sofia înflorește un trandafir și un crin al Bunei Vestiri; există aur, tămâie și smirnă, potrivite pentru o ofrandă pentru Betleem Copilul nu este deloc prin alegere arbitrară, ci prin natura sa interioară Și toate aceste entități, într-un mod misterios și inscrutabil, castos și holistic, se unesc în lumea ideilor Și toate acestea, ca un fel de adevăr etern, au fost revelate geniului grec în filosofia și arta sa și sunt cuprinse în revelația creștină, exprimată în iconografia și cultul creștin Nu este vorba despre asta • spune o astfel de icoană precum chipul Fecioarei pe câmp, înconjurat de stive de secară, sau sfințirea fructelor, florilor, locurilor, o simbolistică atât de comună a animalelor în iconografie Omenirea este cu adevărat un singur Adam, și cel vechi, și cel nou, și cel originar și renăscut în Hristos, și cuvintele Domnului Isus că El însuși este prezent în cei flămânzi, și în cei însetați și în prizonieri și în toată umanitatea suferindă, trebuie să accepte Biblioteca "Runivers" sofisma creaturii în sensul

lor deplin Totuși, în același timp, individualizarea rămâne nu mai puțin reală, opoziția oamenilor individuali, ca indivizi, față de Hristos-umanitatea din ei Hristos este omul ca atare, întreaga idee a omului și, în acest sens, rasa în om; dar acesta din urmă există în timp doar ca individualități multiple în care genul este revelat și realizat Cu toate acestea, fundamentele individualității, precis date, aceasta, sunt ascunse în gen, fundamentate ontologic în el Dacă ar fi posibil să privim din interior la familie, la gen, la națiune, la întreaga omenire, atunci toată ea s-ar prezenta ca o ființă unică, cu multe fețe, cu mulți ochi Într-un mod similar, spun ei, se poate vedea viața întinsă în timp, ca un act unic, atemporal, unic sau o sinteză a timpului, ca un organism Acesta dă un răspuns la una dintre obiecțiile lui Aristotel la adresa lui Platon, când subliniază inevitabilitatea recunoașterii ideii "eternului Socrate", adică ideea de individ, în timp ce ideea este în esență generală desigur, se poate vorbi și despre "eternul Socrate", înțelegând eternul în Socrate, adică conținutul său general ideologic și, în consecință, generic și personalitatea sa definită calitativ, care face parte din organismul generic Dar aceasta nu înseamnă că trăsăturile empirice ale vieții pământești a lui Socrate au fost imortalizate în lumea ideilor, căci ele nu aparțin eternității, ci temporalității; pot fi imprimate pentru totdeauna doar într-un singur act continuu, sinteza timpului În această unitate reală și validitate ideologică a tot ceea ce există stă sursa semnificației conceptelor generale, iar valoarea lor este justificată pragmatic, fiind într-o oarecare corelație, chiar dacă doar indirectă, cu realitatea: logica se dovedește a fi tehnică, iar tehnologia este logic, care stă la baza posibilității științei și ei tehnice Biblioteca "Runivers" Cu BULGAKOV natura economică a științei semnificația conceptelor, ar atomiza complet gândirea și ar fi neputincioasă în explicarea faptului științei apariția deja într-o bază ideologică comună și atomii logici fragmentați, nume individuale, nu ar ceda nicio însumare și generalizare Conceptele generale sunt la fel de intuitive și imediate în esența lor, ca și percepțiile ființei individuale, iar în afara intuiției generale, inseparabile de intuiția individului, conceptele generale ar fi imposibile Prin însuși Faptul existenței lor, ei mărturisesc "viziunea inteligentă" a esențelor ideologice ale ființei, în plus, sunt disponibile omenirii sub diferite imagini sub Forma unui abstract mitologic sau logic concret Și acesta este adevărul durabil a idealismului platonician în aspectul său logic Desigur, este posibilă diferite grade de pătrundere în lumea ideilor, intuiția filozofică ingenioasă, se dezvăluie mai profund și mai autentic decât gândirea obișnuită alunecând peste suprafață Și ceea ce artistul vede ca fiind chipurile frumusetii care il inconjoara, gaseste o palida reflexie logica in conceptele generale care se inghesuie in gandirea noastra Astfel, realistii au dreptate impotriva nominalistilor, care au aparat nu numai idealul, ci si valabilitatea reala a conceptelor generale Biblioteca "Runivers" SOFISTICITATEA CREATURII stic, corespunzător limbajului gânditor de atunci al epocii Și totuși, acest adevăr se transformă în cea mai mare minciună de îndată ce ei încearcă să proclame principiul realității simplelor concepte generale luate în abstractizarea lor Limita extremă a unui astfel de realism o avem în hegelianism, în care se pune un semn egal între conceptualismul logic și sofisma mondială, care, în plus, se amestecă și cu Logosul (care, însă, nu este esențial pentru această întrebare) Afirmațiile realismului logic extrem trebuie de asemenea respinse deoarece gândirea filosofică este sofistică în esență, dar nu în starea ei prezentă, care

nu permite echivalarea directă a conceptelor cu ideile Exprimată într-un termen platonician binecunoscut, participarea lor la idei (μέθεξ'ς), sofisma parțial al ființei, se exprimă și în singurul sofism parțial al gândirii noastre, iar în acest sens se poate spune că nici un singur concept ale noastre, fie științifice, fie filozofice, sunt adecvate ideilor înrădăcinate în domeniul fenomenalității și al multiplicității, dar nu al esențialității Și se poate, desigur, să se înșele cu speranța că, trecând pe calea "Fenomenologiei conștiinței", filosoful intră deja în τοπος νοητο'ς, tărâmul ideilor autentice, "Mamele", dar pentru acest hegelian ispita trebuie să ai cu adevărat o anumită orbire sofisticată Pentru Platon, această inadecvare a înțelegerii ideilor era complet clară și, prin urmare, i-a apărut întreg șirul de probleme de cadran (criticii săi transcendentali la adresa DIALIGS au apărut pe acest pământ, - PARMENID, FILEB, SOFIST) Kommersant Fedonp Pe de o parte, cunoașterea este ceva pre-găsit în suflet care trebuie doar trezit, dezvăluit, realizat, dar, pe de altă parte, posibilitatea uitării preliminare și a căderii din conștiință este asumată prin amintirea și, în consecință, cât de nou Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV găsirea O amintire completă și clară a ceea ce se știa cândva este în general inaccesibilă prizonierilor din peșteră, care stau cu spatele la soare și văd doar umbre, dar, cu toate acestea, aceste umbre mărturisesc și despre soare și vorbesc despre obiecte în mișcare Formularea exactă transcendental-logică a relației ideilor la concepte, unind în același timp realismul și; Înțelegerea nominalistă prezintă dificultăți excepționale pentru filozofie, așa cum a fost suficient dezvăluit deja în disputa medievală dintre realiști și idealiști în diferitele sale etape, precum și în filosofia modernă, în special în neo-kantianismul modern Dezvoltarea unei noi filozofii în idealismul german este marcată, pe de o parte, de încercarea prizonierilor de a se baricada într-o peșteră și de a-i face gaura impenetrabilă pentru soare, ceea ce Kant a realizat în Fenomenalismul său, sau de a străpunge cu îndrăzneală la lumea ideilor cu încredere în sine luci-ferică minte speculativă (Fichte şi Hegel) Această parodie germană a platonismului nu ține cont suficient de Faptul că speculația greacă nu a fost acea filosofare abstractă a "pură, i e tăiată din rădăcinile intuiției, mintea sărăcită, care s-a dezvoltat pe pământ german Poetul, mitologul, misticul și magicianul nu sunt inseparabili de Filosof nici la Pitagora, nici la Platon, nici la Plotin, iar ca părinți spirituali stâlpii idealismului german nu pot lua pentru ei decât sofiștii, a căror ciocnire cu Socrate și Platon nu a fost atât de mult pe temeiul unei anumite doctrine filosofice, cât de mult din însăși metoda de filosofare, ars philosophandi Socrate s-a opus sofiștilor, ca idealiști și raționaliști abstracti, fie necrezând deloc în adevăr, fie sperând să-l dobândească într-un mod speculativ-idealist, căruia Socrate, și după el marele său discipol, i s-a opus plinătății religioase, filozofică și experiență de viață Biblioteca "Runivers" Sofistica Creaturii Implicarea conceptelor în idei, sofistica lor parțială și reflectată, cuplată cu extrasofianitatea și antisofia, jocul de lumini și umbre, justifică posibilitatea erorii, lupta dintre adevărul și falsitatea conceptelor Posibilitatea conceptelor generale este înrădăcinată în viziunea inteligentă a ideilor, dar aceste concepte-idei generale sunt văzute nu în armonia sau castitatea lor sofiană, ci într-o formă extinsă, "coruptă", ca o multiplicitate malefica de centre care se ciocnesc, din care toată variația, haosul, Sursa erorii, limitării, erorii este aceeași cu întreaga Fenomenalitate a lumii, multiplicitatea rea, care este principium individuatíonis, nu într-un

sens bun, ci într-un sens rău îşi are izvorul în starea lumii, care "stă în rău" Unde este cauza acestei multiplicări, care este principium individuatíonis, care devine în același timp sursa răului lumii? II Ce s-a intamplat? Lumea își are cea mai înaltă fundație în tărâmul ideilor, sau Sofia, în care, potrivit acolo, există unul și cei mulți, individul și generalul, unul și toți într-o unitate pozitivă a tot Dar, alături de aceasta, lumea are și o "statură" inferioară - ύποοοχη, care este "locul" multiplicității decăzute, actualizate, care își găsește unitatea doar în procesul temporal-spațial, în devenirea, ființa-neființa ; straturi ale ființei sunt mutate aici de straturi ale neființei și ființa este în indisolubil, ca lumina și umbra, unire cu neființa Lumea este creată din nimic, baza inferioară, materialul, materia lumii este nimic, neființa pură, goală Aceasta nu este neființa pe care o cunoaștem ca o latură a ființei sau deși umbra lui Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV deja ca o ființă Nu, vorbim aici despre nimicul perfect pe care Dumnezeu a chemat să fie, despre acel întuneric care este pur și simplu fără lumină și, prin urmare, chiar fără întuneric, pentru că conceptul pozitiv al întunericului este pus doar de lumină, la fel ca principiul pozitiv a inexistenţei este pusă fiinţa Cum lumina a strălucit în acest întuneric "din cutie" și fără lumină, cum ființa este atotcuprinzătoare în neantul absolut, aceasta este o faptă de neînțeles a atotștiinței și atotputerniciei lui Dumnezeu - "lasă-l să fie" creator Am subliniat deja că nu poate fi dedusă filozofic, căci vine aici și de aici începe deducția filosofică, parcă dintr-un anumit dat, și odată cu ea un mister Filosofia fără Dumnezeu, care nu recunoaște misterul divin, trebuie fie să ocolească cu totul această întrebare, ca toate noua filozofie o face în esență, sau altfel își maschează insolubilitatea, adică să apeleze la un principiu irațional, logic nedeductibil (Hartmann și Schopenhauer) Dovezile înțelepciunii și evlaviei elene apar în ochii noștri faptul că în speculația greacă o astfel de atenție exclusivă era devotat problemei materiei primordiale a lumii, în plus, în învățăturile lui Platon, Aristotel și Plotin, a primit o examinare completă, exhaustivă, iar noua filozofie nu a putut adăuga nimic la ea Deja filozofia greacă timpurie, cu cosmologismul ei, s-a lovit de această problemă și i-a dat soluții diferite Materia este caracterizată ca nedefinită sau nemărginită (απεφον) de către Anaximandru, de către pitagoreeni și parțial de către Platon (Phileb, A) Acesta din urmă se apropie de această problemă în Timeu, unde se discută "tipul întunecat și dificil", care formează al treilea principiu al lumii, baza existenței (τοδ γφομένου) Materia este considerată aici, pe de o parte, ca un nimic absolut, aproape transcendent pentru gândire, încercările kiya de a o defini pozitiv sunt sortite inconsecvenței; împreună cu eu Biblioteca "Runivers" SOFISTICITATEA CREATURII că nimic nu este chemat la a fi-neființă, la a fi, și de aceea poate fi tangibil ca substrat al momentelor individuale de ființă, mai mult, ca bază a multiplicității, fondul general al ființei ως υποδοχήν αύτήν οίον τι-#ηνην "] "Trebuie să fie numit întotdeauna identic (ταοτόν), căci nu iese niciodată din potența sa (δυνά-μεως); acceptă întotdeauna totul și niciodată, în niciun fel, nu asimilează Forma în asemănare cu cel care intră în ea; căci prin natură servește ca material pentru orice (έζμαγείον), care primește mișcare și Forme de la cel care vine și prin ea apare în momente diferite la diferite " ° î Hr) Însuși adecvarea material pentru rolul său este legat de faptul că este "liber (αμορφον ον) de acele idei pe care trebuie să le conțină" (D), altfel le-ar reproduce prost, aducând ceva de la sine Prin urmare, "acceptând tot felul trebuie să fie străin

tuturor Formelor Pe această bază, și la caracterizarea materiei ca nimic creat, Platon aplică metoda apofatică deja cunoscută, definind-o aproape exclusiv prin negații: ий (ιζανδεχές), evaziv (δυσαλώτατον); nu o vom numi pământ, sau apă, sau aer, sau foc, sau orice a venit din ele" (A) Un astfel de neant existent, o inexistență existentă nu poate fi prinsă de simțire, ci doar în condiția că încearcă să iasă din ea însăși, așa cum spune Platon, prin intermediul unei "judecăți nelegitime" (λογ' σμω τννι voO(p), - pentru aceasta este necesar să se gândească complet orice inexistență, dar chiar și atunci tot nu va funcționa simplu, pur neant, gol final: trebuie să privim, așa cum ar fi, în culisele ființei, rămânând pe suprafața sa frontală, simțindu-și pe dinăuntru în afară Biblioteca "Runivers" Cu BULGAKOV model plat, un gând similar captivează imaginația copilărească - să ne uităm la ce se întâmplă în cameră când noi nu suntem acolo) Și toate acestea conduc la o antinomie legată de conceptul de neant creat în aceeași măsură ca și de conceptul de neant divin Pe de o parte, nu este nimic, inexistență, dar, pe de altă parte, este baza acestei lumi emergente, începutul multiplicității sau locul metafizic (și apoi transcendental) al acestei lumi și, în acest sens, Platon definește materia ca "un fel de spațiu (το της χώρας), care nu acceptă distrugerea, dând loc tot ceea ce are naștere^ (A) Acest spațiu ideal formează și baza metafizică a acelei pluralități de ființe, în care apar atât temporalitatea, cât și spațialitatea Deci, materia platoniciană este chiar la limita dintre ukon și meon, există ukon, care se transformă în meonul creației, iar în această dualitate metafizică a ei este sursa antinomismului în definiția sa logică În esență, Aristotel abordează o caracterizare apofatică similară a materiei primordiale (πρώτη ΰλη), în care materia, "posedând capacitatea de a fi sau de a nu fi tot felul"), în sine reprezintă absența oricăror calități-στε'ρησις Combinația a absenței calităților cu capacitatea de a accepta tot felul de calități epuizează caracteristica lui πρώτη ΰλη și o apropie de "genul întunecat și dificil" al lui Platon O caracterizare apofatică mai detaliată a materiei într-un spirit complet platonic poate fi găsită la Plotin, care consacră cartea a patra a celei de-a doua Eneade (și cartea a șasea a celei de-a treia) unui studiu special al materiei Aici el eliberează cu grijă conceptul de materie de orice calitate, stabilindu-i astfel natura ilogică, care se opune oricărei definiții în concepte Întrucât materia servește la orice, atunci ea însăși este Biblioteca "Runivers" SOFISTICITATEA CREATURII explicit (άποιος) "Nu trebuie să fie complexă, ci simplă și unită în sine, căci numai așa va fi gol (έρημος) de tot" (VIII); "trebuie adaptată la toate, precum și la dimensiune" (VIII) ; nu are corp (άσωματος), și ca atare este și fără cantitate (αποσος), întrucât "cantitatea este Formă" (IX), este "nedeterminare" άοριστία (X) Este posibil să se gândească nedeterminarea, chiar și ca o "judecată nelegitimă", ca la Platon? Dar nedefinitul este determinat și de o anumită judecată pozitivă, și la fel ca pentru ochi întunericul este materia oricărei culori invizibile, așa prostiile elimină tot ceea ce este ca lumina în lucrurile percepute senzual și, neavând definiție, este ca viziunea, păstrată într-o anumită măsură chiar și în întuneric O gândește fără să gândească, νοεί οτί νοούσα" (X) "Materia este necesară ca substrat pentru a percepe totul " Nu are măsură și dimensiune, ci doar capacitatea de a le acorda un loc (XI), de aceea există doar o măsură iluzorie (φαντασμα του ογχου) lipsit de calitate, căci negația este imposibilă, luați privarea (στέρησις) drept calitate (XIII) Materia este nelimitată (άπειρον) "Nelimitat nu este doar o proprietate a materiei, ci este ea însăși

nelimitat", "nelimitat ca atare (παρ'αύτής), în opoziţie cu raţiunea* {XV) Nici materia nu aparține ființei, este cu adevărat inexistentă (άλη&ινώς μη ον), ca imagine și fantomă a extinderii, o străduință pentru ființă (ύποστάσεως έφεσις), neliniștitoare în pace, invizibilă de natură și moarte respinsă de cei care vor să vadă existentul când nu îl văd, dispărând când se uită, luând treptat înfățișări opuse: mare și mic, insuficient sau excesiv, o fantomă care nu fuge și este instabilă Prin urmare, toate manifestările sunt false: când pare mare, este mic, când este mai mare, atunci este mai mic, ființa sa este în imaginație există un inexistent, fugind ca o jucărie, de ce și ce pare să se întâmple Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV trăind în ea sunt jucării, imagini într-o imagine, ca un obiect într-o oglindă, care, fiind într-un loc, se reflectă în altul, părând plin, neavând nimic, dar părând a fi totul Iar fantoma fără formă care intră în ea și fantomele și asemănările care decurg din ea, văzute din cauza lipsei de formă, par să aibă efect asupra ei, dar de fapt nu acționează deloc, fiind neputincioase și slabe și neavând stabilitate; și neavând nimic de acest fel trec, netăiindu-l, ca prin apă, sau parcă trimițând imagini în așa-zisul spațiu gol Slabă și înșelătoare, ea însăși este înșelată; ca în vis, în apă sau în oglindă, aceste impresii o lasă neatinsă (Επη , Ili, lib VI, cap VII) Această lipsă de față a ei îi asigură obscuritatea și indiferența Dar acceptând totul, ea este și asistenta universală a lui τίθηνη, conform definiției platoniciene Totuși, "ceea ce intră în materie, ca într-o mamă, nu-i aduce beneficii și nici nu dăunează, iar acest imbold este îndreptat nu asupra ei, ci unul asupra celuilalt, căci aceste forțe acționează pe opus, și nu asupra substratului Materia, pe de altă parte, rămâne fără să sufere nici din cauza apariției frigului, nici a căldurii care se apropie, căci ambele nu îi sunt nici prietenoase, nici ostile Prin urmare, este cel mai potrivit să o numiți stand și asistentă (υποδοχή hai τιθηνη) E mamă, după cum se spune? ea însăși nu dă naștere la nimic Mama este numita doar de cei care definesc rolul mamei in raport cu copilul nastendu-se doar ca continand, dar nu dandu-i nimic copilului, iar in masura in care copilul are corp, acesta se obtine din alimentatie Iar dacă mama îi dă ceva copilului, nu este ca materie, ci în măsura în care ea este și Forma Căci numai Forma este capabilă să se nască, iar restul naturii este stearpă" (XIX) Plotin, într-o formă mai extinsă și mai complicată, oferă în esență aceeași caracterizare a materiei ca Biblioteca "Runivers" SOFISTICITATEA CREATURII și Platon, și în același timp dezvăluie și antinomia acestui concept, care oscilează între nimic și ceva, ουχ ou și μή ou, și aruncă culorile ambelor Diferența dintre învățătura lui Plotin și cea a lui Platon, în conformitate cu sistemul său metafizic general, constă în faptul că, alături de materia acestei lumi, el postulează și o materie inteligibilă, atemporală și eternă, un substrat ideal care acceptă imagini ale minții (νους) și are , în contrast cu materia inferioară, și autenticitate și materialitate (Enn , II, IIb , cap IV-V) Lumea noastră, și cu materia ei, reprezintă căderea sau treapta inferioară a lumii superioare, dar în același timp o reproduce și o reflectă; și de aceea materia trebuie să fie în ambele lumi, cu alte cuvinte, materia lumii noastre trebuie să aibă o paralelă cu ea însăși în lumea superioară Acest concept nu primește o dezvoltare ulterioară de la Plotin νους lui, organismul ideal al ideilor - Forma, care în materia ideală are o "poziție" pentru ea însăși, nu este, după înțelegerea noastră, nimic altceva decât Sophia sau, într-un anumit sens, aceeași cu lumea platoniciană a ideilor Avantajul lui Platon în fața lui Plotin constă în faptul că primul din Timeu introduce actul

creației ca un moment care stabilește o legătură între cele două lumi, leagă și le separă împreună alături de materia lumii noastre, la postulat, de asemenea, inteligibil, și datorită acestei dublari, o umbră dublă cade asupra ființei materiale lumina se estompează treptat care curge din sursa e Materia este răul pasiv, care apare ca urmare a slăbirii binelui, învecinată cu ea absență completă Biblioteca "Runivers" s* BULGAKOV Fiecare ființă "materială" care este valabilă într-o privință este împreună cu ea neființă în toate celelalte privințe - omnis determinado est negado - fiecare determinare este o delimitare, fiecare delimitare este o negație , în toate straturile și Umiditatea lichidă a nonului -existenţa, descompunând conexiunea şi integritatea ţesăturii sale, pătrunde sau poate pătrunde în straturile fiinţei De aceea, orice fiinţă "materială" este individuală în sens prost: la baza individuaţiei aici este diviziunea, fragmentarea Și întrucât fiecare ființă (în sensul indicat) este "materială", adică fiecare ființă este asociată cu neființa, atunci fiecare ființă, ca supusă "divizării", este individuală în sens negativ Lumea ideală, sofistică, rămâne de cealaltă parte a unei astfel de ființe-neființă, cu alte cuvinte, nu este loc pentru materie în ea - nimic, și dacă se poate vorbi despre ființa ei - esență, atunci doar într-un mod special sentimentul de superba) pana in care ajunge in umbra inexistentei Așadar, aici nu este loc pentru individualitatea negativă, ci toate principia individuationis în sens pozitiv, ca "principii originare ale ființei, raze în spectrul pleromei sofiene, care, căzând în lumea ființei-neființei, în kenoma materialității, intră în ъ legătură cu principia individuationis în sens negativ Filosofia antică, deși era capabilă să arunce o privire în neant ca fundație ascunsă a ființei, a rămas neputincioasă în fața sarcinii de a explica: cum nimic nu devine Χωρά, sau oJx ov se transformă în μήον, cu alte cuvinte, cum devine apare lumea fenomenelor? Și asta pentru că aici, în această întrebare, se ajunge la limita filosofiei, se termină zona de derivare logică a principiilor Iată hiatu-ul logic sau miracolul, evenimentul ultim, pe care filosofia nu-l poate explica, ci poate fi constatat doar interpretându-i consecințele Cum apare lumea, adică acesta este un amestec de ființă și neființă, în ce fel este creat în general și semințe supraexistente Biblioteca "Runivers" Sofistica Creaturii ființele sunt cufundate în neant? Înainte de această problemă, filosofia antică s-a oprit în impotența naturală și legală Platon din Timeu a răspuns la această întrebare cu un mit religios despre crearea lumii prin Demiurg și, prin urmare, a afirmat tacit imposibilitatea unui răspuns pur filozofic El a confirmat indirect acest lucru și la Parmenide, dezvăluind modul în care gândirea se încurcă în contradicții dialectice inevitabile atunci când analizează conceptul de a fi-non-ființă, iar în acest sens Parmenide este un prooemium dialectic pentru Timeu Plotin a încercat să răspundă la aceeași întrebare printr-o doctrină nu speculativă, ci religios-mistică a εν și a emanării razelor sale în materie: indiferent de cât de privit ar fi valoarea religioasă a unei astfel de construcții, este evident că ea nu are filozofie credibilitate (deși este adesea acceptată pentru filozofic) Evident, aici intuiția sau credința religioasă intră în drepturi legale: numai revelația ne poate spune despre rădăcinile extraterestre ale ființei noastre, revărsându-se inevitabil în Forma unui mit, care apoi poate primi deja prelucrare filozofică, să fie baza unei filosofii Atât Platon, cât și Plotin recurg la mit în aceeași măsură, cu diferența că mitul platonic este mai concret și mai religios, în timp ce cel plotinian arată ca o speculație mistică decolorată Dimpotrivă,

Aristotel, străin de misticism și mituri, în punctul central al sistemului său, tocmai în doctrina Formei și materiei în legătura lor reciprocă, lasă un gol foarte semnificativ, de care sistemul filozofic se "teme" ca o întrerupere în continuitate Problema începutului mișcării, corespunzătoare creației lumii, rămâne în esență deschisă lui Aristotel Credința iudeo-creștină are propriul mit revelat divin *) o) După toate clarificările de mai sus, se poate spera că noțiunea de "mit dezvăluit" nu va provoca neînțelegeri în cititor Întrebări de filosofie, carte, IJ - Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV originea lumii se află în narațiunea cărții Genezei neamului: uman "La început Dumnezeu a creat cerurile și pământul, dar pământul era fără formă și gol, și întunericul era peste prăpastie și Duhul lui Dumnezeu plutea peste ape* (Facere, I, I-) La început, adică în Sophia, prin Sophia, pe baza Sophiei, Sophia, Dumnezeu a creat cerul și pământul printr-un act de creativitate inexprimabilă și de neînțeles în atotștiință și omnipotență, puterea și natura căreia o simțim în fiecare suflare, în fiecare clipă a ființei noastre Sophia cerească și Sofia pământească, Sofia în slava ei și ea în spiritul umil și umilit al "pământului fără formă și gol", actualitate perfectă și potențialitate "fără formă și goală", plinătatea divină și foamea de divinitate, "lumina Taborului" și "întunericul în vârful abisului" - această unitate a contrariilor, coincidentia oppositorum, transcende rațiunea și o rupe antinomic Dar chiar dacă aceasta rămâne o contradicție pentru rațiune, nu este mai înțeleaptă decât această contradicție; se poate gândi la orice pentru a rezolva problema Cosmosul inteligibil privește în Haosul primordial, devine potențialul său interior, iar Haosul concepe Cosmos, devine haos-cosmos Actul de creare a lumii se realizează prin crearea la Începutul cerului și al pământului, cu alte cuvinte, formarea a două centre în Sofia, apariția împreună cu actualitatea perfectă și potențialul de actualizare Acesta este unul și același act, căci prin însuși faptul că pământul este creat, i se opune deja, fiind baza inteligibilă a creației, "arhetipul" ei, τοπο; νοητός, cerul Începutul, adică Divina Sophia, în existența sa supremă, este transcendentă lumii cu dualismul său inevitabil dintre cer și pământ, nămol și materie, dar în același timp, cerul și pământul sunt create tocmai la Început, sunt întemeiate în ființa lor în ființa transcendentă a Sophiei Această opoziție între cer și pământ este baza creației, exodul ei inițial; stabilirea unei scări vii între cer și pământ este sarcina finală Biblioteca "Runivers" SOFISTICITATEA CREATURII nici un proces mondial și istoric: "să se facă voia Ta, așa cum este în cer și pe pământ" Deci, ce este acest "pământ fără formă și gol"? Este "chestia" filosofiei antice, un nimic gol și gol, perceptibil doar λογισμω toi νοί)ω, un "loc" pasiv și lipsit de viață (χωρά)? Nu, cel Pământul nu este nimic în care Sofia s-a revărsat deja, deci este o Sophia potențială Nimic nu a primit ființă reală și a devenit Haos, adevărat άπειρον, despre care vorbesc mitologiile grecilor, babilonienilor și altor popoare, și uneori se rupe printr-o forță de distrugere; acesta este "pământul fără formă și gol", încă haotic, peste care a plutit Duhul lui Dumnezeu în timpul creației Și totuși aceasta este deja întreaga plinătate a pământului, în care universul este sămânțat în mod misterios, sunt investite ideile-potenţiale sofiene Creația sa se află în afara celor șase zile ale creației, este prinsa ei ontologică, iar actele creatoare ale zilelor sale individuale presupun pământul primordial ca substrat al lor: în el este separată lumina de întuneric, firmamentul de apă, un cer pământesc este deja creat în ea, în care luminarii se mișcă și zboară păsări, pe el curge apă pământească, care

va "produce" reptile, din ea se formează un firmament sau pământ
pământesc, care va produce "un suflet viu după felul ei, vite și
reptile și animalele pământului", din care a fost creat corpul uman
Toate acestea au fost create de cuvântul creator al lui Dumnezeu, dar
nu mai din nimic, ci din pământ, a fost o dezvăluire treptată a
conținutului său spiritual, a bogăției sale ideologice *) Acest
"pământ" este așadar, parcă, cosmic) Se Grigore de Nyssa dezvoltă
ideea că în crearea lumii este necesar să se facă distincția între două
acte - creația generală și creația particulară - "la început" și în
decurs de șase zile, cu creația generală corespunzătoare creației în
legea meon-mamă a fiinţei, iar a doua - identificarea Din cuvintele
pământul este invizibil şi neorganizat (Sent I,) este clar că "totul
era deja posibil la prima aspiraţie a lui Dumnezeu către creaţie, parcă
din investiție de ceva putere, însămânțare * Biblioteca "Runivers" S
BULGAKOV Sophia, chipul ei în univers, principiul său feminin, care are
putere, conform cuvântului creator "lasă-l să fie", să producă creaturi
din sine, să răspundă acestui cuvânt, să fie înlocuit cu el, să nască
din el Feminitatea eternă este aici Marea Mamă, pe care din cele mai
vechi timpuri limbile au fost cinstite cu evlavie: Demeter, Isis,
Cybele, Ishtar Și acest Pământ este, în potența pământului său
Dumnezeu; această Mamă se ascunde în ea deja la ea creația venirea
Maicii Domnului, "pântecele întrupării divine", ale cărei prototipuri
și presimțiri păgâne sunt date în chipurile numite zeități Ea este
"Scara Raiului, prin care coboară Dumnezeu" și "un pod care îi aduce pe
cei ce sunt de pe pământ la cer" (de la un acatist la Maica Domnului),
în Ea se depășește acea împărțire a "cerului și pământului" , care o
închide pe dumnezeiasca Sofia din lume Din cele spuse, este clar cât de
limitat și incomplet rămâne conceptul de materie la Platon și cât de
pervertit este la Plotin, pentru care materia, ca principiu negativ, ca
inexistență, este răul și chiar principiul răului Amândoi sunt aici mai
jos decât religia populară greacă, care o cinstea cu sfinţenie pe
Demetra, iar în cultul misterelor eleusine a stabilit comuniunea cărnii
lumii, Euharistia cosmică; ceva decadent din punct de vedere
intelectual apare aici în Plotin, poate nu fără legătură cu ostilitatea
sa față de creștinism Amândoi, atât Platon, cât și Plotin, cunosc în
filozofia lor existența universului, dar în realitate nu exista încă
tot un singur lucru pământul a fost și nu a fost, pentru că calitățile
nu au convergit încă către el Potrivit traducerii lui Symmachus, acest
loc spune: "pământul era leneș și indiferent " În cuvintele de leneș,
după Sfântul Grigorie de Nyssa, se exprimă că nu au fost despărțiți
unul de celălalt și nu puteau fi cunoscute fiecare în mod particular și
în sine, dar totul era prezentat ochiului într-un fel de calitate
continuă și indivizibilă, nici culoarea, nici imaginea, nici volumul,
nici greutatea, nici cantitatea nu se vedea în subiect, nici altceva
asemănător, luat separat în sine" (Lucrările Sfântului Grigorie,
Episcop de Nyssa, Partea : din cele șase zile, pp i-) mier Nesmelov,
op op - Biblioteca "Runivers" SOFISTICITATEA CREATURII doar materie
goală, dar ei nu cunosc absolut pământul Sofian, mama lui Demeter, și
de aceea cosmologia lor rămâne incompletă și defectuoasă Ei au stabilit
materia preexistentă, materia materiei, dar au respins adevărata mamă a
ființei, Pământul Pe baza a ceea ce s-a spus, este posibil să se
răspundă mai precis la întrebarea, ce este ὑλη aristotelic, care este
modelat de idei? Aceasta nu este nicidecum materie platoniciană, care
nu există deloc, pentru că este dincolo de existență Geneza cunoaște
doar "pământul"> sofisticat, saturat de posibilități nelimitate
"Pământul" este toată materie, pentru că totul este conținut potențial

în el Prin urmare, un "loc" gol, fără calitate, care este materia pentru idealismul grec, nu mai poate fi găsit în lume Materia nu există deloc, căci nu există decât materie fecundată ideologic, care naște Prin urmare, nu tânjește după o formă în general, ci după o formă definită pe care o ascunde în sine ca o posibilitate și o poartă în sine ca o aspirație Această corespondență internă a materiei cu Forma, această voce a materiei, este bine cunoscută unui artist care știe să înțeleagă și să respecte materialul, să-i surprindă stilul, tonul, ideea, fie că va fi lemn, marmură, metal, vopsea, sunet , cuvânt În materialism, tocmai în Forma sa originală, care poartă numele hilozoismul, o expresie filozofică incorectă, este atașată simțirii corecte a materiei, ca naștere și rodnică, calitate de scăldat, început, materialismul este o vagă bâlbâială despre saturația sofică a pământului, iar cu acest sentiment viu al pământului ("materia ") se compară favorabil cu idealismul, pentru care materia este un concept ilegitim al neantului, sau un χωρά transcendental sau un declin al ființei, un minus existențial idealiştii, fiind lipsiţi de simţul materiei, nu au nici această evlavie Biblioteca "Runivers" p BULGAKOV, Deci, la Început există cerul și pământul, lumea cerului și pământului În "pământ" sunt scufundate semințele a tot ceea ce există ca atot-organism în "cer" și provine din "pământ" cu propria sa formă: ζινεΐ ως έρωμενον, în cuvintele lui Aristotel: principiul conducător nu nu acționează ca o presiune externă, mecanică, ci ca un obiect de atracție erotică Acel μέθεξις, participarea ființei la idei, despre care vorbește Platon, a fost explicat de el ca fiind puterea universală, atotpătrunzătoare a lui Eros, marele mijlocitor "între Dumnezeu și muritor", -μεταξύ θεοϋ τε ζαί θνητού (Symposion,)) Zona dintre cer și pământ sau dintre divin și creat, etern și temporal, acest μεταξύ metafizic este depășit de "demonul" înaripat, fiul lui Poros și Peny, Plenitudine și Vid (pentru direct θεός ανθρώπω) ου μίγνυται, αλλ ά διά τούτον πασα έστιν ή ο μηλιά χαί ή διαλεχτός θεοϊς προς ανθρώπους Symp) În Forma mitologică, Platon definește aici natura relației dintre idee și "devenirea" ei empirică ca o efort erotic, ca o foame și sete de gol de plinătate, ca forța sa bâlbâitoare Materia se străduiește pentru ideea sa-sorma și se străduiește pentru asta Eros: "pe baza medicinei, a artei noastre, cred, se poate observa că Erosul are putere nu numai asupra sufletelor oamenilor, prin puterea frumuseții, ci prin puterea multor alte lucruri și peste orice altceva, atât asupra trupurilor tuturor animalelor, cât și asupra creșterii de pe pământ, într-un cuvânt, a spune peste tot ce există (έν πασι τοΐς ουσι), că acest zeu este mare și minunat și are influență asupra tuturor (επί) παν τείνει) în fapte, atât divine, cât și umane "(i b A) Erosul se manifestă și în starea corpului - sănătate și boală și, prin urmare, "arta medicală este controlată de acest zeu", iar gimnastica și agricultura, el controlează și muzica, care este "περί Biblioteca "Runivers" SOFISTICITATEA CREATURII •αρμονίαν και £υθμόν ερωτικών έπιστημη (C), astronomie și religie În discursul lui Diotima, Erosul este caracterizat în primul rând ca o străduință generală pentru frumos și creativitate, care stabilește unitatea și universalitatea "frumuseții universale" (καλού τοιουδε), iar această frumusețe este, pe de o parte, sursa creativității , "nașterea în frumusețe" , iar pe de altă parte, scara de ascensiune către acea cunoaștere, care este altceva decât cunoașterea frumosului în sine Este destul de clar că Platon nu vorbește aici despre nimic altceva decât divina Sofia și saturația sofianică a lumii create, iar Erosul este doar o transcriere mitologică a acelei atitudini, care există între "pământ", materie și Forma ei

prestabilită Deci, μέθεί'ς, participarea materiei idee, este tocmai Eros, erosul "pământului" spre "cer" Ideea-entelehia este în același timp un dat, ca rădăcină a ființei, și o sarcină, o străduință dincolo de limitele numerarului Este langoarea, căutarea de sine în idealul ei, esența veșnică, auto-crearea, auto-nașterea Sufletul se caută pe el însuși, ca Sulamita în pietrele de grindină ale orașului iubitului ei Ea îi întreabă pe toți dacă l-au văzut pe Cel pe care sufletul ei îl iubește Este epuizată de dorința ei pasională de a se uni cu El, de a se depăși, "de a da naștere unui cé n în frumusețe " Toată natura "chinuie și geme" din "deșertăciune și decădere", la care este condamnată în materialitatea ei și neluminozitate, totul nu este încă Totul vrea să înflorească ca o plantă, pentru a simți, pentru a-și cunoaște ființa sofisticată în înflorirea ei, și frumusețea florilor nu arată un fel de simbolism viu al sophiei, evidența ei de sine Toate ființele vii se străduiesc instinctiv pentru grație și frumusețe, armonie și mișcări, ritmul interior și exterior al ființei Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV, despre tine în ochii creaturii "Eliberarea" din sclavia "deșertăciunii", iluminarea sofisticată, transformarea în frumusețe, după care tânjește toată creația, dar vorbește despre asta doar în limbaj mut cunoaștere intima, neîndoielnică Ce poate fi mai sigur pentru o persoană decât faptul că sinele lui prezent nu sunt eu deloc, pentru ființa lui eternă, geniul divin este cu totul diferit de personalitatea empirică, corp, caracter, psihic însuși, iar această ireconciliere este, poate, singura demnitate a unei persoane: "dacă se cuvine să mă laud cu noi, mă voi lăuda cu slăbiciunile mele" (Ap Pavel), iar această ireconciliere în raport cu sine putea fi smulsă din inimă, stinsă în suflet doar căderea spirituală deplină, împăcarea cu propria robie Platon pune în Alcibiade cuvinte nemuritoare, inspirate despre Socrate, pe care sufletul le repetă involuntar, pus față în față în fața propriei sale esențe divine, ca în fața unei oglinzi a imperfecțiunii și urâțeniei sale empirice În aceste mărturisiri ale lui Alcibiades-Platon, însăși Psyche, simțind erosul ființei ei, spune: "Când îl aud, inima mea bate mai puternic decât cea a Coribantelor și lacrimi curg din cuvintele lui, văd că același lucru se întâmplă multora altora Ascultând pe Pericle și pe alți oratori iscusiți, i-am găsit elocvenți, dar nu am experimentat așa ceva: sufletul meu nu s-a entuziasmat și nu a simțit indignare față de propria mea existență sclavă Ascultând acest Marsyas, deseori m-am așezat astfel încât să nu merite să trăiesc dacă rămân același "(Symp y E) pe calea lui adevăratului "prieten", al lui Socrate, și în el sau prin el afară Biblioteca "Runivers" SOFISTICITATEA CREATURII > se vede brusc pe sine, simte starea lui de "sclav"! Această conștiință scindată, acest sentiment că nu sunt eu, este cea mai sigură dovadă interioară a adevărului platonismului Și această conștiință se referă nu numai la suflet, ci și la corp , pentru un trup deosebit Undeva în adâncul sufletului, toată lumea se simte ca un Endimion, cu un corp ușor, zvelt, frumos, care strălucește în sculptura elenă sau în dansul plastic, dar nu o "rățușcă urâtă", șchiopătă, cu o stinghere corp, aplecat Figura o, străin oricărei grații; nu se poate împăca cu el, căci cu urâțenia nu se poate împăca O persoană își cunoaște propriul sine în sine ca geniul său și, într-adevăr, fiecare persoană este înzestrată de Creator cu geniu, pentru că fiecare are propriul său loc special în Pleroma Întregii Umanități, o rază specială a Sophiei, fiecare are propriul său" geniu", înger păzitor Dar acest geniu nu-l cunoaște poate nu știe să-l recunoască în sine, să rupă această cheie castaliană a inspirației, deși uneori este epuizat de sete sunete false

Și numai la aleși, în care omenirea are geniile și mesagerii ei, iese la iveală acest geniu ascuns, dar universal, care este participarea noastră reală, esențială la Sophia Și ei entuziasmează oamenii prin însăși existența lor, ca țipătul macaralelor de la înălțimea cerului Toată lumea vrea să zboare în înălțimile albastre și, ca o insultă, se simte lipsa de aripi Totul este frumos, totul este ingenios, totul este sofisticat în temeiul ființei sale, în ideea sa, în vocația sa, dar - vai! în fiinţa sa Iar sarcina creativității umane pământești este, în cele din urmă, să-și găsească chipul adevărat, mereu existent, să-și dea seama, să se dezvăluie: creativitatea umană, care își are originea în imperfecțiunea ieșită din sofică a ființei, se hrănește din contemplarea ideilor în frumusețea lor nepieritoare Orice creativ Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV Prin urmare, conform toposului său, umanitatea este erotică și, în același timp, toată creativitatea în esența sa este auto-creare, auto-creare O astfel de auto-creare, dobândirea ființei sale celei mai înalte, și în ea și prin ea ființa cea mai înaltă și întreaga lume în sofistica ei, este toată viața pământească, care direct sau indirect, pozitiv sau negativ, se rezumă în găsirea propriei sale fața, este, parcă, păduri, care există doar de dragul a ceea ce se creează în interiorul clădirii lor, iar în această creație se manifestă libertatea și creativitatea noastră Iar "știința tuturor științelor"*, "arta spirituală" a ascetului, îl confruntă direct pe om cu această sarcină de "Crearea" omului lăuntric*, dobândind adevărata esență printr-o muncă îndelungată și dureroasă asupra sinelui, un spirit spiritual și artistic feat Această cale nu este doar directă, ci în esență și singura, deoarece celelalte căi ale creativității duc la scopuri numai în măsura în care acestea coincid cu ea în cele mai importante și esențiale Artă, "naștere la țară" "o sută", spre care este condusă toată creativitatea, indiferent de modul în care s-ar exprima, este dobândirea prin sine, și în acea măsură în sine, a sofismului creației, o străpungere prin neant, prin semiexistență până la esență Cu toate acestea, auto-transformarea unei persoane poate fi limitată doar la acest punct de descoperire, iar pentru restul rămâne, parcă, propriul său prizonier Și în acest fel, se creează acea scindare seducătoare din viața poetului, datorită căreia el este în același timp vestitorul lumii cerești și "cel mai disprețuitor copil al lumii " Despre asta știm din confesiunile lui Puşkin "Frumusețea va salva lumea" - aceasta înseamnă că lumea va deveni tangibil sofistică, dar nu mai creativitatea și autocrearea omului, ci actul creator al lui Dumnezeu, "bunătatea" finală a creaturii, revărsarea darurile Duhului Sfânt De aceea, arta, creativitatea în frumusețe, este resimțită ca o pregustare a harului darurilor Duhului Sfânt, manifestate de spirit Biblioteca "Runivers" SOFISTICITATEA CREATURII oboseala făpturii Iar revelația lumii în Frumusețe este acel "Ierusalim sfânt care se coboară din cer de la Dumnezeu" și "are slava lui Dumnezeu" (Apoc , IO-II) Și ca forță a luptei neîncetate a tot ceea ce există spre Logosul său, spre viața veșnică, Frumusețea este legea interioară a lumii, o forță formatoare de lume, cosmorgică; ține lumea, o leagă în statica și dinamica ei (evoluție), iar în plinătatea timpului cu victoria ei finală "va salva lumea" III Materia și corpul Atât în învățăturile filozofice, cât și în utilizarea obișnuită a cuvintelor, materialitatea și corporalitatea sunt adesea identificate Acest punct de vedere este cel mai puternic exprimat în neoplatonism Conform învățăturilor lui Plotin, corpul în sine este o înclinație rea, rea Dimpotrivă, în platonism înțelegerea trupului ca rău, cătuș și închisoare pentru spirit (exprimată cu cea

mai mare forță în Fedon și parțial în Fedra) se luptă încă cu o atitudine mai pozitivă față de el, care atinge cea mai mare tensiune în erotica platoniciană Prin urmare, motivul ascetic al învățăturii lui Platon trebuie înțeles nu în sensul unei condamnări metafizice a trupului, ci ca cerințe ale ascezei practice, religioase și etice, în numele luptei împotriva cărnii păcătoase de dragul biruința spiritului, ducând la iluminare și mântuire și a trupului De obicei, aceste două aspirații de asceză, fundamental opuse una cu cealaltă, deși au asemănări exterioare, se amestecă în mod persistent între ele, iar asceza creștină nu diferă de asceza budistă, iar religia mântuirii trupului este acuzată tocmai de ostilitate fundamentală la corporalitate Platon însuși a fost salvat de această asceză rea, budistă, nu numai prin filozofia erotică, care, desigur, se baza pe intuiții religioase, pe o experiență profundă de viață, ci și pe cerul strălucitor al religiei grecești, în care, cu toate limitările și orbirea ei , Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV comun politeismului, dar sfinţenia trupului era profund simţită Această revelație despre carnea Edenului a stat la baza antropomorfismului grecesc și s-a imprimat în creațiile divine ale artei plastice, cu alte cuvinte, în iconografia elenă Artistul-popor, ai cărui ochi inteligenți dezvăluiau frumusețea nepieritoare a corpului, nu a putut în cele din urmă să blesteme și să respingă trupul, iar Platon a fost prea mult un fiu al poporului său și al religiei sale pentru a comite o asemenea trădare a geniului național al elenismului - el, care a pus bazele viziunii inteligente a acestei lumi a filozofiei sale - Dimpotrivă, neoplatonismul, cu tot rafinamentul său filozofic, cu o clară saturație cu motivele ocultismului și magiei, arată trăsăturile decadenței Spiritul grec, și chiar în străduința sa pentru restaurarea politeismului este mai degrabă o "direcție intelectuală" , ruptă de pământul religiei pozitive Nu este greu de înțeles acest lucru: la urma urmei, neoplatoniștii luptau pentru o cauză fără speranță - religia păgânismului fusese deja zdrobită de cruce și încercările de a o salva, oricât de strălucitoare din punct de vedere filozofic, erau încă produsul spiritual reacție și au fost sortiți eșecului "Ai învins, Galileu", în acest strigăt pe moarte al admiratorului regal al neoplatonismului și păgânismului, Iulian Apostatul, s-a exprimat verdictul istoriei Și toate eforturile filozofice ale neoplatonismului în lupta împotriva creștinismului au beneficiat acestuia din urmă, pentru că în Neoplatonismul a cizelat instrument filosofic, care s-a dovedit a fi util pentru teologia creștină (Nu există niciun motiv să respingem binecunoscuta dependență a filozofiei creștine de neoplatonism) Doctrina lui Plotin despre corp, așa cum știm deja, este legată de cosmologia sa generală a emanației, conform căreia materialitatea este îndepărtarea de Unul, doar minus și, prin urmare, rău, în timp ce corpul este materie Din punctul de vedere al lui Plotin, este caracteristic că el este obligat să nu facă Biblioteca "Runivers" SOFISTICITATEA CREATURII pentru a începe, ci pentru a contopi și identifica materia filozofică, care este nimic, inexistență, cu corpul și condamnarea metafizico-etică a materiei în ansamblu extinsă asupra corpului Tocmai în acest paragraf, mai clar decât în oricare altul, este indicată întreaga opoziție a învățăturilor lui Plotin și predica creștină despre mântuirea și învierea trupului, credința în învierea lui Hristos și învierea universală viitoare Unirea sufletului cu trupul în sine este deja un fel de cădere, descrisă de Plotin în următorii termeni: "care este motivul pentru care sufletele care aveau lotul acolo și aparțineau în întregime acolo, au uitat de zeul tată și au pierdut din vedere? si al

lui si tu? Începutul răului în ei este îndrăzneala (τόλμα) și devenirea (γένεσις) și izolarea inițială (πρώτη έτεροτης) și dorința de a-ți aparține (εαυτών είναι) Deoarece se pare că s-au bucurat de autocrația lor (αυτεζουσίαν), folosind mult libertatea de mișcare pentru ei înșiși (παρ' αυτών), au luat direcția opusă și au mers foarte departe și și-au pierdut cunoștința că ei înșiși erau de acolo (ca copiii, despărțiți) de la părinţii lor şi după ce au petrecut mult timp departe, ei nu-şi cunosc nici tatăl, nici pe ei înşişi)" (Enn V, lib I, cap I) În timpul întrupării, sufletul "își pierde aripile și cade în lanțurile trupului", "este îngropat și rămâne în închisoare", "sufletele devin amfibieni prin necesitate, ducând involuntar o viață în cutare și cutare regiune" (Enn IV, lib VSH, cap IV) În același timp, sufletul comite o dublă culpă: una constă în incitarea duciei la îngăduință, a doua în faptul că sufletul face fapte rele "(ib cap V) "Sufletul devine rău (κακή) în legătură cu trupul, devenind slujitor cu acesta și fiind de acord cu el în toate" (Enn I, lib II, cap h) dizolvare, înclinare către trup" (Enn I , lib VI, cap V), și, prin urmare, toate virtuțile sunt reduse la un singur lucru - la purificare (κάΰαρσις)" (ib cap VI) "Curajul este neînfricare înainte de moarte, moarte la fel Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV, există o existență separată a sufletului de trup; celui care iubește să fie singur (μονος) nu se teme de asta Dacă sufletul este curățit, el devine o idee și un logos și complet necorporal, spiritual și plin de divin, de unde este izvorul frumuseții și tot ce este înrudit" (ib) "Pentru cel căruia viața este bună, aceasta nu este pentru că este o unire a sufletului cu trupul, ci pentru că răul este respins de bine, dar moartea este un bine mai mare Trebuie spus, la urma urmei, că viața în trup este în sine rea, dar prin virtute se livrează sufletelor care nu sunt afirmate în complexitatea lor, dar împărtășesc deja această legătură" (Επη I, lib VII, cap III) Dacă întruparea sufletului este rea sau un fel de faux pas metafizic, un accident, atunci ca urmare a acestuia, chiar și * într-un caz favorabil, deși nu se obține nimic rău pentru suflet, dar nici pozitiv, și într-un nefavorabil sufletul este poluat și, pentru a se elibera de cătușe, trebuie să treacă printr-un proces de purificare, care este reîncarnarea repetată în diverse corpuri Natura fiecărei reîncarnări este predeterminată de faptele vieților anterioare, de karma, dar scopul ultim al acestor reîncarnări este totuși dezincarnarea, restitutio in integrum acesta din urmă neagă și individualitatea corpului, care este pentru totdeauna legată de sufletul dat Corpurile sunt examinate) Cu toate acestea, în această privință, judecățile lui Plotin nu sunt întotdeauna de acord între ele, în ciuda faptului că viața sufletului întrupat este rea, el trece printr-un fel de "seminar", exerciții practice de virtute, învață, și aceasta este o înțelegere a vieții pământești Plotin este legat de teosofie Iată cel mai important loc referit aici: "dacă sufletul, datorită unei plecări accelerate, este eliberat de trup, atunci nu suferă nici un prejudiciu; și cunoaște natura răului, astfel încât forțele conținute în el să se deschidă și să se dezvăluie energiile creativității, care ar fi rămas în zadar rămânând cu calm în necorporal, pentru că nu ar putea trece niciodată în acțiune și ceea ce are ar fi rămâne ascuns sufletului" (Enn IV, lib VIII, cap Biblioteca "Runivers" sofisma creaturii O aici, ca ceva de genul Cazuri pentru suflet, și împreună ca celule separate ale unei instituții de corecție, repartizate infractorilor în funcție de comportamentul lor Metempsihoza, care chiar și la Platon sună disonantă și pare a fi inspirată de un fel de influență non-elenică, capătă aici un caracter

definitiv ostil vieții Este ușor de înțeles că Plotin respinge cu putere învățătura creștină despre învierea morților în corpul "Percepția senzorială este o funcție a sufletului adormit, pentru că partea sufletului care se află în corp este adormită Adevărata trezire este o adevărată înviere din (από) trup, și nu din (μετά) trup Învierea cu trupul este o trecere de la un vis la altul, parcă doar o schimbare de pat; adevărata* înviere eliberează cu totul de trup, care, având o natură opusă sufletului, are şi o esenţă opusă (ουσίαν) Acest lucru este dovedit de originea, dezvoltarea și distrugerea sa, care nu este caracteristică naturii unei ființe adevărate" (Επη Ili, lib VI,, cap VI) Blasfemia împotriva corpului se dovedește a fi indisolubil legată de blasfemia metafizică împotriva lumii din lumina emanată de · εν Plotin, în principal umbrele cad pe pământ lume" În Plotin, aici vorbește acea latură a elenismului, care este surprinsă în i) Cu toate acestea, Plotin rămâne încă atât de elenistic încât atitudinea față de univers a unor secte gnostice, pe care alți istorici, inclusiv Zeller, o extind asupra creștinismului, - (vezi Zeìler Die Pb il d Gr Π, Th II Abth) provoacă în el un protest "Ar fi la fel ca și când doi oameni ar locui în aceeași casă frumoasă, iar unul ar învinovăți structura și constructorul ei, și totuși nu ar rămâne mai puțin să locuiască în ea, în timp ce celălalt, dimpotrivă, nu ar da vina, ci a explicat că constructorul a construit-o cu foarte multă pricepere, dar în același timp aștepta momentul când va veni va ieși din ea și nu va avea nevoie de un cămin Trebuie, atâta timp cât avem trup, să rămânem în locuința pregătită pentru noi de sora noastră bună, sufletul" (Επη II, lib IX, cap) Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV răspunsuri ale atenienilor ap Pavel după ce l-a predicat în Areopag Aceiași eleni, care au arătat evlavie față de "Dumnezeul invizibil" - άγνωστω θεω, asemănător εν transcendent al lui Plotin, "auzind despre învierea morților, unii s-au batjocorit, în timp ce alții au zis: despre aceasta vom auzi altădată* (Fapte Ap I >) și numai Dionisie, al cărui nume este atribuit maiestuoasei Areopagitii, a devenit un ascultător al lui Pavel și a devenit astfel întemeietorul unui nou elenism creștin Înclinația neoplatonică a gândirii asupra chestiunii cărnii apare uneori în creștinism Sarcina ascezei creștine constă în lupta nu cu trupul, ci pentru trup, căci creștinismul vede în trup nu cătușe, ci un templu al lui Dumnezeu Apropiindu-se în acest sens de Plotin, Origen consideră crearea lumii și îmbrăcămintea duhului cu trupul, ca pe un fel de cădere - καταβολή) În conformitate cu această înțelegere a creației și a sfârșitului ei, nu poate exista decât - άποκατα'στασις, restaurarea lumii la starea sa originală, pe care a avut-o înainte de καταβολή O astfel de explicație a originii lumii amintește de învățăturile filozofilor pesimismului Schopenhauer și Hartmann despre mișcarea oarbă, irațională a voinței, care, fără niciun sens intern, a dat naștere lumii Desigur, o astfel de părtinire nu se împacă bine cu viziunea creștină generală a lui Origen Există o oarecare analogie cu origenismul și neoplatonismul) Cel mai mare luptător pentru dogma principală a creștinismului este Întruparea lui Hristos, Sf Atanasie din Alexandria este, împreună cu acesta, principalul apărător al autenticității și sfințeniei ontologice a trupului "La Domnul", spune el, "scopul principal era învierea trupului, pe care El trebuia să-l îndeplinească; căci semnul biruinței asupra morții era acela de a-l arăta tuturor, de a-i asigura pe toți că s-a făcut) (m distrugerea stricăciunii și nestricăciunea trupurilor a fost deja acordată" (Lucrările Sfântului Atanasie cel Mare, Partea I) , Cuvânt despre întruparea lui Dumnezeu Cuvântul, § articolul)) Creațiile lui Origen,

numărul i Despre începuturi Kazan, , carte III, cap V, , p - Biblioteca "Runivers" Sofistica Creaturii "mamă" în cosmologia lui J Boehme, conform căreia inițiatorul lumii noastre este Lucioer, care, prin căderea sa, i-a provocat o anumită καταβολή și a stricat "unsoarea" propriului său regat Salvând această împărăție și corectându-i "salniter", Dumnezeu este forțat să o refacă din nou, iar sarcina sa finală este aici definită ca αποκατάστασή, adică restaurarea regatului corupt de Lucifer la starea sa originală Cea mai recentă filozofie germană, cu predominanța acosmismului în ea, se remarcă prin ignoranța sa idealistă a corporalității adevărate, care este înțeleasă doar ca o schemă transcendentală a experienței senzoriale sau reziduul ei de necompus; în sistemele spiritualiste de filozofie, precum Leibniz sau Lotze, ea este interpretată exclusiv în termeni de spirit, ca starea sa, adică în sine este, de asemenea, declarată în esență o iluzie În ambele ramificații ale celei mai noi filozofii - atât idealiste, cât și spiritualiste în forme diferite, se dezvăluie același acosmism indian, pentru care lumea fenomenelor este doar un văl de Maya, o iluzie Creștinismul conține o înțelegere complet diferită a corporalității Corpului i se dă un sens pozitiv și necondiționat în el Ea, ca atare, nu este în niciun caz doar o consecință a păcatului sau a căderii în ceva inferior, καταβολή, ci este esența primordială, Forma ființei create Dogma principală a creștinismului este Întruparea - δ Λογος σαρξ έγένετο Cuvântul este trup - și cinstirea aferentă Maicii Domnului, Care cu trupul ei prea curat este înălțată peste heruvimi și serafimi, învierea și înălțarea cu trupul Fiului a lui Dumnezeu și a scaunului Său "la dreapta lui Dumnezeu Tatăl" - toate acestea sunt atât de evident contrare negației neoplatoniști, budiste, spiritualiste și idealiste a corpului, încât este inutil chiar și să insisti asupra ei Merită o atenție specială faptul că Hristos este numit în Noile întrebări ale filosofiei, vol - Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV Testament, ca "însuși Mântuitorul trupului" - αυτός Σωτηρ του σώματος (Eoec ,), și "capul trupului, biserica" *-καί αύτο'ς έστιν ή κεφαλή τους κεφαλή τους ώμτους, εκκλησίας (Colos I, ΐ) Biserica este denumită în mod repetat "trupul lui Hristos" "Deci soții trebuie să-și iubească soțiile, așa cum un bărbat care își iubește soția își iubește trupurile, căci nimeni nu și-a urât vreodată trupul, ci îl hrănește și îl încălzește, la fel ca Domnul Biserica, pentru că suntem mădulare ale Trupului Său , din Trupul Său și din oasele Lui De aceea omul își va părăsi tatăl și mama și se va lipi de soția sa și cei doi vor deveni un singur trup (Geneza :) Această taină este mare, vorbesc în raport cu Hristos și Biserica* (Ev : -) Biserica este "Trupul Său, care umple plinătatea în toate lucrurile" (Efeseni :) Desigur, se poate alegoriza absolut totul în lume și, prin urmare, dacă se dorește, "aceasta poate fi înțeles și spiritual * Totuși, aceasta ar însemna nu numai încălcarea exegetică a acestui text al Noului Testament, ci și desconsiderarea întregului spirit al Vechiului Testament Testament, cu bunătatea sa iubitoare și afirmarea trupului; în special, ar trebui să alegorizăm complet erotismul sacru al Cântării Cântărilor, care nu este nicidecum un simplu lirism sau didactică, ci este impregnat de cel mai serios realism simbolic Ar fi necesar să trecem peste, și mai mult, și prin bisericile științifice despre sacramentul căsătoriei și, totuși, ar trebui să fie dezactivat ca principiu de principiu permis în Hristos și toată acea relație cu trupul natural, care găsește expresivitatea în tainele liturgice, și nu numai în Sf Euharistie, dar și în sfințirea apei, în sfințirea pâinii, fructelor, florilor, caselor etc Mai departe, toată arta bisericească este supusă negației - pictura de

icoane, arhitectură, muzică, cântat etc Într-un cuvânt, una ar trebui să se separe de creștinism este tot ceea ce iconoclaștii idealiști și spiritualiști (în cel mai larg sens al cuvântului) numesc materialism religios, sau pur și simplu "păgânism" Dar într-un astfel de caz, sofisma creaturii este evident că din el nu ar mai fi rămas nimic, în afară de morală slăbită și poetism dulce, de care nu e nevoie de nimic nyh Fie că este bine sau rău, vă place sau nu, creștinismul este o religie nu numai pentru mântuirea sufletului, ci și pentru glorificarea spirituală a trupului "Numai în ea, una dintre toate religiile lumii, trupul nu este prigonit, ci slăvit, căci Hristos este Mântuitorul nu numai al sufletelor de păcat, ci, împreună cu aceasta și cutare, și "Mântuitorul trupului" trupul nemuritor mântuit, desigur, nu mai este μή ον, inexistent, materie platoniciană Biserica este trupul, trupul lui Hristos Biserica este Sofia, care acționează în lume, centrul ei cosmic Sofia însăși este trupul a lui Dumnezeu, această idee este exprimată cu o claritate deosebită de unii mistici (în special în Pordage), este și motivul principal al Cabalei, unde Sophia într-o anumită măsură corespunde Shekinah Corpul-Sophia, evident, nu poate fi privit ca un principiu creat * perisabil, meonic, este o corporalitate eternă, sfântă, absolută Felo trebuie iubit cu aceeași dragoste ontologică ca și spiritul, sau începutul necorporal al ființei Creștinismul este apoteoza trupului și deține mari promisiuni pentru mântuirea lui Dar ce este acest corp în baza sa noumenală, ontologică? sau să punem o întrebare și mai generală: ce este corporalitatea? Cel mai adesea, corporalitatea este definită prin trăsături negative, ca opusul "spiritualității" sau non-spiritualității sau o excludere Pavel: "Dacă există un trup spiritual, există și un trup spiritual - πνευματικόν" (I Cor ,) și tocmai această corporalitate este cea care conține norma ontologică a trupului Dimpotrivă, Te- *   silvicultură în sensul tăgăduirii spiritualității este doar o stare modală a corpului și, în plus, o stare bolnavă, și în niciun caz esența ei Corporalitatea sfântă, trupul Bisericii, este spirituală și purtătoare de duh și, prin urmare, esența ei nu poate fi în niciun caz definită doar ca infirmitate, ci trebuie să aibă și o definiție pozitivă Această esență trebuie privită în sensibilitate, ca un element aparte independent al vieții, diferit de spirit, dar în același timp deloc străin și nici opus acestuia Elementul de sensibilitate se distinge destul de clar atât de miezul substanțial-volițional al personalității, cât și de gândirea implicată în Logos, "viziunea inteligentă a ideilor, contemplarea lor ideală: alături de voință și gândire există și o experiență senzuală a ideile, denudarea lor Moraliștii și filozofii, asceții și misticii sunt obișnuiți să disprețuiască senzualitatea, iar cuvântul însuși a primit asocieri și arome care nu se uită ușor: pentru unii este o captivitate păcătoasă, trupească a spiritului, ceva în orice caz de învins, căci altele este rău, deși de neșters un amestec care poluează puritatea schemelor transcendentale sau logice, o trambulină necesară pentru gândire, sau acel sediment de necompunet care rămâne în fundul retortei epistemologice și nu se evaporă din niciun reactiv idealist Oh, cât de ușor ar suspina filozofii idealiști dacă ar fi posibil să "gândească" într-un fel și să-l elimine pe orbul Empfindung care zace ca balast mort în cala Criticii Rațiunii Pure Se puteau renunța la impulsuri logice și nu era nevoie de această "împingere externă" enervantă a lumii aspre! spirit de empirie disprețuită, care trebuie ținută secretă   noi împrumuturi! Și ar fi posibilă victoria

materialismului, acest Ahriman întunecat, asupra împărăției lui Lucifer dacă n-ar fi "materia" enervantă care refuză cu încăpățânare să fie luminată și idealizată până la capăt Cu toate acestea, cu toată strălucirea lor, schemele logice care pot cuprinde întreaga lume nu pot da naștere cu adevărat la o singură fărâmă de praf, nu ideală, ci senzuală, reală Corporalitatea sau sensibilitatea este cea care stabilește ființa resb și, deși nu știe ce să facă cu ea, idealismul, în afară de a o scoate cu zgomot din tărâmul ei luminos, totuși râde triumfător Ahriman întunecat, care rămâne un ignorant logic, dar deține cheile la realitate, căci a fi ultimul portar de pe pământ este mai îmbucurător decât a hoinări ca o umbră chiar și de cel mai înalt rang într-un Hades idealist Am căutat una dintre principalele trăsături ale corporalității ca senzualitate: ea stabilește realitatea lumii, puterea de a fi În același timp, ea însăși se află chiar în pragul distingerii logice a luminii și întunericului, ea, parcă, se ascunde în spatele ideii, ca "standul" ei ascuns * Nu este nimic de spus despre el în cuvinte sau în gânduri, ar fi o greșeală să-l logiciști, dar trebuie doar să o accepți sau să o afirmi De aceea problema realității lumii exterioare reprezintă o cruce atât de grea pentru filosofia idealistă, căci această realitate este de nedemonstrată prin mijloace mentale, este perceptibilă doar prin sensibilitate și acesta este și motivul indisolubilității logicii și principiu logic, care este atât de caracteristic tuturor ființelor Idealul și realul sunt separate doar în gândire, nu în realitate Iar dacă realitatea este stabilită de sensibilitate sau corporalitate, care, totuși, nu există în afara ideii, atunci idealitatea pură este iluzorie sau abstractă Mergând pe această cale a gândirii, trebuie inevitabil să se confrunte cu întrebarea supremă a cosmologiei - despre realitatea ideilor: ar fi o astfel de realitate caracteristică celor mai înalte principii inteligibile? Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV tiya, idei platonice, atât în separarea lor, cât și în totalitatea lor organică? Se potrivesc atât tangibilitatea senzuală, cât și corporalitatea, care formează baza realității, sau ar trebui să fie înțelese doar ca abstracțiuni logice, iarăși ca nomina rerum? Sunt principiile ideologice de a fi doar scheme ideale, care în conținut sunt mai sărace, mai uscate, mai monotone decât în "amestecarea" cu materia în realitățile lumii noastre sau, dimpotrivă, aparțin realității in sensu eminentissimo , realitatea reală, realitas realissima? pune această întrebare pentru a se asigura că prima înțelegere, idealistă, a platonismului își desființează tot sensul vital și este echivalată cu idealismul actual de tip husserlian, inofensiv, dar încă neputincios "intenție" " și "ideație" Sau idealismul lui Platon este un balon de săpun a transcendentalismului "sau ideile lui ar trebui înțelese ca fiind înzestrate cu plenitudinea realității, adică atât sensibilitatea, cât și corporalitatea Acestea nu sunt scheme abstracte, fără chip, ci realitate vitală, spiritualizată corporalitatea, ideile sunt corpuri Ideile lui Platon au un corp, oricât de diferită ar fi corporalitatea lor de cea accesibilă simțurilor inferioare Sensualitatea în general nu este deloc epuizată de simțurile noastre, acum accesibilă nouă prin intermediul percepției Și nu este absolut suficient să ne gândim la ideea abstractă ca monade fără calitate, monotone, care au capacitatea doar de a se respinge reciproc și, prin urmare, trezesc un sentiment general de impenetrabilitate, dar apoi rămân "fără ferestre" și, prin urmare, de asemenea, lipsite de calitate în izolarea lor unele de altele O asemenea înțelegere sărăcită a ideilor o întâlnim în unele construcții ale spiritualismului abstract: efortul lor nu este îndreptat spre

acceptarea corporalității ideilor în întreaga lor deplinătate concretă, dar este posibilă spiritualizarea, dematerializarea, decorporarea lor
 c SOFISTICITATEA CREATURII corpurile sunt calificate concret și nu se repetă în niciun fel: fiecare idee se simte în felul ei, adică are un corp individual, există o entelehie corporală Astfel, ideile nu numai că se cunosc pe ele însele, ci și se simt pe sine Iar această sensibilitate spirituală, exprimând deplina adecvare a ființei ideii sale, este frumusețea Ideile nu numai că se cunosc perfect, dar își simt și propria frumusețe Frumusețea este începutul lumii la fel de absolut ca și Logosul Este revelația celui de-al Treilea Post, Duhul Sfânt Frumusețea, ca senzualitate spirituală, are în mod necesar ca substrat un fel de corporalitate care se preda frumosului, o primește și este împlinită de ea Cu alte cuvinte, frumusețea presupune ceva, ca să spunem în termeni platonici, έχμαγεΐον, corporalitatea în general, sau realitatea în general, care, fiind pătruns temeinic de frumos și ascuns de ea, este resimțit ca un substrat ilogic dincolo de idei Realitatea în general este recunoscută printr-un simț spiritual particular al tactilului, care corespunde aceluia simț "muscular" surd al realității prin care o recunoaștem și în lumea noastră, un obstacol în calea unei metafizici idealiste de tipul lui Hegel, care, deși într-o formă deghizată, a fost forțat să capituleze în fața laturii ilogice a procesului logic Fără această corporalitate sau realitate a ideilor, nu există frumusețe și doar gândul la frumos ar fi posibil Forme și de aceea nu vei găsi niciodată

* *) Apropo de corporalitate, discutăm doar latura filozofică generală a problemei, lăsând fără atenție diferitele "planuri" corporale Între timp, aici, este, fără îndoială, posibil să se facă distincția între corpuri de diverse rafinament, adică nu numai fizice, ci "astrale", mentale, "etereice" și, poate, alte corpuri Pentru înțelegerea filozofică a corporalității, aceste diferențe nu sunt esențiale, iar corpurile de "planuri" diferite se contopesc în conceptul general de corp

 S BULGAKOV care este haotică, constituie subfundamentul ascuns al întregii frumuseți Haosul în lumea ideilor nu se dezvăluie niciodată ca atare, pentru că este complet și complet rezolvat în spațiu, dar în același timp este complet real: haosul există doar pentru a face posibil spațiul real Ajungem la recunoașterea unei materii inteligibile care formează baza corporalității în Sophia însăși, iar acest άπειρον se dovedește a nu fi slăbiciune sau defect, ci, dimpotrivă, putere și bogăție, acel material datorită căruia ea devine ens realissimum , όντως ον, și nu o fantomă idealistă Avem o prevestire importantă a acestui adevăr în învățătura profundă a lui Plotin despre "două chestiuni: despre materia normală a lumii noastre mincinoase în rău și despre acea materie inteligibilă care este substratul pentru νους, care face posibil ca ideile sale să se deschidă sus În ceea ce privește semnificația sa, νους în Plotin (așa cum s-a indicat deja) corespunde tocmai Sophiei creștine, deoarece dezvăluie lumii puterea divinității transcendente "Ev; totuși, datorită "panteismului său emanativ", corelația ierarhică reală între g'Ev și νους este ascunsă, iar acesta din urmă ocupă un loc intermediar între Postasis a II-a, Logos și Sophia Un alt gând al lui Plotin, legat de aceasta, este de asemenea corect, și anume că această materie inteligibilă aparține domeniului lui νους, dar nu "Ev", adică nu Absolutului transcendent El este complet transcendent, nimeni nu a văzut vreodată Dumnezeu, și Dumnezeu este un spirit și spiritualitate, ar fi atât blasfemie, cât și necugetare Dar Dumnezeu, care se revelează în Sofia, Se descoperă în tripul Său ca Creator, Dumnezeu Tatăl, Iată

Biblioteca "Runivers" SOFISTICITATEA CREATURII Duhul Sfânt de stat și dătător de viață; creației vieții i se oferă și cunoașterea de sine realizată în propria idee, care a simțit-o ca o forță vie, activă a cosmosului, o victorie în haos Harul Sf Duhul arată o senzualitate sfântă, creează carne sfântă, adecvată cuvântului creator, "bunătatea" lumii Frumusețea este revelația Sf Spirit prin excelență Sofia este Biserica, luând asupra sa darurile revelației Divinității triple, ideea de Dumnezeu, este, după cuvântul revelației, "trupul" lui Hristos, trupul lui Dumnezeu Prin urmare, Dumnezeu, ca creator, are un corp în creație Cu toate acestea, nu rezultă în niciun caz din aceasta că Divinul, în transcendența Sa absolută, este corporal, deși afirmația opusă este la fel de inacceptabilă: aici gândul trebuie să tacă și buzele să se închidă, mintea să devină negânditoare, iar sufletul să nu mai gândească sentiment Aici este "gardul paradisului", divinul NU Astfel, frumusețea este sensibilitate fără păcat, sfântă, tangibilitatea unei idei În ce constă această sensibilitate și în ce relație este ea cu sentimentele noastre? Trebuie remarcat în primul rând că frumusețea nu poate fi limitată la un singur sentiment, de exemplu vedere Toate simțurile noastre au capacitatea lor de a percepe frumusețea: nu numai vederea, ci și auzul, și mirosul, și gustul și atingerea, și nu există absolut niciun motiv pentru a exclude din aceasta vreunul dintre simțurile existente și posibile, pentru tărâmul frumuseții este accesibil tuturor Acest lucru ne este dovedit de experiența spirituală a sfinților care au dobândit harul Sf Duh: au experimentat desfătarea spirituală cu toate simțurile (cf , de exemplu, povestea lui Motovilov Ts despre felul în care Sfântul Serafim a făcut tangibil pentru el harul Duhului Sfânt) De aici rezultă cât de neîntemeiat este disprețul pseudo-spiritual față de trup și senzualitate, pentru care nostru păcătos, carnal i) Scopul vieţii creştine Convorbirile lui Rev Serafim de Sarov cu A N Motovilov Sergiev Posad Vezi si in cartea lui S Bmlus Mare in mic Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV sensibilitatea este echivalată cu sensibilitatea în general Și este deosebit de ciudat că o astfel de confuzie se face adesea tocmai din cauza ascezei creștine, care disprețuiește frumusețea și trupul, ca și cea budistă În același timp, ei nu înțeleg că lupta ascetică cu senzualitatea în creștinism provine tocmai din dragostea față de noumenă, senzualitate sofiană sau frumusețe spirituală, iar dușmănia față de trup este motivată aici de o iubire superioară față de trup, care este cea mai mare exprimat clar în cinstirea Sf relicve, ca un trup purtător de spirit, luminat Senzualitatea, carnea, frumusețea în creștinism au o semnificație nu numai fenomenală, ci și noumenală, metafizică, iar asceza creștină este o luptă cu carnea rea, inadecvată, fenomenală în numele noumenalului strălucitor, de dragul mântuirii trupului Este imposibil să disprețuiești senzualitatea, organul frumuseții, căci în ea trebuie să vezi și "chipul și strălucirea slavei lui Dumnezeu", care este Sophia divină, senzualitate noumenală și sfântă Ideea se simte în frumusețe În acest fel, ea se iubește, se recunoaște frumoasă, este atrasă de ea însăși de o atracție erotică, într-un fel de iubire cosmică Nu cumva această atracție resimțită în flacăra încordată a frumuseții universului, în flacăra amiezii, înghețată în langoarea lui, în strălucirea mării, sclipind sub sărutările fierbinți ale soarelui, în ridicarea înălțimii munților? , întinzându-și vârfurile albe ca zăpada spre cer? Nu este natura îndrăgostită de frumusețea ei și nu există ceva de fetiță, de timid și de pasional în această frumusețe? Poeții și artiștii singuri o văd și o cunosc pe această Afrodita cosmică, narcisismul ei, dragostea naturii

pentru ideea ei, creația pentru Forma ei "Lasă-l să mă sărute cu sărutul buzelor lui, căci mângâierile tale sunt mai bune decât vinul Desenează-mă, noi va alerga după tine" Biblioteca "Runivers" sofisma creaturii Cântarea Cântărilor, I, I) Nu-i șoptește oare toată natura iubitei aceste mărturisiri pasionale în langoarea ei erotică și în admirația ei iubitoare, când în scurte lacune se simte eliberată de "deșertăciunea care o supune", parcă s-ar trezi din leșinul ei de piatră? nu aceste suspine și bâlbâială auzite de poet nu sunt aceste brațe deschise la care se uită artista ? desigur, trebuie să distingem această erotică divină a Cântecului Cântărilor de pofta sexuală, dincolo de care conștiința ei de sine carnală nu știe, dar la fel cum o povară grea de carne este într-un fel sicriul trupului, tot așa în cel mai adevărat sens mormântul lui Eros Întreaga făptură, ca și Sulamita, se străduiește spre mire, tânjește după el, îl caută în fân, iar când îl găsește, este fericit epuizat de dragoste: "mâna lui stângă este sub capul meu și dreapta lui mă îmbrățișează " (Cântarea Cântărilor, ,) Iar când natura naturans ideologică strălucește prin natura naturată pietrificată, aceasta din urmă respiră cu căldura dorinței, se agită de entuziasmul iubirii Așa este panerotismul naturii esența entelehică, precum erosul creativității și al autocreației, ca sarcină creativă, chin, anxietate a întregii vieți; apoi în lumea inteligibilă, "în nfb", există un act fericit veșnic încheiat, întrepătrunderea erotică a Formei și materiei, ideile a trupului, spirituală, sfântă corporalitate În această corporalitate spirituală este înrădăcinată temelia artei, căci artistul percepe frumusețea ca pe o corporalitate sfântă deja realizată El lâncește Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV îi este dor de ea ca un cavaler despre Frumoasa Doamnă, mereu și dezinteresat îndrăgostit de ea, căci această iubire este erosul ființei și dă naștere inspirației sale, deși numai în momente rare și zgârcite i se dă să-și consolideze intuiții și cel mai adesea nu este oferită deloc Și se poate fi "artist în suflet" chiar și fără acest act de consolidare Se poate fi constant agitat și asediat de aceste imagini, să fie îndrăgostit de această iubire și să nu extragă din sine focul creator, arzând neputincios din interior flacără Dar cei care au trecut de acest soar întunecat și trist, care cunosc limba zeilor, ei sunt aleșii Sophiei, creatorii frumuseții Ce este creația de artă, din orice ar fi sculptat, din piatră , cuvânt, sunet, vopsea, Formă? este o schemă mentală, o idee abstractă? Nu Este materie, carne, la fel ca oricare alta? De asemenea, nu Este o întâlnire erotică a materiei și Formei, fuziunea lor amoroasă, o idee simțită care a devenit frumusețe, aceasta este strălucirea unei raze sofiene în lumea noastră Frumusețea în natură și frumusețea în artă, ca manifestări ale divinei Sofia, Sufletul Lumii, au una și aceeași esență La fel ca natura, în același timp naturans și naturata, realizându-se în ideea sa cu fiecare act de creație a vieții, natura este un mare și minunat artist Arta, nu ca o combinație de tehnici virtuoase din punct de vedere tehnic, ci ca o viață în frumusețe, incomparabil mai largă decât arta noastră umană, întreaga lume este o operă de artă constant realizată, care în om, datorită poziției sale centrale în lume, ajunge desăvârșire, pentru că numai în el, ca rege al creației, cosmosul este desăvârșit Ideile formează un organism de idei, un cosmos inteligibil, care este și Sophia divină Este clar că legătura dintre idei este exprimată nu în schematismul logic, subordonarea și ierarhizarea lor, ci mai degrabă în interacțiunea lor internă Biblioteca "Runivers" SOFISTICITATEA CREATURII ignorarea ce imagine avem în organismul corporal; în relaţia sa cu celulele sale constitutive este depăşit egoismul existenţei

izolate a celulelor Erosul ideii nu este limitat de limitele sale, ci o duce inevitabil dincolo de sine, o introduce într-o unitate vesela, iubitoare cu totul: totul în toate și totul în fiecare, singularitatea este depășită de totalitate, fiecare particulă de ființă se regăsește pe sine ca un întreg, scoțând în evidență centrul ființei tale pentru el însuși și în aceea că își găsește fericirea Și acesta este totul, organizat de patosul întregii, castității, această idee de idei care conține toate într-o singură iubire atotcuprinzătoare și există un organism perfect care percepe puterea lui Dumnezeu, "chipul și strălucirea slavei lui Dumnezeu / Sofia divină, totul ceresc, cel integral, atot-unitatea Contemplării mistice, Sophia cerească se dezvăluie ca Feminitatea Eternă, ca "imaginea frumuseții feminine" (Vl Solovyov) Referitor la Jungfrau Sophia (deși într-un sens special), eu Boehme și J Pordej predau, "Eterna feminitate" s-a revelat contemplării poeților Novalis, Goethe și Vl Solovyov, A, A Blok și Vyach Ivanov (revelațiile feminității sunt principalul conținut și misticii lui A N Schmidt) Anticii - Platon și Plotin - au învățat despre ea ca fiind sufletul lumii și Afrodita cerească În cele din urmă, ceea ce este cel mai important și neîndoielnic pentru noi, revelația ne învață și ea: Cântarea Cântărilor, Cartea Înțelepciunii lui Solomon, epistolele Sf Pavel (în principal lui Ephsya-us) și Revelația Sf Ioan Sophia este Fecioara, Fecioria însăși în esența ei metafizică, Puritatea, Castitatea, Înțelepciunea întregii, ^unitatea pozitivă*, armonia imaculată Nimic de egoist, de voință de sine și, prin urmare, păcătos și impur, nu se apropie de Fecioria Eternă Toată ea este dăruire de sine jertfită, mărturisind prin buzele Preacuratei Fecioare: "Iată, robul Domnului, să-mi fie mie după cuvântul Tău* Ea nu se vrea pe sine și nu își vrea pe a ei, Biblioteca "Runivers" Cu BULGAKOV Nu este accesibil multiplicității malefice care corupe, desfășoară sau corupe întregul și înțelepciunea întregului, castitatea Parcă nu vrea să aibă nimic de la ea și pentru ea, deși are de toate, este o "feioară înțeleaptă*, mergând spre Mire, mireasa Cântării Cântărilor*, în El găsindu-și numai desfătarea, cea bucuria de a fi ei Cuvântul lui Dumnezeu, și după el scrierea creștină timpurie ("Păstorul*, Hermas, "Sărbătoarea celor zece fecioare" de Sfântul Metodie Patarskagr), înfățișează Biserica ca Mireasa lui Hristos: "și Duhul și Mireasa spun : vino" (Apoc , ,) și, în consecință, Hristos în astfel de cazuri este numit Mire În iconografie și epigrafia iconografică se conturează adesea aceeași imagine - Feciorie-Castitate *) Deci, virginitatea este calitatea de bază a Eternului Feminin Dar această calitate nu epuizează în niciun caz puterea ei pozitivă: feminitatea, fiind virginitate, este împreună cu atât feminitatea, cât și cu maternitatea, iar aceste chipuri (sau energii) ale ei sunt compatibile metafizic și nu se exclud una pe cealaltă: virginitatea nu anulează femeia și viciul invers Aici ne oprim din nou înaintea cuvintelor misterioase ale Sf Pavel despre căsătorie: "Acesta este o mare taină, eu vorbesc în Hristos și în Biserică " Aici, hotărât și necondiționat, într-un anumit sens, uniunea căsătoriei dintre soț și soție este echivalată cu unirea lui Hristos cu Biserica (aceste cuvintele apostolului Pavel sună deosebit de clare și semnificative pentru familiarizarea cu învățăturile Cabalei, ale căror tradiții datează din epoca pre-creștină și, evident, nu erau necunoscute apostolului Pavel) Revelația Sfântului Ioan, parcă făcând ecou acest glas, vorbește despre cina de nuntă a Mielului: "a venit nunta Mielului și soția lui s-a pregătit " (,) Desigur, nu se poate da deoparte astfel de cuvinte de foc cu alegorism timid Despre icoanele Sf Sophia, se pot întâlni inscripții din Cântarea Cântărilor, în care

imaginea mirilor este direct interpretată în raport cu relația dintre Hristos și Biserică Biblioteca "Runivers" SOFISTICITATEA CREATURII Ap Pavel explică esența metafizică a căsătoriei ca unire a doi împreună, într-un "un singur trup", în urma căreia soția își pierde sinele în toată ființa ei și devine un singur trup cu soțul ei Dar Biserica este tocmai "trupul" lui Hristos", conform definiției directe și categorice a apostolului Fecioara Mireasă, Castitatea însăși într-o imagine personală, este de fapt dăruită lui Dumnezeu, toată adorată, cuprinsă de focul Rugului Aprins, arzând și nu arzând Ea devine trupul Logosului Divin și, întrucât "soția este slava soțului ei" (după apostolul Pavel, care aici vorbește mai mult decât în alte locuri limba Cabalei), atunci ea devine și Slava lui Dumnezeu , Tronul lui Dumnezeu Pe ea se revarsă energii ale Logosului Divin, în care Iubirea Tatălui cinstește și prin Care din măruntaiele Tatălui se revarsă harul Duhului Sfânt Sofia, Trupul lui Dumnezeu, devine "locul" revelației Sfintei Treimi: Dumnezeu, transcendent în esența Sa, în "energiile", în harul Său, se revelează în primul rând lumii veșnice, nu creat și nu a apărut în timp (deși de la Dumnezeu și diferit) și formând natura naturans pentru natura naturata - pentru fiecare făptură, oricare ar fi ea, atât îngerii cât și oamenii Acesta este cerul cel mai înalt pentru creatură, limita de atingere, Plinătatea Divină, Pleroma Deasupra aceasta este numai Dumnezeu Însuși, trăind în lumina Sa inexpugnabilă În căsătoria pre-veșnică a mielului, în unitatea Logosului și a Sophiei, se naște ens realissimum, se seamănă semințele inteligibile ale ființei, atot-unitatea castă: ca Mireasa și Fecioara, ea însăși este dătătoare, efort, promptitudine; ca Soție și Trup a lui Dumnezeu, ea primește totul, are totul Virginitatea devine Maternitate Fecioara Mama, Ocrotitoare și Speranță a neamului creștin, este acest chip al Bisericii Cerești Maternitatea pământească, al cărei chip etern se descoperă în Maica Domnului, este o imagine a Maternității eterne, în ea se dezvăluie puterea generatoare a Eternului Feminin; acceptând acțiunea Logosului Divin, Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV "El este întreaga ființă și nimic nu este la fel cu ființa *, ea dă naștere în cgâÈ esenței "inteligente * și prin aceasta dă naștere DEgo-ului însuși, Maica Domnului cerească, indisolubil legată de pământesc Corporalitatea sofică, sfântă, rămâne transcendentă experienței noastre senzoriale, ea poate fi postulată de ei doar ca o ipoteză metafizică necesară, ca bază ontologică a ei Cu toate acestea, poate deveni accesibil pentru contemplare sau experiență sub iluminarea binecuvântată a Sf Spirit, după cum mărturisește experiența sfinților Dar "ocultismul", care învață să experimentăm corpuri de mai mare rafinament decât "planul nostru fizic" (corpul eteric, astral, mental), nu aduce deloc (dacă nu înlătură) "ocultism" acestei experiențe, deoarece, prin natura lor ontologică, aceste "planuri" superioare sunt una cu planul "Fizic", formând, ca să spunem așa, grade diferite de condensare a corporalității "Spiritualitatea* acestor corpuri sau lumi, despre care vorbește Geisteswissenschaft, are o valoare complet relativă doar în comparație cu un corp mai greu și mai puțin receptiv, material sau fizic, dar chiar și aceste corpuri ale "planurilor superioare" reprezintă lupta mai multă materie sau "pământ" (de ce Geisteswissenschaft, după cum am subliniat deja, profesează un materialism hilozoist rafinat) Corporalitatea spirituală nu este dată "cunoașterii spirituale" Când este aplicată corporalității sfinte, opoziția dintre spirit și corp, spiritism și materialism își pierde orice sens, căci ea apare doar ca urmare a inconsecvenței, inconsecvenței, inadecvării unuia și celuilalt Dar acolo unde avem

entelechie completă și desăvârșită, spiritualitate, această opoziție își pierde orice semnificație, căci așa cum spiritul nu își manifestă aici spiritualitatea opusă materiei, ostilă trupului, tot așa trupul nu are inerție, materialitate, rezistență pasivă față de spiritul Aici există o întrepătrundere completă și perfectă SOFISTICITATEA CREATURII "nici un corp și spirit într-un singur act dătător de viață al "vieții veșnice" O oarecare analogie ne poate fi dată prin experiența propriului nostru corp, deoarece acesta, conform dictaturilor și nevoilor spiritului, se contopește cu el împreună x): în sănătate nu ne simțim ochii, când văd, sau urechile, când aud, sau mușchii, când se mișcă, ascultători de voință și, dimpotrivă, toate organele noastre se fac simțite separat în caz că de dezordine când devine un instrument neascultător, sau ia în stăpânire spiritul prin poftă, dar nu când ne slujește cu credincioșie esență a trupului, ci are rădăcini doar în modalitatea sa cunoscută Cu alte cuvinte, antiteza "spiritului" și trupul", ca principii opuse și în luptă, este doar un mod, o anumită stare de corporalitate, (sau, care în acest caz este una și aceeași, spiritualitate), dar nu ființa ei; deci limitarea inevitabilă și falsitatea asociată acesteia sunt la fel de înțelese atât pentru spiritualism, cât și pentru materialism, în care se comite aceeași greșeală: modalitatea, starea, se amestecă cu însăși esența corporalității și spiritualitatea asociată acesteia Formele "esteticii transcendentale", adică temporalitatea și spațialitatea, nu pot fi aplicate nici corporalității spirituale /) Conform învățăturilor yoghinilor, stăpânirea conștientă a funcțiilor instinctive ale corpului poate fi adusă mult mai departe cu ajutorul unui regim adecvat de exerciții decât este cazul în prezent la majoritatea oamenilor mier Yog Ramacharaka Hatha Yoga, ed New Man* și alte ediții ale aceleiași serii Întrebări de filosofie, carte ija- θ Cu BULGAKOV care îmbrățișează totul în perfecțiune și deplinătate absolută Dar același lucru trebuie spus despre spațiu Se datorează impenetrabilității reciproce, respingerii corpurilor, care nu pot umple imediat același spațiu Spațiul nostru este, parcă, mai multe straturi spațiale de densitate diferită: de exemplu, lumina poate pătrunde liber prin spațiul aerian, altul poate pătrunde prin porii unei umpleri de spațiu Cu toate acestea, baza spațialității rămâne aceea că fiecare volum definit de spațiu, fiecare loc definit, poate fi umplut în același timp cu o singură materie și devine impenetrabil pentru oricare altul pentru acel timp Spațialitatea este impenetrabilitatea materiei și este recunoscută practic ca o graniță sau o formă Această impenetrabilitate este asociată cu dezorganizarea, cu starea haotică a materiei lumii, care are mulți centri neconectați și independenți și, prin urmare, se desparte în părți separate care se înlocuiesc reciproc (oricum le numim; atomi, electroni, centri energetici etc) Din această limitare reciprocă se naște Forma exterioară a oricărui corp, ca domeniu limitat al ființei sale Dacă eliminăm această cauză a spațialității, presupunând o organizare completă și perfectă a corpului lumii, în care nimic nu înlocuiește nimic, dar totul există în unitate, atunci, evident; realitatea spatiului dispare, devine pura potentialitate Formele de ființă au atunci caracterul nu al unei constrângeri exterioare a spațiului, ci doar al unei calități interne, inerentă entelechic Această Forma interioară, realizată în corpul spiritual, rămâne transcendentă experienței noastre prezente, legată de spațialitatea reală a lumii Și totuși, putem * observa victoria asupra spațialității din cazuri individuale din viața sfinților, care apar departe de locația lor, care văd dincolo de ei

SOFISTICITATEA CREATURII accesibil fizic Același lucru ne spune și povestea Evangheliei despre trupul Domnului Înviat, trecând liber prin impenetrabilul pentru trupul Fizic "ușile închise" apărând brusc înaintea apostolilor și la fel de brusc ascunzându-se, făcându-și în același timp trupul tangibil pentru atingerea lui Toma și chiar capabil să primească hrană fizică (miere și pește) Corporalitatea spirituală nu este legată de spațialitate *) ca graniță și, prin urmare, Forma exterioară trebuie să cedeze aici formei interne, oricât de tangibilă și realizată figurat și corporal Spațialitatea nu stabilește corporalitatea, care poate deveni și ea eliberată de fațetele ei, ea însăși este asociată cu o anumită stare de corporalitate și anume impenetrabilitatea ei Cu atât mai puțin, însă, este posibil să se conceapă spațiul și temporalitatea, urmându-l pe Kant, idealistic, ca o formă de percepție care se presupune că nu există deloc pentru lucrul-în-sine Această gândire va fi adevărată numai dacă este transpusă în limbajul ontologic * corporalitatea în sine este liberă de spațialitate și în acest sens este supra-spațială, dar spațialitatea este starea sau modul ei Totuși, acest lucru nu o face o iluzie transcendentală, deoarece există o stare reală a unei realități adevărate, așa cum, de exemplu, nu există iluzia unei boli într-un organism, deși nu aparține esenței sale, ci este doar starea acestuia Sensul ontologic și realitatea cunoscută, deși relativă, a spațiului nu pot fi stabilite decât pornind de la ceea ce stă la baza lui, rămânând el însuși supraspațial Așa este corporalitatea spirituală De aici rezultă că corpul însuși, ca limitat extern, nu este) Chiar și extinderea experienței în direcția ocultismului dă deja o depășire a spațialității: corpul "astral" nu este legat de spațiu, pe care se bazează posibilitatea "ieșirii astrale", apariția gemenelor și a diverselor fenomene telepatice , b* Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV partea permeabilă, plină a spațiului este o funcție a spațialității și trebuie să cedeze loc unui concept diferit, modificat sau extins de corporalitate individuală, care este stabilit de sorma internă, entelehie, dar nu de granițele externe "Există trupuri cerești și trupuri pământești" - χαί σώματα έπουράνια ζα" σώματα επίγεια (I Cor :), spune apostolul, schițând întreaga opoziție între corporalitatea sfântă, spirituală, și este evident această diferență pământească, trupească? , este legat de proprietățile pământului, ca o chestiune de corporalitate pământească Cunoaștem pământul ca pe o mamă universală, care duce din sânul ei atât plante, cât și animale și, în sfârșit, carne umană Pământul este materia comună a diferite tipuri de carne, despre care vorbește apostolul Pavel: "nu toată firea este aceeași carne (ου πασα σαρξ t αυτή σα'ρζ), dar vitele au carne diferită, peștii au altfel, păsările au diferite" (I Cor) ,) Pământul, spre deosebire de cer, există doar potențialul corporalității spirituale, fuziunea ei cu neantul, un fel de confuzie primară (despre care vorbește Platon în Timeu) Acea bază meonală a corporalității, care în spiritualitatea trupul rămâne doar în potenţialitate, pentru că vata, aici, în "corpul pământesc" îşi afirmă actualitatea, iar ideea devine doar căutată şi dată; de aici apare procesul, dezvoltarea, formarea Pământul în acest sens este o corporalitate spirituală care devine, se străduiește doar să devină acel "pământ nou" care va apărea la sfârșitul procesului mondial, când masa neagră și întunecată se transformă într-o "mare de sticlă, ca un cristal" (Apoc :) Carnea pământească este încărcată cu materie sau cu nimic, adică rigiditate, greutate, încăpățânare Prin urmare} sunt în același timp legăturile care îmbracă corpul cu un mediu menional și pământul care produce

Observăm această transcendență misterioasă a materiei cu o idee la fiecare producție "dintr-un bloc întunecat de fețe de trandafiri*, copaci, flori și cereale, străduindu-și să-și creeze un corp, să-și dezvăluie propriul lor corp Biblioteca "Runivers" SOFISTICITATEA CREATURII idee Același lucru îl realizează arta, care luminează materia cu o idee În cele din urmă, în munca spirituală, o persoană face același lucru cu sine, creându-și sinele superior și prin el creându-și propriul corp Corporalitatea nu este materie, pentru că materia este goală, lipsită de viață, meonală, dar în același timp corporalitatea ia naștere în materie și este legată de ea prin legături misterioase și indisolubile până în ziua ultimei despărțiri Corpul și materia nu sunt deloc identice, așa cum se crede în mod obișnuit; sunt atât de diferite încât legătura corporalității cu materia este o ghicitoare, în felul ei nu mai puțin misterioasă decât legătura sufletului cu trupul; existenţa necorporală a ideilor este ficţiune şi abstractizare: nulla idea sine corpore Întregul pământ este un corp potențial; din starea de "invizibilă și goală" ea este în permanență îmbrăcată în slava celor șase zile ale creației: totul vine de pe pământ și se întoarce pe pământ Pământul în acest sens este "ogorul lui Dumnezeu", un cimitir care păstrează trupuri pentru înviere, și despre acest pământ se spune: "Tu ești pământul și pe pământ te vei întoarce" Se stabilește un antagonism între corporalitate și materialitate, care își găsește expresie religioasă și practică în asceză Pe baza acestui antagonism, se naște o falsă opoziție a spiritului și a cărnii, care se exprimă în unilateralitatea spiritualismului și materialismului Pământul, ca și carnea, se întunecă, se închide, se opune ideii de entelehie, iar acest lucru creează un sentiment de carnalitate ca principiu păcătos, limitator Acestui trup de carne aparțin, în esență, atât suspinele lui Platon, cât și strigătul marelui apostol: "Sunt un sărac, care mă voi izbăvi de acest trup al morții", și mărturia lui despre două legi care trăiesc în om și se opun între ele rădăcinile ontologice ale moralității cu instrumentul ei al imperativului categoric, denunțând constant, judecând trupul slăbit, voința umană: pe această cale, "prin faptele legii", nu există mântuire, și numai, debordant Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV onorarea harului ne eliberează de acest "corp al morții" Materia stabilește temporalitatea și spațialitatea ca Forma generală a lumii noastre Entelechialitatea potențială a corporalității materiale, pământul, nu poate fi realizată decât în proces, în timp, și aceasta este baza timpului, care este deci înrădăcinat în meonalitate, în semiexistență, ființă parțială; dar ființa parțială nu poate rămâne așa, ci tinde să devină o întreagă entelehie, iar această devenire este timpul Spațialitatea lumii este stabilită și de materialitate, deoarece potențialul, parțialitatea ființei introduce porii neființei într-o singură țesătură holistică, inseparabilă a fizicității cosmosului spiritual, inteligibil Lumea se dovedește a fi fragmentată, limitată, multiplă, pentru că straturile de ființă din ea sunt pretutindeni mutate de straturi de neființă Numai în corporalitatea purtătoare de spirit fiecare idee individuală nu numai că nu limitează toate celelalte și nu este limitată de ele, dar în ele își găsește propria dezvoltare, ființă și desăvârșire, așa cum celulele corpului în starea sa sănătoasă nu sunt limitate unul de altul, dar trăiesc unul în celălalt și unul în celălalt Prin urmare, dacă corpul purtător de spirit cunoaște spațialitatea ca atribut general al sensibilității sau corporalității, atunci această spațialitate este diferită calitativ de spațiul nostru, nu desparte, ci unește, este permeabil, într-un cuvânt, "posedă astfel de trăsături care o fac transcendenta -, dentnoy'

spatialitatea actuala La urma urmei, întreaga lume este o singură corporalitate și un singur corp, în care, totuși, fiecare entelehie corporală trebuie să se simtă cu totul individual Datorită spațialității noastre, conexiunea ființei este simțită mai slabă decât diviziunea ei: impenetrabilitatea spațiului devine așadar o axiomă pentru conștiința empirică (așa explică, de exemplu, nedumerirea cu privire la modul în care aceeași Euharistie este celebrată în momente diferite sau simultan în multe locuri))   jertfă și de fiecare dată când Domnul Se comunică pe deplin tuturor celor care se împărtășesc) Multiplicitatea calitativă a corporalității, datorată spațialității, se transformă într-o multitudine nedefinită de corpuri separate care se mișcă și se ciocnesc ca niște atomi într-un sac mondial, potrivit atomiștilor Desigur, unitatea corpurilor nu poate fi complet distrusă nici în lumea spațială, ea este confirmată indirect de Funcțiile de nutriție, respirație, metabolism, conexiunea universală a ființei, totuși, această conștiință este mai mult rodul inferenței decât experiența directă Lumea, fiind o singură corporalitate în esența sa, rămâne fragmentată în starea sa Cu toate acestea, o singură corporalitate nu neagă în niciun caz individualitatea corpului, chiar dacă o încercare de a-l defini în limbajul corporalității materiale cunoscute de noi a dus la antinomii și aporii) Permeabilitatea universală a corpurilor poate fi combinată cu individualitatea lor dinamică ca centre pentru diferite suflete întruchipate și se exprimă, de asemenea, în legătura lor deliberată cu anumite unități corporale (celule) Această recunoaștere a individualității corpului este indisolubil legată de dogma întrupării Domnul a luat trup nu numai în sensul unei participări comune la ea - "și Cuvântul s-a făcut trup", ci și în sensul cel mai concret: S-a întrupat într-un corp individual, a trăit și a suferit împreună cu el și a înviat cu el ea, lăsând un mormânt gol (acest gol, în sensul absenței corpului, restul *) Despre semnificația acestor funcții, cf în capitolul meu "Filosofia economiei" despre hrană și muncă a) - Negarea individualității trupului, rezultată din universalitatea acestuia, este principalul defect al raționamentului lui Leroy despre învierea lui Hristos: Leroy, Dogma și critică, pp - Drept urmare, Leroy ajunge la spiritualism, ostil trupului și, în esență, neagă Învierea lui Hristos ca fapt concret O simplă secvență i-ar cere să meargă mai departe și să nege întruparea concretă a lui Dumnezeu, adică însuși temelia creștinismului   pânza de înmormântare pusă în ea și "voalul care era pe capul Său " (Ioan :) ca participând într-un fel sau altul la Biserica Sa Trup, cu care S-a înălțat la cer și "săde la dreapta Tatălui" Propovăduirea învierii în trupuri individuale a constituit încă de la început bobul evangheliei creștine (să ne amintim deja predica apostolului Pavel din Areopagul atenian și atitudinea sceptic-ironică a spiritualiștilor atenieni de atunci față de el: Dejanlap ,) ,) Această întrebare a fost discutată în mod repetat în literatura creștină J) Recunoașterea individualității corpului stă la baza cinstirii Sf relicve *) Sfântul Grigorie de Nyssa în dialogul său: "Despre suflet și Înviere O conversație cu sora Macrina* oferă următorul răspuns la unele dintre neînțelegerile legate de întrebarea caracterului individual al trupurilor învierii "Sufletul, proprietatea naturală a elementelor care se revarsă în compoziția corpului cu care era legat, se cunoaște și prin descompunerea lor Și deși în mod natural aceste elemente, datorită calităților opuse încorporate în ele, s-au deturnat mult unul de celălalt, împiedicând fiecare dintre ele să se

amestece cu opusul, totuși sufletul va fi la fiecare element, atingând și ținându-se de ceea ce este specific la ea cu putere cognitivă, până când există din nou o confluență a elementelor dezunite într-un singur agregat pentru a restabili cel degradat, care în sensul propriu este învierea și este numit de ea " "Cu ce elemente a fost inițial conectat, rămâne în cele după distrugere, parcă pusă de gardianul proprietății sale, iar datorită subtilității și mobilității puterii spirituale, nu lasă ceea ce îi aparține cuviință atunci când este dizolvat cu omogen, nu suferă nicio greșeală când este fragmentată în părți mici ale elementelor, dar pătrunde în propriile sale, amestecate cu cele omogene, q-nu slăbește în forță, trecând cu ele când se revarsă în univers-dacă, ci rămâne mereu în ele, oriunde și oricum le aranjează natura Dacă totuși puterea care controlează universul dă semn elementelor descompuse să se unească din nou, atunci, la fel cum diferite frânghii atașate unuia început toate împreună și în același timp urmăresc pe atras, așa și datorită atracției de către singur puterea sufletului a diferitelor elemente, cu o confluență bruscă a ceea ce aparține de fapt sufletului, apoi lanțul sufletesc al corpului nostru, prin care fiecare parte va fi țesută, conform stării sale originale și obișnuite, și îmbrăcată într-un mod familiar Biblioteca "Runivers " Sofistica Creaturii IV Natura răului Lumea, creată din nimic la Început, adică potenţialul şi actualizarea sofismului, în "bunătatea" ei primordială nu are nimic deosebit, nu conţine nici un rău Căci încă nu există rău în nimicul potenţial care sta la baza lumii create, dimpotrivă, el devine bun, alăturarea binelui, din neantul întunecat devenind ființă b Lumea de dinaintea căderii reprezenta o astfel de potențialitate fără păcat de sophie, un "pământ" metafizic pe care Edenul putea crește Dar nu ajunsese încă la starea de completitudine, de actualizare a sofismului său: la fel ca Adam, se afla în stadiul inițial, copilăresc al dezvoltării sale, care nu trebuia decât să ducă la inspirația completă a materiei, "noul cer și noul pământ" Și acest lucru este evidențiat cel mai elocvent de însăși posibilitatea acelei catastrofe spirituale și cosmice care a avut loc în cădere și a mutat lumea din calea ei dreaptă Nimic nu a fost simțit în lume ca un principiu real al universului, ci a rămas ca fundament întunecat și mut Aceasta a manifestat victoria bunătății Creatorului, chemând la viață neantul însuși Dar această bază a universului conținea posibilitatea actualizării și interferenței în soarta lumii, adică păcatul și răul A fost suficient pentru asta ca nimic să iasă din potențial, să devină tangibil, ca fundația întunecată a universului Nimic în sine, desigur, nu poate deveni vedere* (Lucrările Sfântului Grigorie, Episcopul Nissago, partea a IV-a, -) În dezvoltarea ulterioară a ideilor sale, St Grigore explică că ceea ce se înțelege aici nu este restaurarea corpului în forma pe care a avut-o la moarte și, în general, nu un corp material (σώμα), ci un corp dinamic (εΜσς), prin care "restabilirea naturii noastre la starea ei primitivă" va avea loc * (ib , Z), caracteristică omului înainte de cădere În consecință, vor fi îndepărtate "hainele de piele", care, în înțelegerea Sfântului Grigorie, înseamnă corporalitate materială inferioară, iar cea mai înaltă corporalitate va fi restabilită, totuși, destul de individuală Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV principiul actual al universului, începutul tuturor, ex pi-hilo nihîl fit, - dar poate pătrunde în universul care a fost deja realizat, se poate stratifica în el ca o forță haotică și, în acest caz, lumea își primește prezentul caracter - haocosmos Astfel, posibilitatea păcatului rău, ca actualizare a neantului, a fost dată dinainte în univers: bunătatea și

iubirea, manifestate în crearea lumii, nu s-au oprit înainte de aceasta, pentru a se smeri, dând loc celor răzvrătiți, neantul haotic, care primește însăși posibilitatea de autoafirmare doar datorită a tot ceea ce întunericul și umbra își primesc ființa doar din lumină, deși se străduiesc să concureze cu ea Actualitatea neantului este așadar un furt metafizic, pentru care însă s-a dat dinainte permisiunea Creatorului tuturor lucrurilor, care a iubit lumea în libertatea ei, și nu ca un simplu obiect al atotputerniciei Sale Dragostea, care se smerește până la venerația față de creatură, permite, împreună cu libertatea creaturilor, voinței de sine să nu fie nimic Actualizarea nimicului pune bazele acelei ființe multiple, haotice, care în toate celelalte privințe este neființă Și chiar această existență-inexistență, ca stare generală a universului, este un păcat metafizic, despre care se spune în Cuvântul lui Dumnezeu: lumea zace în rău Există un fel de dor și răutate primordială, exprimată atât în "durerea lumii", cât și în vrăjmășia tuturor cu totul: πόλεμός πατήρ πάντων (Heraclit), In Ja und Nein bestehen alle Dinge (I Bohrne) acest "minus" în lumea "ființei, pe care "diavolul" lui Mefistofel și Iv Karamazov se declară a fi În mod misterios și puternic, gura deschisă a inexistenței se atrage spre sine Așa cum la înălțime se experimentează o durere și dorința amețitoare de a coborî, așa că toate viețuitoarele experimentează ispita sinuciderii metafizice, dorința de a scăpa din "cercul înflăcărat al ființei*, τροχός της γενέσεως, și totuși nu poate ajunge niciodată la sfârșit în nimeni, adică la realizarea deplină, căci creatorul "să fie*, odihnindu-se pe fiecare făptură, este indestructibil de toate forțele universului" Biblioteca "Runivers" SOFISTICITATEA CREATURII pa Creația nu poate, așadar, să-și spună cu deplină sinceritate: moare, căci deja în actul de afirmare a neexistenței se realizează pe sine ca ființă, principiu viu și afirmator de viață De aici nesinceritatea și falsitatea (în ultimul sens, cel mai profund) pesimismului metafizic, căci nicio creatură, nici demonii, nici oamenii, nu își pot dori autodistrugerea Cele mai grele chinuri, viermele neadormit și focul nestins, nu fac decât să reafirme puterea ființei Este necesar să spunem că sinuciderea este întotdeauna și în întregime un act de afirmare a vieții, chiar dacă este bolnavă, capricioasă sau voluntară? departe de ea este acea voință de inexistență, despre care budismul suspină neputincios Moartea metafizică - și chiar aceasta nu este moartea, ci moartea veșnică - aruncarea în "întunericul suprem și până la marginea ființei - poate fi realizată pentru păcătoșii nepocăiți numai prin voința Celui Atotputernic - să aibă milă de creaturile Sale ! Totuși, chiar și acolo, în acest întuneric, se va auzi plânsul și scrâșnirea dinților, iar acolo făptura proscrisă se va zvârcoli convulsiv în strânsoarea nimicului care o cuprinde, dar nici acolo nu va găsi inexistența, pentru hotărârea lui Dumnezeu este etern și irevocabil și, deși creați în timp, suntem rădăcini, avem ființa noastră în eternitate și nu avem putere să le smulgem, nu suntem puternici nici măcar să ne dorim Așadar, materia, materialitatea nu este o substanță, așa cum cred materialiștii, ci doar o calitate a corpului, o boală, o perversiune a corporalității care face trupurile trupești, își îmbracă gloria și frumusețea cu o haină de piele Dar această calitate pătrunde în toată viața, nu numai a corpului, ci și a spiritului Întreaga viață a corpului, toate Funcțiile sale primesc o amprentă de materialitate și carnalitate, care se resimte cu o acuitate deosebită în nodurile centrale ale vieții, și anume în Funcțiile de nutriție și reproducere, cu alte cuvinte, actul cosmic și sexual Prin urmare, marginea ascuțită

a ascezei este întotdeauna îndreptată tocmai în această direcție, iar dezgustul ascuțit se reped aici, incapabil sau nedorind să deosebească starea de esența acestor Funcții Această mizerie metafizică a prins rădăcini mai ales în filosofia lui Plotin și în sistemul Be-Questions of Philosophy, KN - t Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV eu care consider ca ambele organe genitale si "Madensack" au aparut abia dupa cadere În aceasta însă, el își are predecesorii săi deja în unii dintre Părinții Bisericii Cu toate acestea, sensibilitatea deosebită, voalarea, sfiala pot fi interpretate și ca o expresie a sacrității deliberate, a celei mai profunde intimități, a tandreței acestei părți a vieții; și de aceea ea este cel mai palpabil chinuită de păcat Nici în alimentație, nici în reproducere, pe care Dumnezeu le-a stabilit pentru om deja în starea sa de Eden, nu există evident nimic păcătos - acest lucru este dovedit de sacramentele creștine ale căsătoriei și nutriției (Euharistia), ele sunt legăturile existențiale care leagă oamenii ѣka cu lumea şi Sophia şi în ea cu Dumnezeu Materialitatea cărnii conține și sursa mortalității sale Materialitatea este păcatul corporalității, întruparea lui, este doar o consecință a autodeterminării de bază a omului Neantul actualizat, inexistența, izbucnind imperios în ființă, paralizează forțele vieții, deși este incapabil să o deputeze complet Viața își ridică din nou și din nou tunul de apă, rupându-se cu nenumărate stropi și răsturnându-se înapoi la sursa originală "Tu ești pământul și pământul odihnei, a fost sentința lui Dumnezeu către Adam și în el către întregul neam omenesc și toate; creaturi Iată și judecata și mântuirea: întoarcerea pe pământ, ruperea Formei create Moartea este răul suprem, "ultimul dușman", dar nu este anihilarea completă a vieții Căci mama pământ este inepuizabilă în nașterile ei, dă naștere iar și iar, pentru că ea este Sofia care devine așteptând învierea lui Fiul Omului a fost acea sămânță care a vegetat în adâncurile pământului timp de trei zile și trei nopți pentru a da naștere rodului învierii, trupuri trupești și pământul însuși va Biblioteca "Runivers" SOFISTICITATEA CREATURII "pământul este nou*, cel care este destinat să fie Creatorul Moartea umană este dizolvarea corpului, care se întoarce pe pământ, și spiritul, care duce temporar viața fără trup și trece în el calea invizibilă a experienței Moartea altor făpturi este doar întoarcerea lor pe pământ, dar nu poate însemna anihilarea lor completă, căci și ele își așteaptă mântuirea, "supusându-se deșertăciunii* nu de bunăvoie, ci forțat, prin om Ei aveau, înainte de cădere, acea nemurire naturală care le aparținea intactă fizicul Odată cu daunele ei, însăși natura lor a fost pervertită, instinctele animalelor s-au schimbat, a apărut "bestialitatea" Și de ce este necesar să ne gândim că în împărăția slavei nu vor primi nici măcar ceea ce au avut, ci pierduți prin voința regelui lor uman? De ce cred ei că mama pământ transformată va uita de acești copii fără cuvinte ai ei și nu îi va duce la viață? Este greu de suportat ideea de a glorifica omul într-o lume pustie, nelocuită de o creatură transfigurată, care locuiește acum chiar și în țara damnării; Și atunci, în lumina transfigurării, rușinea aparentului lor "anti-ideologic" și blestemul "bestialității" lor vor cădea de la toți, iar ei vor deveni din nou frații mai tineri și prietenii omului Într-adevăr, chiar și acum copiii, care încă păstrează strălucirea Edenului, au adesea cei mai buni prieteni în animale Și atunci se va dovedi, poate, că unii dintre ei, acum deosebit de urâți și dezgustători prin răutatea sau urâțenia lor, au fost doar calomniați de diavolul-calomnior, au devenit victime ale minciunii și violenței sale, începând cu "șarpele , cel mai înțelept dintre animale*, care a adus asupra lui

un blestem deosebit pentru rolul său de instrument al ispitei Și toată creația va fi mântuită până la ultima creație a lui Dumnezeu *) i) Desigur, nu se poate vorbi de nemurirea individuală a celor vii, deoarece în general conceptul de individualitate în sens uman nu este aplicabil aici Mai degrabă, ar trebui să ne gândim aici la o anumită viață generică care se realizează la mulți indivizi ' ' ' * Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV Păcatul originar a fost săvârșit nu în sufletul lumii, ci în cel mai de jos al acesteia, devenind centrul, în regiunea făpturii Prin urmare, el nu a putut să distrugă temelia sofiană a lumii și să dea naștere unei alte temelii, deja antisofiane El putea doar să dăuneze sau să otrăvească, dar nu să omoare natura, să o pervertize în stare, dar nu în esență Cu alte cuvinte, păcatul originar a adus cu el nu materialul, ci numai daune funcționale aduse lumii, "lumea zace în rău*, dar nu este rău, este starea ei, dar nu natura ei Altfel, este posibil să mărturisim credința în Dumnezeu, îmbrăcată în carnea acestei lumi, făcând din ea haina Divinității sale inexprimabile? În determinarea gradului de vătămare a lumii prin păcatul originar, se exprimă o nuanță foarte importantă de atitudine, care este departe de a fi întotdeauna și nu complet adaptabilă unei formulări clare, dar are o influență puternică asupra întregii viziuni asupra lumii Acest lucru este destul de evident dacă comparăm polii extremi: de exemplu naturalismul de diferite nuanțe, care este în general orb față de răul din lume și vede în el un accident, o neînțelegere sau o amăgire (la fel este și cel mai recent umanism cu teoriile sale despre progres: socialismul, anarhismul, pozitivismul), și anticosmismul, care este orb la binele din lume și vede în germană doar Maya rea (asceză budistă, pesimism filozofic) Dar există și opinii intermediare diferite Potrivit unei opinii, care este foarte influentă și în creștinism, sub influența păcatului, atât sufletul, cât și trupul au fost pervertite semnificativ și au apărut în ea Funcții și organe complet noi corespunzătoare, și anume sexul și digestia Conform aceleiași opinie, organele sexuale actuale erau absente din strămoși, iar reproducerea în sine ar fi trebuit să se desfășoare într-un mod diferit, necunoscut După o și mai extremă *) de exemplu Sf Grigorie de Nyssa vorbește despre înviere: "dar ceea ce am primit din pielea celor fără cuvinte este amestecul trupesc, concepția, nașterea, impuritatea, sfarcurile, hrana, erupția, venirea treptată la vârsta desăvârșită, maturitatea vârstei, bătrânețea, boala , moartea", toate acestea nu sunt supuse învierii (Creations, partea a IV-a, -ib) Biblioteca "Runivers" L SOPHIA CREATURII după părerea lui, care îi aparține lui J Böhme, iar sexul în sine este deja o consecință a căderii, căci soția a fost creată pentru bărbat deja după despărțirea sa internă de Jungfrau Sophia (cf excursia despre Böhme), în primordialul starea omului era complet super-goală Pentru Jungfrau Sophia este principiul abstract al înțelepciunii, Spiegel der Weisheit, iar relația ei cu sexul este stabilită doar de numele ei, aparent inspirat din "Cartea Înțelepciunii lui Solomon" Dar pentru această "oglindă a înțelepciunii" nu există absolut nimic trebuie să fie nu numai "feminin", ci chiar și simplu "fecioară" Cu această înțelegere a sexului, cea mai centrală manifestare a păcatului este concepția, din care se naște o persoană, iar esența originară a păcatului originar este pofta sexuală, șarpele a stârnit în Eva o desfrânare Cuvintele psalmului pocăit ( ): " Am zămislit în nelegiuire și am născut pe mama mea în păcate", sunt interpretate în sens restrâns, în raport cu însăși concepția Aici se afirmă o corupție aproape substanțială a naturii: nimic curat și sfânt se poate naște prin porțile sexului doar pentru că este podeaua Dimpotrivă,

clarviziunea artistică a elenilor nu cunoștea această zgârietură fundamentală față de sex și corp, care, cu naivitatea edeniană, nu se temeau de goliciunea, așa cum copiii nu cunosc această zgârietură De asemenea, Biserica ne învață să nu disprețuim nimic în natură și nu dă nimic în ea lui Lucier Nu există funcții vitale pe care ea le-ar condamna, ca atare, iar acest lucru se reflectă cel mai clar în faptul că ea își dă binecuvântarea prin rugăciune atât pentru hrană, cât și pentru diferite nevoi și acceptă în mod fundamental sexul, așa cum rezultă clar din sacramentul căsătoriei *) Căsătoria este "ven-) În "ordinea nunții" aceasta din urmă este înfățișată ca o sărbătoare bisericească și umană și nu există absolut nicio trăsătură de dezgust pentru sex și căsătorie, ca atare Dimpotrivă, ne amintim căsătoria din Cana Galileii, consacrat prin prezenţa lui Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV chanie*, asimilarea unei persoane de o oarecare demnitate regală care îi aparține, care, însă, este cu adevărat fezabilă doar în dubla unitate de soț și soție Biserica condamnă tezaurizarea care decurge din zguduirea față de sex, din negarea lui metafizică; Calea monahală, "egală cu îngerii", este o cale specială, în primul rând, echivalentă în principiu cu căsătoria (cum o demonstrează mulți asceți, din trecut și din prezent), și în al doilea rând, nu implică în niciun caz o negare metafizică a sexului gândit la unele trăsături ale ascezei, întipărite în viața lui, înțelege că nu este așa și că "monahismul este, într-un anumit sens, ca o ocolire către o nuntă cerească: Femininitatea eternă pentru ei nu are chip pământesc, ci ei o văd față în față Și "al treilea * modul de viață al sexului, în afara căsătoriei sau monahismului, care a fost inventat de Vlad Solovyov, de asemenea, ușor zguduitor, dată fiind zgomotul sexului, în afara "farmelor* sau "inflamatoare" (pe care apostolul Pavel le sfătuiește cu înțelepciune să-l evite), nu există pentru Biserică Înțelegerea răului cosmic și influența păcatului originar este de o importanță infinită pentru doctrina naturii mântuirii noastre, căci în ea se decide chestiunea Maicii Domnului și a întrupării Evident, pentru cei care consideră aproape paguba naturii substanțială și chiar în nașterea unei persoane vede nodul păcatului, întruparea lui Dumnezeu este imposibilă pe baza unei ascensiuni a creaturilor, completată prin har ; t-,- Domnilor, sunt amintiți patriarhii din Vechiul Testament, care sunt considerați a fi în genealogia Domnului Isus, logodiții cer înțelepciune și castitate unică (semn clar că nu există contradicție între castitate și căsătorie): "arată-și căsătoria cinstită , păstrați-le patul neîntinat, conviețuirea lor imaculată să rămână binecuvântată", "combinați-vă căci sunteți uniți cu soția unui soț, conjugă-i într-o minte, încununează-mă într-un singur trup, dăruiește-le rodul pântecelui, har, percepție " Și încercuirea tinerilor căsătoriți în coroane în jurul pupitrului, după cum se știe, este însoțită de aceleași imnuri ca și hirotonirea la preoție - și numai aceasta arată cât de mult este prețuită căsătoria de către Biserică Biblioteca "Runivers" sofisma creaturii forța noah Este fezabilă doar prin absorbția, înlocuirea, îndepărtarea efectivă a acestuia, adică această învăţătură duce la un monofizitism mai mult sau mai puţin evident, pe care îl avem, de exemplu, la Boehme, care neagă prin învăţătura sa posibilitatea Maicii Domnului Într-un mod ciudat, pe baza unei înțelegeri juridice, și deci și oarecum monofiziologice a ispășirii, a apărut în rândul catolicilor o doctrină care, în efortul de a slăvi în realitate pe Preasfânta Fecioară, o slăbește Ne referim aici la noua dogmă catolică, proclamată în , despre Imaculata Zămislire a lui Preev Fecioare În bula lui Pius al X-lea, Care a formulat la

conciliu însăși esența dogmei, se exprimă în următoarele cuvinte: păstrat liber de orice vină originară "În sensul acestei învățături, Preev Fecioara, prin acțiunea copleșitoare a grația este, parcă, îndepărtată mecanic din natură și observată pentru destinul ei îngerul parcă ar fi fost înlocuit metafizic de Jungfrau Sophia, propria ei coajă naturală, după consimțământul ei exprimat pentru întruparea Jungfrau Sophia, își pierde semnificația pentru întrupare umanitatea" a "legalismului" său, aceeași idee a violenței metafizice împotriva naturii și a naturii umane a fost deja atribuită însăși concepției despre Maica Domnului Și întrebarea se pune pe bună dreptate: dacă fecioria Maicii Domnului se datorează faptului) miercuri un studiu foarte informativ al lui Prot Alexandra Lebedev Diferențele dintre Biserica Răsăriteană și cea Occidentală în doctrina Sf Fecioara Maria a Maicii Domnului despre dogma latină a Imaculatei Zămisli Varșovia, ^ i, p Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV volum de har care a îndepărtat însăși concepția Ei de la puterea naturii și semnifică, parcă, o nouă creație, atunci atotputernicia lui Dumnezeu ar putea într-adevăr să realizeze acest lucru în orice moment din istoria rasei umane și asupra oricăreia dintre fiicele lui Evin Nu elimină această învățătură semnificația însăși a persoanei Preasfintei Fecioare, libertatea și realizarea ei? Nu elimină acest lucru întregul Vechiul Testament, care avea ca scop educarea poporului evreu pentru a pregăti în el Nașterea Maicii Domnului? Adevărat, Nașterea Domnului s-a petrecut în mod supranatural prin "concepție fără sămânță" de la Duhul Sfânt, căci Dumnezeu nu se putea naște complet ca un om Cu toate acestea, El s-a născut dintr-o mamă cu totul umană, care avea în sine totul uman Biserica, nu mai puțin decât catolicul care slăvește "cel mai cinstit heruvim b și pe cel mai slăvit Serafim fără comparație" și cinstește concepția Ei într-o sărbătoare specială (decembrie), nu determină cu înțelepciune Formula a ceea ce sclipește inexprimabil în inima credincioasă, rugându-se Preacuratului mijlocitor Cu toate acestea, observând anumite trăsături ale venerației Ei, în măsura în care aceasta este exprimată în cult, putem trage câteva concluzii cu privire la problema care ne interesează Biserica Ortodoxă cinstește zămislirea Maicii Domnului, prefigurată de îngerul "Nașii" Ioachim și Ana (precum ea cinstește zămislirea Sfântului Prooroc Ioan Botezătorul), dar în același timp nu îndepărtează această concepție din ordinea generală a naturii, nu o proclamă "fără vină" în sens catolic)) În slujba zămislirii Maicii Domnului (Menaionul lunar, decembrie), în stichera "Domnul a chemat" citim: "Se împlinește acum zicala profetică: se ridică în paturi sfântul munte ; se plantează scara divină; se pregătește tronul marelui rege; locul este împodobit cu zei care pot fi plimbați; rugul aprins începe să vegeta, stăpâna altarului expiră deja Necunoscut îngerului și mare om, cea mai slăvită taină din vremuri imemoriale, astăzi în paturile întregului se naște Maria Maica Domnului, pregătită pentru locuirea tuturor țarului în kov și în înnoirea neamului nostru " Sedalen : "Cerul cel nou din pântecele Anei este întemeiat prin porunca lui Dumnezeu Cel Atotputernic, din care va străluci Biblioteca "Runivers" sofisma creaturii înseamnă aceasta că Biserica se referă la concepția umană, ca atare, nu numai fără ireconciliabilitate de principiu și dezgust metafizic, ci mărturisește și posibila binecuvântare pentru aceasta, exprimată chiar și în înfățișarea specială a unui înger Și nu înseamnă asta, pe de altă parte, că în concepția și nașterea Maicii Domnului, natura a acționat, deși asistată, dar nu înlocuită de har, și ea a putut să se ridice în Maica Domnului la acea puritate și sfințenie pe care Biserica

proslăvește invariabil cu cuvintele Arhanghelului: "bucură-te ; Milostiv, Domnul este cu tine, binecuvântată ești tu între femei" (Luca I,) "Înger al strigătului Celui îndurător: Fecioară curată, bucură-te" (meritul Paștilor) În Maica Domnului, natura, "pământul", a atins din nou apogeul, acea curăție și curăție cea mai înaltă, de care era capabilă ea, chiar chinuită de păcat La pregătirea acestei purităţi, la concepţia lui Preev Theotokos, a condus construcția plină de har a Bisericii Vechiului Testament, în curăția Maicii Domnului tot Vechiul Testament, sfințenia plină de har și firească a fost concentrată, natura umană a fost pregătită și împodobită pentru a-L primi pe Dumnezeu în în sine Prin urmare, apariția Maicii Domnului și, în consecință, întruparea lui Dumnezeu, a fost posibilă numai în "plinătatea timpului", când a avut loc procesul natural, deși asistat de har, de renaștere interioară și de vindecare a naturii, centrul căruia este Preacurata Fecioară Fapta păcătoasă a Evei nu s-a dovedit a fi incorigibilă Maria, sămânța femeii, a realizat ceea ce Eva nu a fost chemată să facă soare de seară * Canon, Cântarea I: "Zămislirea azi, dumnezeiască Anno, pe a ta o sărbătorim, de parcă ai fi găzduit oriunde începutul" Tu ai strălucit, Fecioară, pat: în pântecele nepieritor al slavei Tu ai purtat soarele, care era așa, cu excepția rotației și a confuziei Vernisajele citate conțin principalele motive pe care se construiește acest serviciu: nu se gândește la "concepția imaculată", și nimic nu neagă caracterul ei firesc, dar Eternitatea concepută este cântătoare Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV În fața Mariei, natura, "pământul , s-a dovedit a fi vrednic să primească cerul, să se unească cu el nedespărțit și nedespărțit în Dumnezeu-omul Și Maica Domnului, care există mai presus de toate făpturile, este în același timp și slava pământului Acesta este exact ceea ce văzătorul nostru al "mamă pământ", F M Dostoievski, a simțit și a proclamat în cuvintele sale: "Mama Pământului este Maica Domnului și marea bucurie stă în asta pentru o persoană" Mama pământ s-a dovedit a fi mama Maicii Domnului; în ea s-a format un nou * centru al sofiei, devenind Biserica Spre deosebire de doctrina catolică a Imaculatei Concepții, Maica Domnului își are originea într-un mod natural, uman, și nimic uman - nu în sensul posibilelor perversiuni și păcate, ci în sensul naturii și al ispitelor - nu i-a fost străin De aceea acel moment misterios și sacru este un punct de cotitură în istoria lumii, când Fecioara a spus: "iată robul Domnului", căci în ea, cu ea și prin ea toată natura, a vorbit toată omenirea Așadar, omenirea, percepută de Domnul din "sângele curat" al Maicii Domnului (Ultima până la Sfânta Împărtășanie, Bogorodichen), era completă și neîndoielnică, spre deosebire de orice docetism și monofizitism: Domnul Isus a devenit cu adevărat om, a luat plinătatea naturii umane și, prin urmare, a răscumpărat-o cu Sângele Său El a acceptat plinătatea umanității și a purtat asupra Sa toată povara naturii ei muritoare, El a luat crucea morții lumii și a învins-o cu Învierea Sa glorioasă Și împreună cu El, care a înălțat trupul la cruce, "cu patimi și pofte", însăși natura a empatizat cu chinul ispășitor în fața Maicii Sale Preacurate, Care a fost cu adevărat instrumentul sufletului A ta, "Ea a purtat afară cu toată viața și cu complicitatea ei la isprava de ascultare față de Fiul ei, care a dorit cu rugăciune: "nu așa cum vreau eu, ci ca Tine "Nu există chin mai crud Biblioteca "Runivers" Sofistica Creaturii a dat făptura, dar acest chin a făcut-o pe Maica Domnului "bucurie tuturor celor întristați " nu numai sfințirea și mântuirea lumii prin Născut din Ea, ci Ea însăși este proslăvirea și iluminarea naturii, care s-a dovedit a fi capabil de aceasta și vrednic de ea Și aceasta înseamnă că puterea păcatului

originar, deși era mare și vătămătoare, a rămas limitată, Maica Domnului avea să se nască, iar Mântuitorul lumii nu ar fi putut să-și asume un asemenea trup Însuși Lumea în cele din urmă coruptă ar fi demnă de distrugere și, desigur, ar găsi în ea însăși semințele morții și ale distrugerii Dar creația lui Dumnezeu, în cel mai profund principiu fundamental al ei, nu poate fi deloc atât de ireparabilă Lumea este bolnavă, dar această boală este nu până la moarte, iar Maica Domnului este o manifestare a sophiei în lume, în puterea și slava fețelor Maicii Domnului și Sophiei Prima excursie Doctrina răului de către Sf Dionisie Areopagitul Înțelegerea răului ca inexistent este dezvoltată în detaliu în eseul "Despre nume divine", atribuit Sfântului Dionisie Areopagitul ^ în bine "Nu este adesea distrugerea unuia prin apariția altuia"? *) În comentariul său despre această creație a Areopagitului, Sf Maxim Mărturisitorul spune următoarele: "Am spus că, dacă Dumnezeu, supraesențial existent (ύπερουσίως ον), este numit fără început și originar al tuturor, atunci antiteza, limita ființei și fără esență (έσχατον των οντων χάί ανονούσιον), așa i) Sf Ludovic Dionysius Areopag^ există vinis nominìbus, IV, (Mignt patrolog ser gr , ПI, c) Eliminați "subiectele" С БУЛГАКОВЪ ca Dumnezeu supraesențial, este materie (υλη), se numește atât ne(μή) existent, cât și existent în (έν) Dumnezeu, ia naștere datorită bunătății Sale, iar prin amestecarea cu sensibilul devine nu complet rău și nu complet bun, revelându-se pe sine prin instabil (αστατον) Căci răul în cele instabile are și o parte din bine, căci a venit de la Dumnezeu și este în Dumnezeu Răul ca atare (αυτόζαζον) nu există nici în existent, într-un fel sau altul luptă spre bine, în inexistent materie și, prin urmare, mai lipsită de substanțialitate (άνουσιωτερον) decât materie; răul în sine este nimic perfect (το αυτό ζαζον ώς παντη ουδέν ον) Pe scurt, răul ca atare nu există niciodată Dar răul există în materie numai din cauza lipsei de bine și, prin urmare, pare a fi atât imperceptibil, cât și invizibil "Rău, cât de rău", continuă Sf Dionisie - nu formează nicio esență sau ființă, doar înrăutățește și distruge aspectul existentului, în măsura în care depinde de el ") puterea și capacitatea de a distruge (αύτοδυναμις ή αύτοφθορά) Ceea ce există, există numai după puterea binelui, atât de excesivă încât poate compensa chiar negația și negativitatea (στέρησις ζαι τά έστερημέν α); ceea ce este complet lipsit de bine nu poate exista Și apariția rezultată din distrugere nu este o forță a răului, dar prezența unui bine mai mic, la fel cum boala este un defect în structura corpului " Binele dă ființă chiar și propriei negații ν το αγαθόν) "Deci, răul nu este o ființă-ούζ αρα δν το ζαζον") Nu există rău în Dumnezeu, altfel ar trebui să recunoaștem în El *) Sf Cele mai mari școli din lib asupra numelor divine {Migne, IV, c) și) De div nom , IV, , Migne, IV, c) Ibid Biblioteca "Runiverse" înțelepciunea făpturii duşmănie şi dizarmonie Nici în îngeri nu există rău - ei sunt răi când pedepsesc pe păcătoși, dar aici răul nu este pedeapsa, ci pedeapsa în sine Nici prin natura lor, demonii nu sunt răi - pot provoca daune, dar nu pot distruge existența, iar răutatea lor constă în încetarea participării la darurile divine Fiind răi din fire, ar fi veșnic răi, în timp ce "răul este nepermanent", iar "a fi mereu neschimbător (ταυτόν) este specific numai binelui" (IV,) Dacă sunt răi nu prin fire, doar din cauza lipsei darurilor îngerești, răul din ei este "θυμός άλογος, ανους επιθυμία, φαντασία προπετης" Nici darurile îngerești nu s-au schimbat în ei, deși ei înșiși nu le mai văd , dar în măsura în care există, ei sunt părtași binelui, έχ αγαθού εισι, cât de răi sunt, în măsura în care nu există, ααθ'ο ουχ είσιν, și, luptă spre inexistent, se luptă spre rău (IV,)

căci chiar și în ei răul este o absență, o nedesăvârșire a binelui Nici animalele nu sunt rele și nu există rău în toată natura, ci doar prin faptul că nu își atinge desăvârșirea (IV,)) "Nu este rău în trup, căci urâțenia și boala sunt lipsa murdăriei și absența ordinii" (IV,) desființarea definitivă (λύσις) a frumuseții, murdăriei și ordinii ar însemna distrugerea^ a fiind însăşi "Pentru toți: atât mințile / și sufletele, cât și trupurile, răul constă în neputința (ασθένεια) de a stăpâni binele inerent lor și în a cădea de la el") *) Demonii sunt, parcă, o caricatură a propriei esențe, deși arborele existenței lor rămâne, ca înainte, ființă, bună și indestructibilă Sunt mulțumiți de starea lor, nu sunt dezgustați de ei înșiși, deși suferă din cauza insuficienței binelui pe care îl asimilează Dar ce trebuie să se întâmple dacă demonul își pierde esența demonismului - complezența și devine dezgustat de el însuși, își vede propria vulgaritate? El ar fi devenit un înger chiar în acel moment al pocăinței Din moarte demonică, ca și din foc, s-ar naște un prunc de înger, ca un nou-născut Mila Tatălui Ceresc nu are limite Dar nu avem date experimentale pentru a judeca cum este posibil și dacă renașterea unei ființe dintr-o altă lume este posibilă / și de aceea rămânem tăcuți aici ') Dediv nom , IV, (Migne, IV, p) Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV Mai mult, opinia atât de des exprimată (de către neoplatoniști) că răul este înrădăcinat în materie ca atare este falsă, pentru că ea participă și la cosmos, Formă și frumusețe În afară de aceasta, materia permanentă este lipsită de calitate și fără formă; cum poate materia să facă ceva, dacă în sine nu are facultatea de percepție (πάσχει)? Și cum poate fi materia rea dacă prin ea însăși nu există niciodată și nicăieri? Și dacă cumva există, atunci tot ce există provine din bine, urme, și ar fi din bine, deci, fie binele ar produce răul, fie răul, purtând din bine, ar fi bine Sau sunt două începuturi și sunt subordonate unuia mai înalt Dacă ei spun că materia este necesară pentru a umple întreaga lume, atunci cum este materia rea? și cum ar putea ea, fiind rea, să genereze și să hrănească natura? În mod similar, limitarea, absența în sine nu poate fi considerată cauza răului, pentru că negația completă distruge însăși natura a fi-bun, în timp ce parțialul are putere nu în sine, ci în funcție de puterea binelui negat "Pe scurt, binele provine dintr-o cauză unică și totală, în timp ce răul provine din multe și anumite neajunsuri Dumnezeu cunoaște răul ca bine (το xaxòv ή αγαθόν) * și înaintea Lui cauzele răului sunt forțe care fac binele ") răul, dar și neputința, slăbiciunea, un amestec inconsecvent al incomparabilului Răul este nemișcat, nu este întotdeauna într-o stare neschimbată, dar nelimitată, la nesfârşit, se manifestă într-o alta, de altfel, tot nelimitată Iar începutul, şi scopul tuturor, de asemenea al răului, este bine, căci de dragul binelui totul există, atât binele cât şi al lui opus Ch Ib , IV, (Migne, IV, p) h) Ib IV, (col) Biblioteca "Runivers" sofisma creaturii i> voi, nimeni nu face ceea ce face cu gândul rău, căci răul n-are chip, ci doar chip fals (raz-ρυποστασιν); există pentru bine, nu de dragul său Răul este în acest sens un accident (χατά συμβεβηκος), existent de dragul altuia, dar nu din propriul său motiv, căci apariția pare a fi corectă, ia naștere de dragul binelui, dar în realitate este greșit, pentru că noi luați răul pentru bine Răul este așadar în afara drumului, scopuri, naturi, cauze, începuturi, limite, dorințe, postasis) "Originea răului nu este din forță, ci din slăbiciune" *) O viziune similară asupra naturii răului este dezvoltată și de ^ Astfel, ceea ce este de conceput în opoziție cu binele nu există în esență, întrucât ceea ce nu există există în sine nu există deloc: în consecință, răul nu este ființa, ci negația ființei

răul nu este ceva independent în natura noastră, dar îl privim ca pe absența binelui* A doua excursie, lungfrau Sophia la Janov Beve Conceptul de "Fecioara Sofia" în noul misticism apare în teosofia lui J Boehme, în care joacă un rol foarte important, în timp ce înțelegerea lui în general și fundamental a rămas decisivă pentru teosofia lui J Pordage) Sophia ocupa în sistemul mistic?) ь IV, -I, col "Privarea este răul, elipsele, boala, asimetria, păcatul, inconsecvența, achalesul și azoonul, și anunul, și calul, și imperfectul, și anhidru și nedeterminatul, și nedefinit, și steril și argon, Și lenev, și dezordonat, și fără de lege, infinit, întunecat, de nezdruncinat, și acest neant neant zero ființă*) Ib IV, , col ;) Vezi Iесм/галовъ, cit соч -ио, *) Metafizică divină și adevărată Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV Boehme? Prima ei definiție este "oglinda" Divinului, în care Se vede și se dezvăluie Ea corespunde așadar unui anumit moment al auto-revelației Divinului, ea este cea care stă la mijloc între Divin, hotărât în trinitatea sa, in ternario sancto, și lumea, necreată și creată Sophia este, după sensul general al învățăturii lui Boehme, nu o revelație, ci o auto-revelație a Divinului, un moment de dezvoltare în Divinul însuși, ea este, în acest sens, Divinul însuși în aspectul cu care se confruntă lumea Ea este fără chip și impersonală, precum imperial în general Divinul în sistemul lui Boehme, ea este "Wesenheit", substanță sau esență Deci, conform primei definiții a Sophiei, ea este o oglindă pasivă, care nu dă naștere, ci doar reflectă: "Es ist des Geistes Gottes Wohnhaus gewesen și sie ist keine Gebărerin gewesen, sondern die Offenbarung Gottes, eine Jungfrau und eine Ursache der Gottlichen Wesenheit Sie ist als ein Spiegel •der Gottheit, denn jeder Spiegel hălt stille und gebieret keine Bildniss, sondern er fahet Bildniss Also ist diese Jungfrau der Weisheit ein Spiegel der, Gottheit, darin der Geist Gottes sich selber siehet sowohl aile Wunder der Magiae und in ihr hat der Geist Gottes die Formungen der Creaturen erblicket" *) a spune, percepția o face Sophia vezi în ea o schemă de scheme sau, dacă pot spune așa, o schemă transcendentală a lumii, "care nu posedă o viață proprie, dar având un caracter idealist-programatic, aceasta este o secțiune idealistă a ființei Sophia este asemănată cu "hainele prin care este revelată Divinitatea, altfel imaginea ei nu ar fi cunoscută, căci este corporalitatea (Leiblichkeit) spiritului") Prin urmare, definiția completă a Jungfrau Sophia ar fi: *) U d Menschwerdung, cap, I, i, , op la Elert > op cit ,) Werke lui Bôhme, hrsg von Schiebler, Bd IV: Von dreifachen Leben des JMenschen, Cap , § , p Biblioteca "Runivers" SOFISTICITATEA CREATURII Înțelepciunea lui Dumnezeu este o fecioară veșnică, nu o femeie, ci iubire și curăție fără cusur, și stând după chipul lui Dumnezeu, este o imagine a Treimii; ea nu naste nimic, decat marile minuni pe care le h Duhul vede, iar Cuvântul Tatălui creează prin Matricem aspru, ca prin Fiat, și este înțelepciunea minunată fără număr În ì'hr h Duhul vede chipul îngerilor, precum și chipul omului, pe care verbul Fiat l-a creat" лѣднія содержать въ себѣ софій-ныя схемы: "fiecare făptură divină, există îngeri și înțelepciune a sufletelor omenești care au Fecioara sufletelor lui Dumnezeu o imagine în lumina vieţii* *) Pentru cei care pot amesteca Jupgfrau Sophia a lui Böhm cu Eterna Feminitate, mărturisită religios de elenism drept Afrodita, cântată poetic de Goethe, Novalis, Vl Solovyov, Vyach Ivanov, A Blok, este necesar să subliniem insistent că nu există ■ relaţie între unul şi celălalt Conceptul de Jungfrau Sophia este imprimat cu un caracter puternic non-sexual, mai precis, semi-ostil: în general, întregul sistem Boehme este marcat de absența erotismului și de lipsa de femeie tipic germanică

(care și-a atins apogeul în marele maestru) a filozofiei germane Kant), iar lipsa de femeie, asociată în mod necesar cu absența și masculinitatea reală cavalerească, este, în general, trăsătura cea mai profundă și de bază a germanismului "Die Bildniss ist in Gott eine ewige Jungfrau in der Weisheit Gottes gewesen, nicht eine Frau, auch kein Mann, aber sie ist beides gewesen; wie auch Adam beides war vor seiner Heven, welche bedeutet den irdischen Menschen, darțu tierisch*) "Ewige Jungfrau" nu are nicio legătură cu sexul, încât pentru Boehme pare destul de natural să înțeleagă) Ib § , p *) Ib § > p x SR KaR i > § p bo J Ib Sar , § , p Întrebări de filosofie, carte - Biblioteca "Runivers" S BULGAKOV adică "mãnnliche Jungfrau", care după Boehme este primul Adam) și noul Adam, adică Hristos, căci, strict vorbind, în Boehme nu se poate vorbi de androginie sau bisexualism, căci Sophia stă în afara sexului) că "das Leben" beider Tincturen nur ein einiger Mensch 'im Bilde Gottes ist, und in der Ewigkeit nicht in zweierlei Leben, ais mannlich und weiblich, stehen mag") Crearea unei femei din coasta lui Adam de către Boehme (precum Pordage, împreună cu unii dintre părinții Bisericii, de exemplu, Sfântul Grigorie de Nyssa) este considerată ca o consecință a căderii și fragmentării deja comise a naturii umane Misticismul unității soțului și soției, unirea "în Hristos și în Biserică", sensul pozitiv al sacramentului căsătoriei, nu-și găsesc justificare în această învățătură Dezgustul pentru sex, care și-a găsit expresie artistică în Leu "Sonata Kreutzer" a lui Tolstoi și are ca revers cinismul *) Cм myst Mag , : "Cum era Adam înaintea Evei sale: când nu era nici bărbat, nici femeie, ci fecioară bărbătească*) "Hristos S-a făcut om fără a fi făcut de om, ca să ne scoată din acest dezgust înaintea lui Dumnezeu (amestecul animal) El a devenit un copil atât de virgin, cu ambele tincturi unul de celălalt (ca la Adam înainte de cădere), încât a adus împărțirea noastră într-una singură în Sine Hristos S-a născut dintr-o fecioară din acest motiv că a sfințit din nou tinctura feminină și a citat-o în peretele bărbătesc, astfel încât bărbatul și femeia au devenit din nou chip al lui Dumnezeu și nu mai erau bărbat și femeie^ ci fecioare bărbați ca Hristos a fost " (Claassen, ,) Hristos "a rupt în bucăți pe bărbat și pe femeie și a fost restaurat fecioria, ca două tincturi într-o unire nedespărţită, veşnică a iubirii* (ib) "Când Hristos pe cruce a răscumpărat chipul nostru fecioar din om şi femeie și l-a vopsit cu sângele Său ceresc în dragoste divină, El a spus după ce a cerut să se facă: S-a făcut (ib) ,) Ibid , Biblioteca "Runivers" SOFISTICITATEA CREATURII şi pofta animalelor, distinge această învăţătură a lui Boehme *) Această trăsătură (care face involuntar să presupunem ceva nesănătos în viața sexuală) este extrem de esențială pentru atitudinea generală a lui Boehme, pentru care lumea locală, generată de intervenția lui Lucioer, nu merită transformare, ci doar distrugere Această învățătură a lui Boehme, de altfel, rămâne profund străină de spiritul Cabalei, cu care este, fără îndoială, familiarizat, deoarece metaoismul erotic al Cabalei, cu o oarecare asemănare exterioară cu Boehmism (androginismul original al lui Adam), este impregnat cu un sentiment de cea mai profundă primordială și realitate a sexului * Atitudinea negativă a lui Boehme față de feminitate, care o reduce la păcătoșenie, îl duce inevitabil la o blasfemie tipic protestantă împotriva Fecioarei și Mamei Preacurate, "culoarea incoruptibilității", "creenul vegetației cerești*, cea mai înaltă floare a Feminității El este nevoit să nege curăția Maicii Domnului, inerentă ei ca și puritatea deosebită a concepției Ei de la "Nașul" Ioachim și Ana Gândul principal al lui Boehme aici este că Maria nu a avut lipsă de păcat și puritate înainte

de Buna Vestire, dar odată cu cuvântul Arhanghelului, s-a mutat în ea Jungfrau Sophia, care, transformându-se într-un mãnnliche Tinctur, a dat naștere "mannliche Jungfrau" a lui Hristos, cinstire - "El (Hristos) a poruncit discipolului său să primească pe Maica Sa Mama Sa este Biserica creștină de pe pământ, copiii lui Dumnezeu se nasc în ea în Duhul El ne arată subtil că omul exterior nu este Mama Hristos, care dă naștere pe Hristos în ea însăși, căci Hristos se desparte de Mama Sa exterioară și i-a dat-o lui Ioan; El a extras natura veșnică,) "Daruin, o Mensch, sieh, wie du der viehischen Brunst gebrauchest* sie ist in sich ein Greuel vor Gott, sie sei in der Ehe oder ausser der Ehe" (Ib) Boehme însuși, după cum se știe, a avut o soție și copii Dar ce altceva, în afară de dezgust, poate inspira căsătoria și nașterea într-o astfel de atitudine, care este o ucidere metafizică a soției și a copilului * Biblioteca "Runivers" eu S BULGAKOV ca tată al nașterii veșnice: de aceea, cei care cinstesc și se roagă pe Maica exterioară a lui Hristos ca pe Maica Domnului greșesc Orice creștinism adevărat este Mama lui Hristos, îl naște pe Hristos în sine, iar Ioani, ca slujitori ai lui Hristos, sunt doica ei, care primește pe Maica lui Hristos, așa cum a făcut-o Ioan" (Bõbmes Werke, IV, , §§) , - În raport cu Hristos, născut nu dintr-o Fecioară umană, "sămânța unei femei", ci numai printr-o fecioară din Jungfrau Sophia, aici Boehme cade în evident monofizitism și docetism *) În același timp, ei se contopesc într-o singură încarnare a Sophiei, atât în Maria, cât și în Isus Inutil să adaug că distrugerea femeilor esenţialitatea nu-i permite lui Boehme să vadă chipul Bisericii ca Mireasa lui Hristos, ca Trupul Său (Aici, învățătura lui Boehme cere în special opoziție față de învățătura lui A N Schmidt) S Bulgakov *) "Deși cel pământesc nu era fecioară adevărată, ci binecuvântând pe cel ceresc, divinul s-a făcut fecioară Așa că numai pământenii în ea au murit, cealaltă a trăit în veci, și așa a devenit castă și castă iarăși Fecioară, nu în moarte, ci în binecuvântare Atunci era fecioară, dar adevărata feciorie era ascunsă în ea și păstrată cu dependență pământească Când Dumnezeu s-a deschis în ea, ea s-a îmbrăcat cu frumoasa fecioară a lui Dumnezeu și a devenit fecioară bărbat în partea cerească* (Claassen, c , ,) "Fecioara curată și castă în care se naște Dumnezeu este fecioara veșnică, curată și castă înaintea lui Dumnezeu Înainte de a fi create cerul și pământul, ea a fost fecioară și, pe lângă asta, complet curată, fără nicio pată Această Fecioară a lui Dumnezeu curată și modestă s-a lăsat în Maria în întruparea ei și este noul ei om în Duhul Sfânt A fost un element al lui Dumnezeu tu dar nu este o fecioară sfântă^ curată numită după nașterea ei pământească: carnea pe care ea a bătut nu a fost curată fără cusur de către Ioachim și Ana; dar după Fecioara cerească este sfinţenia şi mila ei* (ib) "Ea nu este mama pe care a născut-o Dumnezeu (cum luden și turcii ne vină pe noi că ne învățăm), ci Dumnezeu a dat-o din nou în sămânța ei și i-a dat-o (ib) Biblioteca "Runivers" Învățătura despre cunoaștere a Fericitului Augustin Proprietățile și natura principiilor evaluării rezonabile Considerând toate principiile evaluării raționale în totalitatea lor, din punctul de vedere al proprietăților lor comune, bl Augustin le stabilește trei trăsături distinctive: unitatea, universalitatea și imuabilitatea lor, iar aceste trăsături le determină natura în viitor A Unitatea principiilor de gândire În matematică, logică, estetică și morală, Bl Augustin găsește reguli speciale, deosebite pentru fiecare domeniu, dar, în același timp, dorința sa de a identifica principiile evaluării rezonabile pe cât posibil, de a le reduce la o singură sursă și de a le prezenta totalitatea sub forma unui întreg organizat, este lovind peste

tot Mai presus de toate, această tendință se manifestă în convergența moralității cu estetica și logica, prin urmare pare cel mai convenabil să începem această secțiune cu aceasta Gradul de valoare estetică atât al operelor naturii, cât și al creativității artistice este determinat de legea egalității și proporționalității părților Aceeași lege, dar doar într-o formă ușor modificată, domnește în domeniul moral Și aici idealul este egalitatea și proporționalitatea în multe privințe Într-adevăr, Formula Justiției îl invită pe om să dea tuturor celor cuveniți, să dea fiecăruia ceea ce este al lui Acest lucru sugerează o diferență, deoarece justiția prescrie un non-matematic Biblioteca "Runivers" și popov, venstvr, ci o astfel de repartizare a bunurilor care să corespundă nevoilor și demnității fiecărei unități care face parte din întreg "Dar într-o distribuție echitabilă a bunurilor este concepută și uniformitatea, care nu depășește nevoile și demnitatea fiecărui membru al societatii Astfel, în cerința de bază a moralității, diferența și egalitatea sunt combinate *) Pe de altă parte, proporționalitatea și ordinea sunt concepute în Formula Justiției, deoarece prescrie să-L iubești pe Dumnezeu mai mult decât orice altceva, pe aproapele tău ca pe tine însuți, iar trupul mai puțin decât sufletul Datorită acestei virtuți, sufletul omenesc, ascultând de cel de sus, nu este pângărit de cel de jos, ci îl pune în ordine) Datorită acestui contact strâns dintre morală și estetică, demnitatea morală a unei persoane nu este altceva decât frumusețea sa interioară "Ce altceva", spune Bl Augustin, este dreptatea când este în noi, sau vreo virtute prin care trăim cu dreptate și înțelepciune, dacă nu frumusețea omului lăuntric? ") Considerând morala din punct de vedere al universalului și al particularului, Bl Augustin o apropie și de activitatea pur logică a rațiunii, care se manifestă în generalizare Evanghelia cere dragoste nedivizată pentru Dumnezeu de la credincios, dar Dumnezeu personifică legea universală Fiecare suflet are puterea de a se declara conform dreptului său particular, dar deasupra acestuia din urmă se află legile universalului, după care el însuși este guvernat Ea nu poate scăpa de sub influența lor Fie din propria ei voință ea se pune sub îndrumarea lor, fie cade fără să vrea sub acțiunea lor inamovibilă Cu cât se bucură mai puțin de binele ei privat și cu atât se supune generalului cu mai multă reverență și libertate x) De quant, anim Rus n Il, - a) De muzică VI, *) Epist CXX, Biblioteca "Runivers" ÎNVĂŢĂTURA Fericitului Augustin DESPRE CUNOAŞTERE legea - Înțelepciunea divină, cu atât ea este mai sus în evlavia ei *) Toate plăcerile senzuale, atât de contrare moralei, se disting printr-un anumit caracter, deoarece sunt asociate cu un anumit timp și loc Spre deosebire de ei, legea morală este ceva unificat, independent de loc și timp, etern și universal) Dragostea pentru Binele Suprem, pentru Dumnezeu, trebuie să fie totală, deoarece Dumnezeu este un bine universal, și nu unul particular) A doua regulă de bază a iubirii, care ne determină îndatoririle publice, este în relație nu mai puțin strânsă cu universalul Poruncându-ne să ne iubim aproapele ca pe noi înșine, Evanghelia ne cere să ne urâm pe tatăl, mama, fratele, soția (Luca IX, o Ō XIV,) Este interzisă determinarea atitudinii cuiva față de alți oameni pe baza legăturilor carnale de natură privată În aproapele, nu trebuie să iubești nici tată, nici mamă, nici soție, nici frate, ci bărbat în general De aceea se spune că trebuie să-l iubești pe altul ca pe tine însuți Nimeni nu este pentru sine tată sau fiu, ci doar bărbat Prin urmare, a iubi pe altul ca pe sine înseamnă a iubi în el ceea ce constituie în om însuși Aceasta este și baza iubirii pentru dușmani Este imposibil să iubești un dușman ca atare, dar în el se

poate iubi o persoană în general și să-i dorească același lucru pe care trebuie să-l dorească pentru sine: corectarea) Astfel, se stabilește o anumită relație a moralității prin ideea de egalitate și ordine cu estetica și prin ideea de universal cu logica Dar ca principiile frumosului, la fel sunt și operațiile logice ale lui Bl Augustin încearcă să reducă la *) De divers, quaest LXXIX, i "") De lib arb II, δ) Ibid II,) De ver religios - Rus articol VP, - De sept Domin, în mont I, - s) Deserm Domin, în mont eu, Biblioteca "Runivers" și, preot ideea de unitate Egalitatea și ordinea în estetică sunt unitate în diversitate Generalizarea și distincția în gândirea discursivă exprimă efortul spiritului spre unitate, fie mai completă, fie mai pură Dacă moralitatea intră în contact cu oricare dintre zone, atunci ea trebuie să aibă și o anumită legătură cu numărul Și într-adevăr, bl Augustin vorbește adesea despre semnificația unității în domeniul moralității Cum se realizează creativitatea artistică număr în spațiu și timp, *) așa cum gândirea discursivă aduce unitate conținutului minții,) așadar activitatea morală stabilește unitatea între ființele raționale și conferă unitate voinței morale "La ce altceva se străduiesc prietenii, dacă nu să fie unul? Și cu cât sunt mai mulți una, cu atât mai mulți prieteni Oamenii sunt uniți într-un singur stat, pentru care disidența este periculoasă și ce este disidența, dacă nu absența unanimității? Mulți soldați alcătuiesc o singură armată și nu este fiecare adunare cu atât mai puțin victorioasă cu atât este mai unită într-una singură? Ce este toată dragostea? Nu vrea ea să fie una cu ceea ce iubește, iar dacă reușește, nu devine una cu el?") Astfel, dacă iubirea domnește în societate, ea devine una dintre multe lucruri starea de spirit echivalează cu interioară unitate Virtutea este, o anumită egalitate a vieții, ascultând în întregime rațiunii Dimpotrivă, inconsecvența caracterului ne jignește mai mult decât un cerc neregulat în care o parte a cercului este mai departe de centru decât cealaltă) În dialogul De libero arbitrio, problema relației dintre) De lib arb Π, s) De ordi "Π, Rus π Π, *) Ibid De quant, anim Rus π II, - Biblioteca "Runivers" DOCTRINA Fericitului Augustin Cu Cunoaștere * Principiile moralei sunt consacrate numărului într-un tratat special, în care gândul pe care l-am extras din comparațiile anterioare este exprimat cu o certitudine care nu lasă nimic de dorit Interlocutor Bl Augustin, Evodiy, îi pune întrebarea care este relația dintre număr și înțelepciune: dacă ele sunt cuprinse împreună într-un început mai general, dacă unul dintre ele depinde de celălalt sau unul este în celălalt În același timp, el nu permite gândul că înțelepciunea ar putea veni dintr-un număr sau ar putea fi conținută în el Înțelepciunea i se pare dincolo de cifre, pentru că sunt mulți dintre cei care știu să numere bine, și sunt foarte puțini înțelepți, chiar și, poate, nu există deloc *) Ca răspuns la aceasta, bl Augustin, în primul rând, stabilește identitatea numărului și a înțelepciunii și, în al doilea rând, explică de ce numărul pare oamenilor ceva mai obișnuit și mai inferior în comparație cu înțelepciunea Identitatea numărului și a înțelepciunii rezultă în primul rând din adevărul incontestabil care caracterizează atât relațiile numerice, cât și principiile moralității:) În al doilea rând, ambele sunt legate prin detașarea lor de tot ceea ce este corporal Iar numărul și înțelepciunea sunt concepute doar pentru o scurtă clipă în abstracția lor inerentă din toate imaginile senzuale) În cele din urmă, Scriptura însăși unește numărul și înțelepciunea împreună Numărul este implicat în acea activitate a Înțelepciunii Divine, pe care Ea "o realizează de la sfârșit până la sfârșit cu fermitate, în timp ce acea activitate, pe care Ea o "dispune

de toate, dulce" are o legătură cu înțelepciunea (Înțelepciunea Sol VIII, I) *) Astfel, numărul și înțelepciunea sunt una și aceeași realitate, ca un foc care conține , >) De lib arb II, ·) Ibid P, pentru ' ' ') Ibid P, zo ") Ibid II, Biblioteca "Runivers" Și preoti în sine și se răspândește atât în jurul luminii, cât și al căldurii Dar de ce înțelepciunea ni se pare ceva mai sublim decât numărul? Răspunsul la aceasta este dat de aceeași analogie cu focul În substanța sa, lumina și căldura sunt atât de strâns unite încât este imposibil să le despărțim unele de altele Cu toate acestea, căldura focului se extinde doar la corpurile cele mai apropiate de el, în timp ce lumina acestuia ajunge chiar și la obiectele foarte îndepărtate Astfel, puterea minții, inerentă înțelepciunii, încălzește doar naturile raționale cele mai apropiate de ea, iar corpurile care sunt mai departe de ea, le luminează cu lumina numerelor Înțelepciunea divină a acordat capacitatea cunoașterii raționale numai sufletelor și, în plus, numai celor raționale, ridicând în ele tronul Său, de la care ea guvernează totul Dar ea a dat numerele la toate, fără a exclude corpurile de ordinul cel mai de jos Întrucât totul material este sub om, judecăm cu ușurință trupurile și numerele imprimate în ele, dar cu greu înțelegem înțelepciunea care este mai înaltă decât noi Prejudecățile umane tinde să prețuiască rarele și să disprețuiască comunul În consecință, numărul nu ni se pare la fel de înalt ca înțelepciunea Astfel oamenii prețuiesc aurul mai mult decât lumina unei lămpi de noapte, deși acesteia din urmă, în ordinea naturală a lucrurilor, trebuie să li se acorde preferință Ei sunt induși în eroare de faptul că aurul este rar, iar cerșetorul aprinde o lumină pentru el însuși "Din moment ce doar câțiva pot fi înțelepți și este lăsat să numere chiar și proștii, oamenii se minunează de înțelepciune și disprețuiesc numerele Dar cei învățați și sârguincioși, cu cât se îndepărtează mai mult de necurăția pământească, cu atât mai limpede contemplă atât numărul, cât și înțelepciunea în adevăr însuși și le consideră amabile pe amândouă *) Singura realitate în care coexistă înțelepciunea și numărul este adevărul Fundația, în Delib arb P, - Biblioteca "Runivers" ÎNVĂŢĂTURA Fericitului Augustin DESPRE CUNOAŞTERE puterea căreia ambele sunt combinate tocmai în adevăr, este servită de incontestabilitatea și imuabilitatea atât a numărului, cât și a înțelepciunii *) "Amândoi se află în adevărul cel mai misterios și mai evident " *) Oamenii de învățătură, curățându-și gândurile de tot ceea ce întunecă, contemplă numărul și înțelepciunea în adevăr însuși Având un număr și înțelepciunea unite în adevăr, ca substanță a cărei potențe sunt, Augustin merge mai departe și identifică totul cu adevărul principii de gândire în general Am căuta în zadar un tratat special pe acest subiect în scrierile sale Prin urmare, de existența unei astfel de identificări se poate fi convins doar pe baza câtorva expresii certe și dintr-o comparație a unui număr de date indirecte Primele sunt texte care spun că adevărul conține tot ceea ce este neschimbat de adevărat Deci cum bl Augustin recunoaște invariabil - adevărate toate propozițiile evidente de la sine, apoi rezultă că în conceptul de adevăr el include toate principiile gândirii în general) Toate sunt cuprinse în adevăr, ca raze separate în strălucirea soarelui *) Datele indirecte convingătoare în identificarea tuturor principiilor directoare cu adevărul sunt mai numeroase Toate acele pasaje din scrierile lui Bl Augustin, în care principiile gândirii fiecărei categorii sunt numite separat atât prin propriul nume, cât și prin adevăr Deci, legea raportului numerelor se numește indiferent și ratio numeri, și lex numeri, și veritas numeri β) Dacă bl Augustin spune că adevărul gândirii se datorează corespondenței sale cu

) Ibid P,) Ibid P, б) Ibid П, , *) Ibid II, - De Trinit IX, De lib arb P, Delib arb П, - Biblioteca "Runivers" și preoti G logica konam din partea formală și propozițiile axiomatice din partea materială, apoi în alte cazuri el numește o astfel de condiție acord cu adevărul Uneori sensul ideii călăuzitoare din bl Augustin este atribuit unui concept general, mai ales în cazurile în care originea lui este greu de explicat empiric Un astfel de concept, el se referă și la tărâmul adevărului) Principiile esteticii se numesc egalitate, ordine, asemănare, număr, dar împreună cu aceasta, adevăr După un tratat detaliat despre evaluarea estetică bazată pe legea egalității și a unității, Augustin numește această lege a tuturor artelor adevăr și spune că în ea își găsește regula, Forma sau prototipul, tot ce tinde spre unitate) Vorbind despre armonia estetică a părților, adaugă că oricine dorește să cunoască cea mai înaltă armonie nu trebuie să-și îndrepte privirea spre exterior, ci să se concentreze în sine, pentru că adevărul sălășluiește în omul interior *) Principiile evaluării morale sunt numite și "adevăr" Termenii justitia, sapientia, veritas sunt folosiți interschimbabil) Omul, nefiind el însuși drept, știe, totuși, ce este un spirit drept El o vede în adevărul inerent minții β) Cum ar trebui să trăiască un slujitor al lui Dumnezeu, vedem în adevărul însuși Ordinea naturală a binelui, care are o valoare determinantă atât de importantă a moralității, este văzută în adevăr) Însuși binele cel mai înalt este de asemenea contemplat în adevăr și același adevăr indică bunurile individuale alese de om)) De ver rei Rus n VII, -) De Trinit IX,) De ver rei Rus n VII, Ibid Pyc n VII, Ibid Pyc n VII,) Ibid Pyc n VII, În împrumut Ev Tr XXXV, De Trinit IX, e) De Trinit Vili, ηibid vin,) Dedocr Hristos eu,) De lib arb li, Biblioteca "Runivers" ÎNVĂŢĂTURA Fericitului Augustin DESPRE CUNOAŞTERE Dacă, după cum se poate vedea din comparațiile de mai sus, principiile gândirii și adevărului în ochii lui Bl Augustin sunt identice, atunci el trebuie să afirme același lucru despre adevăr ca și despre principiile cunoașterii raționale Aceasta este acțiune într-adevăr observăm în scrierile sale Adevărurile de la sine înțelese după care se ghidează yMbj sunt principiile* de evaluare aplicate în cutare sau cutare domeniu de gândire Pe baza rațiunii lor judecă totul, dar nu le poate judeca ea însăși, ci doar le poate contempla Dacă adevărul este totalitatea acestor principii, atunci el, la rândul său, trebuie să fie un principiu de evaluare Bl Augustin este destul de clar și vorbește despre ea ca pe o măsură prin care determinăm valoarea lucrurilor pentru noi înșine *) Pe de altă parte, el afirmă că adevărul, fiind un principiu de evaluare, nu poate fi el însuși supus judecății minții umane *) În fine, identificarea adevărului cu principiile gândirii și evaluării este evidentă din faptul că Bl Augustin o numește foarte des lumina în care vedem valoarea lucrurilor) Nu este greu de ghicit motivul și temeiul identificării principiilor evaluării cu adevărul Ca toți platonicienii, Bl Augustin distinge adevărul de adevăr "Mai este, spune el, curăție și altul curat, la fel ca un alt adevăr și un alt lucru care se numește adevărat* Iar dintre acestea două, adevărul este mai excelent, "căci puritatea nu depinde de pur, ci puritatea depinde de puritate; tot aşa şi ceea ce este adevărat este adevărat în puterea adevărului " *) Nimic "nu poate fi adevărat fără adevăr" ') Totul este adevărat în măsura în care participă la adevăr și îi corespunde Întrucât corpurile sunt în această măsură adevărate bile sau) Mărturisește VP, Rus π I, Ibid X, Rus π I,) De lib arb Il, ' cp De ver rei USD Rus itemul VSh, - ") De lib arb II, Serm CLXXIX, Enar în Ps VU, Confes VP, Rus π eu, i o De Trinit IV,) Solii I, Rus π П, $; De

scafandru quest eu) Solii П, Rus π II, b De ver rei Rus articol VP, -
Enarro Ps IV, În Ev împrumut Tr XXXIX Biblioteca "Runivers" Și preoti
cu adevărat frumoase, în care se apropie de Figura unei mingi
geometrice sau de legea egalității estetice, apoi acestea din urmă le
servesc drept adevăr, prin participarea căruia devin adevărate adevărul
relațiilor matematice Același lucru este valabil și în raport cu toate
celelalte Principii Așa este definit conceptul de adevăr din punct de
vedere epistemologic, adică adevărul care face adevărate produsele
gândirii umane Identificarea întregului set de principii ale gândirii
cu adevărul ne dă dreptul de a folosi acest termen în viitor pentru a
desemna principiile evaluării, ca un întreg inseparabil B,
Universalitatea Adevărului A doua proprietate comună a tuturor
principiilor cunoașterii raționale este universalitatea lor Acest lucru
rezultă din însuși conceptul lor Dacă determină corectitudinea
socotirii, operațiunile logice ale gândirii, evaluarea estetică și
morală, atunci, din moment ce oamenii socotesc corect, fac definiții și
concluzii corecte, judecă corect frumosul și binele, în măsura în care
se ghidează după aceste principii și se află în lumină intelectuală, în
măsura în care aceste principii într-o formă sau alta sunt inerente
fiecărei minți umane Se poate înțelege Formula lor abstractă cu un grad
mai mare sau mai mic de claritate, poate nici măcar să nu bănuiască
deloc existența lor, dar nu se poate instinctiv să nu se lase ghidat de
ele în propria cunoaștere Cu privire la recunoașterea universală a
acestor adevăruri, Bl Augustin vorbește des și hotărât Ceea ce nu
merită vina este cel care dorește ceea ce nu este interzis de dreptate
și nu face ce vrea, numai pentru că nu poate, păstori în munți, și
poeți în teatre, și ignoranți în cercuri, și *) De quant, anim Rus π П,
j Biblioteca "Runivers" ÎNVĂȚĂTURA Fericitului Augustin DESPRE
CUNOAŞTERE savanţi în biblioteci, şi profesori în şcoli şi celebranţi
în locurile consacrate şi neamul omenesc în univers" *) Acest tip de
universalitate a principiilor gândirii a fost afirmat definitiv sau
doar asumat în aproape toate textele citate mai devreme Dar Sfântul
Augustin nu se oprește aici Prin urmare, este mult mai important să
clarificăm această particularitate în învățătura sa despre
universalitatea adevărului, care constituie o tranziție firească de la
epistemologie la ontologie ideea că orice propoziție evidentă, orice
concept par poate fi considerat din două puncte de vedere - logic și
psihologic Conceptele de cerc, triunghi, om, tocmai ca concepte,
reprezintă ceva unificat pentru toate ființele raționale, dar din
moment ce aceste concepte apar în fața fiecărei minți separate la un
anumit moment în timp, în anumite condiții, într-o formă individuală de
discreție intelectuală, atât de mult cât de mulți oameni Augustin a
fost complet saturat de realismul platonic, care transformă conceptele
în esențe, iar logica în ontologie Mintea lui* a fost prezentată în mod
viu cu învățătura lui Plotin despre ideile Minții, în care ființa și
gândirea coincid Ca urmare a acestui fapt, unitatea logică a adevărului
comun tuturor în sistemul Bl Augustin primește caracterul unității
reale Principiile gândirii și evaluării raționale există independent de
mințile gânditoare și sunt contemplate de acestea împreună, ca ceva
inseparabil și în același timp ca proprietatea lor comună Un tratat
detaliat pe acest subiect este cuprins în dialog de lìbera arbitrio, pe
care ne vom baza prezentarea, completând-o cu date din alte lucrări
Gândul tău bl Augustin explică comparând cunoştinţele intelectuale cu
cunoştinţele senzoriale şi aceasta este împrejurarea-*) De quant, anim
Cp De Trinit XIV, *-* i morib II Biblioteca "Runivers" Și POPOV *
Calitatea conferă predarii sale o tangibilitate și o vizibilitate

remarcabile Nu putem decât să-i călcăm pe urme În percepția senzorială, fiecare persoană deține în mod individual organele sale, deoarece fiecare vede un obiect cu propriii ochi și nu îl poate vedea prin ochii altuia Fiecărui individ îi aparține și simțul său interior, prin care simte liniștea și activitatea simțurilor exterioare "Văzând ceva, spune Bl Aproape întotdeauna Augustin mă întreabă dacă văd și eu ceva, pentru că simt dacă văd sau nu văd, și nu cel care întreabă despre asta "*) Deci înseși sentimentele, atât exterioare cât și interne, sunt proprietatea privată a fiecăruia Obiectele simțurilor sunt o altă chestiune: ele există în afara noastră și cu toții le folosim în comun Există totuși o diferență în modul de a percepe corpurile Deși mai mulți însoțitori ^ pot gusta aceeași miere și se pot bucura de aceeași aromă , totuși, pentru a apărea o senzație de gust sau miros, fiecare trebuie să primească în posesia sa neîmpărțită o parte de miere și o parte de aer saturate cu vapori mirositori, în timp ce această parte este transformată în corpul său și, prin urmare, nu poate servi ca obiect de gust sau senzatie olfactiva pentru altul aerul saturat cu arome, o persoana il expira inapoi, dar celalalt nu poate folosi exact ceea ce a provocat senzatia olfactiva in primul, deoarece o parte din aerul inhalat s-a asimilat organismului si compozitiei a aerului care a părăsit plămânii este deja diferit Atingere mai obiectivă Obiectul pe care îl atingem, nici ca întreg, nici în părți, este distrus, nu intră în compoziția corpului nostru și nu devine proprietatea noastră Totuși, pentru ca mai multe persoane să primească o senzație tactilă de la aceeași *)Delib arb II, Biblioteca "Runivers" ÎNVĂŢĂTURA Fericitului Augustin DESPRE CUNOAŞTERE Dacă o parte a unui obiect este clară, ei trebuie să o atingă pe rând Doar cele mai înalte simțuri, văzul și auzul, diferă într-un caracter complet obiectiv Mai multe persoane pot vedea același lucru deodată și, în același timp, obiectul vizibil nu suferă nicio deteriorare și nu intră în dispoziția exclusivă a vreunuia dintre spectatori, nici integral, nici parțial Mulți oameni aud același sunet, nu în părți, ci în ansamblu În ambele cazuri, fiecare vede și aude cu propriul sentiment, dar obiectul vizibil și sunetul audibil rămân proprietatea comună a spectatorilor și ascultătorilor, există în afara lor și independent de simțurile lor) Senzațiile văzului și auzului sunt imaginea cunoașterii intelectuale Așa cum ochii și urechile aparțin fiecărui individ, tot așa și mintea aparțin fiecărui individ, pentru că eu înțeleg cu ele ceea ce celălalt nu înțelege și știu dacă numai eu înțeleg, iar celălalt nu poate ști) La fel ca în senzațiile de gust și miros, o parte din ceea ce este perceput trece în posesia unei singure persoane, tot așa în ceea ce este contemplat de minte există ceva care aparține exclusiv fiecărui gând individual Aceasta include, de exemplu, credința Prin acest cuvânt se poate înțelege, în primul rând, totalitatea Faptelor fie existente în prezent, fie care au avut loc în trecut, fie trebuie să se întâmple în viitor, dar în orice caz inaccesibile experienței noastre personale și, prin urmare, recunoscute ca valabile pe baza încrederii în martori de încredere, care au convins personal de acest lucru Aceste fapte există în mod obiectiv în natura lucrurilor În acest sens, credința poate fi numită totalitatea adevărurilor creștine referitoare la sau evenimentele trecute (minunile Providenței din Vechiul Testament, nașterea *) Ibid II, - Serm XXVIII, - *)Delib arb II, Întrebări de filosofie, carte - eu Biblioteca "Runivers" și preoti Hristos din Fecioară etc) și viitorul (a doua venire a lui Hristos, judecata universală) sau asemenea aspecte ale existentei, care sunt încă de neînțeles pentru membrii imaturi ai bisericii *) Acestea sunt slide-

urile quae creduntur În al doilea rând, cuvântul credință poate fi înțeles ca însăși încrederea cu care sunt percepute aceste adevăruri, o stare de spirit specială inerentă unei persoane care ia ceva pe credință Aceasta este fides' qua creduntur Dacă credința în primul sens este ceva universal, atunci credința în al doilea sens este proprietatea personală a fiecăruia Adevărat, ei spun că toți cei care cred în Hristos au o singură credință, dar în acest caz înțeleg că este una nu ca număr, ci prin asemănarea și asemănarea conținutului ei pentru toți Așa că, văzând doi oameni foarte asemănători unul cu celălalt, spunem că au o singură față Dar la fel cum fiecare om are chipul lui, chiar dacă este foarte asemănător cu chipurile celorlalți, tot așa și starea de credință, prin care se asimilează doctrina comună tuturor, este proprietatea fiecărei persoane în mod individual În același timp, fiecare vede cu deplină certitudine în sine prezența acestei credințe și gradul de intensitate a acesteia) Dar o altă persoană nu poate vedea asta în el El poate crede doar în prezența credinței în altul și el crede acest lucru cu cât mai puternic, cu atât roadele credinței devin mai evidente, adică, semne exterioare care o exprimă Cu toate acestea, oricât de izbitoare ar fi aceste semne, ele nu exclud niciodată cu totul posibilitatea ipocriziei Aceasta include, de asemenea, scopurile și intențiile care ne ghidează activitățile c) Ele sunt ascunse în lumea interioară a unei persoane, destul de clare pentru el, dar nu pot fi un obiect de cunoaștere pentru un observator din exterior Ultimul c acest caz ar trebui să limiteze ^- *) De Tririît XШ, i- *) Ibid HSH,) Ibid XIII, , *) Ibid XIII (r)) Contr Al doilea Biblioteca "Runivers" ÎNVĂŢĂTURA Fericitului Augustin DESPRE CUNOAŞTERE avem încredere în confesiunile interlocutorului nostru Toate aceste lucruri inteligibile, evidente doar pentru cel care se gândește la ele, sunt ca acea parte de miere și aer, pe care, asimilându-le corpului nostru, experimentăm senzații de gust și miros Dar există astfel de adevăruri în conținutul gândirii, care sunt contemplate simultan de toate mințile, așa cum toată lumea vede aceeași lună în același timp sau o aude pe aceeași lună sau o melodie Pentru a dovedi această poziție, Bl Augustin își continuă analogia între simțul văzului și cunoașterea intelectuală Aici apare pe cer secera subțire a lunii noi Primul, care a observat înfățișarea luminii, îl întreabă pe celălalt dacă îl vede și îi indică locul unde să se uite Dacă ochii celui de-al doilea sunt la fel de buni ca cei ai primului, el vede și luna și de aici ia naștere cunoașterea că luminarul este într-adevăr pe cer În caz contrar, nu poate decât să creadă interlocutorului său că luna a răsărit, dar nu poate fi convins de acest lucru Astfel, cunoașterea se bazează pe percepția personală a obiectului, care, de altfel, este posibilă fără instrucțiuni de la celălalt Același lucru trebuie spus despre principiile gândirii Fiecare le vede direct cu mintea lui Cunoașterea despre ele se bazează pe percepția personală Toată lumea le poate vedea și poate ajunge la cunoștințele lor fără instrucțiuni din exterior Dacă profesorul ne ajută în asta, atunci el, ca primul care a văzut luna, ne atrage atenția doar asupra lor Vedem adevărul ideilor călăuzitoare nu ca gânduri ale altuia, în care nu putem pătrunde, ci ca un fel de realitate care se află în fața propriei noastre priviri mentale *), Kor^à profesorul, cu ajutorul întrebărilor puse cu pricepere , 'parcă amintește studentului de adevăr, acesta din urmă Nu i) De libi arb II, De magist - * Rus π Π, - ' * Biblioteca "Runivers" și preoti trece de la cel care pune întrebări la cel căruia i se amintește Adevărul este întotdeauna în fața privirii tuturor, iar întrebările îl ajută doar pe elev să-l privească, să-i atragă atenția

asupra lui *) "Dacă vedem amândoi că ceea ce spui tu este adevărat și amândoi vedem că ceea ce spun eu este adevărat, atunci întreb, spune Augustin, unde vedem asta? Desigur, nici eu nu văd asta în tine, nici tu în mine; dar le vedem pe amândouă în adevărul cel mai imuabil, care este dincolo de mintea noastră *) Dacă fiecare dintre noi vede un adevăr neschimbător, independent de celălalt, atunci aceasta nu este pentru că este dat în fiecare minte sub forma unei idei înnăscute care este aceeași pentru toată lumea, ci pentru că există ca o singură realitate contemplată de toți "Adevărul numărului este inerent tuturor celor care gândesc, astfel încât fiecare "gândind cu propria sa minte și înțelegere" ar trebui să încerce să-l înțeleagă, și cineva poate realiza acest lucru mai ușor, altul mai greu, un al treilea este complet incapabil de acest lucru, în timp ce ea se expune în egală măsură tuturor celor care sunt capabili să o perceapă: când cineva o percepe, nu se transformă în hrana lui și nu se schimbă; iar când cineva greșește, fundul nu suferă daune, ci rămâne adevărat și nevătămat, și el se află în eroarea mai mare, cu atât o vede mai puțin ") Adevărul, care conține totul în mod invariabil adevărat, este proprietatea comună a toate mințile "Nimeni nu vorbește cu altul? îndepărtează-te ca să pot veni; ia-ți mâna să mă atingi și pe mine Toți sunt legați de ea; toată lumea atinge același lucru Această mâncare nu se rupe în bucăți; nu bei nimic din ea ceea ce n-as putea sa beau si eu Din comuniunea cu ea nu transformi nimic in proprietatea ei, dar ceea ce ii iei de la ea ramane intreg pentru mine Ceea ce te inspira nu astept pana imi expira de tine, astfel încât, *) De muzică Vi, Cf De Trinit XIV, a) Mărturisirea XII, cp Rus π I, - ·) De lib arb Π, Cp f Biblioteca "Runivers" ÎNVĂŢĂTURA Fericitului Augustin DESPRE CUNOAŞTERE în acest fel, și am avut ocazia să mă inspir de el, pentru că nimic din adevăr nu devine vreodată proprietatea unuia sau mai multor, ci este ceva independent de ei, comun tuturor în întregime * *) Dacă adevărul este proprietatea comună a tuturor ființelor raționale care îl contemplă împreună, atunci el nu aparține naturii minții lor, așa cum un obiect vizibil este altceva decât ochii care sunt fixați asupra lui Dar deși adevărul nu aparține naturii minților, nu constituie capacitatea sau potențialul lor, el este totuși contemplat de ele împreună, chiar dacă erau despărțiți unul de celălalt prin spațiu, deoarece, fiind o substanță spirituală, nu ocupă orice loc, ea este prezentă pretutindeni în întregime, și nu în părți, și în același timp nu este cuprinsă în niciun loc) Adevărul este peste tot, dreptatea este peste tot Unul înțelege dreptatea în est, celălalt înțelege dreptatea în vest Este posibil ca o justiție să înțeleagă una, iar alta aceasta? Sunt despărțiți de corpurile lor, dar privirea minții lor este fixată pe unul Dreptatea pe care o văd când sunt aici, dacă numai* este cu adevărat dreptate, este văzută de drepți, despărțită de mine de nu știu prin ce spații trup, dar uniți în această lumină a dreptății* *) Dacă unitatea, pe baza căreia judecăm frumusețea obiectelor, "ar fi în locul în care se află corpul nostru, atunci nu ar fi văzută de cel care pronunță aceeași judecată asupra obiectelor din Orient Prin urmare, nu este cuprinsă într-un loc, ci fiind pretutindeni, inerentă celui care judecă, nu există niciodată spațial, ci întotdeauna prin forță"*)) Ibid P, cf De diver quest XXXIX) De lib arb P, Cp Dedocr Hristos, I, , * ") Enar în Ps XXX, *) În împrumut Ev Tr XXXV,) De ver rei Rus Și VII, Serm IV, Enar în Psa LXXV, " t Biblioteca "Runivers" Și preoti corectitudinea și adevărul sunt comune tuturor, atunci toți, / întorcându-se * la ea, își găsesc întregul, și toți; cei care o părăsesc, o lasă intactă Acest adevăr și dreptate din viața reală bl

Augustin distinge strict de adevăr și dreptate, deoarece sunt asimilate de oameni În acest sens, Scriptura vorbește despre drav-dakh (Psalmul XI,) și despre adevăruri (Psalmul XI,) Adevărul este unul, dar luminând sufletele multora, el devine multe, precum unul și același chip se află într-o mulțime de oglinzi care îl reflectă) C Imuabilitatea adevărului În toate fragmentele citate anterior, în care se vorbește despre principiile gândirii, acestea din urmă sunt caracterizate invariabil ca imuabile Imuabilitatea lor bl Augustin demonstrează prin exemple particulare, pe care le ia în principal din domeniul matematicii Legile raportului numerelor nu pot fi schimbate prin nici un efort "Pentru ca unul și doi să nu facă trei, și ca doi să nu aibă legătură cu unul, căci dublarea ei, niciunul dintre morți nu ar putea, niciunul dintre cei vii nu poate, niciunul dintre urmași nu va putea face" *) întunericul, se adresează Augustin maniheenilor, va face numărul inteligibil trei, adică unul care este format din unități care nu au părți, așa că să facă împărăția întunericului astfel încât acest număr trei să fie împărțit în două părți egale"*) Doi și patru până la șase, aceasta este o lege care nu se schimbă niciodată Dar este invariabil că patru este format din doi și doi, iar doi nu este format din aceste numere și nu este patru) Nu știm cât vor dura cerul, pământul și tot ceea ce percepem cu simțurile, dar șapte și trei fac zece, nu numai acelea) Dediv quest LXXXII, De Trinit VIII,) Enar în Psal X, Ibid , în Psal Xh,) Muzica VI, este un subiect-obiect p), este "contemplarea de sine absolută" I) fiecare educație (Gestalt) avea propriul ei sentiment de sine mai vag sau mai dezvoltat, dar absolut (Selbstgefühl) și s-a bucurat de ea esența și ea însăși - în fiecare popor, în fiecare totalitate de obiceiuri și legi") Cu o structură atât de rezonabilă și organică a existenței naturale și mondiale, conceptul de "pan-epistemism" se formează de la sine, fără alte dificultăți Lumea este tărâmul Rațiunii, adică conceptul speculativ și filozoful "Ein System der Lebendigkeit" Beweise A *) Cf , Nair , Glaub Ene I Beweise A Beweise- B) Beweise B) Beweise δ) "Ihre ursprünglîche ungeborgte reelle Schõnheit", Glaub) miercuri Glaub) jurnal Sh) "Natur hat Freiheit" Diff ¿ >) Diferență) W Beh n) Dif fi) W Beh Afor I fi) W Beh Biblioteca "Runivers" ■ h Problema justificării lumii în filosofia lui Hegel ¿ BINE* Știința științei Formulează chiar ceea ce are loc în lume și natură Fiecare "lucru natural" nu este altceva decât un mod al Conceptului, adică, în esență vorbind, Conceptul însuși Idei" *) Lucrurile sunt "Concepte, în măsura în care apar mai întâi reprezentării și reflectării sub forma altuia" *) (adică, altă ființă); ca și corpul), la fel și sufletul) esența modificării Conceptului speculativ, "locuită" sau "însuflețită" Legea Conceptului este legea lumii, realitatea Conceptului este realitatea lumii Știința speculativă nu numai că "știe", ci conține în sine realitatea absolută a naturii și a lumii Cu o asemenea concepție, desigur, rămâne o diferență vizibilă între "lume" și "știința" filosofică; dar această diferență nu este o diferență calitativă, ci doar în felul de a fi "Lucru" este o astfel de stare a Conceptului, în care se creează doar pe sine, dar nu este încă conștient de sine în această auto-creare De aceea lumea și natura sunt destul de susceptibile de cunoașterea filozofică, căci cunoașterea științifică este doar conștientizarea de sine prin Concept Cunoașterea nu este altceva decât eliberarea Conceptului obiectiv de către Conceptul subiectiv dintr-o formă inconștientă Un concept speculativ care și-a dat o formă inconștientă în lume (de exemplu, o planetă, o plantă) realizează prin creativitatea gândirii științifice speculative - conștiința; starea b rămâne una,

atunci această cunoaștere este autocunoaștere Lucrul, ca "modus" al vieții conștiente a Conceptului, coincide cu lucrul, ca "modus" a vieţii inconştiente a Conceptului Prima este esenţa adevărată şi autentică a celei de-a doua, "adevărul" lui; al doilea nu este mai mult decât o treaptă inferioară, mai jos) "Căci nu există alt corp" decât forța fizică, sau fenomenul ideii adevărate Diss ") Buturuga SH - *) Enc H - *) Enc SH Biblioteca "Runiverse" i A asta este % Sensul speculativ care a trăit inconștient în organismul actual este sensul însuși al organismului, care este pus în sine de Concept, care își dezvăluie conținutul în știință Gândirea contemplativă se vede numai pe sine în orice; și are dreptate în aceasta: pentru că nu există nimic altceva, în afară de mine, există doar el într-o formă speculativă neeliberată înainte Conceptul în starea sa cea mai de jos este deschisă Conceptului în starea sa cea mai înaltă, pentru că lumea și știința sunt stări ale aceeași substanță unică și absolută, autodeterminantă: vie, creatoare Este suficient ca filosofia speculativă să se întoarcă către natură, iar vălul lui Isis "se topește"*: gândirea recunoaște sângele în orice din propriul sânge*) și nu vede decât pe al său definiții) Și întrucât, ca regulă generală, etapa cea mai înaltă a procesului speculativ este adevărul și esența etapei inferioare, atunci Conceptul care s-a dezvoltat în știința speculativă este adevărul și esența fragmentului de lume cu același nume Această corelație poate fi imaginată în așa fel încât Conceptul, păstrându-și mereu și neîngrădit natura (aceasta este "libertatea" sa!), de parcă ar crea de două ori fiecare lucru: o dată, inconștient, punându-l drept sensul "în alteritate" ; altă dată - în mod conștient, asumându-l în cunoștințele științifice ca un sens care a revenit în sine Prin urmare, întâlnirea aparent miraculoasă a "obiectului", "lucrui", - cu "subiectul", "conceptul", dezvăluind lor " identitate" și terminând cu "coincidența" lor, are loc o întâlnire a "două * părți" doar pentru o privire superficială În esență, în adâncurile vieții substanțiale, acesta este un act de autoeliberare Vorbind în limbajul obișnuit, putem spune: adevărata esență vie a fenomenului este într-adevăr cuprinsă în conceptul formulat în știința speculativă Conceptul științific nu este o "reprezentare abstractă", ci o metafizică vie) Inc II (Z)) Cf Rechi (Z) *) Inc ÏÏ ; cf Inc II (Z) (Z) Biblioteca Runiverse PROBLEMA JUSTIFICARII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL O forță teoretică, un "agent imperceptibil" creându-se mai întâi) Jurnal IİI *) Comparați: Eps I Jurnal I Log Sh , ") Comparați: jurnal IV Eps VI Jurnal Śh - Log W *δ· - ^ Biblioteca "Runivers" I A ILYIN "conștiință" și "conștiință de sine" în sine, Ideea care a trăit în "Logica Începutului" gândit preconștient sau în exterior-conștient (adică în dizolvarea speculativ-cogitativă care încă nu s-a regăsit, " Realizează în sine o stare complet necugetată şi necunoscută "Gândirea de sine a Conceptului" directă care a avut loc în "Logica Începutului" ar trebui înlocuită cu "gândirea de sine a Conceptului" indirect directă realizată în "Logica Sfârşitului" şi în filosofia matură medierea* constă în separarea obiectului de subiect Elementul obiectiv, obiectiv al Divinului (ceea ce este conceput în logica Începutului*) este smuls din subiectiv element de gândire (din ceea ce el însuși gândește în logica începutului*) și este poziționat independent "sensul gândirii"- "este îndepărtat* și, parcă, stins Rămâne doar obiectiv," sens gândibil, "obiectivitate goală" * *), "obiectivitate externă*s), objectum, i e anti-aruncat și deci invers; este un fel de άντιχεί-μενον, obiect-întâlnire (din "aruncă*"), în independența și originalitatea sa Divinitatea, care s-a creat până acum prin

intermediul gândirii de sine preconștiente și s-a ridicat pe această cale către bogăția maximă, acum se complacă în auto-crearea preconștientă negânditoare, pentru a realiza gândirea conștientă prin pierdere a oricărei gânduri și, mai departe, conștiința obiectivă speculativă auto-uitatoare în filosofie în general și, mai ales, în logica sfârșitului* Tocmai această reînnoire a elementului îi dă Hegel sensul "creării lumii" Se întâmplă în așa fel încât în Idee să se realizeze un anumit act produs de ea însăși, pe care Hegel îl descrie drept "lașirea liberă" Despre jurnal III) jurnal IH) Enc III l) Jurnal Sh ; cf Phan Lõg L Rei p ; cf de asemenea "aus-gleitef, "falit* Aphor I Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL • pe sine într-o stare de "alteritate" într-un sens nou: puterea imaginaţiei înţelegătoare trebuie să substituie un alt sens în aceleaşi atribute şi proprietăţi Dar, într-un sens metafizic, această schimbare semnifică un act shzohEyay de creare a lumii Până la sfârșitul procesului logic, Ideea atinge plenitudinea exhaustivă și concretă (adică, topită organic) a ființei Ea realizează deplină "unitate cu ea însăși" *) sau, ceea ce este același, relație directă *) cu ea însăși, sau, ceea ce este la fel, "contemplarea" asupra ei înșiși); tocmai în această imediatitate contemplativă a ființei trebuie să se deplaseze mai departe, adică a trece de la universal la particular), să-și comunice definiții mai specifice, luând toată averea dobândită pentru o "totalitate" săracă și goală, nedefinită) Ea trebuie să "se lase" pe o nouă cale "pur obiectivă", "se decidă") asupra unei noi lepădari de sine Averea deja realizată de ea în sine îi garantează victoria în viitor și îi oferă, în acest " liberă") auto-încărcare, "încredere absolută și pace interioară *); își păstrează "transparența perfectă") și nu schimbă decât creativ Forma sau modul de a fi Tocmai, "subiectivul" cade și "obiectivul" rămâne J) "Anderssein* mier de exemplu Buturuga I Log Sh - Ene L Enc P s Beweise și altele) En I s) Cf de exemplu Ene I Î şi de asemenea Log I - Buturuga I T I - *- *) Enc I) En I Beweise) miercuri Buturuga III -) En I) jurnal III Z En£>) "Ihrer absolut sicher und in sich ruhend* Buturuga IIL) Wollkommen durchsichtig* Buturuga Sh Biblioteca "Runivers" I A ILYIN "întunericul", "contemplând" se stinge și rămâne doar "contemplat" oarecare totalitate nedefinită, odihnitoare, transparentă: spațiu gol prima și cea mai săracă etapă a vieții naturale De la ea și totul începe mai departe: Ideea începe să trăiască în Forma obiectului, capătă înfățișarea "apariției spațiului și timpului, existând fără subiectivitate") "Mai departe" nu este, în primul rând, o serie speculativă de dezvoltare științifică, ci o serie empirică a universului: natura și sufletul uman * * a stării speculative inițiale (adică "subiect obiectiv") gânditor Sarcina acestei eliminări este tocmai de a crea o alteritate existentă reală Pentru ca identitatea conștientă a subiectului și obiectului să se realizeze, este necesar ca la început "obiectul" să primească o existență separată, separată de "subiect", astfel încât "subiectul" care are "avans" la acesta ulterior poate face "înainte de -metom" a "co-cunoașterii" cuiva Hegel descrie acest proces în cuvintele * * "Logicul devine natură, iar natura devine spirit") Fără îndoială că în seria filozofico-sitematică, "Logica" este urmată nu de natură, ci de "Natur-Filosofia" Totuși, în ordinea cosmologică, Ideea "pleacă" tocmai nu în știința naturii, ci în natură Și odată cu această plecare, Conceptul își pierde aspectul speculativ-gânditor și se îmbracă în Forma unui spațiu negândit, inconștient, -chestia timpului conștient speculativ *) "Das einfache Sein* Buturuga Sh *) Die Absolut für sich

selbst ohne Subjectivitât seiende Aeusserlichkeit des-Raums und der Zeit * Log III ; *) "Das Logische wird zur Natur, und die Natur zum Geiste* Ene III - Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL & eu ness, ci mediul material, lumea existenței finite Lăsându-se de la sine, Ideea, așa cum spune, "se răstoarnă" și se transformă în "imediatitatea unei existențe exterioare și singular formate * *) Conceptul se înfăţişează în Forma materialităţii şi a fiinţei senzuale); este îmbrăcat în haine de muritor şi ia forma uneia concret-empirice Aceasta este semnificația cosmologică a acestei tranziții, care implică consecințe metafizice extrem de grave și profunde Aceste consecințe se exprimă în faptul că Ideea se cufundă într-o stare de negândire, neputincioasă și confuză Ideea există în natură într-o formă inconștientă Totuși, această "inconștiență" a ei nu mai are acel caracter inocent și inofensiv care i-a fost prezentat lui Hegel în stadiul concepției Într-o serie de trepte firești *), urcând din spațiu, ca cel mai simplu element al naturii, la sufletul uman, cufundat în contemplația filozofică, ca cel mai înalt moment al existenței lumii, conștiinței și : viață naturală, psiho-fizică și simțitoare este sub acel nivel *), la care are loc "trezirea sufletului" *) la conștiință și autoconștiință La toate nivelurile inferioare, conștiința, ca atare, nu este deloc inerentă Conceptului: ea duce o viață de imersiune fără gânduri, în propria sa alteritate "Soarele, animalul*- "au concepte*), adică mental nu dețin esența lor semantică; Conceptul nu devine obiect pentru ei), qho nu) "Umschlagen der Idee in die Unmittelbarkeit ãusserlichen und vereinzeltem Daseins* Enc Sh) Cf Phan ') Enc Punctul) Cf Enc Sh § -§ s) Cf Enc IP - ·) Beweise B) Ibidem Biblioteca "Runivers" I A ILYIN există în ele "pentru sine" *); există în ele doar "intern" *), adică într-un mod esenţial ascuns şi de aceea nu rămâne în ele în adevărata sa formă *) La toți acești pași, Conceptul este doar esența "internă", existentă în sine a naturii, "creatorul inconștient" *), corpul inconștient), agentul inconștient pătrunzător) Aici, Conceptul este "orb", "nu se înțelege pe sine", adică "este un Concept negândit") "Neconștient" de nimic, "neștiind"), este, parcă, "dormit în natură" * *); şi chiar "sentimentul surd" t) se trezeşte în el numai în stadiul "organismului animal" Gândirea, această forță și putere absolută, trădează Conceptul, care a căzut în alteritate Această trădare aduce o lovitură grea vieții Conceptului și structurii sale: Ideea este lipsită de puterea sa speculativă Un nou "element" preia situația; el învinge puterea Conceptului, îl atrage în vârtejul vieții sale discrete și îi calcă în picioare ritmul de oțel Cu confuzie și neputință neascunsă, Hegel vorbește adesea despre acea neputință și confuzie în care Conceptul se află brusc Intrând în "existenţa exterioară" n), coborând în "elementul senzorial"), Conceptul "îşi îmbracă grânul cu o scoarţă pestriţă") şi se regăseşte în puterea sa Viaţa i) Enc IL (Z) mier Buturuga IL) Idem *) "Nur der bewusstlose Werkmeister* Ene II (Z) mier Enc IP (Z) *) Cf Eic P Enfili) jurnal III - Ъ "Orb*, "sichselbst nicht fassend*, Md h nicht denkender Begriff* Buturuga III ') "Nicht ais bewusster, noch weniger als gewusster Begriff* Buturuga I ") Enc ПI (Z) io) W Beh n) "Àussere Esistenza Recht - "Das Sinnliche Element" Enc IП (Z) °) Recht d mier Briefe II Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL își pierde unitatea cea mai înaltă, armonioasă: domnește mulțimea; set primește o valoare pozitivă și predominant J) "Privat de un Concept, o varietate oarbă" a), "o bogăție infinită de Forme, fenomene și formațiuni" ') este dezvăluită Conceptul cu adevărat "iese din sine") și se împrăștie * * * *); se răspândește), se

împrăștie), se împrăștie) , se împrăștie *) într-un flux de singularități încurcate)) Desigur, cu o astfel de "diferențiere fără sfârșit" *), natura se dovedește a fi "neputincioasă să rețină și să descrie severitatea Conceptului"), iar Conceptul se dovedește a fi prea slab) pentru a reține un multitudinea de fenomene naturale si subordoneaza-le ordinii sale Dar tocmai de aceea domnesc în lumea empirică "aleatoria indiferentă" și "aleatoria nedefinită" Natura este "pierderea Conceptului"), "depărtarea ideii de la sine") În forma așa cum "este, ființa ei nu corespunde Conceptului ei") Ideea rămâne în ea inconsecventă cu ea însăși, inconsistentă *) "Cei mulți - primul care este pozitiv " W Beh $ Cpв Inc SH si (Z)) Jurnal BUNĂ â) Corect *) Buturuga SH) Cpв "atârnă în jur " Buturuga SH) "A răspândi" Phãn ") "Disipare" Dovezi) Jurnal "Piertăritul" Ø) Jurnal IП) "Azvârlit" W Beh n) "Societate confuză colorată" Scrisori II la) Jurnal III ; cpв Eпc SH (Z)) "Medierea infinit diferențiată" W Beh u) "Ohnmacht der Natur" Log IIL $) "Schwâche des Begrifís in der Natur überhaupt(r) Ene II r *e) "Gleichgültige Zufalligkeit", "unbestimmbare Regellosìgkeìt" Eps p) "VeflusVdés Begriffs" Log IH ; cf Phãn) "Abfall der Idee von sich selbst" Eps II W) Eps P Biblioteca "Runivers" și l Ilyin autodimensional *), căci "lucrurile naturale înfățișează raționalitatea doar într-un mod complet exterior și singular" *) Această inconsecvență cu conceptul transformă natura în Sfera finitului * *), într-un "obiect neadevărat, rău" *), într-o "contradicție nerezolvată" b), în ceva "opus Conceptului") unitate) și, prin urmare, aparițiile și fragmentele sale sunt adesea lipsite de semnificație speculativă - Filosofia nu trebuie deloc) să socotească toate, adesea complet de neînțeles *) fenomenele naturale În această lume nu totul are nici măcar viață; dar ceea ce nu ascunde viața în sine nu este Conceptul p), are doar "apariția ființei"); este "doar cadavrul procesului vieții"), nu mai mult decât "posibilitatea reală" p) Ar fi zadarnic să credem că lucrurile stau mai bine în viața empirică a sufletului Și aici spiritul se împrăștie într-o multitudine infinită de aleatorii și arbitrari "Unangemessenheit mit sich* Enc II ') Recht) Cf Beweise B - , *) Scurtă p *) "Der unaufgelõste Widerspruch * Enc II) "Daș Gegentheil des Begriffs* Niet) miercuri Enc P (Z) Scurtă II) "Als die Willkürlichen Einfâlle des Geistes in seinen Vorstellungen* Buturuga III) En II W Enc P (Z) J Enc P ; cf Enc H (Z)) "Nur den Schein des Seins* Beweise A) Nur der Leichnam des Lebensprocesses* Enc IL ; cf Phan etc u Log IP Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL, reprezentări în haosul fenomenelor mentale *), lăsând într-un neînțeles și "vag" *) "labirintul psihicului" *) Viața sufletului este "sfera întunecată*, e bine la" alții, hotărâți și la fel, și înșelătorii și solerii scânteie peste tot, și sunt pierdute toate firele) Și acum, ca în tot mir empiric, toate și toate, "direcțiile, scopurile și acțiunile" spiritului sunt rupte) și confuze; sufletul trăiește în interacțiuni vagi cu natura și cu corpul, sacrificat "influențelor exterioare* și circumstanțelor unice*, sortit viselor, premonițiilor și jocului de idei subiective *) Aici domnește o existență nerezonabilă *) Cu toate acestea, lumea empirică, îmbrățișând natura și omul, nu numai că se abate de la respectarea legilor speculative și de la realizarea ordinii adevărate; el își realizează ordinea, ca și absența completă a ordinii, și ordinea lui, care se revarsă în absența ordinii adevărate Acest sistem și ordine diferă puternic de regularitatea speculativă Seria speculativă este una și singura; lumea empirică este țesută dintr-o multitudine de rânduri care se intersectează și se sparg ·) Dezvoltarea speculativă se realizează,

condusă de "necesitatea abeolută" *); evoluția empirică nu cunoaște decât extern), baza), mecanică și) necesară *) Buturuga Sh · *) Scurtă I -) Scurtă I *) Cf Scurtă I б) Cf Scurtă L - *) Dovezi) Cf Buturuga IP) Ibidem) "Gestori" "unterbrochen* Beweise) Cf Buturuga P i i Inc I · - USD Dovezi tt) Cf "Entstehungsweisen* Inc p) Jurnal PI ') "Gemein* Glaub W Beh M) Alp Jurnal PI ; cf W Beh " Biblioteca "Runivers" și A Ilyin pod, care nu este altceva decât expresia rațională a șansei oarbe) Membrii ordinii speculative sunt legați între ei dialectic și concret, adică racord intern, organic - uniuni *); Fragmente ale lumii empirice stau în interacțiune externă) și sunt supuse legii cauzalității) Timpul, neputincios în seria speculativă, este Forma esenţială a lumii finite); de aceea Fragmentele sale sunt muritoare şi supuse decăderii) Viața unui concept este liberă, pentru că nu cunoaște decât propria sa lege interioară; natura în existența ei nu cunoaște libertatea), aflându-se în interacțiuni externe și "stupefacție inconștientă") Ordinea speculativă este încălcată în natură, mai ales de faptul că "etașii și definițiile speciale" ale sale sunt lăsate în urmă sub forma unor existențe independente (Exis-tenzen) și nu sunt incluse organic în superioare sau, ceea ce este același, formațiuni "mai adânci") De aici, în natură, o asemenea abundență de repetiții și "plictiseală" dintr-un exces inutil și inutil) abateri (Monstrositäten), boli, "amenințări și pericole") mier Difi Glaub W Beh; Ene I Ene II Beweise -) Cf în raport cu Natur-Filosofia: Ene II - - s) Ene P Beweise -) Rezumatul A Glaub şi altele) En II Eps PI Rect ; vezi şi Fenomenologia spiritului şi Filosofia istoriei) Beweise Ï) Ene II Rect Ph G) "Bewusstlose Stumpfheit* Ph G') miercuri Ene III -) miercuri Ph G) "Nicht vollkommen durchgearbeitet* Buturuga IΠ) En II Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL" a lumii umane nu sunt incluse organic în universalitatea substanței divine: "Fizica" are "propriul său curs și propriile sale legi" *), iar compoziția naturală a omul îl face să slujească "ţelurilor particulare" şi îl abate de la cea mai înaltă lege speculativă a binelui * Pierdut în această lume şi rupt de Divinitate, omul duce o viaţă "nesigură, înfricoşată şi nefericită") Din toate acestea devine clar că auto-lăsarea Ideei o cufundă în abisul nefericit al "concretului · empiric" * "Decăderea" Ideei se dovedește a fi "căderea" ei, și tot ceea ce Hegel a formulat și a spus despre empiric Și, mai presus de toate, această lume a existenței senzuale se dovedește a fi inacceptabilă din punct de vedere speculativ: Conceptul stă aici în necesitatea fără speranță de a se respinge pe sine pentru că s-a îndepărtat de ea însăși Lumea nu poate fi "justificată" Acesta este cel de-al doilea rezultat la care a fost condus Hegel: lumea relativă, luată în adevărata sa compoziție, nu trăiește viața raționalității speculative El este original, are propria sa structură și propriul destin Ritmul proceselor divine este ritmul acestuia, iar realizarea unei stări "concrete" se dovedește a fi dincolo de puterea acestei lumi Cosmogonia nu poate fi inclusă în linia căii lui Dumnezeu, iar teogonia nu poate fi îmbogățită de stările lumii Este clar că și în acest caz marea trecere de la absolut la relativ rămâne neîntemeiată și nedescoperită În primul rezultat (ideea de "panepistemism"), Divinul și lumea au stat într-o reconciliere armonioasă; dar lumea a fost eliberată de o otravă specifică de Beweise A) Cf Beweise A - *) Enc II Aesth Biblioteca "Runivers" și A Ilyin pur și simplu nu a existat "tranziție" de la absolut la relativ Zeitatea a rămas absolutitatea cea mai înaltă; natura era absolutitatea cea mai joasă Ochiul filosofiei speculative nu

a văzut relativitatea empirică și, prin urmare, accesul la principalul În cel de-al doilea rezultat (realizarea perplexității empirice), otrava relativității se dovedește a fi inclusă în lume: ochiul speculativului [filosofia - a văzut esența empiricului concret și a deschis astfel accesul la problema " tranziție" Filosofia încearcă chiar să spună cum se face această "tranziție", dar rezultatele "tranziției" o pun într-o poziție neputincioasă Absolutul, eliberat pe sine în lume, se supune haosului și este purtat de nelegiuirea lui Nu Dumnezeu a creat lumea și a strălucit în ea; a fost lumea care s-a ridicat împotriva lui Dumnezeu, l-a înghițit și l-a târât în abis Dacă a avut loc "tranziția", atunci a fost o prăbușire pentru "absolut"* Dar "absolutul*, ca atare, este mut - arde pentru a eșua, căci ceea ce este supus diminuării sau degenerarii nu este "absolutul*" Și prin urmare, dacă "tranziția" a avut loc, atunci nu a fost o tranziție absolută, ci altceva Dar asta înseamnă că principala problemă rămâne nerezolvată Această situație filosofică poate fi enunțată în felul următor Dacă admitem că "absolutul" a încheiat de fapt această "tranziție*, atunci trebuie să admitem că după el și-a pierdut absolutitatea Aceasta este esența sa principală Prin urmare, Ideea, pierdută în lumea empirismului senzorial, nu mai este o Idee: conceptul piere în haosul creat de el întuneric Visul speculativ care l-a aprins pe Schelling și l-a hrănit Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL Hegel, se pare că suferă o mare prăbușire Întreaga învățătură filozofică a lui Hegel trebuie privită sub semnul acestui prăbușire, pentru că fiecare pas al acesteia, vizibil sau invizibil, este saturat de acest vis; fiecare nouă lucrare salvează ce a mai rămas din această prăbușire și face un fel de concesiune Hegel nu se termină acolo unde începe Și nu-l aduce la conștiință deplină Acest lucru îi oferă posibilitatea de a țese în mod bizar mai multe soluții diferite la problemă într-una singură, pronunțând aproape imediat, într-un spirit, visul său, prăbușirea acestuia și un rezultat mediu, de compromis Se formează o singură decizie, dar cu mai multe voci, uneori doar cu mare dificultate cedând în fața descifrării Iar acest dezacord intern se îmbină cu o anumită evoluție profundă și esențială în raport cu concretul-empiric, înrădăcinată și curgând adesea în fluxuri și umbre semi-conștiente Visul că lumea este frumoasă din punct de vedere holistic se confruntă cu persistența mulțimii empirice și îl conduce pe Filosof la încercări furioase de a respinge existența lumii sensibile A se elibera, a se purifica, a scăpa de el într-un fel sau altul a fost una dintre principalele sale aspirații: Aici se află patosul negativ al filozofiei sale, iar Hegel a rămas fidel acestui patos negativ de la început până la sfârșit Cu o neobosit excepțională, mărturisind intensitatea și profunzimea afectului ascuns aici, Hegel folosește orice ocazie pentru a compromite ființa concretului - empiric și pentru a desprinde din ea toate definițiile și toate decorațiunile date de o viziune naiv-realistă asupra lumii şi corect din punct de vedere biologic relaţie gmatică *) Scopul tuturor acestor atacuri este de a descoperi că concretul-empiric ca atare nu are ființă, că nu este în esență nimic Ceea ce are aspectul de proto- Compară, de exemplu, despre "Begierde* Aesth I Întrebări de filosofie, carte - Biblioteca "Runivers" I A ILYIN hoțul minții, atunci apare o înfățișare goală Sarcina spiritului uman nu este să cedeze în fața acestei înfățișări senzuale care pătrunde în suflet, îl infectează cu natura sa și îl dizolvă într-o imediată animală, ci să se îndepărteze de el și să se elibereze de puterea lui Concretul-empiric este ceea ce nu este Și doar asta pare Existența lui Dumnezeu și existența haosului senzual sunt

incompatibile* Dar existența lui Dumnezeu este evidentă prin puterea celei mai înalte și ultime dovezi, iar filozoful preferă să nu creadă ochilor săi pământești El explică în mod repetat și insistă deschis că adevăratul panteism este acosmismul Iar această "tăgăduire a lumii" trebuie înțeleasă nu numai în sensul că alcătuirea speculativă a "lumii" nu este "lume", ci adevărata țesătură a vieții divine, ci și în sensul că existența lui Dumnezeu este echivalentă la inexistenţa concretului-empiricului Este clar că o încercare atât de furioasă de a respinge lumea, cu toată semnificația ei speculativ-pedagogică și cu toată profunzimea și productivitatea ei epistemologică, nu rezolvă problema principală a "tranziției de la absolut la relativ, ci o înlătură și lasă fără rezoluție Dacă lumea concret-empirică este "nimic", atunci însăși problema relației lui Dumnezeu cu ea este o problemă imaginară Și astfel, dacă "planul pan-epistemismului" nu a observat lumea empirică, atunci rezultatul "confuziei empirice" tinde să o expună și să o respingă Totuși, aici apare o mare nedumerire: cum s-ar putea întâmpla ca creativitatea să fie necesară speculativ și absolut reală Ideile revărsate într-o iluzie goală? Dacă lumea empirică, în originalitatea și legitimitatea ei, este într-adevăr produsul Ideei, atunci este imposibil să admitem natura ei iluzorie Dacă nu este un produs al Ideei, atunci ar fi mai bine ca filosofia speculativă să tacă, pentru că atunci revelația ei fundamentală despre unitatea și grația ființei este subminată la rădăcină Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII MĂSURII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL Toate aceste dificultăți ating apogeul tocmai atunci când Hegel vede atașamentul substanțial al științelor filozofice de ființa empirică În primele zile ale cercetării sale, el credea cel puțin* că se poate pune "deducția" speculativă asupra cercetării experimentale ca judecător suprem: "ceea ce filozofia se va dovedi (erweist) a nu fi real, nu poate îndeplini cu adevărat) în experiență* Lasă după aceea dovadă, va rămâne totuși o "opinie* discordantă, dar numai filozofia* *) poate decide (ausinachen) despre "adevărul opiniilor" și despre "obiectivitatea ideilor" Cu toate acestea, de-a lungul anilor și odată cu trecerea la implementarea "științelor concrete" dedicate lumii, Hegel s-a convins că disciplinele filozofice își primesc "materialul" din cercetarea empirică) Apoi nu a vorbit despre respingerea opiniilor empirice, ci despre organizarea înțeleaptă a simbiozei dintre Filosofie și cunoașterea empirică Fizica * * *) Natur-Filosofia ia acel "material (Stoff) pe care Fizica îl pregătește din experiență și îl transformă", fără însă a presupune "ca bază a experienței ca o ultimă confirmare * *), dar ținând cont de legile conceptului speculativ, Hegel admite deschis că numai "prejudecata proastă" poate duce la punctul de vedere că filosofia este în dușmănie "cu cunoștințe experimentale semnificative (sin-nig)";) W Beh a) W Beh) Comparați, de exemplu, Ph G f alţii) Enc P i ") Enc P v (Z) *' * Biblioteca "Runivers" c A și l și n ot* el si "chiar justifica" x) Este necesar ca între Filosofie și științele empirice să se stabilească "consimțământul și prietenia", deoarece filosofia are nevoie de cunoștințe exacte și obiective despre ființă, proprietăți și conexiuni ale lumii empirice Hegel uneori nici măcar nu insistă asupra ocolirii care duce de la senzorial-empiric - prin abstracție formală - la cunoașterea speculativă Fascinat de metoda artistică a lui Goethe, el vorbește despre "observarea gândirii" ca fiind calea corectă în cunoașterea naturii) și a artei Aceasta nu mai este gândirea contemplativă, îndreptată spre "sensul viu", ci contemplarea contemplativă", care se ocupă de un concept întruchipat senzual și care urcă direct de la "dăruire concretă" empirică la

"universalitate concretă, la gen" speculativă) în sensul său metafizic Este clar că, cu o asemenea atitudine față de empiric concret, este imposibil să-i negați ființa și semnificația Dacă lumea empirică are o ființă și, în plus, este atât de originală și legitimă, încât filosofia este forțată să permită dezvăluirea ei într-un mod special sau chiar mai multe, atunci excluderea ei de pe calea lui Dumnezeu se va opune *absolutului " rudă originară", iar panteismul se va descompune în acest dualism ontologic Dacă filosofia încearcă să evite acest colaps prin includerea concretului empiric în adevărata țesătură a căii lui Dumnezeu, atunci conceptul de panteism va fi salvat, dar esența substanței absolute a războiului Enc IS XIII, изъ предисловия ко дутомуну изданию Енциклопедии, посиданнаго вы г) "Nu este nevoie să ne opunem acelui consens și prietenie pe care le considerăm a fi cu adevărat obținute între filozofie și acele științe care pot fi numite printr-un singur cuvânt empirice" lat , din anul) "Begreifende Betrachtung* Enc P "Denkende Betrachtung" Aesth I) Srv Enc I) Cm Enc I § Biblioteca "Runiverse" PROBLEMA JUSTIFICARII MIRA ÎN FILOZOFIA LUI GEGEL va lua în sine marea sferă irațională numită lumea senzuală Respingerea lumii empirice se dovedește a fi impracticabilă, în primul rând, pentru că prezența ei imediată, intensitatea existenței, originalitatea și bogăția de conținut fac necesară recunoașterea acesteia; în al doilea rând, pentru că sarcina metafizică a lui Hegel constă tocmai în nenegare, în acceptarea ei Și astfel, forța cea mai profundă a lucrurilor - vocea situației obiective și imposibilitatea justificării principalei revelații metafizice - obligă filosofia să caute o nouă soluție a problemei realitate Filosofia lui Hegel își găsește soarta în necesitatea de a accepta ceea ce este inacceptabil pentru viziunea și mărturisirea sa de bază A respinge lumea empirică nu înseamnă a o transforma în nimic: ea rămâne direct prezentă pentru conștiința filozofică foarte ascuțită și obiectivă; el păstrează o existență care este intensă până la neîngrădire, chemându-l după el și atragând în viața lui nu numai pe cei năuciți senzual, ci și pe conștiința umană eliberată speculativ; el descoperă pretutindeni o mișcare deosebită și o lege originală care necesită recunoaștere și înțelegere științifică; în sfârşit, ea ascunde în sine bogăţia conţinut-obiectivă îmbrăcată în ea şi contopită cu ea în aşa fel încât gânditorul, care neagă modul vizibil de a fi prin ea, îşi închide singur accesul la însuşi comoara conţinutului spiritual A respinge lumea empirică înseamnă a trăda viața ideii fie spre sărăcire, fie spre autoînșelare, căci ceea ce este respins va fi totuși acceptat și folosit într-un mod imperceptibil A respinge lumea empirică înseamnă a admite că ea nu este bună, că este străină de puterea lui Dumnezeu și condamnată la căile ei nefericite; înseamnă a submina la rădăcină revelația teodicei și a panteismului Biblioteca "Runivers" I A ILYIN - Această nevoie de a accepta și de a încorpora organic în filozofie lumea finită și relativă nu poate fi o surpriză pentru istoricul filozofiei atent din punct de vedere psihologic Ceea de la care sufletul sau filozofia se îndepărtează cu un afect atât de intens sau de încăpăţânat poate fi recunoscut a priori ca latura reală şi esenţială a subiectului; însăşi radicalitatea negării dă motive pentru a prevedea că ceea ce a fost ucis şi lichidat se va ridica sub forma unei "răzbunare" filosofice şi că soarta doctrinei negătoare este în esenţă legată de ceea ce este negat Esenţa naturii , morală și istorie, artă și religie, dezvăluie cu o claritate perfectă imposibilitatea excluderii din calea lui Dumnezeu "concret-empiric" Să accepte mijloacele concret-empirice de a-l include în alcătuirea căii lui

Dumnezeu; înseamnă a elimina dilema de bază, în virtutea căreia lumea este fie "speculative", fie "empirice " Sarcina prezentată lui Hegel era să depășească această excludere reciprocă Era necesar să se arate că lumea nu este doar concretă empiric, ci și rezonabilă, nu numai haotică, ci și concretă speculativ Prin forța lucrurilor, soluția acestei probleme a devenit centrală pentru întreaga sa concepție metafizică Lumea combină în sine puterea gândirii speculative și elementul senzual-empiric - aceasta este teza pe care Hegel trebuie să o dezvăluie Această combinație ar putea fi construită în două moduri: sau monistic, dacă Hegel ar arăta că ilegalitatea empirică concretă, la o examinare mai atentă în ansamblu, se reduce la o împletire specială a legilor speculative; sau dualist, dacă s-ar descoperi că lumea are de fapt o dublă compoziție, ascunzând în sine două începuturi stând în coexistență sau în simbioză Primul deznodământ ar însemna o astfel de acceptare a concret-empiricului, care ar fi o adevărată și completă depășire a acestuia și ar îndeplini visul pan-epistemismului, dezmințind originalitatea iraționalului Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL nationala; Se pare că Hegel nu s-a gândit la o acceptare atât de completă și victorioasă a lumii Elementul de "alteritate" i-a rămas străin, iar doctrina realității a căpătat un caracter definitiv dualist Indicațiile sale că "la urma urmei" Conceptul are de-a face numai cu el însuși, rămâne un postulat filosofic non-religios și încearcă în zadar să ascundă dualismul platonician în spatele apariției lui Spinoza Astfel, a accepta elementul empiric înseamnă a arăta că, de fapt, în țesătura sa, stăpânindu-l și subordonându-l lui însuși, s-a realizat ritmul Conceptului speculativ și că, invers, Conceptul speculativ își realizează dezvăluirea tocmai prin mijloace de existență sensibilă Aceasta înseamnă că în lume trebuie găsită o triplă concretizare: în primul rând, adevărata natură organică a Conceptului, în al doilea rând, capacitatea Fragmentelor empirice de a simbioza organic între ele și, în al treilea rând, posibilitatea unei adevărate "fuziuni" între două elemente opuse orice altă combinație ar indica că acceptarea elementului senzorial nu a reușit și nu a avut loc, că elementele ostile stau unul lângă altul într-o discretitate inacceptabilă și că, în consecință, elementul empiric și-a format întâlnirea cu Conceptul în felul său și a câștigat astfel avantajul asupra lui elementului superior constă tocmai în a nu permite elementului inferior să-și impună modul de viață și relațiile inferioare: întâlnirea trebuie să aibă loc la nivelul superior, în caz contrar victoria celor de jos se va realiza Ar trebui să se dovedească că ei sunt cu adevărat capabili de pătrundere reciprocă, în ciuda diversității și originalității lor Concretul-empiric trebuie să dezvăluie capacitatea de a realiza în sine o regularitate speculativă și, prin urmare, de a se uni organic cu conceptul Biblioteca "Runivers" Și A Ilyin timp Elementele pot "crește" doar dacă inferiorul acceptă legea superiorului ca lege proprie Fuziunea elementelor va consta tocmai în faptul că ritmul viu, creator al superiorului va străluci în ceea ce privește inferiorul și, astfel, toate cele trei concretizări se vor dovedi a fi un singur eveniment: lucrurile pământești vor arde cu focul ceresc Pentru a înțelege acest concept de reconciliere, de mijloc, este important să ținem cont de relația care se dezvoltă între știință și lume Și anume: lumea într-un anumit sens coincide cu știința speculativă, dar într-un anumit sens nu coincide, căci știința are o compoziție simplă și unificată, în timp ce lumea are o compoziție complexă, dublă Toată această corelație ar trebui imaginată în acest fel Fiecare știință "concretă" (adică știința

lumii) este o serie de categorii sau stări ale unui Concept speculativ; Ideea creează aceste stări proprii "întâi* într-o formă inconștient empirică, în Forma "lucrurilor lumii", iar "mai târziu" le recunoaște după spiritul conștient al unei persoane și este convinsă că categoriile lumii formează o conexă speculativ și lanț ascendent progresiv Cei care se gândesc cel mai speculativ ei înșiși (în sufletul uman) categorii, care se împletesc într-o serie științifică, se găsesc sub forma forțelor vii, reale și în lumea existenței empirice Categoriile științei și categoriile lumii sunt unu; sunt aceleași entități creative care s-au ridicat de la autorealizarea inconștientă la autodezvăluirea conștientă Totuși, în lumea sensibilă aceste "categorii-forțe" nu stau în aceea sau, mai degrabă, nu numai în acel lanț progresiv ascendent în care filozofia le dezvăluie: pe de o parte, legătura lor speculativă este păstrată în lume, pentru că este determinată de neschimbarea lor de bază, dar, pe de altă parte, ei sunt cufundați în dezordinea lumii sensibile și în lupta pentru auto-realizare Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL Shinstvo, zburând peste pământ în căutare de eroi pentru Valhalla Mai mult, în realitatea empirică inferioară, "categorii-forțe" trăiesc și acționează nu în forma lor clasică speculativă, ci într-o formă complicată de definiții senzuale Astfel, dacă prima categorie a Natur-Filosofiei este "spațiul gol", atunci asta nu înseamnă că în lumea empirică există cu adevărat spațiu gol În lume nu există "spatii în general", ci bucăți de spațiu individuale, pline, pătrunse, însă, ca atare, de universalitatea spațială La fel, "elementul universal al aerului", "elementul universal al focului" ", "electricitate", vegetație", "animal" și "suflet", nu se găsesc în lumea senzuală în puritatea lor categorică, ci întotdeauna doar sub forma unor modificări singular determinate, "aici-acum" Conceptul formează acea universalitate speculativă, care este cufundată în singularitatea empirică, complicată de ele și uneori degradată de ele Și așa, întrucât lumea este implicată în "categorii-forțe", se poate vorbi de "identitate" între ea și știință Totuși, această identitate are și limitele ei: în seria științifică sunt consemnate doar victoriile categoriilor, în timp ce înfrângerile acestora rămân regurgitate Valki-riya, care s-a întors fără un erou, nu este, parcă, acceptat în Valhalla Și ca urmare a acestui fapt, volumul științei speculative și volumul lumii nu coincid, la fel cum compoziția lor calitativă nu coincide: volumul lumii include multe lucruri și stări speculativ fără "semnificație" Este clar că ceea ce se numește în mod obișnuit "lumea", adică întregul ansamblu de lucruri și evenimente spațio-temporale, are o dublă compoziție: "speculativ în interior" și "empiric în exterior* Întrucât compoziția speculativă a lumii depășește mediu empiric, deci Biblioteca "Runivers" Și A Ilyin lumea este inclusă în calea ascensiunii divine; dar din moment ce elementul nerezonabil prevalează, suflarea lui Dumnezeu nu îmbrățișează lumea Este necesar ca în Lume să existe o celebrare a reconcilierii speculative și a contopirii între cele două elemente și abia atunci individualitatea existenței empirice devine individualitatea existenței speculative și este "construită" într-o formă "universală" de către știința speculativă Acest lucru poate fi exprimat în așa fel încât "lumea" să fie împărțită de două ori în două părți: o dată în compoziție, cealaltă dată în volum În primul rând, în ceea ce privește conținutul, toate lucrurile și Fragmentele lumii constau din două elemente: speculativ-intern și empiric-extern Totul în această lume este o luptă între forța noumenală a substanței "logice" și forța fenomenală a elementului

"senzual" Această luptă are încă în fața ei o perspectivă nelimitat de vastă de ascensiune viitoare fără instrucțiuni; el crede că aceasta este fezabil doar pentru o persoană și, în plus, numai pe plan intern și, în plus, doar în gândirea speculativă; rămâne dacă "lumea" într-o zi să fie complet transformată într-o "totalitate" de "spirite" individuale care gândesc speculativ necunoscut de la final rămâne și întrebarea inversă: există astfel de fragmente și stări în lume care constau dintr-un singur element empiric În principiu, Hegel nu poate permite acest lucru și când intuiția filozofică îl lasă neputincios în fața unei lumi Fragment, el, cu puterea dovezilor religioase face apel la revelația principală: un lucru în care puterea lui Dumnezeu nu ar fi prezentă este obiectiv imposibil, iar dacă există, atunci nu există El este pregătit pentru cea mai mare tensiune de "explicație" speculativă, pentru cea mai neașteptată minimizare a sarcinii sale și, în sfârșit, pentru negarea situației actuale, dar nu pentru admiterea "pură" Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL al haosului" Fireşte, cu o asemenea concepţie, sub "empiricul concret" exilat ar trebui să se înţeleagă tocmai aceste rămăşiţe încăpăţânate, tachinandu-l pe Filosof cu înfăţişarea haosului pur: filozoful le răspunde cu ceea ce le reduce la o iluzie cognitivă În al doilea rând, întregul volum al lumii este împărțit în astfel de Fragmente în care "elementul speculativ" a câștigat și în cele în care a suferit înfrângerea Primele sunt tipul pur și victorios al "Ideilor în alteritate"; ele se pretează cu ușurință la o "construcție" speculativă în știință și constituie o serie de singularități speculative care se încadrează în sfera categoriilor științifice și sunt înțelese în spatele lor, în perspectiva lumii Deci, de exemplu, fiecare adevărată operă de arta este o "singularitate" care modifică una sau alta categorie de Estetică; fiecare realizare a moralităţii este "singularitate" în raport cu categoria corespunzătoare a Filosofiei dreptului etc Numai forma lor empirică de existenţă poate împiedica includerea lor deplină în ştiinţă Alături de astfel de Fragmente de "victorie speculativă", ar trebui să se pună Fragmente care duc la înfrângerea completă a Conceptului Hegel evită să vorbească despre ele, aparent nevăzându-le sau necrezând în posibilitatea lor În schimb, trebuie să ia în calcul o multitudine de stări "medii" într-o lume în care elementele stau într-o confruntare continuă, fiecare aducând o victorie și o înfrângere parțială De fapt, marea majoritate a fenomenelor ar trebui atribuite tocmai acestui grup de mijloc, și soarta lor vor corespunde naturii lor: pot fi "acceptate" doar "parțial" Deoarece în ele "Conceptul" a depășit elementele de alteritate, în aceeași măsură știința le ține seama, le înțelege în construcțiile sale și le construiește în ei categorii proprii Filosofia are în vedere nu tot ceea ce se va întâmpla sau se va găsi în lume, ci doar ceea ce a realizat coalescența tăcuților Numai asta se numește realitate Biblioteca "Runivers" I A ILYIN Lumea în timp este astfel o multitudine infinită de "apariții" care sunt ireductibile la empirii concrete goale Un "fenomen" ca atare este superior celui care este pur și simplu "sensibil"*); căci este apariția a ceva, adică a esentei aparente *) Fenomenul este o esenta speculativa sub forma de empiric Principiul divin din lume are o "natura dubla"), iar aceasta natura dubla a fenomenului il face inevitabil implicat in doua ordine : speculativ-noumenal) și empiric, aleatoriu-aleatoriu *) Ideea, parcă, "strălucește prin" (scheint) β) în sfera alterității și formează astfel în ea latura "pozitivă" (das Afirmative)) O astfel de "radiere" a Ideei creează în lume un imens material empiric, de care filosofia nu

se poate ocupa), deoarece studiază doar speculativul Studiază nu lucrurile, ci "Logo-urile", "obiectul" (Sache), ascuns în ele, adică "adevărul a ceea ce poartă numele lucrurilor") Ea vede în mod clar "în spatele vălului" lucrurilor pământești - "lumea de altă lume" a Conceptului infinit și caută să exprime în mod adecvat această "ființă a existenței lor") Așa cum ființele umane (și poate lucrurile) aveau, după Kant, un caracter dublu - empiric și inteligibil - tot așa, după Hegel, fiecare fenomen se află "în pragul unei ființe duble" Și iată-te *) Cf Phan , ii Ene I Hegel a fost departe de a fi consecvent în această evaluare "înaltă" a fenomenului, cf , de exemplu, Log III - Ene P (Z) Hirr și altele) De exemplu, Idei cf Insulta) "Gedoppelte Natur", W Beh) Cf opoziţie "transitorisches Phănomen" şi "Noumen" Enc IL (Z)) Cf , de exemplu, Enc II - Inc III (Z), etc e) Cf , de exemplu, Recht Enc D (Z)) Inc P (Z); cf "pozitive Bestehen" Log LIT ; cf W Beh -) Vezi Recht Regele și altele ") Buturuga I z) Bha Cursive Hegel Biblioteca Runiverse PROBLEMA JUSTIFICARII PĂCII ÎN FILOZOFIILE LUI GEGEL Hegel numește de obicei fenomenele care realizează în sine contopirea speculativă a ambelor elemente "formații" sau "imagini" (Gestaltungen, Gestalten) Aceste "imagini", singularităţile speculative ale lumii, există după forma exterioară a fiinţei lor în timp şi sunt supuse dezvoltării temporale *) metamorfozei" *), străpungând grosimea "existenţei* *) Este firesc ca această metamorfoză, petrecându-se în profunzimea interioară, noumenală, a fenomenelor, să implice în ea compoziţia empirică subordonată Conceptului şi o mişcă în măsura în care corespunde căii lui Dumnezeu În măsura în care Ideea ridică natura de-a lungul pașilor speculativi) la autodepășirea ei, "idealizarea" și trecerea în spirit), "creând-o") și susținând-o din interior); prin aceasta descoperă că ea este "esenţa eternă (das Ewige) a ceea ce apare în lumea sensibilă sub forma unei serii de schimbări") Acum ar trebui să fie clar ceea ce Hegel numește realitate Conform logicii de bază, cu siguranță, *) Cf de exemplu W Beh , Ph n Log I - Jurnal, IP Enc Sh - Rechi Tef G Aesth L și alții Termenii "Stufe" (de ex Enc П,) și "Bildung" (de ex W Beh) au un sens mai neutru, descriptiv și, fixând binecunoscuta deplasare a "fenomenului" în seria ascensiune spirituală, nu exprimați prezența vreunei idei adecvate de fuziune speculativă sau fragmente de lume, dar și moduri generale, tipice de a fi, care la rândul lor pot fi realizate sau au loc într-o multitudine de instanțe individuale existente empiric) Dreptul) Eps p *) "Existirende Métamorphosé" Enc П Italicele lui Hegel) Eps I ") Mier Eps PI (Z) ηLog II ") Eps II (Z); cf Beweise *) Glaub - Biblioteca "Runivers" Și l Ilyin într-adevăr ceea ce constă din esenţă (Wesen) şi existenţă (Existenz) * *) În consecință, ceea ce constă din esență pură - știința filozofică în general și Logica în special - păstrează pentru sine cel mai înalt titlu de "realitate" sau "ființă" "Real" va fi numit un aliaj ("convolut *) din esență și existență Cu toate acestea, nu orice combinație de esență și existență merită "sublimul" (emphatisch)) denumirea de "realitate" "Cu adevărat" în lume este doar ceea ce este posedat în mod imperios de Concept, adică, în primul rând, în întregime, acele fenomene care s-au supus complet sistemului și legii sale speculative și, în al doilea rând, parțial, toate celelalte fenomene numai în măsura care este implicat în viața elementului speculativ Tot ceea ce rămâne în lume după deducția "realității" este * nu mai realitatea și realitatea, ci existența Aceasta nu înseamnă că "existența" este complet divorțată de Conceptul este de asemenea, lipsită de esență; apoi s-ar contopi cu inexistența și s-ar transforma într-o "iluzie " nu lipsită în totalitate de raționalitate ascunsă, dar

nu a reușit încă să depășească originalitatea empirică în sine ' Ontologia lui Hegel recunoaște astfel patru etape diferite): realitate, sau concept pur, speculativ (știință); realitatea, sau esența, care a acceptat și a câștigat elementul alterității, (tot ce este rezonabil în lume); existența sau elementele alterității, adăpostind și copleșind puterea Conceptului (tot ce este nerezonabil în lume); și, în sfârșit, haos pur, care nu se ascunde deloc în sine Despre jurnal pp Eps I - Eps eu da *) Vezi mai ales Euc I io Recht (Z), etc Biblioteca "Runivers" PROBLEMĂ JUSTIFICAREA LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL, puterea minții (iluzie) Dacă renunțăm la ultimul pas / bazat pe "neînțelegere" ("inexistență, lipsit de ființă", spre deosebire de "existent μή ov"), atunci rămân trei pași ontologici Cei doi ultimi formează "lumea", cel primul? formează "știința", "realitatea", "actualitatea" și "existența" - toți cei trei pași - participarea la calea lui Dumnezeu, dar totul este diferit Categoriile Logica, Natur-Filosofia și Filosofia Spiritului, care formează stadiul "realității", constituie o teogonie pură, ca sistem supratemporal, complet de ascensiune speculativă ѢstѢ pas "realitatea," compun teogonia cosmică, ca o serie temporară neterminată" de ascensiune speculativ-empiric ascensiune viitoare; fiecare individualitate nereușită are o sarcină: să-și depășească natura empirică, finită, să se renunțe, să se predea forței speculative care o cheamă din interior și, transformându-se într-o individualitate speculativă, să se ridice în rândurile ființei actuale *) - Hegel învăţătura despre "raţionalitatea realului" şi "realitatea raţionalului" va apărea în adevăratul ei sens, dacă se dezvăluie în mod consecvent întreaga complexitate a fundamentelor sale ontologice În tot ceea ce "este* și care "trăiește" în lume - Conceptul este o forță activă, creatoare Conceptul este ceea ce "acţionează* (das Wirkende)*); se dovedește a fi real (wirklich) real* este "rezultatul acțiunii " creatoare a Conceptului perfect Hegel îl exprimă astfel: "totul este real numai în măsura în care are) Cf minunată explicație a lui Hegel Ene L , întreg al doilea paragraf) En I cursivele lui Hegel Biblioteca "Runivers" I A ILYIN în sine Ideea și o exprimă * *) Dar dacă tot ceea ce este "cu adevărat* este creat de Concept ca o esență imanentă, internă, iar Conceptul este Rațiunea însuși, elementul foarte substanțial al raționalității, atunci "tot ceea ce este real" este în mod necesar "rezonabil" * *) A spune că totul real este rezonabil nu înseamnă * a recunoaște întreaga lume ca fiind rezonabilă, pentru că în lume, alături de realitate, există încă o existență neluminată și "nedezvoltată" prin Concept *) Dar aceasta înseamnă să recunoști că "într-o înfățișare temporară și trecătoare" "substanță care este imanentă și eternul care este prezent" *) și urmează să fie Rațiunea este turnată peste tot în lume; dar asta nu înseamnă că întreaga lume este "rezonabilă", pentru că numai ceea ce este în sine legea rațiunii este rezonabil , X-e ceea ce este "cu adevărat " Conceptul este prezent în toate; dar asta nu înseamnă că el domină totul, că totul este "spălat" de el, pentru doar ceea ce s-a subordonat legii Conceptului, adică este "spălat" și inclus în calea teogoniei -e ceea ce este real Teza care stabilește raționalitatea a tot ceea ce este real a fost înaintată de Hegel când otrava haosului empiric fusese deja testată temeinic de el; dar tocmai din acest motiv nu există și nu poate exista niciun optimism speculativ în această teză, care caracterizează ideea inițială naivă Este necesar să asimilam și să ne amintim că ceea ce "este (das Dasein)" este parțial realitate (Erscheinung) și doar parțial realitate (Wircklich- Buturuga III, Cf Eps Nipg Briefe IL În

aceste formule, termenul "realitate" capătă uneori sensul a ceea ce se numește în mod obișnuit "realitate"; alteori, ca de exemplu Recht , primește, dimpotrivă, o interpretare excesiv de restrânsă întotdeauna - Terminologia corectă a lui Hegel este responsabilă pentru multe neînțelegeri ulterioare) Cf Recht) Vezi Ene I io pe diferența dintre "Dasein*, Existenz" și "Wirklichkeit" cu referire la Logic) "Darauf kommt es an-in dem Scheine des Zeitlichen und Vortibergehen-den die Substanz, die immanent, und das Ewige, das gegenwãrtig ist zu erken-nen Recht Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL keit)* **); că numai Dumnezeu este "cu adevărat real*) și că filosofia nu poate recunoaște ca real "tot ce-ți vine în minte", orice "amăgire, rău" sau "orice existență nefericită și trecătoare* h) Prin conceptul * *), lumea ascunde în sine straturi întregi de "existență tranzitorie" și "externă * **)," nerezonabilă") întâmplare, indiferentă și "dezordine de nedefinit"), trăgând creatura și omul pe calea nenorocirii și a răului În lume, nu totul este real; și ce nu este real în ea, asta e nerezonabil În lume, nu totul este rezonabil; iar ceea ce este nerezonabil în el nu este valabil Din aceasta rezultă clar că "rezonabilitatea realului" este necesară presupune "realitatea raţionalului" Pentru a mintea s-a dezvăluit în mod activ și victorios în lume, este necesar ca mintea "să se lase" într-o stare de alteritate Dacă mintea ar fi îndepărtată de lume, atunci lumea nu ar putea deveni, cel puțin parțial, rezonabilă Conceptul trebuie neapărat să intre în simbioză cu elementul empiric, altfel oya nu va și nu poate fi "po-yga* di la legea speculativă așteaptă că Rvs și rezonabil - deystyiteLyo *, fără M " si tine ^jOHí^pH^ScTBXgTb ^ n-^self^^nѣ cu ^e^g^yu-pașnic (ZhGLI, ^Ж?''^tËusTyl^ MI£Ъ Y vniiid'ryl' minat ї^âTiêlї ^^ era concentrat ii>" йъ Enc I io Adăugarea autentică din) "dass man wisse, nicht nur dass Goti wirklich, -dass er das Wirküchste, dass er allein wahrhaft wirklich ist* Ene I io) "jeden Einfall, den Irrthum, das Bõse und was auf diese Seite gehõrt so wie jede noch so verkümmerte und vergangliche Existenz* Ene I io *) "durch den Begriff selbst gesetzte Wirklichkeit" Recht) Rect θ Enc III (Z) E Enc P Întrebări de filosofie, carte - θ Biblioteca "Runivers" și A Ilyin "Ideea* ca culoarea albă conţine în simplitatea ei toate razele spectrului; și toată această bogăție a trecut în lume în momentul căderii Ideei Așa cum în "Logica Începutului" Conceptul "prefigurează* lumea, așa o formează apoi din interior, iar dacă, trecând în lume, și-a pierdut măcar una din bogățiile sale, atunci legea concretizării speculative ar fi pierde orice sens: creșterea organică, continuitatea și soliditatea ei ar fi perturbate iremediabil De aceea, Hegel poate stabili fără excepție că "ceea ce este rezonabil este real "* Toate categoriile sunt "eliberate" în lume și lucrează la crearea ei creatoare Mintea s-a dedicat în întregime sarcinilor lui Hercule Aceasta nu înseamnă că tot ceea ce există rațiune este pe deplin real Lumea este mai mare decât "realitatea" (din punct de vedere al volumului), și mai mult, tocmai pentru că este parțial mai mică decât realitatea (calitativ) Rațiunea este ascunsă și în Fragmentele "existente", totuși, ele nu sunt încă "reale" Filosofia speculativă ajunge aici la acea concepție, care este și inerentă conștiinței "neprejudecate * *): "mintea lucrurilor nu poate fi străină de lucrurile în sine, ci încorporată în ele într-un fel divin *); și, în ciuda acestui fapt, lumea nu este scutită de haos, nici de rău, nici de nenorocire Cu o asemenea înțelegere a relației dintre rațiune și inteligență, acest al treilea concept de mijloc de "pace" împacă optimismul extrem al designului speculativ și pesimismul extrem al mgro-respingerii Lumea nu este acceptată ca

întreg, hq ca întreg și nu este respinsă Dacă pan-epistemismul constă în afirmația că "întreaga lume este bună așa cum este", atunci acest plan poate fi considerat nejustificat mier Recht Ene I io м) "Unbefangen* Recht) "raţiunea lucrurilor nu poate fi străină de lucrurile înseşi", ci stinsă divin prin ele laț, Biblioteca "Runiverse" PROBLEMA JUSTIFICARII FILOZOFIEI LUI HEGEL acoscismul constă în afirmația că "lumea empirică este complet inacceptabilă și se reduce la o iluzie periculoasă", atunci acest concept ar trebui considerat respins Dar pan-epistemismul este justificat în sensul că "întreaga lume este pătrunsă de categorii-forțe" , deși a ieșit de ei *) până la capăt Iar acosmismul este susținut în sensul că "lumea care nu a fost învinsă de Concept și care nu și-a depășit originalitatea empirică și legitimitatea în sine nu este acceptată ca parte a căii lui Dumnezeu, dacă vreți, nici în sensul că "lumea, complet ruptă de puterea lui Dumnezeu, există o iluzie Această concepție mijlocie, conciliantă, se bazează, așadar, pe posibilitatea unei simbioze speculative între Concept și concret-empiric Aici, firește, apar dificultăți serioase De fapt, acea "Formă" sau acel mod de a fi, acea înveliș în care Ideea a preluat și care trebuie "acceptată", neagă și respinge sistemul speculativ și modul speculativ de viață imanent inerent Conceptului; cum este posibil ca conceptul să rămână Pe de altă parte, conceptul se oprește neputincios înaintea cursului haotic al acestui element; cum este posibil ca elementul senzual să-și abandoneze originalitatea și încăpățânarea și să cedeze transformării într-o esență "spiritual-interioară" pură? Se pare că, dacă lumea este speculativă, ea nu poate avea o formă empirică concretă; dacă o are cu adevărat, atunci nu poate fi speculativ Și totuși aceste două elemente se întâlnesc și coexistă în lume - da, contrarii, care în însăși coexistența lor amenință să rămână fie în ostilitate deschisă, fie ' *) pdie Idee ihre Realitit nicht vollkommen durchgearbeitet, sie unvollstâü-dig dem Begriffe unterwtr/en hat" Buturuga DL la* Biblioteca "Runivers" Și A ILYIN apoi în negaţie reciprocă ascunsă Misterul simbiozei lor este sporit de faptul că însuși calea reconcilierii și îmbinării lor este calea adevărată, adică specific organic A arăta existența simbiozei lor în lume și a o exprima filozofic a însemnat pentru Hegel să se angajeze pe calea unei promisiuni Ceea ce a vrut să spună când a vorbit despre "Concept" și ce a vrut să spună când a vorbit despre "elementul sensibil" stătea într-adevăr în relație cu ireconciliabilitatea; dar tocmai din acest motiv ambii termeni trebuie să-și fi arătat inadecvarea la situația obiectivă a lumii Pentru a intra într-o simbioză creativă cu opusul său, fiecare dintre ei trebuia să descopere în sine capacitatea de a face noi stări și modificări, superioare sau inferioare, fiecare dintre ei trebuind, parcă, "să se îndrepte spre" celălalt Aceasta înseamnă că ideea de "rațiune" trebuia redusă de la nivelul maxim la care a plasat-o Hegel, iar în empiricul "concret" era necesar să se vedem măcar începuturile speculativității Fără îndoială, pentru "raționalism" și "panlogism" aceasta a fost o concesie și un compromis grandios; cu toate acestea, este la fel de sigur că această concesiune și acest compromis aveau motive de fond profunde pentru ele însele Acest mare compromis, în care Ideea de "condescendent-dat kk element sensibil, iar concretul-empiric "le respinge pe amândouă" de dragul superiorului, în relația epistemologică trebuie exprimată în așa fel încât Hegel să depotențieze Ideea și să potențeze concretul-empiric Desensibilizarea Ideei; înseamnă a-l reduce la fundamentele sale elementare, care sunt cuprinse în ea la cel mai înalt nivel, dar în sensul momentelor subordonate Aceasta înseamnă să recunoaștem că Ideea,

deși rămâne însăși, poate pierde o serie întreagă de trăsături și proprietăți care îi caracterizează esența superioară și poate coborî în stări inferioare În această reducere a Ideei la ea: nu i se atribuie picioare Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL $ proprietăți de ieșire; nu este îmbogățit în conținutul său Dimpotrivă, ea devine din ce în ce mai săracă în conținut*, dar, pe de altă parte, sfera de dominare se extinde Se dovedește că astfel de fenomene ale lumii sunt supuse puterii ei, în care este imposibil să-i găsești cele mai înalte semne speculative; şi totuşi este "prezent" în ei prin adevărata sa putere Doborârea Ideei se dovedește a fi necesară datorită faptului că "lumea" prin natura ei nu este un gând speculativ În lume, modul ei de viață, susținut la cel mai înalt nivel, nu se găsește Gândirea speculativă este un proces dialectico-orianic viu creat în sine de Conceptul obiectiv în funcția gândirii (pre-uman, pre-conștient în logica începutului și uman, conștient în logica sfârșitului) Din punctul de vedere al teoriei cunoașterii, gândirea speculativă este convergența gândirii imaginative umane și a sensului obiectiv Și votează Hegel continuă să diminueze treptat gândirea speculativă și să-și extindă dominația Se poate prevedea dinainte însă că această sărăcire a Ideei trebuie să aibă o limită strict definită, dincolo de care să fie imposibilă pentru învăţătura lui Acest har este ideea vieții organice Deja în viața sufletului în sine, nu totul este gândire conștientă, speculativă, deși Hegel este ferm convins că tocmai gândirea filozofică este starea în care se realizează și înflorește cea mai profundă esență a sufletului Alături de gândire se află următorul pas: un sentiment în întregime interior*, dar deja semi-conștient și semi-speculativ, începutul "inimii" , Logos^) KEM articolul citat mai sus "Învățătura lui Hegel despre esența speculației speculative ^edi* Jurnalul "Logos* ' Biblioteca "Runivers" I A ILYIN acestea în limbajul sensului; rămâne întotdeauna subiectivă și nu poate intra în întregime în viața obiectului; simțind pe bună dreptate și, uneori, doar anticipând adevărul, este prin însăși esența sa predispusă la distorsiuni subiectiviste și rătăcire fără criterii În acest element se realizează religia Mai departe, părăsind Sfera pur interioară și îndreptându-se către sentimentele exterioare și "materia" externă, funcționează imaginația negândită sau semi-gânditoare Aceasta nu mai este acea imaginație suprasensibilă care se contopește cu gândirea în filozofie Zeitatea într-o imagine senzuală, ea menține o uniune profundă, subterană, cu gândirea speculativă, se hrănește cu conținutul său spiritual, dar îl revarsă în materia lumii exterioare În acest element se dezvăluie arta Alături de simțire și imaginație - poate chiar mai profundă decât ele - există o forță practică, de luptă a sufletului - voința Se naște în interior, în suflet, înlănțuit de existența sa trupească și este doborât din aceste lanțuri cu ajutorul gândirii; prin urmare, undeva, în adâncuri, se aseamănă cu gândirea, are nevoie de ea și caută unirea cu rațiunea Voința are puterea de a-și depăși Forma individuală și, ieșind în universal, de a realiza legea speculativă În acest nou element se realizează moralitatea și statul Ecouri îndepărtate, vagi și străluciri ocazionale dezvăluie gânduri suplimentare în viața inconștientă, naturală a sufletului Sufletul dezvăluie însă capacitatea pentru o viață mai înaltă: formează o unitate organică cu trupul; se dezvoltă în el în același mod în care conținutul speculativ crește în țesătura gândirii, simțirii, imaginației și în materialul imaginii estetice Sufletul este conținutul speculativ al corpului și, în același timp, corpul este modul empiric de a fi al sufletului Sufletul este "interiorul" care se revarsă în

"externul" Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL post" corpul; corpul este expresia exterioară a sufletului interior Corpul este un "obiect" empiric creat de suflet ca forță speculativă În acest element al "simbiozei suflet-corp" viața celui mai înalt natural organism - om* - apare Organismul natural este cel mai de jos nivel al revelației Ideei Aici procesul interior apare la nivelul său minim speculativ și capătă semnificația unei forțe de viață organice elementare Viaţa unui organism este un proces de autoafirmare a subiectivităţii*); aceasta este prima manifestare a egoismului *), începutul victoriei "internului", speculativ asupra "externului", empiric Acesta este punctul în care "Conceptul intră în existență" *), iar Ideea primește "adevăr și realitate") Organismul natural este prima "imagine", cea inițială, cea mai simplă și cea mai imperfectă Sub el nu sunt "imagini", ci doar "apariții"; nu mai există o viață "interioară", organică, "subiectivă", ci doar un "cadavru al procesului vieții" b) Cu toate acestea, forța situației obiective îl face pe Hegel să coboare și mai departe, deși nu cu scopul de a se retrage din fuziunea organică a mulțimii în unitate, ca ultim criteriu de "rezonabilitate" și "realitate *", ci cu scopul de a investigarea în restul lumii "fenomenelor" urmărește organicitatea, mărturisind prezența Conceptului în ele Deja în domeniul organic nu totul se află la același nivel Nu orice organism din natură este un organism "adevărat", pentru că nu fiecare "parte" este legată de "întreg" ca "membrii"*) "Intern" treptat i) Enc II (Z) Buturuga PI *) Cf Eps p) "Selbstisch* Enc IL *) Enc P) Ibidem ") Enc IL Enc p Biblioteca "Runivers" I A ILYIN se estompează în rândul descendent și cedează în fața primatului exteriorului Legătura părților slăbește în plantă, a cărei organicitate este mai "obiectivă din exterior" și a cărei subiectivitate este "imediată" *) Mucegaiul, ciupercile sunt un stadiu tranzitoriu, "anorganic-organic**), iar corpul pământului este doar o "premisă" a totalității subiective * *), extern *), un organism mincinos mortal), - nu mai mult de un "cristal al vieţii") Sub această "viață moartă", Conceptul devine cu adevărat greu de recunoscut Hegel trebuie să se mulțumească cu "urme" și "premoniții?", să caute analogii, să prețuiască indicii îndepărtate, să culeagă atomii și grăunțele esenței speculative El subliniază "indiferența" diferitelor elemente din compușii chimici, care amintește de "asimilarea semnificativă" a unor organe culative; vede în căldură "diseminarea continuă" și capacitatea de "reducere la omogenitatea unui corp disparat spațial") c vede în aceasta asemănarea sa cu o Universalitate substanțială; el dezvăluie un indiciu de sinteză speculativă în gravitație, construindu-l ca o "căutare a unui punct de unificare * setul); el vede apa ca fiind "neutră fluiditatea, care contopește contrariile, ca un echilibru "intern" continuu, limitat doar din exterior); se mulțumește cu faptul că focul este o "neliniște", "devoratoare", "universalitate negativă" activă; că aerul este transparent, precum gândul, "în J) Eps II *) Enc pp) Cf "Vorausgesetzte Totalitât" Eps p *) Eps p ') "Der todtliegende Organismus" Eps p ") Eps P -) Eps P zbo- - b ~) Eps II) En II *) Eps P I) Eps P (Z) Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL fluiditate atotpătrunzătoare*, evaporând în sine tot x individual); acea lumină este "identitate pură* cu ea însăși, "autoalitate universală a materiei*); că mişcarea are o natură "dialectică"); timpul este "devenirea" autocontemplata); spațiul este o "totalitate nelimitat transparent"* Coborând la conținutul cel mai gol, fără conținut, el completează "construcția" lumii, aplicând, ca

Schelling, acum o analiză abstractă, acum o "obișnuire" romantică cu obiectul, dar reducând totul la unitate prin puterea speculativă viziune Această "depotențiere" speculativă a ideii, care se oprește în principiu la "organismul natural" (strict vorbind, la organismul uman), și de fapt se îndreaptă spre spațiul gol, capătă uneori la Hegel caracterul unei regresii reale în empirism Termenii "intern*", "subiectiv*", "unitate*" nu își schimbă sensul și astfel facilitează această regresie Hegel, ca un adevărat romantic, numește de obicei "internă" esența adevărată, dar ascunsă a ceva; este clar că "forța gravitațională" este "internă" și "secretă" într-un sens diferit (introjecție spațială) decât "sufletul" în raport cu "corpul" (introspecția fenomenologică) sau Universalitatea metafizică în raport cu Unitatea sa (identitate speculativă, ontologică) Acea delimitare fundamentală a empiricului (senzorial-temporal și mai ales senzorial-nago-spațio-temporal) de metafizic, pe pe care Hegel știe să insiste cu atâta forță, se topește și dispare în această regresie Acel "subiectiv" (focalizare activă, autoafirmativă a individualității empirice), care pentru filosofia speculativă este sinonim cu discretitatea proastă, aleatorietatea și J) Eps p) Eps P - Eps p se poate dovedi a fi "rezonabil" suflet organic sau, cel puțin, auto-creare organică; ceea ce nu este "rezonabil" în ansamblu ("imagine"), apoi " rezonabil" parțial ("fenomen"): inconștientul are în sine potențialul conștiinței, neînsuflețitul ascunde în sine germenul animației, anorganicul are cel puțin una dintre trăsăturile organismului - "fluiditatea", sau "identitatea" ", sau "totalitatea" Tocmai în măsura și numai în măsura în care filosofia , realitatea "constructivă"^ va avea în vedere fenomenele inferioare ale lumii Corespunde acestei reduceri a Ideei este potențarea empiricului concret În principiu, se recunoaște că în elementul irațional al lumii nu totul este supus respingerii; că în ea trebuie făcută un fel de diferențiere, separând stările sale acceptabile de cele inacceptabile, căutând rudimentele superiorului în inferior și culminând cu acceptarea organică a ceea ce se supune puterii nyatiya A potența un element senzual înseamnă a deschide în el stări "acceptabile" și a aranja aceste stări în ordine crescătoare Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL de trepte de "metamorfoză speculativă*, pornind de la cel mai simplu element al "spațiului" și terminând cu absorbția holistică a iraționalului - în gândirea filozofică Elementul rațional al lumii se dezvăluie atât în fenomenele inferioare, nu în întregime reale"* , în multe "imagini" reale * Aceste "imagini*, după ce au dobândit și realizat pe deplin Forma speculativă și conținutul divin, sunt recunoscute ca singularități reale și sunt incluse ("acceptate*) în seria căii lui Dumnezeu Astfel, doctrina realității introduce cu adevărat elementul irațional al lumii în viața Divinului Empiricul concret este introdus în el nu în întregime și nu pe picior de egalitate cu Conceptul, ci în subordinea acestuia și, mai mult, în măsura puterii sale rezonabile ('potențial*') Drept urmare, calea lui Dumnezeu se extinde atât în alcătuirea sau structura sa internă, cât și în sfera ei; căci elementul senzual nu dispare în stările cosmice ale Divinului, ci se păstrează Nici viața organică a naturii și a omului, nici profunzimea ideologică a frumosului, nici conținutul religiei absolute, nici spiritul obiectiv al statului și moralității, nu pot "fi" altfel decât doar într-un element afirmat, deși spiritualizat, de sensibilitate Victoria elementului superior nu distruge sau anulează existența celui inferior, ci îl obligă să accepte o lege speculativă și organizează o întâlnire la cel mai înalt nivel al ființei Totuși, dacă

"realul" este rațional și în același timp se desfășoară într-o serie de singularități speculative, atunci Hegel ar trebui să admită că elementul irațional își face loc în toate științele "concrete" De fapt, fiecare "formație actuală" include un element organic senzual și, în același timp, ca "singularitate speculativă" intră în "universalitatea" categoriei științifice Și așa, dacă în relația dintre știință și lume, sau cel puțin între științele concrete și singularitățile lumii, legea "universalitatii" este valabila, apoi continutul lumii Biblioteca "Runivers" I A ILYIN "imaginile" trebuie incluse în întregime în conținutul categoriilor universale ale științei: căci individul intră în universal ca parte vie, iar universalul intră în individ ca esență vie *) Conținutul individualității trebuie să fie asimilate în conținutul universalității; altfel relația dintre ele capătă caracterul de "abstract" și "discret" Hegel nu putea admite că elementul irațional a fost introdus organic în știința speculativă, deoarece aceasta ar conferi filosofiei însăși un caracter senzorial complicat și degradat empiric Dacă științele concrete care alcătuiesc țesătura "universală" a vieții lumii lui Dumnezeu se mișcă într-un element pe jumătate irațional, atunci ele cad din vârtejul gândirii speculative și încetează să mai fie științe filozofice, căci gândirea speculativă în componența sa este complet lipsit de elemente senzoriale-iraţionale Dar într-un asemenea caz, relaţia reciprocă dintre "imaginile" individuale ale lumii şi categoriile de ştiinţe concrete se formează nu după legea universalităţii speculative, ci după schema universalităţii raţionale Conceptul speculativ nu poate fi distras de la conținutul individului; aceasta este caracteristică nu lui, ci conceptului de înțelegere: tocmai gândirea înțelegerii este cea care începe cu sensibilul și urcă la nesenzual, rupe conținutul "fenomenului concret" și Fixează doar o latură din ea, se ridică deasupra ei, nu o include în sine și își stabilește propriul conținut autosuficient Conceptul speculativ reține în sine întregul conținut al elementelor sferei sale Toate acestea înseamnă că potențarea empiricului concret este realizată de Hegel numai în limitele lumii, "fenomenelor" și "formațiilor" lumii, dar nu este adusă la nivelul științei speculative Între singularitățile speculative #ira și știință rămâne un anumit decalaj, umplut de Vezi articolul citat Învățătura lui Hegel despre realitatea și universalitatea gândirii* în "Vopr Phil și Psych ", Prince Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL judgmental jump Categoriile generale de științe sunt incluse în țesătura lumii, dar imaginile lumii nu sunt incluse în știință; ele sunt doar "înțelese" în termeni de categorii și sunt construite schematic prin conținutul lor Științele concrete vorbesc despre elemente iraționale senzuale, dar nu prin ea și nu în ea Acest lucru trebuie înțeles nu în sensul că imaginile lumii sunt excluse din calea lui Dumnezeu, ci în sensul că calea lui Dumnezeu rămâne într-o stare divizată, trecând simultan și în paralel pe două linii: în lume și in stiinta Seria realității și seria realității nu coincid; al doilea este cu adevărat prezent în primul, dar primul nu este inclus în al doilea Știința nu îmbrățișează lumea, nici în părțile ei recalcitrante, nici în imaginile ei speculativ regulate Conceptul de pan-epistemism trebuie considerat complet nejustificat De aceea, calea lui Dumnezeu în lume trebuie luată în considerare nu numai în categoriile științei, în care nu se potrivește și cu care nu este epuizată, ci și în structura și volumul ei originar "Categoria* a științei concrete nu este o imagine, ci doar schema ei generală; şi poate de aceea nu există nici o urmă a rigoarei metodei dialectice în ştiinţele concrete Aceasta este victoria

ascunsă a elementului irațional asupra Conceptului Imaginile lumii Justificarea filozofică a lumii nu poate consta nici într-o denunțare rebelă a lumii ca refugiu al răului (Platon), nici într-o reprezentare entuziastă a perfecțiunii sale imaginare (Leibniz) Doctrina lumii trebuie să fie în primul rând obiectivă La apelul gândirii speculative, lumea însăși trebuie să-și facă dezvăluirea, expunerea și justificarea; el va face acest lucru fără ascunde și denaturare, în strictă simplitate și adecvare, pentru că esența sa cea mai interioară, Conceptul speculativ, nu poate Biblioteca "Runivers" I A Ilyin, răspunde diferit la propriul tău apel Nu poate fi loc pentru pesimism aici Conceptul, lânceind în necugetarea stărilor sale mondiale, se năpustește cu bucurie și din toată inima către rațiunea cunoscătoare, care o va elibera; tot ceea ce "a acceptat" și a realizat în lume legea Ideei va fi "justificat" la această "judecată" printr-o simplă dezvăluire a naturii sale și nu va lăsa loc nici exagerării, nici deznădejdii Dar aici nu poate fi loc nici pentru optimism: ceea ce nu a lucrat în* "existența" sistemului "real", nu va intra el însuși în rândurile căii lui Dumnezeu și își va continua lupta ascunsă pentru purificarea dintre fenomene "Pesimism" și "optimism" " nu sunt altceva decât "puncte de vedere" aleatorii, izbucniri de opinii subiective, concepții tendențioase ale sufletului uman interesat Filosofia speculativă dezvăluie doar ceea ce este, deoarece lasă obiectul însuși deschis la ceea ce este adevărat despre el însuși Așa își înțelege Hegel doctrina realității Este vocea situației obiective, care l-a condus la acceptarea elementului irațional, care îl ghidează în chiar modul de interpretare a imaginilor lumii Hegel caută să-și purifice și să-și elibereze "metoda" de tot ceea ce nu i se prezintă, ca un mod real de viață, desfășurat de obiectul însuși El caută să "transmite" despre obiect doar ceea ce el vede cu adevărat în el; se străduiește să "exprima" subiectul exact așa cum se expune obiectul Acordând atenție subiectului, a refăcut atât de multe în concepțiile sale inițiale, încât și-a dobândit cu adevărat dreptul la acea ironie înțeleaptă cu care vorbește adesea despre "opinii", " simpatii subiective", "învățături inactiv", "idealuri", etc Obiectul l-a făcut pe Hegel să admită că conținea nu unul, ci două elemente Lumea reală este compusă din existență senzuală, temporală, irațională și realitate suprasensibilă, supratemporală, rațională Niciunul dintre aceste elemente nu poate fi Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL $ nu este nici eliminată, nici lichidată de celălalt în limitele realității, deși cea inferioară este în final "înlăturată" și absorbită de cea superioară în sfera realității (Gândirea filozofică) Relația acestor elemente în lume este relația unei lupte care leagă ambele părți într-o simbioză speculativă sau relația unei simbioze care constituie Forma de luptă Lupta dintre ei este pentru primat și auto-împlinire; nu pentru exclusivitatea fiinţei, ci pentru subjugarea* duşmanului faţă de propria lege; această luptă este dusă astfel încât cel mai înalt mod de viață să poată fi pe deplin realizat Confruntarea elementelor, stând în simbioză, duce în mod firesc la un compromis constant *, dar nu la un compromis de auto-constrângere arbitrară, ci la un echilibru trecător al forțelor care se luptă Forțat să suporte prezența neschimbătoare a elementului irațional, Conceptul rămâne și el în lume - un principiu activ, creativ, cuceritor și poartă o "luptă severă, nesfârșită * *) cu altă ființă, desfășurându-se constant într-un fel de pacea realizării Cu toate acestea, toate fenomenele lumii nu sunt definitive; toți efectuează doar un "armistiu" al elementelor Conceptul are nevoie de

aceste "compromisuri" sau "armistici" pentru a apărea; dar firea lui interioară tolerează aici doar un calm trecător și o rezolvă din nou și din nou într-o neliniștită lepădare de sine Chiar şi fenomenele celei mai înalte păci care se realizează pe pământ - marea adormită, floarea înflorită, sculptura greacă, catedrala romanică, morala liberă) - sunt cuprinse doar ca stări de împăcare neîmpăcată Nivelul acestui compromis depinde de măsura în care Conceptul a reușit să "lucreze" elementul de alteritate și să-l subjugă în sine În funcție de aceasta, fiecare Fragment de Lume este fie un "fenomen", care implementează legea speculativă doar într-o anumită măsură, fie o "imagine", care implementează *) "Harter'unendlicher Kampf* Ph G $) Comp de exemplu Enc Sh Recht, Biblioteca "Runivers" și A Ilyin păstrându-l întreg Totuși, "imaginile" nu sunt toate egale și își primesc locul în rândurile umblării Divine, în funcție de puritatea și libertatea cu care realizează în sine legea Conceptului speculativ "Imaginea" se află în perfecțiunea ei mai sus decât "aspectul" și poate fi considerată ca limită ideală, ca acel nivel de "înțelegere" perfectă la care "înfățișarea" se află și, dacă doriți, ar trebui să se ridice "Imaginile" și "fenomenele", în funcție de natura lor, sunt împărțite în "niveluri", serii sau grupuri, iar fiecare grupă poartă denumirea potrivită, aparținând atât "fenomenelor", cât și "imaginilor" incluse în el Prin urmare, "organismul" poate fi numit un organism urât, bolnav și imperfect; "o operă de artă" poate fi atât un "fenomen", cât și o "imagine"; o stare în descompunere va fi totuși un "stat", iar o religie pervertită va fi numită "religie" numai starea "adevărată", numai opera de artă "frumoasă", doar religia "revelației" ar trebui inclusă în seria ascendentă de "imagini ale lumii" "Imaginile" realizează de la sine ceea ce "aparențele" nu realizează; "apariția" este, parcă, o "imagine" care încă nu a avut loc sau nu a reușit încă; O "imagine" este un "fenomen" care și-a atins limita ideală sau și-a îndeplinit scopul imanent De aici rezultă clar că "imaginea-lume" nu este "Idealul", dacă înțelegem prin "ideal" ceea ce ar trebui să fie, ci ceea ce de fapt nu este realizat Și, în același fel, imaginea-lumi este nu "realitate", dacă ne referim la "realitate" este ceea ce, deși a fost realizat empiric, dar care nu ar trebui să fie, sau nu ar putea fi "Imaginea lumii" nu este nici una, nici alta; dar atât unul cât şi celălalt împreună şi în acelaşi timp Acesta este "idealul" pentru "fenomenele" cu același nume Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL niy"; și în același timp și "realitatea" realizată, i e realitate care a căpătat existenţă Acesta este ceea ce ar trebui să fie și, în același timp, ceea ce nu poate decât să fie învins "Ar trebui" să fie nu în sensul că realizarea lui este un noroc dorit și vesel, dar întâmplător, ci în sensul că este un tunet și o realizare a creativității divine "Nu poate să nu fie" nu în sensul că empiricul anterior împrejurările au fost cauza necesară a evenimentului ulterior, dar în sensul că Duhul nu poate decât să învingă în lume, în lupta cu elementul irațional creat de el "Imaginea lumii" este un eveniment necesar speculativ; realizarea unei victorii spirituale; o realizare ideală în lume; ceva "real" și în același timp "existent", adică "actual" O trăsătură caracteristică oricărei "imagini" este interpătrunderea integrală și inseparabilă între forma și conținutul ei element, - atunci în fiecare formațiune forma va fi elementul irațional, iar conținutul - Conceptul speculativ Dacă, totuși, prin Formă vom înseamnă acel sistem obișnuit care construiește unitatea internă și externă a "imaginei", și prin conținut - materia pe care această lege o încadrează în unitate, - atunci în fiecare formație

forma va fi un concept speculativ, iar conținutul va fi un irațional - element senzual Cu toate acestea, este mai corect să nu se aplice termenii "Formă" și "conținut" elementului senzual: adevăratul conținut și adevărata formă a "imaginei" este puterea Conceptului, iar elementul sensibil rămâne doar un mijloc de a expresie sau "mediu", "mediu", - un mod de "a fi", și nu un mod de a "fi" Puterea conceptului își aduce la iveală conținutul și îl dezvăluie în "imaginea" sa actuală: acest conținut este divin, pentru că este însăși ființa lui Dumnezeu Power Questions of Philosophy, Kti - P Biblioteca "Runivers" I A ILYIN Conceptul își aduce forma și o realizează într-o "imagine" reală: această Formă este Divină, pentru că este ritmul galactic-organic al Ideei În Dumnezeu nu există o formă separată de conținut și nu există conținut care ar putea se smulge de Forma sa Conținutul speculativ este ceva viu; el trăiește și se creează în felul său și nu poate face altfel; profunzimea sa vie poartă în sine și cu el și propriul ritm, iar acest ritm viu este singura sa formă Acel Fragment de lume care nu acceptă conținutul speculativ împreună cu Forma speculativă imanentă nu este o "imagine " Acea depotenționare particulară a Ideei, la care Hegel a fost condus în "acceptarea" filozofică a lumii, deja a dat Conceptului sensul unei forțe organice și chiar pur și simplu "Fizice"; Seria ascendentă de "imagini" realizează această indistincbilitate într-un mod diferit: empiricul se transformă într-o expresie adecvată, într-un "semn" al acelui conținut metafizic care este dat acestuia să conţină şi să ascundă Aceasta (înseamnă că nu orice Fragment "empiric" al lumii poate conține și "dezvălui" orice conținut speculativ, deoarece aici se realizează o anumită corespondență strictă Dar în limitele acestei corespondențe, elementul senzual al lumii poate și trebuie acceptă conținutul speculativ care i-a căzut în comun, astfel încât fiecare colț, fiecare atom al existenței sale să fie saturat și pătruns de raționalitatea disponibilă și să arate "cu adevărat" prezența adevărată a puterii lui Dumnezeu A) Srv Insulta Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL "semnul" celei mai înalte înseamnă a fi nu "de la sine" și nu "sine însuți", ci doar "sub formă de sine"; "Semnul", saturat de profunzimea pe care "înseamnă", se aprinde cu "focul interior sacru al sensului său Divin și devine vizibilitatea necesară și adecvată a acestuia Dar această înfățișare pierde și tot caracterul odios inerent oricărei "apariții" ca atare: aspectul încetează să mai fie o mască distorsionantă și întunecată, ascunzătoare, ci capătă sensul unei înfățișări observatoare și strălucitoare, revelatoare "Vederea" nu provine din minciuni și nu din întuneric, ci din lume: el nu excomunică, ci se alătură; este necesar pentru dovezi și revelații Sensibilul nu numai că devine un "mediu" al conținutului rațional, ci este inclus în adevărata sa modificare; se dovedește a fi țesătura sa organică, adevărata sa stare "Imaginea" este o esență nerealizată, dar realizată: Dumnezeu, care a acceptat altă fiinţă în compoziţia organică a realităţii sale Ca urmare a unei astfel de combinații a ambelor elemente, fiecare imagine este o unitate intergrown în care este imposibil să se facă distincția între "pur empiric" și "pur metafizic" și, deoarece acest lucru ar fi posibil, această formație s-ar abate de la adevărat organicitate speculativă Modul de existență al lui este empiric, senzual și adesea, în plus, matern; dar acest mod de existenţă în sine, ca atare, nu are fiinţă; luată în abstracție din esența metafizică, nu este o "abstracție" reală, condiționată - crearea acelei imaginații subiective și a acelei gândiri subiective care a permis acest act, o abstracție arbitrară; întrucât această abstracție ar corespunde de fapt cu ceva

din structura lui această imagine, în măsura în care ar fi imperfectă Fragmentul senzual este pătruns și sfințit de raționalitate, astfel încât însăși puterea divină este prezentă în fața sa; Biblioteca "Runivers" I A ILYIN apucându-l și creându-se în ea în așa fel încât puterea divină să primească existență sensibilă În "imaginea* nu există "pur empiric", dar nu există nici "pur-metafizic"; aici se mai poate vorbi despre diferența dintre două "legi" sau "ordine" deși una dintre ele - cea mai de jos - a depășit și se stinge în originalitatea sa; dar în realitate cele două elemente nu mai diferă Cel de sus s-a îmbrăcat în inferior și a devenit "acum" și "aici" "această existență"; cel de jos a acceptat cel mai înalt în sine și a devenit etern și universal în esență Legătura dintre ele este de așa natură încât cel care creează țesătura empirică a "chipul" creează realitatea * substanțe; iar cel care distruge înfățișarea senzuală a unei "imagine" distruge revelația spirituală Aceasta este tragedia imaginilor: realitatea vieții lui Dumnezeu pe pământ este supusă destinului lucrurilor trecătoare și trecătoare și este supus mortalităţii şi sfârşitului Nemuritorul este îmbrăcat în mortalitate, şi numai esenţa eternă "imagine *, -"fiinţa fiinţei sale "- este ferită de această soartă Întreaga dezvoltare a așa-ziselor științe "concrete"* de Hegel este dedicată dezvăluirii și fundamentarii faptului că în lume există astfel de imagini: "reale", pentru că ele constau din "esență" și "existență"; ; învingători, deoarece realizează o simbioză speculativă între cele două elemente; divine, pentru că ele conţin adevărata putere a lui Dumnezeu; temporale și finite, pentru că se aflau în țesutul senzual-empiric al lumii; și, în cele din urmă, urcarea "cu trepte până la cea mai înaltă și ultima spiritualizare", la libertatea "absolută" Aceasta este, în primul rând, doctrina natur-filozofică a organismului natural, care realizează pentru prima dată în materia naturală legea cea mai înaltă a vieții spirituale Organismul natural este prima și cea mai simplă "imagine" a realității lumii El este senzual-material, spațial-temporal și, prin urmare, empiric irațional în modul exterior de existență; și în același timp este crearea unui subiect intern Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICĂRII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL, activitatea și auto-ealitatea Conceptului, revărsându-se pentru prima dată în mediul material Aceasta este realitatea lui Totuși, această "realitate" nu are caracterul unui "fenomen", ci al unei imagini, căci arată victoria "internului" asupra "externului" Un organism natural, în virtutea naturii sale materiale, întâlnește inevitabil alteritatea materială în fața mediului său, intră într-o luptă externă cu acesta și își afirmă realitatea Aspectele sale individuale intră în relație cu "alte lucruri" și prin aceasta intră într-un lung proces de schimbări*) , se identifică cu sine și își face "străin" proprietatea *), "idealizandu-l") și menținându-și astfel " autounitatea") în acest "proces exterior" el converge sau "se contopeşte" cu sine) opus şi îl îndrumă să-şi menţină imaginea a)) Ph G Aesth L - i O'-"I Beweise A) Comparați, de exemplu, Eps P JO (Z) "inficiren") En II (Z) "verwandeln" *) Eps P (Z) ') Aesth I e) "Selbstische Einheit", Ene II -) Eps IL (Z) (Z)) jurnal III Ene P o (Z) Beweise A) En II W) En II n) "Diesen Process von sich wegschafft Enc P Aesth I) Ph G Biblioteca "Runivers" I A ILYIN Fiinţa este "complet indiferentă" x) şi se formează într-un "lucru* *) închis, autosusţinut, având-l în afara lor) Astfel, organismul natural se raportează la lucrurile care îl înconjoară în același mod în care Conceptul se raportează la elementul irațional al lumii în general; de aceea el este prima dezvăluire sau revelare a puterii lui Dumnezeu în lume El este realizarea Ideei în

lumea existenței), fenomenul Ideei în natură); - "Ideea sensibil obiectivă") El este prima imagine și deci prototipul celei mai înalte că ambele elemente se poate coalesce într-o "totalitate animată"), că un "idealism" existent în mod obiectiv este posibil în lume) Și cu toate acestea, el păstrează o existență temporală și finită Materialitatea specifică lui îl supune destinului lucrurilor, iar procesul de afirmare de sine trebuie să se încheie într-o zi; interacțiunea inevitabilă a lui Ir cu alte lucruri îl face limitat și dependent; natura sa inconştientă) indică limita independenţei şi libertăţii sale p): deja o substanţă şi nu încă o substanţă; deja auto-activitate și încă dependență; deja un organism și încă un lucru senzual Aceasta este prima reificare a legii speculative *) Phãn -) Phãn) jurnal PI *) Eps P (Z)) "Dasein der Idee", Aesth I) "Naturerscheinung der Idee", Aesth I) "Die sinnlich objektive Idea" Aesth I) Estetica I) Estetica I) miercuri de exemplu Enc I Aesth I · Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL Își găsește desăvârșirea în viața sufletească-corp a unei persoane Aici "forța interioară" capătă un caracter psihic: sufletul se realizează într-un lucru, iar "materialitatea exterioară" se transformă într-un corp; sufletul își creează un trup pentru a se dezvălui mai întâi prin el, apoi din el și, poate, în spune-i "Omul" este o nouă "imagine", mai înaltă decât organismul natural și care deschide o nouă perspectivă a ascensiunii nu "naturale", ci spirituale "- corpuri Apartenența sa la "imaginile lumii" este determinată de faptul că sufletul, ca forță speculativă internă, învinge inerția senzual-empirică a materiei și își alcătuiește un corp viu și frumos, care este cea mai înaltă regularitate a ființei sale Victoria sufletului asupra trupului și apariția lui într-o "activitate" rezonabilă, independentă și independentă, dezvăluie puterea sa divină: "natura" externă este dusă prin "moarte" "înlăturare" *) și "negație") în ordine ca "fulgerul spiritului să lovească" *) în materialitatea sensibilă a trupului; natura "se arde ca un phoenix" pentru ca spiritul să poată ieși din acest foc în viață*) Omul, ca atare, își păstrează existența senzitiv-materială, temporalitatea, finitudinea și mortalitatea corporală și ultima sarcină practică a viața lui este de a da o semnificație speculativă morții sale însăși *) Cf Eps p) Enc II Cf Eps III (Z) & $ (Z), etc) Eps Sh *) Difl Această expresie îi aparţine lui Schelling "") Eps P $ (Z)) miercuri despre această tranziție Enc II Rei P , iar capitolele "conștiință" și "conștiință de sine" din Phãn și Eps, Sh Biblioteca "Runivers" I A ILYIN Cea mai înaltă "imagine" care scoate o persoană din individualitatea și caracterul său finit și îi deschide calea către viața "universală" și moartea speculativă este organismul social și desăvârșirea lui - statul Statul este "cu adevărat" pentru că este alcătuit din "esență", spiritul național universal, substanțial, și "existență", un element senzorial-empiric, venind sub formă de teritoriu, climă, natură, economie și o multitudine de elemente corporale individualități umane sufletești Aparține de "imagini", deoarece realizează, în condițiile empirice ale comunicării pământești, "concretețe" organică: fuziunea indivizilor în "universalitate" și viața spiritului în mediul depășit și spiritualizat al dorinte dezbinate si interese materializate Statul este realitatea puterii divine, revelându-se în viața comună a oamenilor; este manifestarea Ideei în seria temporală a istoriei De aici finitudinea și temporalitatea sa, semnificația spirituală și limita sa În artă se realizează o nouă fuziune superioară a Conceptului cu elementul irațional, fuziunea în care "interiorul" nu mai caută să se elibereze

de "extern", așa cum are loc în viața unui organism, o persoană și un stat, dar se maturizează închis, auto-legal și abia apoi iese liber în sfera alterității, pentru a dezvălui revelația care a avut loc Creațiile de artă sunt "reale" ca manifestări senzuale ale spiritului Creativitatea artistică are un mod aparte de a înțelege și înfățișa un obiect și tocmai acesta îl aduce în limitele sferei empirico-senzuale Elementul de Spiritul în artă este "contemplare și imagine" *), "existență sensibilă" *), "material extern dat"), "existență externă") x) Recht) Eps W, JJ; (Z)) Eps III,) Estetica I $ Biblioteca Runiverse PROBLEMA JUSTIFICARII MĂSURII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL "cea mai înaltă" artă descrie "senzual", adică într-o formă care "se opune în mod distinct gândirii") Conținutul reprezentat există sub forma unui fenomen natural), imediat *)) sau "imaginea*) constituie însăși natura ei Universalitatea este aici complet individualizată" ea "este prezentată în fața ochilor într-o formă senzual-singular") ca imagine "individuală" a "realității" p), ca "întruchipare a spiritului") "Spiritul" este ceea ce este întruchipat în imaginile artei frumoase și ceea ce îi dă sensul de autocunoaștere spirituală Subiectul și conținutul artei și creativitatea estetică este "adevărul" însuși), Ideea), adică divinitatea însăși Arta este un mod special de "pronunțare a divinului") sau, ceea ce este la fel, "înfățișarea Absolutului"; ca și filosofia speculativă, este "cult"), "o contemplare vie a vieții absolute și prin aceasta fiind în unitate cu ea") Ce opere de artă descriu * * * * *) Esth I ii юг și dr) care se opune în mod expres gândului", Aesth eu) Inc HT Esth eu) Estetica I -) Estetica I) Estetica I ή "revelează adevărul sub forma creației artistice senzuale" estetic I) "reprezentare senzuală" estetic I) Estetica I - , ; срв) Estetica I - , И) Estetica I) Срв "spiritul întruchipat *Aesth, I) Estetica I H) Ree ; cf din lat Enc BUNĂ (Z) Aesth I) Estetica I ii $ adică) "Gottesdienst" Dif "Lebendiges Anschauen des absoluten Lebens und somit ein Einssein mit ihm", Dif Biblioteca "Runivers" I A ILYIN ceea ce se zbate sufletul artistului, suferind și bucurându-se, este însuși "Conceptul speculativ", adică Spiritul în natura sa esențială; este "adevăratul Universal sau Idee",*), "Universalitatea metafizică" însăși " Rezonabil" în sine), spiritualitatea reală concretă) realizată în "natura interioară a lucrurilor" b) Arta se naște din Spirit și în spirit și de aceea se împletește cu rădăcinile ei cu natura, religia, morala și filozofia Revelația este conținutul artei, iar omul care creează estetic este un "artist al lui Dumnezeu") Așa este structura dublă a "imaginilor" artei Este clar că ea se reduce la unitate doar datorită faptului că materialul sensibil și material este capabil de spiritualizare Astfel, într-o adevărată operă de artă, concretul-empiric este "doar un semn al Ideei"), lipsit de independență) și de autosuficiență Născut în duh şi locuind în sânul Duhului, p), primeşte un "botez duhovnicesc") şi înfăţişează numai ceea ce corespunde naturii divine Arta îndepărtează din lucrările "înşelăciunilor" ei P * * * Ch Eps vineri (Z); cf Aesth I *) Estetica I) miercuri Aesth I) Cf Aesth I) Vezi Aesth I - ; "der ideale Weltzustand", ; "einen allgemei-nen Weltzustand", e) Cf Aesth I) miercuri Enc IП - ; în special - ; și Log vineri Aesth - și capitole despre natură) "Meister des Gottes", Enc PI û) "nur Zeichen der Idee" Enc III Cf Aesth I) miercuri Enc III Aesth I u) Aesth I) Estetica I Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL apariția unei lumi rele, trecătoare" și le comunică o "realitate superioară, născută spiritual", îi atașează de o "realitate superioară" *) și legitimitatea elementului irațional,

spiritul uman, ținând seama de chemarea Duhului divin, neagă, "îndepărtează" și îndepărtează) Tot ceea ce rămâne în urmă este "idealizat"*), este saturat de semnificația ființei lui Dumnezeu, se formează după legea ei, se vindecă cu viața ei Se păstrează prezența senzuală *), dar se eliberează de cătușele materialității goale *), este scos din desișul ființei finite și al eșecului accidental) arta rămâne un lucru) și o individualitate exterioară), dar își pierde proasta originalitate * *) și indiferența față de spiritualul p) Arta realizează ca Fragmentul senzual, "luminat" *) de Duh, să devină purtător al Duhului, "chipul" lui realizat, în care nu există nimic care să nu provină de la Duhul δ), care este "conceput și născut", nepătat de subiectivitatea proastă) Aceasta *) Estetica I) Estetica I) Cf Aesth I) Estetica I ni-) Estetica δ) Cf Aesth I $ ή Cf Aesth I) Estetica I ·) Estetica I i) cf Glaub Estetica I H) Estetica I I) Aesth I) "der reine Leib der inneren Schonheit" Glaub) "verklaren" Eps Sh Aesth I -) Eps II Aesth Eu nu ") "von Subjektiver Besonderheit und von deren Zufălligkeit unbefleckt empfangen und herausgeboren" Ene W Biblioteca "Runivers" I A ILYIN înseamnă că între Idee și elementul irațional există o mare împăcare *), bazată pe acceptare și pătrundere reciprocă În imaginile "artei frumoase*, nici elementul senzual și nici esența spirituală nu reprezintă ceva exterior și independent *): senzualul nu este "doar o cochilie *) a spiritului; nu numai că "corespunde*) sau este "proporțional*) cu acesta; nu, este "impregnat*) cu conținut speculativ, este "perfect asimilat* de acesta) astfel încât până și "aleatoria" lumii finite se dovedește a fi spiritualizată și păstrată, căci imaginea artei are un " apariția unei șanse neintenționate"*) "Materia* devine "adecvată*) Duhului; totul este prin Duhul: prin ea "expresie* *), prin ea "radiere* n), "manifestare*) Așa cum ochiul este "scaunul sufletului* și întregul suflet strălucește din adâncurile sale, tot așa arta "face din fiecare imagine un Argus cu o mie de ochi, astfel încât sufletul interior și spiritualitatea* să strălucească din fiecare "punct*" a suprafeţei sale" * *) şi, în plus, toate - de pretutindeni şi) Atunci se naște o unitate între Spirit și senzualitate p): ambele părți sunt lucrate), cresc și) una în cealaltă; armonie), "împacat" Срв Aesth I Enc III) Estetica I) "coaja goală* estetic I - "sunt echivalent cu* estetic I, -) "conform* estetic I *) "pătruns* estetic eu 'î) "însușit pe deplin* estetic I) Estetica I i$o) Æsth, I) Inc SH n) "Se pare* estetic I w) Estetica I ls) Estetica I u) estetica I B) "A fi una*, unitate*, "formarea unității* estetic I $) "ineinander gearbeitet* Aesth I) "ineinander verwachsen* Aesth I) Armonie* Aesth I Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL acord , consonanță) se transformă în intime) și inseparabile *)> indistinguibile) fuziune, în "întrepătrunderea completă"), în dizolvare) și absorbție) "Universalul dobândește existență concretă prin singularitate tocmai cu cât subiectivitatea individului și a particularului găsește o bază de nezdruncinat și un conținut adevărat pentru realitatea sa numai în Universal " și transformă imaginea sensibilă într-o totalitate p), și invers - imaginea sensibilă conferă Universalului un aspect adecvat realizarea şi o fiinţă determinată individual) În această simbioză speculativă superioară, "imaginea adevărată" este adevărată pentru că "Ideea exprimată de ea este adevărată" *); senzualul este sfinţit de strălucirea Ideei i) şi este un "triumf al libertăţii concentrate în sine") Imaginile lui sunt pline de pace fericită),) "Zusammenstimmung", Aesth I -) "Einklang", Aesth I) "Innîgkeit", Aesth I) "fără separare" Aesth I) Estetica I)

"pătrundere completă" Aesth I ; срв i) "Contopire" Aesth I) "devorat" Aesth I) Estetica I $) Estetica I - И) Срв estetic I) Срв estetic I -) Estetica м) Срв "Aspectul senzual al ideii" Aesth I) Estetica I) "Befriedigung" Enc Sh Aesth I dz) "Befreiung" Enc Sh Aesth I) "Selige Ruhe" Aesth I Biblioteca "Runivers" S I A ILYIN bucurie strălucitoare *), autosuficient *) completitudine) "Imaginea ideală a artei stă în fața noastră, ca un fel de Dumnezeu binecuvântat"), liber interior în ființa exterioară, fără grija de altceva), senzual-spiritual; este frumusețea realizată în lume), "cel Ideea absolută") Și totuși, în ciuda faptului că arta este o mulțime de "imagini"* reale ale Divinului pe pământ, ea nu este cel mai înalt mod de) viață inerent Spiritului Însăși Forma Existenței, opusul gândirii *), capătă un sens limitativ: Conceptul trăiește aici nu sub forma unui concept n)> este înstrăinat ■ de atmosfera sa reală) spre senzual și exterior, mult mai mult chiar decât, de exemplu, în religie) În arta frumoasă, Divinul se predă unei existențe figurative și contemplative, este îmbrăcat într-o țesătură finită și trecătoare, în forme vizibile și tangibile, se creează pe sine ca o spiritualitate materializată, adică nu în adevăratul său element n) De aceea frumusețea realizată rămâne un mijloc de împacare, combinând ambele elemente, deși după o lege superioară Religia bazată pe revelație este ultima etapă a realității, țesută organic din Rațiune și nu) "Heiterkeit", Aesth I a) "Sichselbstgeniigen", Aesth I s) "Beschlossenheit", Aesth I) "Wie ein seliger Gott" Aesth I) Estetica I b) cf Aesth I) miercuri Aesth I) Estetica I) Jurnalul "Weise" Sh ; cp despre "rangul " speculativ al art Aesth I etc) miercuri Aesth I n) Estetica I I) Aesth I) Ph G u) Aesth I ; cf ι Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL elemente raţionale Este treapta cea mai înaltă din seria "formațiilor" pentru că nu numai că se maturizează, ci, și se maturizează, rămâne în elementul "intern", în elementul "contemplării cunoașterii", apărând în exterior doar în stadiul de mărturisire a cultului Ca "imagine" reală, religia include, pe de o parte, stări nerezonabile: Sufletul, îndreptat religios către Dumnezeu, îl simte și îl simte, subiectiv, întâmplător și nerezonabil în natură Totuși, în religia revelației, sentimentul subiectiv și nerezonabil primește în sine adevărata putere a lui Dumnezeu Aceasta este adevărata religie și, prin urmare, constă în revelația reală de către Dumnezeu a naturii sale omului Dumnezeu este Duh, iar revelația este însăși esența, însuși sensul (Păcatul) spiritualității) Aceasta înseamnă că "Dumnezeu există și se dăruiește" tocmai "în relația sa cu omul") Din partea Divinului, nu există și nu pot fi obstacole) în calea realizării lui Dumnezeu în om Căci aparține însăși esenței lui Dumnezeu să fii în elementul conștiinței și cunoașterii; conștiința aparține * numai omului) și de aceea Dumnezeu se poate revela numai lui, care este "duh" c) Ar fi absurd și monstruos să-i atribui lui Dumnezeu o ascundere înfricoșată și geloasă față de om a naturii sale pline de har Potrivit legendei, în Atena a existat o lege conform căreia o persoană care nu permitea altuia să-și aprindă) ""Die Religion muss gefühlt werden, muss im Geftihl sein, sonst ist sie nicht Religion" Beweise) Enc W) Beweise Cursivele aparțin lui Hegel) "Von Seiten Gottes kann nichts im Wege stehen" Beweise) Comparați, de exemplu, Beweise δ) Cf Beweise și altele Biblioteca "Runivers" IN ABSENTA Ilyin foc împotriva focului său, a fost condamnat la moarte Chiar și lumina fizică și flacăra tind să comunice, să se răspândească și să se complacă în "alteritate", fără a-și pierde natura și a nu-și diminua puterea; este și mai caracteristic naturii Spiritului să să rămână fidel cu sine și să nu fie distorsionat în revelație, dat unei

persoane *) Toate acestea pot fi clare chiar și pentru conștiința non-filozofică Duhul lui Dumnezeu este liber de orice gelozie și invidie * *) o ființă în suferință din propria ei sărăcie Și, iată, toate acestea sunt moarte în viața lui Dumnezeu și sunt inaplicabile substanței unice și atotcuprinzătoare Dumnezeu este ființa, nici rar, nici limitat, ci totalitatea cea mai bogată Nu " se opune" la nimic și nu rămâne în despărțire; dimpotrivă, se vede și se cunoaște numai pe sine în toate, se ocupă doar cu sine, și chiar "cealaltă ființă" a lui, creată de el însuși, se întoarce la sine cu o chemare autoritară și un efort creator, victorios Însăși revelația care emană din el este acceptat de el însuși: Dumnezeu este Subiectul care se revelează, iar Dumnezeu este subiectul care, sub masca unei ființe umane, primește revelația Sa Revelația este cunoașterea de sine a lui Dumnezeu, i Aceasta înseamnă că sufletul uman, experimentând religia revelației, este plin de prezența lui Dumnezeu Religia este viață și "numai prin viață Dumnezeu poate fi cuprins și cuprins"); căci Dumnezeu este viața însăși Beweise) Beweise -) "Gott nicht neidisch ist" Beweise Cf Enc III ! Vezi Enc III etc S) Nohl Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL cu sufletul ei Adevărata "credință în Divinitate este posibilă numai dacă însuși credinciosul are Divinul *), căci "doar o modificare a Divinității o poate cunoaște *) "În fiecare om" există această "lumină și această viață"; iar sufletul lui nu numai că este luminat de această lumină în chipul unui "corp întunecat, purtând doar o strălucire străină, ci se aprinde și arde cu propriul foc *) Și acest foc este viața însăși, "iubirea" însăși), Divinitatea însăși, căci Divinitatea este puterea atotpătrunzătoare a iubirii ΰ) Dumnezeu trăiește într-adevăr în sufletul omului, așa cum Vița este prezentă în ramurile sale), așa cum Universalul intră în singularitățile sale; iar el însuşi trezeşte în sufletul unei persoane credinţa şi ascensiunea) la cunoaşterea lui Dumnezeu Și totuși, în ciuda acestui fapt, a identității speculative a "sufletului simțitor" cu Dumnezeu, religia revelației rămâne în Sfera realității și nu intră în limitele • Realității pure Religia este "o imagine a realității, unind în sine adevărata ființă a lui Dumnezeu și forma empiric irațională a vieții sale Religia este viața lui Dumnezeu în subiectivitatea) a sufletului simțitor; Adevărat, "sentimentul natural al inimii se dovedește a fi aici "legat" și subordonat "duhului liber "), dar esența Divinității este încă exprimată prin aceasta în limbajul non-divin al "oamenilor" "* a) Prin urmare, chiar și într-o religie revelată, sufletul trăiește în adevăr și trăiește în adevăr, dar nu trăiește cu adevărat Adevărat, religia și filosofia revelate au una și aceeași) Nohl a) Nohl) Nohl) Nohl "") Mier Buturuga Sh - nohl b) Nohl Cf Rhor) Beweise) Eps III) Hirr W) Eps I XXI Întrebări de filosofie, KN - " Biblioteca "Runivers" I A ILYIN deținere *); Adevărat, religia, ca "certitudine de încredere" *), ca conștiință a "conținutului obiectiv al adevărului"), poartă elemente de cunoaștere), are nevoie de gândire), duce la cunoașterea filozofică), dar adevărata sa trecere de la simțire și "inima") la gândire - o face deja o filozofie: numai pentru gândire "conținutul senzației religioase nu este contemplarea senzuală și reprezentarea senzuală") - Astfel, în "imaginile lumii" se deschide posibilitatea reconcilierii dintre cele două elemente, posibilitatea pătrunderii lor reciproce, simbioza lor concretă, formată după legea Conceptului Senzual-empiric este atât de saturat de viața Conceptului încât intră într-o identitate organică cu acesta Urmărind vocea subiectului, Hegel a fost nevoit să admită că Duhul poate deveni un lucru și poate aduce în el legea vieții sale și că Duhul poate lua în stăpânire forțele

nerezonabile ale sufletului și dezvăluie în ele și pentru ele natura sa divină "Imaginile lumii" arată ambele elemente nu "cot la cot", ci unul în celălalt Astfel, imaginea frumuseții nu este "suma" sau "agregatul" sensibilului și suprasensibilului; nu, este Ideea sau Spiritul care s-a concretizat, existând după chipul unui lucru "sufletul care a primit revelația" nu "coborâre" sau "contact" sau "comuniunea" între Dumnezeu și suflet; nu, aceasta este îmbrăcămintea de sine a lui Dumnezeu în sufletul senzual sau contemplarea de către suflet a propriei sale naturi divine Sufletul care primește revelația este sufletul divin Despre miercuri Phan Log Enc I XXI Eps III Recht Briefe II Prop ') Eps III Beweise) Cf Eps III , Recht Nipg Briefe II ~) Nohl Dif Glaub Phãn $ Enc III Beweise Prop) En I Enc III - Beweise Beweise C β) Phãn Beweise Prop) Enc III - și) Beweise Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII MĂSURII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL Așa era spiritul lui Hristos Isus a dezvăluit simțurilor și contemplării senzuale realizarea acelui proces în care se compune întreaga cale a lui Dumnezeu în întregimea ei): Rațiunea s-a făcut trup și și-a asumat un aspect senzual-empiric, individual-uman: a realizat în acest suflet subiectiv sinele -conștiința divinității sale și, după ce a respins în moartea sa trupească ("negarea") Forma de ființă finită și personală, s-a dizolvat în Universalitatea Duhului, pătrunzând și spiritualizând viața unei comunități religioase, biserica *) Hristos, această "persoană unică, în forma căreia i s-a revelat esența absolută", însuși întreaga "mișcare a ființei senzuale") El a realizat prin el însuși "existența imediată" și "existența senzuală a absolutului" concrete" *) iar lumea contempla în el "unitatea naturii dumnezeieşti şi omeneşti") Esenţa religioasă a religiei creştine, ca religie "absolută" , este determinată tocmai de vestea bună a fezabilităţii "identităţii organice" a omului şi a lui Dumnezeu; această Evanghelie a fost revelată nu numai în cuvinte, ci în realizări, actu și, mai mult, într-o formă accesibilă viziunii pământești A dezvălui această revelație într-o formă rezonabilă, adecvată însăși Rațiunii de deschidere și a afirma esența divină a ceea ce se numește de obicei "lume", dar ceea ce ar trebui numit "lumea reală" - a devenit sarcina filosofiei) Cf interpretarea metafizică a trinității Enc II - (Z) Eps III - Rei II -) Vezi Phãn $ USD s) Phãn) Enc III) Phãn Este remarcabil că în prima sa lucrare despre creștinism ("Das Leben lesu" Nohl -), Hegel a încercat să elimine elementul metafizic și mistic în înțelegerea persoanei lui Hristos, dar s-a convins curând de insuficiența unei concept pur moral) Phãn Rei II - * Biblioteca "Runivers" I A ILYIN Și, rezolvând această problemă, filosofia compune doctrina triplei "realitate" a Ideei Conceptul, ca atare, este odată deja identic cu realitatea; ea, în sine, este o putere creatoare vie, singurul lucru viu, creativitatea însăși, putere absolută; prezența lui echivalează cu ființă și realitate; absența lui înseamnă neant obiectiv În al doilea rând, Conceptul se informează despre "realitate" în "Logica Începutului", dezvăluindu-și preetern esența în autogândirea directă și urcând la o bogăție categorică exhaustivă; devine Ideea absolută Și acum, pentru a treia oară, Conceptul dobândește "realitate obiectivă" crescând împreună cu elementul irațional Elementul de alteritate senzuală capătă sensul unei "obiectivități" în care este elaborată "subiectivitatea" Spiritului, sau, sensul unei "realitate" exterioare), care este stăpânită "idealitatea" interioară a Conceptului Se dovedește că Sfera "realității" este mai reală decât omologul "realității logice" primordiale; că Ideea care s-a creat înaintea lumii nu este încă Ideea "adevărată" și "reală", că adevărata Idee apare doar ca urmare a a

treia realizare-, fuziunea Conceptului cu existența irațională) Ideea Absolută apare, astfel , din fuziunea organică a Minții cu o sensibilitate nerezonabilă , în unire, biruind nelegiuirea sa, dar acceptându-i calitatea Aceasta este încercarea finală și cea mai profundă a lui Hegel de a portretiza "tranziția" absolutului la relativ) Vezi, Nair , Eps I Aesth I) Vezi, de exemplu, Recht Aesth I) Cf Reditați (Z) , ; mai ales Recht Aesth etc Biblioteca "Runivers" PROBLEMA JUSTIFICARII LUMII ÎN FILOZOFIA LUI HEGEL pierderea istoricismului, care poate fi considerat universal recunoscut Cu toate acestea, istoricismul lui Hegel își trage adevăratul caracter nu din succesiunea temporală a circumstanțelor empirice nerezonabile și accidentale: nici din juxtapunerea unor fenomene semiraționale, bifurcate; ci din ascensiunea speculativ necesară și firească a "imaginilor lumii" raționale Istoricismul lui Hegel este determinat de succesiunea ascendentă a victoriilor rațiunii "pe pământ" Această istorie este o istorie supratemporală, metafizică; vorbește despre un proces teogonic în cosmos; iar succesiunea evenimentelor despre care vorbește rămâne întotdeauna una speculativă succesiune de evenimente spirituale: înfățișează totul ƅ Forme posibile de unire organică a două elemente și simbioza lor conform legii Conceptului Această secvență este determinată de începutul libertății I A Ilyin Biblioteca "Runivers" Despre idealul social O- CAPITOLUL II Prăbușirea utopiilor paradisului pământesc I Observații introductive Principalele motive ale prezentării precedente: ideea îmbunătățirii fără sfârșit și ideea unei antinomii insurmontabile a individului și a societății -Filosofia finalului și filozofia progresului Două motive călăuzitoare parcurg toată prezentarea precedentă: ideea de îmbunătățire nesfârșită, excluzând ideea unui final fericit al istoriei și ideea unei antinomii de netrecut a individului și a societății, eliminând posibilitatea unei viata sociala armonioasa Am abordat aceste idei din diferite părți, ca fiind concluziile inevitabile ale gândirii moderne În lumina lor, am construit idealul universalismului liber Aceste idei trasează o linie ascuțită între construcția noastră a unui ideal social și acea Filosofie a paradisului pământesc, ale cărei trăsături principale le-am subliniat la începutul acestui studiu *) Aduse în legătură cu cerințele de bază ale conștiinței morale și explicate în conținutul lor concret, aceste idei dezvăluie în mod clar eroarea acelor idei, *) Vezi Q Phil ȘI PSYCH u, KN I I) Vezi Introducerea I Biblioteca "Runivers" OBIECTUL IDEALULUI PUBLIC conform căreia omenirea posedă deja secretul unei ordini sociale ideale și se apropie de cea mai înaltă și ultima limită a istoriei Nu un calm fericit, dar necruțător! munca, nu perfecțiunea necondiționată, ci perfecțiunea nesfârșită - aceasta este ceea ce ni se dezvăluie ca sarcină a progresului moral Dar vorbind despre sarcina îmbunătățirii nesfârșite, nu ne referim deloc la infinitatea reală a dezvoltării istorice, care se deplasează în siguranță și continuu pe o linie în creștere invariabil Infinitatea perfecțiunii, despre care se discută în acest studiu, este întotdeauna înțeleasă de noi ca absența unei completări logice pentru progresul temporar al Formelor relative, și nu ca siguranța dezvoltării lor neîntrerupte O luăm ca pe o cerință morală, și nu ca pe o predicție sociologică Filosofia morală a progresului pe care o adoptăm nu are nimic în comun cu teoriile ideologice și vii ale progresului, care înlocuiesc infinitatea cerințelor morale cu ideea de infinitate a dezvoltării istorice Adevăratul concept al idealului necondiționat se referă la gândul realizării sale totale dincolo de limitele fenomenelor finite În sfera progresului istoric relativ, contradicția dintre ideal

și realitate nu poate fi depășită și este zadarnic să cauți o soluție la această contradicție în visele unui sfârșit fericit sau o continuare veșnică a istoriei Acestea sunt principalele concluzii ale acelei construcții a idealului social care îl duce în lumina infinitului În prezentarea de mai sus, am încercat să arătăm ce semnificație au aceste concluzii atât pentru concluziile finale ale filozofiei sociale, cât și pentru judecățile despre căile specifice ale progresului social Dar nu mai puțină importanță revine acestor concluzii în sensul că ele indică o cale clară de ieșire din criză, Biblioteca "Runivers" I NOVGOROTSEV pe care le trăiesc în zilele noastre utopiile unui paradis pământesc Prăbușirea acestor utopii, care se observă pretutindeni, reprezintă în sine cea mai interesantă și profundă problemă, a cărei clarificare devine următoarea și urgentă nevoie a filozofiei sociale În literatura filozofică rusă, Vol E N Trubetskoy are meritul de a oferi prima experiență de rezolvare a acestei probleme cu toată profunzimea pătrunderii filozofice în esența subiectului Cauza prăbușirii cărților utopice Trubetskoy consideră "acea atitudine catastrofală, care în întreaga lume a fost adusă de războaie, revoluții, dezastre sociale și nenumărate eșecuri ale reformismului social"*) și crește în conformitate cu această concepție, la sensul de "criză mondială în domeniul gând" și este luată ca un prevestire al prăbușirii lumii Cred că această soluție a întrebării își are rădăcinile în convingerile utopice pe care le respinge Cu mare strălucire și forță a cărții Trubetskoy pune problema prăbușirii utopiilor și dezvăluie excelent marea sa semnificație pentru cele mai elementare întrebări ale viziunii noastre asupra lumii; dar mi se pare că un studiu al naturii utopiilor și al soartei lor ar trebui să ne conducă la alte concluzii O atitudine catastrofală și presimțirile escatologice au însoțit în mod repetat prăbușirea speranțelor pământești și a viselor utopice Un exces de speranță este urmat de un exces de dezamăgire; dintr-o extremă vine alta Pentru a ieși din acest cerc utopic, trebuie să apelăm la elucidarea adevăratelor sarcini și căi ale progresului social, iar apoi, în locul filozofiei sfârșitului, vom obține filosofia progresului, nu în sensul convențional în care şi cartea o recunoaşte x) Cartea E Trubetskoy, Vl S Solovieva, vol P, p Biblioteca "Runivers" OBIECTUL PUBLIC IDEAL Trubetskoy, dar în deplinătatea semnificației sale etice, în egală măsură în momentele sociale și individuale Vom reveni la aceste concluzii în partea finală a lucrării noastre Dar înainte de asta, trebuie să explicăm procesul prăbușirii utopiilor în inevitabilitatea sa dialectică Trebuie să arătăm ce s-a întâmplat cu acele construcții care susțineau până de curând că a fost găsită calea fericirii și că starea fericită a omenirii se apropia Numai cu ajutorul unui studiu amănunțit și concret al soartei lor vom putea lămuri problema care ne interesează Un spectacol fascinant și incitant se desfășoară în fața celor care studiază starea actuală a gândirii utopice în toate ramificațiile sale majore Aici, în vârful speranțelor pământești și al viselor umane, criza din domeniul gândirii care are loc în zilele noastre este recunoscută cu o claritate deosebită Dar aici, în contemplarea acelei ascensiuni pasionale a căutării moral-critice, care este o filozofie socială modernă, se poate trage, de asemenea, încrederea că din cele mai profunde dezamăgiri, omenirea scoate la iveală nu gândul unui declin fără speranță, ci speranța unei renaștere viitoare Dintre construcțiile utopice care sunt supuse considerației noastre, socialismul și anarhismul trebuie plasate pe primul loc Ei pun visul unui aranjament pământesc perfect al oamenilor în prim plan, făcându-l un fel de religie; și ei duc la îndeplinire

acest vis până la capăt, până la ultima limită Este clar că prin absolutismul pretențiilor lor, prin forța speranțelor pe care le trezesc și, în cele din urmă, prin amploarea răspândirii lor, ei lasă mult în urmă alte concepții de acest fel De asemenea, este clar că prăbușirea acestor utopii are loc cu forța unei crize profunde care zguduie înseși temeliile vechii filosofii sociale Vom încerca să arătăm că această criză nu este Biblioteca "R'universe" P NOVGOROTSEV este întâmplător că se datorează unor cauze organice interne Dar în via, vom mai arăta că această criză nu se referă la elementele întregi pe care le încheie fiecare dintre construcțiile utopice, ci la pretențiile și speranțele căminului, care în fiecare construcție asemănătoare determină natura sa utopică Utopiile care se găsesc răspândite, atragând sute și mii de susținători, care trăiesc în mintea umană timp de multe secole, nu pot decât să aibă un oarecare adevăr interior, iar acest adevăr constă în legătura lor cu principiile necondiționate ale idealului social - cu principiile egalității , libertate, solidaritate De fiecare dată când aceste mari începuturi sunt reproduse în conștiința publică, ele fac ca inima omului să bată și să se aprindă mai puternic Și când, în același timp, se îmbracă în Formele ademenitoare ale învățăturilor despre țărmul apropiat al rătăcirii umane, nu numai inimile individuale sunt în flăcări, ci și masele sunt aprinse de focul entuziasmului Dar această trezire a speranțelor excesive, bazată pe o idee incorectă a cursului istoriei și a cerințelor conștiinței morale, este motivul prăbușirii utopiilor Ei își declară cu mândrie atotputernicia, puterea lor atotvindecătoare, triumful lor iminent; dar mișcarea complexă și variată a vieții respinge invariabil acest optimism, iar gândirea utopică trebuie să se smerească, trebuie să îndepărteze sigiliul ultimei și infailibile revelații a adevărului și să stea în concordanță cu alte forțe și principii istorice Este extrem de interesant să examinăm utopiile socialismului și anarhismului în întregime La fel ca în antichitate, la fel și în vremurile moderne, anarhismul apare concomitent cu socialismul O direcție urmează alta cu un fel de regularitate și inevitabilitate neschimbătoare În același timp, ele vin adesea în combinație și interacțiune între ele, dar și mai des într-un mod ostil Biblioteca "Runivers" OBIECTUL PUBLIC IDEAL mișcă și se ciocnește Astfel, se dezvăluie antagonismul intern al acelor principii pe care aceste direcții le întruchipează în sine Dacă socialismul construiește idealul social în primul rând pe baza socialității, anarhismul îl afirmă pe principiul personalității Acesta este tocmai ceea ce îi aduce în conflict În special, anarhismul atacă puternic socialismul, iar acest atac este cu atât mai semnificativ cu cât se realizează nu din punctul de vedere al ordinii existente, ci din cauza nevoilor nesatisfăcute ale individului Criticii de aici nu sunt apologeți pentru ordinea de guvernământ, ci "revoluționari și mai îndrăzneți și mai hotărâți" Socialiștii își transmit atât de des doctrina drept ultimul cuvânt al înțelepciunii sociale, dar iată că vine un grup de aceiași căutători ai unui nou adevăr care spun: nu suntem mulțumiți de decizia ta; protestăm împotriva sistemului dumneavoastră care impune noi lanțuri libertății umane Astfel, constructorii vieții viitoare s-au împărțit în grupuri ostile și ireconciliabile; mai mult, această scindare merge mai departe: pătrunde în profunzimea fiecăreia dintre aceste direcții, aici se repetă același antagonism al publicului și al individului, ordinea și libertatea Acest fenomen de divergență ostilă a grupurilor separate la frontiera fiecărei tendințe utopice este extrem de semnificativ Împărțirea în învățături separate este lotul fiecărui

sistem de gândire care se dezvoltă și crește Adesea "aceasta mărturisește bogăția principiilor care stau la baza doctrinei binecunoscute, din care fiecare ia ceea ce corespunde propriilor opinii și concluzii Dar întotdeauna această dezvoltare a gândirii prin contradicții o atrage spre noi sinteze și mărturisește nemărginirea perspectivelor care se deschid înaintea ei În legătură cu utopiile perfecțiunii finite, astfel de dovezi sunt fatale și devastatoare Până la urmă, aici avem de-a face cu construcții care pretind a fi absolute, cuprinzătoare și definitive Biblioteca "Runivers" P NOVGOROTSEV noua valoare Ni se spune că s-a găsit cel mai înalt și ultimul rezultat, iar când în schimb vedem doar începutul unor ramificații noi și multiple, nu este clar cât de prematură a fost afirmarea realizării iminente a perfecțiunii absolute Dintre cele două direcții principale ale utopismului, socialismul este mai aproape de realitate, de nevoile imediate ale vieții și, prin urmare, este incomparabil mai răspândit decât anarhismul Pe de altă parte, anarhismul exprimă cu mai multă forță și acuratețe premisele de bază ale utopismului; duce gândirea utopică până la acea limită, dincolo de care nu există unde să treacă, dincolo de care însăși căutarea unui ideal social se termină și se deschide abisul individualismului absolut Vom începe expunerea noastră, în ordinea indicată de succesiunea logică, cu o reprezentare a crizei socialismului II Criza socialismului eu Marxismul ca cea mai înaltă expresie a socialismului - Se raportează contemporanul său, adică - Criza marxismului ca urmare a pretențiilor sale absolute Puțin mai mult de o jumătate de secol ne desparte de primele triumfuri ale celui mai mare dintre sistemele socialiste, care, în mod corect, sistemul lui Marx trebuie recunoscut ca fiind; între timp, pentru nimeni nu este un secret că până astăzi doar aspirațiile și principiile cele mai generale au rămas inviolabile din marxism Liderii de partid și congresele sunt inspirate de sloganuri vechi, formulele obișnuite sunt repetate în programele de partid, dar pentru viziunea științifică modernă, marxismul în expresia sa concretă și holistică, marxismul autentic, și nu corectat, nu este altceva decât proprietatea trecutului Când te familiarizezi acum cu literatura critică referitoare la marxism, ajungi la concluzia că toate fundamentele principale ale acestei mândre asociații Biblioteca Runiverse DESPRE IDEALUL PUBLIC armele sunt zdruncinate de forța timpului Marxismul, desigur, păstrează gloria unei mari și clasice doctrine de mare semnificație istorică; dar numai admiratorii foarte devotaţi pot vorbi despre inviolabilitatea lui în zilele noastre Iar premisele filozofice, și construcțiile sociologice și învățăturile economice ale lui Marx, toate acestea sunt acum zdruncinate de critică Și odată cu aceasta, în marxismul însuși, pe măsură ce s-a dezvoltat în teorie și practică, a avut loc o transformare internă profundă, ceea ce indică faptul că nu numai învățăturile sale individuale s-au dovedit a fi fragile, dar și spiritul său a fost zdruncinat Această criză a marxismului, atât de des remarcată în domeniul științific și literatura filozofică din ultimii ani, devine mai ales de înțeles în lumina acelor opinii critice care au fost exprimate în acest studiu Niciuna dintre construcțiile socialiste nu a făcut promisiuni și profeții atât de ferme, niciuna dintre ele nu și-a îmbrăcat profețiile într-o formă atât de absolută de adevăruri științifice incontestabile În niciunul dintre ele nu s-a dezvoltat utopia unui paradis pământesc cu o credință atât de neclintită în atotputernicia promisiunilor sale, cu o conștiință atât de mândră a superiorității sale infinite Este de mirare că, atinsă cea mai mare ascensiune, teoria socialistă nu s-a putut menține la această înălțime

amețitoare În ajunul unei noi ere, care a adus cu sine vederi complet diferite asupra esenței ideii sociale) Un gardian zelos al statului de drept în rândul marxiştilor, Kautsky scria nu cu mult timp în urmă: "In der Geschichte der modernen Wissenschaft, die eine siete Revolutionierung des Stoffes, der Methoden, der Resultate darstellt, steht die nun schon ein halbes da Jabrandhunder Unerschiitterli chkeit samtlicher Grund -züge der wissenschaftlichen Leistung von Karl Marx einzig da (Vorwärts, martie , articol "Zum Todestag von Karl Marx") Aceste cuvinte caracterizează mai mult starea subiectivă a lui Kautsky însuși decât starea obiectivă a lucrurilor Pentru motivul recenziei lui Kautsky, vezi articolul * al lui Konrad Schmidt "Marxislische Orthodoxie" din jurnal Sozialistische Monats-hefte I bd I, Heft, SS - Biblioteca "Runivers" îl IOVGOROTSEV vai, marxismul a adus vechile speranțe și vise la cea mai mare tensiune El a exprimat vechile idei ale socialismului cu o forță și o profunzime fără precedent De aceea avem toate motivele să afirmăm că criza marxismului este, alături de ea, criza socialismului în expresia sa cea mai profundă, pură și necondiționată Într-adevăr, socialismul este una dintre cele mai străvechi tendințe din filosofia socială, dar nu a atins niciodată o astfel de completitate precum cea a lui Marx Poelman a dedicat o monografie în două volume descrierii comunismului și socialismului antic și a prezentat o imagine vie a celor mai răspândite idei socialiste din antichitate Aceleași concluzii s-ar putea trage și în raport cu Evul Mediu Nu este nevoie să vorbim mult despre răspândirea socialismului în vremurile moderne: acesta este un fapt binecunoscut Dar în timp ce în antichitate, în Evul Mediu și mai târziu, în Platon, în Toma d'Aquino, în Fichte și în multe altele, socialismul este doar o parte a unei construcții mai generale, doar un detaliu al unei viziuni mai largi asupra lumii, în Marx socialismul nu este o parte, dar tot: el se străduiește să devină aici o fundație atotcuprinzătoare pentru toate manifestările vieții și gândirii Aceasta este o întreagă viziune asupra lumii care vrea să fie o nouă confesiune a omului, să înlocuiască vechea lui religie, să înlocuiască tot ceea ce a crezut și a trăit Când auzim în zilele noastre de vreo filozofie socială care avansează cu asemenea pretenții excesive, îi ghicim imediat originile Problema socială aici este evident amestecată cu una religioasă; întreaga esență a vieții, se bazează pe unele condiții externe; in armonia ordinii sociale se cauta intreaga satisfactie a omului Și știm că fiecare sistem pornind de la astfel de începuturi, în testul sever al vieții, trebuie să sufere o prăbușire Aceasta explică criza marxismului Pe ho Biblioteca "Runivers" OBIECTUL IDEALULUI PUBLIC corpul trebuia să fie totul și să devină o parte Intrând în curentul principal al mișcării generale, a trebuit să arunce vălurile magnifice ale singurei dogme salvatoare și să-și păstreze un rol mai modest, deși încă onorabil, de forță socială organizatoare Să descriem această inevitabilitate a prăbușirii marxismului ca pe o utopie a unui paradis pământesc ne va servi sarcina Nu este vorba de a prezenta o istorie literară a acestei doctrine sau de a face o analiză detaliată a învățăturilor ei Avem în vedere nu o critică a marxismului, ci o reprezentare a soartei sale în principalele momente dialectice ale dezvoltării sale Conform planului nostru, este necesar să aflăm ce s-a întâmplat cu promisiunile sale cuprinzătoare în contact cu viața reală Dar pentru aceasta este necesar în primul rând să se stabilească conținutul idealului său social și să arate toată lărgimea speranțelor pe care le-a trezit Promisiunile marxismului -Ideea salvării individului prin socialism Lupta împotriva religiei ca simbol al luptei

împotriva nedreptății sociale Pretenția marxismului la semnificație absolută - Vocația mondială a proletariatului Ridicarea proletariatului la înălțimi absolute -Dominarea necondiționată a rațiunii asupra naturii Ideea raționalizării necondiționate a tuturor relațiilor sociale și naturale Absorbția problemei cosmologice de către problema sociologică - Esența promisiunilor absolute ale marxismului Destul de cunoscută este reprezentarea paradisului socialist pe care Marx, în colaborare cu Engels, a dat-o în în celebrul Manifest comunist Viitorul omenirii le-a fost prezentat ca o stare de deplină libertate, în care toate felurile de opresiune și nedreptate vor dispărea, diviziunile dintre oameni ar fi distruse, nu va mai exista luptă națională, nici dușmănie de clasă, nici despotism familial Va exista o singură umanitate liberă și fericită, în care "dezvoltarea liberă a fiecăruia va fi o condiție Biblioteca "Runivers" P NOVGOROTSEV dezvoltarea liberă a tuturor" Ulterior, Marx și Engels au numit această stare "adevăratul tărâm al libertății*, către care omenirea va trece printr-un" salt din tărâmul necesității *) Exprimând fericirea viitoare în contururi atât de vii, Marx și Engels era convins că negarea radicală a condițiilor externe de viață va schimba radical condițiile existenței spirituale a oamenilor Toate ideile tradiționale care stau deasupra omului vor cădea de la sine după o ruptură radicală cu relațiile economice existente) Credințele religioase, care i-au ghidat până acum pe oameni, vor dispărea odată cu condițiile care le-au dat naștere: o persoană se va "mișca în jurul său, ca în jurul soarelui său propriu-zis; religia este doar un soare iluzoriu care se mișcă în jurul unei persoane până când aceasta se mișcă în jurul său * *) · Este extrem de important să subliniem aici că, în viziunea lui Marx, socialismul înlocuiește complet și complet religia El poartă cu el o asemenea plinătate de promisiuni, încât se poate spune cu adevărat că el însuși devine o religie și, mai mult decât atât: ca orice credință mântuitoare, el intră în vrăjmășie ireconciliabilă cu acea altă religie pe care oamenii au practicat-o de mult - religia raiului și Dumnezeu, o religie transcendentală, pacea și mintea care conduce lumea Și cu adevărat, ce promite omului socialismul lui Marx? El îi promite o viață atât de nouă, în care diviziunea dintre individ și societate va fi eliminată, unde va avea loc o emancipare umană completă Aceasta va fi plinătatea necondiționată a existenței atunci când o persoană x) Das Kommunistische Manifest P Proletarier und Kommunisten) Marx, Das Capital bd IΠ, H Th S Hamburg ,-Engels, Herrn Eugen Dührings Umwãlzung der Wissenschaft SH Aufl Stuttgart S) Das Kommunistische Manifest IL) Zur Kritik der Hegelschen Rechtsphilosophie în colecția: Aus dem lite-rarischen Nachlass von K Marx, F Engels und F Lassalles, herausgegeben von F Mehring bd IS (acest articol se referă la) Biblioteca "Runivers" OBIECTUL IDEALULUI PUBLIC un copil să găsească satisfacţie în manifestarea sa socială atunci când nu are nevoie de nicio religie Și invers, așa cum crede Marx, ar trebui argumentat că dacă există o religie, aceasta indică insuficiența vieții reale, insuficiența vieții de stat în care trăiesc oamenii "Membrii statului politic sunt religioși ca urmare a dualismului dintre viața lor individuală și cea tribală Democrația politică este creștină în măsura în care în ea o persoană - nu orice persoană, ci fiecare persoană - are un sens, ca suveran, ca ființă superioară, ci o persoană în manifestarea sa incompletă, non-socială, omul în existența sa contingentă, omul așa cum este, omul așa cum este corupt de întreaga organizare a societății noastre, pierdut și înstrăinat de el însuși, dat fiind la dominarea relațiilor și elementelor non-umane, într-un cuvânt nu mâncați ființe

generice adevărate" Ultimele cuvinte ale lui Marx dau cheia înțelegerii adevăratului său gând Salvarea pentru individ constă în contopirea cu clanul, cu societatea: este necesar ca o persoană să-și recunoască forțele ca forțe sociale și să nu separe puterea socială de sine sub forma forței politice - numai atunci se va realiza emanciparea umană *) Omul trebuie să devină o adevărată ființă generică, apoi se va regăsi, deveni complet și perfect, iar existența sa va înceta să mai fie întâmplătoare și va fi eliberată de puterea elementelor străine lui După cum am avut deja ocazia să arătăm), a fost un sistem complet și închis de colectivism absolut, care exclude în principiu tot ceea ce este mistic, trans) Marx, Zur Judenfrage, în colecția: Aus dem literarischen Nachlass bd I, S) Ibid S) Vezi cap I, §V Întrebări de filosofie, carte - Biblioteca "Runivers" P NOVGOROTSEV valoroasă, de altă lume Am citat expresia lui Marx, conform căreia "tot ce este misterios, tot ceea ce duce teoria la misticism, găsește o soluție rațională în practica umană și în înțelegerea acestei practici " Întregul sens al vieții umane este în practica relațiilor sociale Din acest punct de vedere, transcendentul și cel dincolo este doar o fantomă: "religia, spune Engels, este devastarea omului și a naturii din tot conținutul lor și transferul acestui conținut în fantoma Dumnezeului celălalt lumesc" *) La întrebarea: "Ce este Dumnezeu? Filosoful Numetsky a preluat: Doamne, acesta este un fucel "Omul ar trebui să se cunoască numai pe sine, să se facă un maril al tuturor relațiilor de viață și să le judece după ființa sa, să facă un membru cu adevărat, conform cerințelor firii sale ,-atunci isi va deschide locul lui locul lui timp" *) Și când Engels a spus că apostazia timpului nostru este tocmai inspirație de la Dumnezeu, nu știu însemna oare că aici sunt îndumnezeite relaţiile umane, sociale, declarate autosuficiente şi absolute Dar este evident că din acest punct de vedere nu mai era loc pentru o religie istorică autentică Și într-adevăr, atât Marx, cât și Engels declară religiei război ireconciliabil Într-o societate perfectă, religia nu este necesară și va dispărea de la sine; într-o societate imperfectă este dăunătoare, ca o iluzie fantomă care distrage atenția gândirii umane de la răul real - acestea sunt propunerile pe care atât Marx, cât și Engels le dezvoltă în articolele lor de început *) Engels, Die Lage Englands Ans dem literarischen Nachlass bd IS) Ibid S) Vezi în special articolele lui Marx: "Zur Kritik der Hegelschen Rechts-pbilosophie", "Zur Judenfrage", și articolul lui Engels "Die Lage Englands" După cum subliniază pe bună dreptate CH Bulgakov (în articolul: "Karl Marx * ca religios tip"), în articolele indicate, Marx apare într-o atitudine religios-filosofică "în final stabilită și determinată Biblioteca "Runivers" OBIECTUL IDEALULUI PUBLIC "Religia este conștiința de sine și bunăstarea unei persoane care fie nu s-a găsit încă, fie s-a pierdut deja Această stare, această societate produce religie, o conștiință pervertită a lumii, pentru că ei înșiși reprezintă o lume pervertită Religia este teoria generală a acestei lumi, compendiul ei enciclopedic, logica ei în formă populară, punctul de onoare spiritualist, entuziasmul ei, sancțiunea ei morală, completarea ei solemnă, baza ei universală pentru consolare și justificare Este realizarea Fantastică a ființei umane, pentru că ființa umană nu are încă adevărata sa realizare Lupta împotriva religiei este, într-un mod mediocru, și lupta împotriva acelei lumi a cărei religie este parfumul spiritual - Suferința este pentru unii expresia suferinței reale, pentru alții este un protest împotriva suferinței reale Religia este suspinul unei conștiințe asuprite, sentimentul unei lumi fără inimă și, de asemenea, spiritul

condițiilor fără suflet Este opiul poporului Distrugerea religiei, ca fericire iluzorie a poporului, este cererea pentru fericirea sa reală Cerința de a elimina iluziile despre starea cuiva este cerința de a elimina acea stare care are nevoie de iluzii curgea": "după aceea, el nu a experimentat nicio schimbare și răsturnări fundamentale în credința sa filozofică De aceea este destul de legitim și corect să caracterizezi părerile sale filozofice pe baza articolelor sale filozofice din anii patruzeci Avem, de asemenea, dovezi autentice de la Marx însuși că partea fundamentală a opiniilor sale din acea vreme, așa cum au fost reflectate în "Manifestul Comunist" - și în acest document a fost reflectată însăși esența credinței sale originale - și i s-a părut mai târziu că păstrează toată puterea: despre aceasta spune Marx în prefața pe care a scris-o împreună cu Engels în la ediția ulterioară a Manifestului Comunist De asemenea, nu este greu să discernem aceeași credință anterioară în observațiile individuale ale Capitalului, precum și în ideea sa generală * Biblioteca "Runiverse" p NOVGOROTSEV Critica religiei este astfel, în esență, o critică a acelei vale a tristeții în care religia este strălucirea sfințeniei" x) - Deci pentru Marx, lupta împotriva religiei devine sloganul luptei împotriva nedreptății sociale, împotriva politicii de opresiune și despotism, sau, așa cum spune el însuși, "critica cerului se transformă în critica pământului, critica religiei în critica dreptului, critica teologiei în critica politicii" *) Conform concepției sale generale, Marx credea că eliminarea completă a religiei va veni doar cu o schimbare radicală a relațiilor sociale Religia nu îi apare ca o cauză, ci doar ca o manifestare a imperfecțiunii sociale) De aceea critica lui la adresa cerului se transformă într-o critică la adresa pământului Dar se pare că menținerea consecventă a acestui punct de vedere nu permitea nici un compromis cu credințele religioase: pur și simplu nu era loc pentru aceste credințe În opinia lui Marx, comunitatea perfectă umple existența umană într-o asemenea măsură, devine atât de absolută și divină în sine, încât în afara ei o persoană nu are nimic de dorit și nimic de căutat Chiar Feuerbach i-a reproșat creștinismului că de dragul raiului îi face pe oameni să uite pământul, de dragul satisfacerii dorințelor supranaturale ale unei persoane îi distrage atenția de la satisfacerea dorințelor sale imediate și naturale) Marx urmează aceeași linie de gândire, dar el subliniază și mai mult sensul absolut al societății și, prin urmare, socialismul său, chiar mai mult decât umanismul abstract al lui Feuerbach, capătă caracter de războinic !) Zur Kritik der Hegelschen Rechtsphilosophie SS - Vezi articolul lui Engels: Die Lage Engiands, în special S) Ibid S) Marx, Zur Judenirage, S) Așa a explicat însuși Feuerbach sensul operei sale: "Gedau-ken über Tod und UnsterblichkeitL-Bi articole: Ueber meine "Gedanken über Tod unsterblichkeit* (Sämmtliche Werke Stuttgart Bd IS) Biblioteca "Runivers" OBIECTUL PUBLIC IDEAL ateismul actual Reconcilierea cu religia, declararea religiei "afacere privată" a fiecăruia, așa cum a făcut ulterior Partidul Social Democrat, este imposibilă din punctul de vedere al lui Marx, deoarece aceasta ar însemna recunoașterea, chiar și numai pentru relațiile existente, a iluziilor de amânare admisibile și admisibile, împacând cu înșelăciunea de sine fericirea iluzorie a oamenilor, în loc să expună atât aceste iluzii, cât și baza lor reală *) Este cu atât mai puțin posibil ca colectivismul absolut să admită că religia va exista în comuniune ideală O societate perfectă și autosuficientă în care o persoană se simte suferindă și nemulțumită, nu mai poate fi considerată perfectă și autosuficientă Paradisul pământesc, în care o persoană încă caută ceva,

încă se străduiește în altă parte, nu mai este un paradis Sau socialismul este totul, este plinătatea promisiunilor - exact asta o considera Marx - atunci orice religie trebuie aruncată deoparte ca o iluzie inactivă și dăunătoare care distrage atenția omului de la singura realitate disponibilă; sau nu are totul, nu dă plinătatea vieții umane, atunci se poate combina cu religia, dar acesta nu va fi socialismul lui Marx, acesta nu va fi atât de radical *) Este de la sine înțeles că atunci când au declarat religie războinicului, Marx și Engels nu au avut în vedere măsuri prohibitive și coercitive Într-o scrisoare către Bolte din noiembrie , Marx clasifică ateismul, ca dogma obligatorie pentru membrii unei organizații, printre ideile superficiale; iar Engels ridiculizează "socialismul specific prusac" al lui Dühring, care impune interdicții asupra religiei și "își pune împotrivă jandarmii viitorului" (Vezi "Herrn E Dührings Umwãlzung der Wissen-chaft" SS -) Dar, renunțând la constrângere, ei erau cu atât mai dornici să acționeze prin convingere și tocmai de aceea nu se puteau împăca în niciun fel cu declarația că religia este o chestiune privată pentru toată lumea Religia, în opinia lor, va dispărea doar odată cu prăbușirea relațiilor sociale imperfecte, dar războiul trebuie purtat împotriva ei și acum în sensul că esența religiei trebuie expusă ca "teoria generală a acestei lumi și compendiul ei enciclopedic " Biblioteca "Runivers" P NOVGOROTSEV colectivismul absolut, care a fost dezvoltat cu o forță și o consecvență incomparabile de către autorul Capitalului și care și-a luat asupra sa să ofere omului tot ceea ce tânjește și tânjește spiritul său esența cea mai generală a sentimentului religios este salvarea unei persoane din conștiință a insuficienței și limitărilor sale, pentru a-l aduce în armonie cu sine și cu lumea, atunci marxismul răspunde acestei nevoi în felul său promite individului satisfacție deplină și deplină Despre socialismul lui Marx nu se poate spune că este doar" una dintre metodele de îmbunătățire a vieții umane prin aranjarea ei rațională exterioară "*) Marx însuși privește metoda sa ca fiind singura, universală și necondiționată și, în plus, nu numai pentru aranjarea exterioară, ci pentru crearea unei armonii necondiționate a vieții, atât externă cât și interioară Socialismul lui Marx a vrut să elimine "iluziile" religioase prin eliminarea stării sociale care necesită iluzii Dar tocmai aceasta este promisiunea de a crea o astfel de stare nouă, care să fie plinătatea absolută a vieții umane, când pământul se va întoarce dintr-o vale a tristeții într-un lăcaş al beatitudinii Aşa cum a exprimat Engels această dorinţă într-un articol scris de J) Aceste perspective "religioase" atotcuprinzătoare ale socialismului sunt bine exprimate de D M Koigen, în articolul: "The World Outlook of Socialism" din colecția de articole: "The Tasks of Socialist Culture", S -Pb) determină astfel sensul socialismului P B Struve (în devenirea: "Religie și socialism" în colecția: · Patriotica M P - Bob) și, prin urmare, consideră socialismul ca fiind religia, ca implementare a gasterii a drumurilor și a telefoanelor Socialismului, așa cum a intenționat Marx să fie, o astfel de definiție nu se aplică în mod evident Dar, desigur, nu se poate argumenta cu afirmația ulterioară a lui P B Struve că "socialismul, deoarece a creat o aparență de religie iar religiozitatea a dat omenirii un surogat și o falsificare" (ibid p) Biblioteca "Runivers" OBIECTUL IDEALULUI PUBLIC despre părerile lui Carlyle, iar pentru ei era pe cale să "depășească golul, golul interioară, moartea spirituală și nedreptatea epocii" "În acest fel", spune el, "purtam un război pe viață și pe moarte, la fel ca Carlyle; dar avem șanse mult mai mari de succes decât are el, pentru că știm ce

ne dorim Vrem să depășim ateismul, așa cum îl înfățișează Carlyle, dar să-l depășim în așa fel încât să redăm omului conținutul pe care l-a pierdut datorită religiei Vrem să fie eliminat din tot ceea ce se autoproclamă supranatural, supraomenesc calea și astfel să îndepărteze neadevărul, căci rădăcina oricărui neadevăr și minciună este pretenția omului și a naturalului de a dori să fie supraomenesc și supranatural De aceea, odată pentru totdeauna, am declarat război religiei și ideilor religioase ψ Marxismul își asumă sarcina de a umple "golicul interior" al existenței umane, salvându-l de "moartea spirituală", trezirea conștiinței de sine în el, înzestrându-l cu noi forţe Adevărat, el uită cele mai profunde contradicții ale conștiinței personale, independente de structura socială, uită de cerințele inexprimabile ale spiritului, de tristețea față de cealaltă lume, de gravitația către înălțimile infinite ale idealului, de inevitabile conflicte ale vieții care decurg din firul ei discordia tragică, uită problema răului și a suferinței în tot misterul ei inexplicabil Dar el uită și elimină toate acestea pentru că, conform convingerii sale, "tot ce este misterios, tot ceea ce duce teoria la misticism, găsește o soluție rațională în practica umană și în înțelegerea acestei practici " Ideea unei înțelegeri raționale a practica umană crește în el până la ideea eliberării umane absolute, nu numai externă, ci și internă *) Engels, Die Lage Englands SS - Biblioteca "Runivers" p Novgorodtsev a fost posibil să se schimbe religia prin socialism numai în așa fel încât socialismul să fie ridicat la semnificația religiei și exact asta face Marx când dă idealului său social un sens absolut După ce a respins religia lui Dumnezeu și a cerului, el pune în locul ei religia omului și a pământului Numai pentru că el neagă cu atâta hotărâre divinul, societatea umană devine divină pentru el Doar pentru că se ridică atât de fervent împotriva cerului, pământul i se pare pregătit pentru transformare și pentru acceptarea perfecțiunii necondiționate Și este destul de clar că acest absolutism al pretențiilor, această desăvârșire religioasă a filosofiei sociale, nu a fost în Marx un simplu accident care putea fi respins sau acceptat fără a aduce atingere semnificației întregului Aceasta era latura inevitabil a acelui socialism revoluționar care dorea să respingă totul pentru a crea totul din nou în locul său Marxismul nu ar fi marxism dacă nu ar proclama soluția necondiționată a tuturor problemelor vieții umane Semnificația istorică a lui Marx constă tocmai în faptul că a dus pretențiile socialismului până la ultima limită Dacă socialismul, ca ideal al unei beatitudini viitoare încă necunoscute, a avut întotdeauna tendința de a trece acest viitor drept realizarea unui ideal absolut, dacă atacurile sale aprige au ascuns întotdeauna speranțe înfocate, atunci în Marx toate aceste aspirații primordiale ale socialismul primește expresia cea mai vie și necondiționată În ajunul acelei epoci, care a fost chemată să transforme socialismul dintr-o utopie de vis într-o practică practică, el era sortit să apară în plinătatea pretenţiilor sale utopice Tocmai acel socialism a promis să salveze lumea și, prin puterea acestei promisiuni, a inflamat inimile Pentru a încheia caracterizarea pe care am făcut-o, ar trebui să ne oprim acum asupra unor prevederi suplimentare de mar- Biblioteca "Runivers" OBIECTUL PUBLIC IDEAL xism, completând ideea caracterului său religios și pretențiile sale necondiționate Aici, în primul rând, este necesar să remarcăm doctrina semnificației mondiale a proletariatului Potrivit lui Marx, fiecare istorie a societății umane este o istorie a luptei de clasă S-ar părea că în această luptă neîncetată, fiecare grup social care la vremea lui preia organizarea societății, care o conduce pe

calea progresului, are o importanță egală cu toate celelalte grupuri care vin să o înlocuiască O astfel de vedere nu corespunde esenței acelei teorii sociologice, care vede în procesul istoric, în primul rând, lupta forțelor? Lăsați proletariatul, ca forță a viitorului, să se bucure de recunoaștere, să se îndrepte spre el cele mai înflăcărate speranțe, cele mai bune vise Dar nu ar trebui recunoscută și puterea prezentului, a burgheziei? Nu rezultă din teoria lui Marx că fiecare forță are rândul ei? Dacă burghezia domnește acum, nu este aceasta o necesitate istorică care trebuie trecută? Din punctul de vedere al obiectivismului istoric, care nu deplânge, nu mormăie, nu blestemă, ci doar descrie și explică, nu există loc pentru patos moral și dacă îl găsim la Marx, asta nu înseamnă că el lasă acea bază științifică obiectivă pe care și-a aprobat construcția sociologică? Adevărat, el este departe de a defaima pur și simplu burghezia Chiar și în Manifestul Comunist* ( ) a adus un omagiu semnificației istorice și, așa cum a spus el însuși, revoluționară a burgheziei, care rupsese lumea "relațiilor feudale, patriarhale, idilice* *) Atât succesele economice, cât și cele politice ale burgheziei i s-au părut enorme Dar când vorbește despre viitoarea dominație și semnificația proletariatului, realul) Das Kommunistische Manifest I Bourgeois und Proletarier Biblioteca "Runivers" p NOVGORODTSEV limbajul stic îl trădează Aici ne aflăm într-o perioadă de transformări miraculoase și fenomene absolute Și într-adevăr, cum să înțelegem ultimul paragraf al celei de-a doua secțiuni a Manifestului Comunist, care vorbește despre viitoarea dominație a proletariatului? ъ antagonismul de clasă și însăși existența claselor și propria lor dominație ca dominație de clasă fosta societate burgheză cu clasele și contradicțiile sale de clasă, vor exista relații în care dezvoltarea liberă a fiecăruia va servi drept condiție pentru dezvoltarea liberă a tuturor" Nu se promite aici un adevărat miracol: după ce a realizat o revoluție violentă și a devenit dominantă, clasa proletariană ia de la stăpânire caracterul de dominație de clasă, iar din existența ei de clasă caracterul de clasă; dominația sa se transformă în libertate, iar el însuși, dintr-o clasă separată, devine o întreagă societate Cum se stabilește libertatea deplină în spatele unui act de violență, cum se dizolvă cei care sunt supuși violenței fără urmă în mediul general și de ce noua dominație care se ridică pe ruinele sistemului burghez nu mai are caracter de dominație, dar este doar un cuvânt pentru eliberarea universală, toate acestea rămân sunt de neînțeles Rămâne neclar de ce legile istorice neschimbate încetează să funcționeze De la începutul istoriei, conform afirmației lui Marx, a existat o luptă de clasă neîncetată, iar acum vine o pace de neclintit Nu ajungem aici în tărâmul metamorfozelor magice, magice? O explicație pentru aceste metamorfoze este ideea lui Marx despre viitorul dezvoltării economice *) Das Kommunistische Manifest II (Dispoziții finale) Biblioteca "Runivers" DESPRE IDEALUL PUBLIC tiya, trebuind să realizeze condiții ideale de viață conform unei legi rezonabile strict definite Dar cu această previziune sociologică, Marx îmbină și o profeție pur religioasă despre chemarea proletariatului în lume În sistemul lui Marx, proletariatul nu este doar o forță istorică viitoare, este o clasă care va salva întreaga umanitate, va salva lumea La fel ca în profețiile și declarațiile religioase, ideea poporului-Bonnoszov, conceput să fie "sarea Pământului" și "Svtom Mir%, în reprezentările sociale ale Proletariatului Marx, acționează ca aceleași trăsături ale Dumnezeului-purtător de clasă, și numai singura distincisha în Dumnezeu transcendent, dar există încredere în posibilitatea perfecțiunii

divine, imanentă în lume și în om Pentru a nu părea că adaug ceva aici sau exagerez, voi cita extrem de caracteristică a lui Marx judecată asupra esenței proletariatului, care este cuprinsă în articolul său: "Despre critica filosofiei dreptului lui Hegel" Argumentând aici că proletariatul german poate fi purtătorul eliberării umane universale și răspunzând la întrebarea care este posibilitatea ca o asemenea eliberare, spune Marx: "în formarea unei clase cu lanțuri radicale, o clasă a societății civile, care nu este o clasă a societății civile, o moșie, care este descompunerea tuturor moșiilor; O sferă care are un caracter universal în virtutea suferințelor sale universale și care nu pretinde niciun drept special, pentru că nu i se face o nedreptate anume, ci nedreptate în general; O sferă care nu se mai poate referi la un fundament istoric, ci doar la unul uman, care nu se află în contradicție unilaterală cu consecințele sistemului de stat german, ci într-o contradicție cuprinzătoare cu presupunerile acestuia; în cele din urmă, Sfera, care nu se poate elibera fără să fie eliberată Biblioteca "Runivers" P NOVGOROTSEV din toate celelalte sfere ale societății și fără a elibera cu ea pe toți ceilalți parteneri ai societății; care reprezintă, într-un cuvânt, pierderea totală a omului și, în consecință, nu se poate regăsi decât prin întoarcerea totală a omului Această dezintegrare a societății, ca clasă specială, este proletariatul") Citind aceste definiții, nu se poate decât să spună că proletariatul de aici se ridică deasupra tuturor celorlalte clase și este înzestrat cu semne care îl plasează pe o înălțime absolută și de neatins "Universal", "cuprinzător", "universal" - acestea sunt definițiile prin care Marx caracterizează predominant a patra stare Acesta este același limbaj în care Hegel, într-una dintre lucrările sale timpurii *) vorbea despre proprietatea absolută și guvernarea absolută În mod evident, proletariatul este transferat de Marx la trăsăturile unui ideal absolut: este un simbol al renașterii complete a omului și a omenirii mental și moral Pentru Marx, o asemenea viziune este imposibilă: pentru idealul său absolut, mijloacele absolute sunt de asemenea, este nevoie de o clasă care să fie necondiţionat unită şi izolată în natura sa, care ar putea primi în toată puritatea ei adevărul absolut al transformării sociale de neconceput: asta ar fi o perversiune a principiului de bază Rămâne să observăm că, cu ideea eliberării necondiționate, care va veni odată cu triumful proletariatului, Marx leagă și ideea viitorului control necondiționat al omului asupra naturii x) Marx, Zur Kritik der Hegelschen Rechtsphilosophic S) System der Sittlichkeit Vezi cartea mea despre această lucrare a lui Hegel: "Kant și Hegel în învățăturile lor despre drept și stat" M P și urm Biblioteca "Runivers" OBIECTUL PUBLIC IDEAL doy "Reflecția religioasă a lumii reale", spune unul dintre cele mai cunoscute pasaje din primul volum al Capitalei, "poate dispărea cu totul numai atunci când condițiile vieții practice de zi cu zi a oamenilor le vor prezenta zilnic relații destul de clare și rezonabile de om la om și la b natură Procesul social al vieții, de ex procesul material de producție își va arunca vălul mistic numai atunci când acesta, ca produs al oamenilor liber uniți, va intra sub controlul lor conștient și planificat "* Engels exprimă pe scurt aceeași idee, spunând că în viitorul sistem socialist oamenii vor deveni "stăpânește natura și stăpânii de ei înșiși* *) Că aceste cuvinte reprezintă nu un mod de exprimare, ci esența gândirii ambilor scriitori, acest lucru este fără îndoială La urma urmei, ei cred în posibilitatea raționalizării necondiționate a toate relațiile sociale și controlul necondiționat al omului asupra naturii și, în plus, cea mai acută și

tragică problemă a economiei politice - problema populației - nu a existat deloc pentru ei) Totul va fi aranjat și împăcat în viitorul regat al libertății, totul se va supune dictelor stricte ale rațiunii acasă viitorul naturii, posibilitatea unor inversări misterioase ale forțelor ei, neputința omului în fața posibilităților sale formidabile - nimic de genul nu contează pentru ei Aici nu se acordă atenția cuvenită !) Marx, Das Capital Hamburg Bd I, S ; rus · per editat de Struve, p (ed $-e) Vezi Engels, Herrn E Dührings Umwãlzung der Wissenschaft, pentru un discurs similar despre religie și dispariția ei iminentă Ili Auli Stuttgart, SS -) Engels, Die Entwicklung des Socialismus von der Utopie zur Wissenschafts V Aulì Berlin S ; cp S Tot în lucrare: Herrn E Dühring IJimvaìzung der Wissenschaft Dritte Auli Stuttgart, S) Struve în "Colecția de articole dedicate lui V O Klyuchevsky **", M * Partea a IÍ-a, în articolul "Problema creșterii forțelor productive în teoria dezvoltării sociale", p Biblioteca "Runivers" P NOVGOROTSEV o manie pentru problema lumii în ansamblu, pentru problema cosmologică: întreaga lume pare a fi închisă în zona acțiunii umane sociale, iar în acest domeniu totul se reduce la lupta de clase Dominația actuală a capitalismului și viitorul triumf al clasei muncitoare - acestea sunt fenomenele care inundă întreaga istorie cu o lumină strălucitoare Problema sociologică a dezordinei sociale absoarbe problema cosmologică a răului lumii Întreaga dramă de viață a omenirii și întreaga viață a lumii își găsesc epilogul în victoria finală a proletariatului, iar testamentul "Manifestului comunist": "proletari din toate țările, uniți-vă!" nu este doar o poruncă universală morala umană, dar și ultima soluție la problema mondială a răului și a suferinței Puterea proletariatului asupra instrumentelor de producție pare a fi un mijloc atât de atotputernic de renaștere universală, încât toată natura pare transformată și luminată de acest mare eveniment istoric mondial Engels numește acest eveniment un act de eliberare a lumii - weltbefreiende Că în zilele noastre nu este nevoie să criticăm acest vis ъ doar observați cum se termină credințele utopice ale marxismului, care decurg din convingerea sa că ultimul cuvânt de permisiune a fost găsit, aducând omenirea mai aproape de o existență finală, nedureroasă, și de profeție Bernard Shaw avea perfectă dreptate când a înzestrat "iluziilor socialismului" trăsăturile unei renașteri miraculoase a realității în spiritul ideilor religioase: " în marea zi a furiei, care se numește revoluție, capitalismul , comercialism, concurență și tot judecătorul și vor fi izgoniți, iar pământul va fi eliberat de ele pentru *) Engels, Die Entwicklung des Socialismus S Ilerrn E Dührîngs Uni wãlzung der Wissenschaft S Biblioteca "Runivers" OBIECTUL IDEALULUI PUBLIC acceptarea Împărăției lui Dumnezeu, așa cum se spune în cartea infailibilă a marelui conducător și profet În această iluzie, capitalismul nu mai este ticălosul, ci Satana însuși Socialismul nu este un final fericit al unei drame, ci împărăția lui Dumnezeu, iar Capitalul lui Karl Marx este biblia claselor muncitoare * Că "marele conducător și profet" al socialismului modern a dat naștere unor asemenea noțiuni, toată expunerea anterioară este o dovadă suficientă în acest sens Dar numai atunci când înțelegem întreaga amploare a promisiunilor marxismului vom putea judeca ce înseamnă socialismul în expresia sa cea mai pură și mai necondiționată și ce înseamnă când se vorbește despre criza lui În vremea noastră, se repetă adesea afirmația că "acum toată lumea a devenit socialiști"; iar dacă prin socialism înțelegem politica de reforme sociale bazată pe ideea reglementării de drept public a relațiilor economice, atunci această afirmație va fi

apropiată de adevărul În acest sens larg al cuvântului, socialismul triumfă cu adevărat victoria asupra vechiului liberalism abstract bazat pe principiul neintervenției în sfera economică statele moderne, dar ceva infinit mai mare și esențial diferit Socialismul absolut nu înseamnă individual reforme, ci o mare și cuprinzătoare reformă, "nu o transformare parțială a relațiilor sociale, ci o transformare totală și necondiționată a vieții Nu ar fi suficient să spunem că se străduiește socializarea mijloacelor de producție și se leagă de ideea de acest economic Bernard Shaw, "Iluziile socialismului"; Rusă pe S I Rappoport în revista "Gândirea Rusă" , decembrie Aceasta explică cea mai recentă evoluție a liberalismului, pe care am descris-o în al doilea capitol al eseului meu "Criza conștiinței juridice moderne" Biblioteca "Runivers" P NOVGOROTSEV skom revoluție bunăstarea materială a maselor Visele socialismului absolut merg mult mai departe de aceasta; restructurarea Fundației vieții publice, crede el, se va reflecta în întreaga sa clădire; nu numai bunăstarea materială, ci și satisfacția spirituală, nu numai implementarea unui plan rezonabil în sfera economică, ci și întreaga dominație a rațiunii atât pe parcursul vieții sociale, cât și asupra forțelor naturii, aceasta este ceea ce constituie esenţa şi particularitatea socialismului lui Marx Pe scurt, este un vis al unei soluții complete și complete a unei probleme nu numai sociale, ci și religioase, un vis al unei reconcilieri necondiționate a omului cu lumea prin afirmarea dominației necondiționate a rațiunii umane asupra lumii Și oricine care în zilele noastre se consideră a fi un susținător al marxismului autentic trebuie să fie conștient dacă împărtășește sau nu toate aceste pretenții și vise Există o trăsătură extrem de izbitoare în sistemul socialismului absolut, care este cea mai bună manifestare a tuturor imensității pretențiilor sale Spre deosebire de socialismul relativ, pentru care principiul socialist este doar o categorie istorică temporară, socialismul absolut, în profunzimea aspirațiilor și speranțelor sale, se plasează deasupra schimbărilor istorice temporare Fiind cea mai autentică credință în transformarea miraculoasă și completă a realității, socialismul de acest fel nu poate permite ca sistemul perfect pe care îl așteaptă să treacă vreodată într-un alt sistem, diferit calitativ de cel socialist; socialismul absolut poate prevedea în viitor o acumulare cantitativă de bogăție, arte și cunoștințe, dar sunt de acord cu faptul că prin schimbări treptate sistemul socialist se va transforma cândva într-un alt mod de viață non-socialist, asta ar însemna ca acest sistem să vină în conflict trăind cu tine însuți În al miilea an de la realizarea lui, ca și în primul, va fi tot același socialism, unul salvator Biblioteca Runiverse DESPRE IDEALUL PUBLIC și atotpermisiv, iar pentru el, aducând totul în armonie și eliminând toate contradicțiile, nu există nici o posibilitate logică, nici o necesitate morală pentru alte schimbări calitative Numai pentru că pretinde că îl înlocuiește pe om cu religia, doar pentru că promite satisfacție deplină, se crede autosuficient și atotputernic Să te aștepți că este posibil să adaugi ceva calitativ mai bun și esențial diferit ar însemna să presupunem că perfecțiunea, completitudinea și excesul ar putea avea nevoie să fie completate Herzen a prezis pe vremea lui că socialismul se va dezvolta într-o zi "până la consecințe extreme, până la absurd": "atunci strigătul de negare va izbucni din nou din pieptul titan al minorității revoluționare, iar lupta muritor va începe din nou, în care socialismul va lua locul prezentului" conservatorismului si va fi victorios asteptand in viitor o revolutie necunoscuta noua" Dacă ne întrebăm dacă Marx ar putea împărtăși un asemenea punct de vedere, trebuie să

răspundem negativ Pentru a admite că socialismul se va dezvolta cândva până la consecințe extreme, la absurdități, ar fi necesar să admitem că nu este o soluție completă a problemei sociale, ci un început unilateral al procesului istoric, necesar în cursul general de dezvoltare, dar necesitând completarea ulterioară prin principii opuse Inutil să spun că o astfel de presupunere subminează în mod fundamental cele mai prețuite convingeri ale marxismului? Pentru sistemul de vederi pe care l-am schițat mai sus și care și-a găsit expresia practică în Manifestul Comunist, socialismul a fost soluția generală și absolută a problemei sociale, tocmai de aici forța principală atât a negației sale subversive, cât și a acesteia a venit autoafirmarea ei fără margini Acum avem toate datele pentru a afirma că marxismul este cea mai tipică utopie a unui paradis pământesc cu toate trăsăturile sale principale - Biblioteca "Runivers" lim NOVGOROTSEV б oase Are propria credință în posibilitatea de a ajunge rapid la ultima binecuvântată limită a istoriei și are propriul său cuvânt permisiv, cu ajutorul căruia consideră sigură atingerea acestei limite În conținutul său interior, această utopie este un sistem de colectivism absolut și, ca orice sistem de acest fel, provoacă împotriva sa toate obiecțiile care inevitabil apar atunci când se discută orice astfel de doctrină x) Marxismul neagă sensul independent al existenței personale, consideră o astfel de existență accidentală și incompletă, dar în acest fel subminează sensul existenței societății El cere individului să fuzioneze cu publicul necondiționat, dar individul nu se limitează la viața socială și poartă în sine propria sa vocație individuală *) El rupe legătura omului cu legea mondială a bunătății și nu vede nimic în lume decât acțiunea forțelor materiale și, în același timp, crede în viitoarea dominație a omului asupra lumii și în victoria rațiunii umane asupra exterioară natură În cele din urmă, el neagă tot ce este supranatural și miraculos și, în același timp, prezice realizarea pe pământ a unui ideal absolut, care nu poate fi înțeles altfel decât ca o ieșire din condițiile naturale, ca o minune a transfigurării universale?) / Întrucât marxismul era un fel de religie, putea oferi o anumită consolare celor care credeau în el Cu promisiunile sale atotcuprinzătoare, el J) Vezi mai sus, capitolul I, § V, i şi § I, i) În forma sa cea mai simplă și mai nepretențioasă, această dorință de viață privată ("der Wunsch nach Persõnlichkeit(r)) este transmisă în memoriile lui Lily Braun în cuvintele unuia dintre muncitorii de bază ai Partidului Social Democrat: "Wir sind alle gute Sozialdemokraten, und der Sozialismus ist das, was uns zusam-mengeschweisst hat, uns im Kanipf gegen die Feinde unüberwindbar macht; aber nun wiil doch jeder auch etwas fur sich sein " Lily Braun, Memoiren einer Sozia-listin Kampfjahre München, S *) Vezi mai sus, capitolul I, § I, i Biblioteca "Runivers" OЁЪ IDEAL PUBLIC mai puțin apt să influențeze masele și să aprindă imaginația Dar el însuși a vrut să nu fie o religie, ci o știință și să influențeze nu imaginația, ci gândirea El și-a îmbrăcat promisiunile și speranțele religioase sub formă de concluzii și axiome științifice El și-a combinat paoos-ul caracteristic de dispoziție morală și religioasă cu proclamarea solemnă a cultului științei pure Și în asta a fost neobișnuit de impresionat de acea epocă, care a plasat atât de mult autoritatea cunoașterii științifice Idealul socialist a primit astfel farmecul unei descoperiri științifice ferme, înzestrată cu caracterul unui adevăr științific imuabil " Ceea ce era superștiințific și utopic în el - legende și profeții care au trecut la marxism din vechile sisteme socialiste, precum și propriile sale dogme și credințe, este tot ceea ce este ascuns sub acoperirea unor teorii

științifice riguroase S-a dovedit o structură mândră și puternică, bazată pe fundamentul nezdruncinat al științei Marxismul clasic original a avut o influență atât de puternică în istorie Dacă cineva se întreabă ce era mai important în ea - credințe și profeții, sau propoziții și dovezi științifice - răspunsul trebuie să fie că ambele au fost la fel de importante pentru succesul său practic extraordinar Dacă Marx ar fi fost doar un om de știință, ar fi dobândit genul de faimă pe care o au Adam Smith, Ricardo, Rodbertus și alți economiști eminenti, dar nu ar fi avut acea semnificație istorică excepțională care îi aparține de fapt și care se bazează pe faptul că a fost și un conducător și un profet Iar pentru aceste ultime calități, doar învățarea nu era suficientă: aici se cerea o credință de foc, izvorât dintr-o viziune asupra lumii atotcuprinzătoare și atotsolutoare De aceea, pentru a evalua marxismul autentic, este atât de important să acordăm atenție acestei laturi a lui, ca întreaga învățătură a vieții; și cei ai marxiștilor de astăzi care ignoră această sută- * Biblioteca "Runivers" P NOVGOROTSEV sau consideră-l neimportant, dezvăluie doar prin aceasta cât de departe s-au abătut de la spiritul originar al doctrinei lor Dar, pe de altă parte, nu trebuie să pierdem din vedere faptul că, pentru succesul practic al marxismului, autoritatea construcției științifice, pe care a putut să o consolideze în spatele său, a fost de mare importanță Marxismul clasic s-a așezat tocmai în ceea ce și-a afirmat construcțiile utopice pe o bază științifică El a reprezentat o combinație rară și fără precedent de utopism revoluționar și metodă științifică Acest lucru ne obligă să intrăm într-o discuție despre această cealaltă parte a problemei După ce am elucidat elementele religioase și utopice ale marxismului, trebuie să luăm în considerare ce fel de știință a confirmat credințele și speranțele sale și s-a armonizat atât de armonios cu concluziile sale finale Fundamentul științific al marxismului - Amestecarea eticii și științei - Coincidența pragmatismului și fatalismului, a libertății și a necesității - Iluminarea procesului istoric din punctul de vedere al idealului socialist - Teoria dezvoltării sociale a lui Marx ca optimist teoria progresului -Sens moral și filozofic al naturalismului teoriei lui Marx -Reflecție a utopismului raționalist al lui Marx în studiile sale economice -Armonia utopiei și științei În fiecare construcție ideală care se adresează viitorului infinit, care răspunde la întrebări despre soarta omului și sensul vieții sale, există elemente etice și metafizice Prin urmare, atunci când se vorbește despre marxism ca pe o doctrină predominant științifică, trebuie inevitabil să se ridice întrebarea: cum își stabilește el construcțiile pe o fundație pur științifică? Dupa cele spuse mai sus despre latura moral-religioasa a acestei constructii, nu este greu de prevazut ca vom gasi in ea un inevitabil amestec de principii etice si metafizice cu cele stiintifice Aici se vor dizolva etica in stiinta; dar se dovedește că Biblioteca "Runivers" i OBIECTUL IDEALULUI PUBLIC știința se alătură spiritului eticii și urmează direcțiile sale ascunse Lui Marx și lui Engels le plăcea să sublinieze că socialismul lor nu este o utopie, ci o știință Întrucât acest punct de vedere este foarte bine exprimat în Manifestul Comunist, propunerile teoretice ale comuniștilor nu se bazează în niciun caz pe idei, pe principii inventate sau descoperite de diavol sau de vreun alt transformator al lumii; ele sunt doar o expresie generală a relaţiilor actuale care sunt date de lupta de clasă existentă şi de mişcarea istorică care are loc sub ochii noştri Această idee conform căreia socialismul se bazează nu pe idei, ci pe Fapte, a fost principalul fundament metodologic al întregii viziuni asupra lumii

a lui Marx A afirma că previziunile sale decurg din legile naturale, că triumful socialismului va veni odată cu necesitatea unui fenomen natural, a fost pentru el nu numai o întorsătură obișnuită a gândirii, ci și o expresie directă a teoriei sale pozitive, care nu dorea să recunoască orice altceva decât regularitatea științifică, cu excepția datelor pure Științe Idealul socialist a fost astfel introdus în lanțul succesiunii istorice, a devenit o necesitate directă, o consecință inevitabilă a cursului evenimentelor Părea să nu existe loc pentru cerințe etice aici De obicei ele indică fundamentele teoretice ale metodologiei lui Marx, legătura dintre concepțiile sale științifice cu ideile științelor naturale, influența tradițională a analogiilor mecanice, ca motiv pentru această concepție naturalistă *) Dar mai trebuie remarcat că tocmai în acest moment, în care metodologia pozitivă pare să triumfe asupra utopismului, unde știința înlocuiește etica, nu mai puțin decât etica *) Das Kosh muni s lische Manifest IL) O analiză exhaustivă a acestei părți a problemei este dată de HH Aleksev în cartea sa "Științe sociale și naturale", M Biblioteca "Runivers" p Novgorodtsev își dezvăluie influența ascunsă La urma urmei, se dovedește că calea regularității istorice inevitabile duce tocmai la triumful principiilor socialiste Fie că Marx vorbește despre dominația ultimă a omului asupra naturii, despre raționalizarea viitoare a relațiilor sociale, despre înlocuirea principiilor mistice cu realism practic, fie că prezice venirea/exproprierea expropriatorilor * , el nu scăpa să adauge că toate acestea vor fi "produsul natural al unei lungi și dureroase evoluții istorice" rezultatul "acțiunii legilor imanente") El nu neagă că voința umană se manifestă în procesul istoric natural, că chinurile istoriei însoțesc lupta necruțătoare a intereselor și forțelor umane Spre deosebire de materialismul mecanic, el vrea să înțeleagă realitatea în Forma activității umane concrete, în Forma practicii *), iar în acest sens învățătura sa este pragmatismul cel mai neîndoielnic, Filosofia acțiunii) Dar acest pragmatism apare în același timp cu Fatalismul necondiționat Manifestările voinței umane, eforturile de creativitate și de luptă se desfășoară în cadrul strict al evoluției naturale, iar libertatea umană este doar o necesitate conștientă "Libertatea voinței nu este altceva decât capacitatea de a putea decide cu cunoașterea materiei " "Libertatea constă în a ne domina pe noi înșine și asupra naturii exterioare pe baza cunoașterii necesității naturale" Din aceste definiții ale lui Engels, care transmit cu succes însăși esența doctrinei marxismului despre libertate, se vede că libertatea este introdusă aici în lanţul necesităţii naturale şi este produsul vremurilor istorice *) Marx, Das Capital bd SS , ; Rusă pe p și p) Marx Liber Feuerbach Supliment la pamfletul lui Engels L Feuerbach und der Ausgang der deutschen Idassischen Philosophie) Bulgakov, Filosofia economiei M Pg Engels, Herrn E Dührings Umwãlzung der Wissenschaft S ' Biblioteca "Runivers" OBIECTUL PUBLIC IDEAL vitiya Astfel, cea mai mare libertate a deciziei umane trebuie să coincidă cu cea mai riguroasă necesitate a evoluției istorice, iar acțiunea fatală a legilor imanente va aduce omenirii cea mai înaltă eliberare Dar în afirmații categorice de acest fel, nu se manifestă atât un mod științific realist de gândire, ci o credință fermă în adevărul socialismului A spune că idealul socialist s-ar adeveri odată cu necesitatea dreptului natural însemna să-i asigure caracterul de forță absolută care decurge din însăși esența relațiilor Toate disputele și îndoielile, toate neliniștile și ezitările au fost eliminate: de la prezent la viitor a condus un drum direct, inevitabil și incontestabil, luminat de soarele

unui paradis socialist Datoria s-a contopit cu necesitatea, libertatea oamenilor a fost absorbită de natura relațiilor sociale, cea mai mare dreptate a coincis cu inevitabilitatea necondiționată Astfel, Marx, considerând teoria ca pe o pregătire naturală pentru socialism, ar putea în felul său să repete celebra zicală a lui Hegel: tot ceea ce este real este rațional și tot ceea ce este rațional este real Dar este evident că în această teorie științifică, în care întregul proces istoric este luminat din punctul de vedere al unui anumit ideal social, etica intră imperios în sistemul construcțiilor științifice Acest lucru devine și mai clar din luarea în considerare a detaliilor ulterioare ale teoriei sociologice a lui Marx După punctul său de vedere de pornire, el susține foarte consecvent ideea că dezvoltarea relațiilor sociale are loc cu regularitatea fenomenelor naturale Această idee crește în el într-o teorie coerentă a înțelegerii materialiste a istoriei, conform căreia relațiile de producție stau la baza tuturor fenomenelor istorice: ele sunt ultima cauză a tuturor schimbărilor sociale și a răsturnărilor politice "În producția socială Biblioteca "Runivers" P NOVGOROTSEV În viața lor, oamenii intră în anumite, inevitabile, relații de producție independente de voința lor, care corespund unui anumit stadiu de dezvoltare a forțelor lor productive materiale Totalitatea acestor relaţii de producţie formează structura economică a societăţii, baza reală pe care se ridică suprastructura juridică şi politică şi căreia îi corespund anumite forme de conştiinţă socială Modul de producere a vieţii materiale determină în general procesul social, politic și spiritual al vieții Nu conștiința oamenilor determină Forma existenței lor, ci, dimpotrivă, existența socială determină conștiința lor La o anumită etapă a dezvoltării lor, forțele materiale productive ale societății intră în conflict cu relațiile de producție existente sau - ceea ce este doar expresia juridică a acestora - cu raporturile de proprietate în care s-au mutat până acum Din formele de dezvoltare ale acestor forțe productive, aceste relații se transformă în lanțurile lor Apoi vine epoca revoluției sociale Odată cu schimbarea bazei economice, întreaga suprastructură vastă se transformă mai rapid sau mai încet Nicio Formație socială nu piere înainte ca toate forțele productive pentru care este suficient de extinsă să se fi dezvoltat și noi relații de producție mai înalte să nu-și ia loc înaintea condiţiilor materiale pentru existenţa lor în adâncul vechii societăţi vor fi pregătite Așadar, umanitatea își propune numai astfel de sarcini pe care le poate rezolva, deoarece, la o examinare mai atentă, se va spune întotdeauna că sarcina în sine apare numai acolo unde condițiile materiale pentru rezolvarea ei sunt deja prezente sau, cel puțin, sunt în proces de apariția lor) Marx, Zur Kritik der politischen Oekonomie Vorwort Citez acest loc în traducerea lui Struve, făcută în articolul său din colecția, dedicată lui Biblioteca "Runivers" ■ OBIECTUL IDEALULUI PUBLIC Așa sunt celebrele formule în care Marx și-a exprimat viziunea asupra dezvoltării vieții sociale După o analiză subtilă și profundă a acestor Formule în articolele lui P B Struve,) nu este nevoie să se demonstreze că teoria materialistă a lui Marx conține o doză semnificativă de optimism raționalist După cum a arătat P B Struve cu o claritate incontestabilă, aceste Formule conţin "nu o teorie ştiinţifică a evoluţiei, luând în considerare procesul de dezvoltare în cursul său obiectiv, indiferent de estimările umane, ci cea mai clară teorie a progresului, care sugerează că dezvoltarea omenirii este o imbunatatirea necesara^ cresterea fortelor pozitive (din punct de vedere uman, teleologic) si care in fiecare epoca le invinge cel mai

rezonabil din punct de vedere economic, supravietuieste nerezonabilului economic* Procesul dezvoltării sociale, care depinde de creșterea forțelor productive, este zguduit din când în când de antagonisme interne, dar apoi, prin acțiunea acelorași forțe, totul revine din nou în echilibru În același timp, conform convingerii lui Marx, "relațiile de producție burgheze sunt ultimul tip antagonic al procesului de producție socială", atunci se instalează un echilibru necondiționat al statului socialist Există o corespondență completă între sarcinile omenirii și mijloacele a rezoluției lor; însăși apariția noilor sarcini depind de formarea unor noi condiții de viață ca să nu spun că toate aceste opinii sunt fragmentate] V O Klyuchevsky Este extrem de important să subliniem că prevederile inițiale ale teoriei sale istorice, exprimate în , în lucrarea "Zur Kritik der polit Capital", atât în întreaga sa construcție în general, cât și în special în cap PI volume, unde ideile principale despre cursul dezvoltării economice exprimate în eseul "Zur Kritik der r Oekonomie" se repetă aproape textual) Articole din Archiv für sozìale Gesetzgebung und Statistik al lui Braun bd XIV : Die Marasche Theorie der sozialen Entwicklung; în colecţie, dedicată- nume V O Klyuchevsky Biblioteca "Runivers" P NOVGOROTSEV plin de credință în mintea istoriei, în armonia dezvoltării ei, în perfecțiunea căilor și a obiectivelor sale Premisele etice și metafizice invadează imperceptibil teoria pozitivă a evoluției și o transformă într-o doctrină moral-filosofică a progresului neschimbător care are loc în istorie În lumina acestei învățături optimiste, se dezvăluie și adevăratul sens al acelui naturalism extrem care distinge teoria sociologică a lui Marx Dorința accentuată de a vedea în istorie "legi interne imanente", asemănătoare legilor inevitabile ale naturii și care acționează cu o necesitate de fier, printre altele, îl conduce pe Marx la concepția că proprietățile mentale ale oamenilor, voința lor, caracterul lor, manifestându-se în istorie, în cadrul unei stricte regularități obiective, nu au impact asupra relațiilor constitutive În societate, oamenii intră în "anumite, inevitabile, relații de producție independente de voința lor", iar aceste relații independente de ele determină întregul mod de viață, atât material, cât și spiritual Relațiile de producție sunt concepute aici ca un fel de ordine obiectivă , care se dezvoltă, crește și duce la rezultatul dorit, indiferent de societate Totul se formează de la sine, prin intermediul unor forțe interne, care acționează în secret, prin cursul său obiectiv și imperios conducând o persoană către un viitor mai bun Acest obiectivism uimitor lui Marx, transformând relațiile sociale și economice într-un fel de substanță materială, i-a uimit de mai multe ori pe cercetătorii Capitalului Așa cum scria recent unul dintre ei, în învățăturile lui Marx, "mărfurile par să aibă propria lor natură materială specială și se supun legilor acestei naturi Ei devin în relații temporale, își dezvoltă propria dialectică Marfa își trăiește propria viață, dar oamenii reflectă doar în capul lor această natură materială a mărfii Oamenii fac schimb Biblioteca "Runivers" OBIECTUL IDEALULUI PUBLIC în perechi, nu pentru că așa doresc ei, ci pentru că așa doresc bunurile Schimbul este un reflex al naturii intrinseci a mărfii* *) Această caracterizare poate fi transferată în întreaga învățătură a lui Marx despre forțele productive: o persoană de aici rămâne oarecum departe de creșterea naturală a acestor forțe Munca umană însuși, asupra căreia se reflectă în mod deosebit momentele subiective, psihologice, este înțeleasă de Marx "în sens pur fizic, ca o cheltuială abstractă de energie nervoasă și musculară, indiferent de conținutul specific specific al acestei cheltuieli, care se distinge

prin infinit diversitatea *) Acest obiectivism naturalist al lui Marx are, desigur, propriile sale fundamente teoretice De asemenea, nu există nicio îndoială că există în el o tendință etică, că se află în cea mai strânsă legătură cu optimismul raționalist al sistemului și cu absolutismul utopic al idealului său social A reprezenta procesul istoric ca fiind în mod obiectiv "necesar și predestinat, supunând logicii de fier a legilor interne imanente și conducând în același timp la un final bun, aceasta însemna să dai viziunii optimiste cel mai solid teren Nu necesită eforturi deosebite ale oamenilor: nici inspirația creativității, nici fericirea ingeniozității, nici puterea determinantă a geniului, nimic nu poate ajuta aici, sau, mai exact, dacă ceva individual, personal și pare să contribuie la succes , atunci în esență toate acestea sunt determinate de condițiile de necesitate socială: în afara acestor condiții, totul rămâne mort și neputincios, căci tot ceea ce individual are sens doar ca reflectare a socialului, ca produs direct al său Dar dacă idealul social este în întregime predeterminat de condițiile externe existente, o persoană poate) H N Aleksev Științe sociale și naturale Pagină) Struve în prefața primei ediții a traducerii în limba rusă a "Capitalului" lui Marx (în ediția a treia, p XXIII) Biblioteca "Runivers" p novgorodtsev poate avea certitudinea absolută că această necesitate nu se va schimba, nu va trăda sau nu va înșela Împărăția adevărului și a bunătății va veni după o lege imuabilă, care nu are nevoie pentru implementarea ei nici de bunăvoința domnitorilor, nici de eforturile eroice ale cetățenilor Orice s-ar întâmpla, răsăritul este garantat Cu această comparație, în spiritul naturalismului social al lui Marx, Lassalle și-a încheiat celebrul discurs către muncitori: "V-ați uitat vreodată, domnilor, de pe un munte înalt la răsăritul soarelui? O dungă purpurie colorează marginea cerului cu o lumină roșie ca sângele, vestind o nouă zi; ceţurile şi norii se ridică, se îngroaşă şi se repezi spre zori, ascunzându-şi o clipă razele; dar nu există nicio putere pe pământ care să poată opri răsăritul lent și maiestuos al soarelui, iar o oră mai târziu, acesta stă pe cer, în toată lumea, strălucind și se încălzește zeci de ani în spectacolul infinit maiestuos al lumii -răsărit istoric" *) Este imposibil să nu vedem în această perspectivă naturalistă un fel de fatalism optimist și este imposibil să nu admitem că, la fel ca tot fatalismul, marxismul a dat adepților săi o credință puternică și indestructibilă Era ceva maiestuos și incitant în această idee a unei legi istorice de nezdruncinat care conducea oamenii prin cele mai dureroase și fără speranță contradicții către triumful complet al rațiunii Și cu atât mai fascinant era faptul că despre acest triumf al rațiunii se vorbea despre viitorul apropiat, a cărui apropiere era prefigurată de toate semnele vremurilor, toate datele științei Dar era destul de firesc ca utopismul raționalist al lui Marx, pătrunzând în întreaga sa construcție, să se reflecte și în unele dintre teoriile sale legate de condiție *) Lassalle, Lucrări; Rusă pe SPB ediția a II-a; t pagina Biblioteca "Runivers" OBIECTUL PUBLIC IDEAL dezvoltarea economică viyam Toate aceste învățături celebre - despre plusvaloarea, despre concentrarea și acumularea capitalului, despre sărăcirea proletariatului, despre prăbușirea capitalismului - respinse de știința modernă în dogmatismul lor abstract și indiscutabilitatea schematică, sunt doar o reflectare a utopismului de bază consideră că eliberarea finală se apropie, că ea poate fi prezisă cu necesitatea unui fenomen natural Toate aceste teorii ale lui Marx, în ciuda faptului că sunt legate de un imens material faptic și reprezintă rodul celei mai solide erudiții, sunt totuși întipărite de un spirit de rectiliniu geometric,

iar acest spirit este o ieșire fără îndoială a acelui utopism care este esenţa filozofiei sociale a lui Marx Aceste concluzii despre limita apropiată a concentrării capitaliste, despre sărăcirea progresivă și inevitabilă a proletariatului etc , sunt necesare lui Marx pentru a-și întări predicția: "Ora proprietății private capitaliste este frapantă; expropriatorii sunt expropriați"; se apropie dominația socialismului Astfel, utopia și știința se împletesc cu un lanț inextricabil de verigi de legătură și dau un rezultat armonios armonios Pentru gândirea critică a timpului nostru, nu există nicio îndoială că aceste legături nu erau puternice, că capetele de aici sunt trase artificial împreună *) Dar tocmai această aparentă armonie a dat marxismului acea forță de mândră afirmare de sine cu care a acționat în viață Cu toate acestea, trebuie doar să privim mai îndeaproape această structură armonioasă și un antagonism interior profund se dezvăluie imediat în ea) Pe lângă articolele Struve de mai sus, care se remarcă prin semnificația lor în literatura critică a marxismului, voi indica aici capitolul final (XX) din cartea lui S N Bulgakov "Filosofia economiei", precum și -opere cunoscute ale lui Bernstein, Stammler, Massaryk, Gamma -hera, Tugan-Baranovsky ("Fundarii teoretice ale marxismului"), Sombart Biblioteca "Runivers" th NOVGOROTSEV · Teoria dezvoltării istorice a lui Marx, ca legătură între utopie și știință în doctrina sa -Marxismul clasic, ca sistem de "justificare a binelui" -Chestiunea fundamentelor filozofice ale acestui sistem -Interpretare materialistă al dialecticii - Caracterul revoluționar al dialecticii - Transformarea filozofiei dialectice într-o teorie evoluționistă - Contradicția acestei teorii cu credințele practice ale marxismului - Inevitabilitatea unei asemenea contradicții în fiecare utopie revoluționară și paradis pământesc - O încercare de a combină nihilismul revoluționar cu ideea dezvoltării regulate - Obscuritatea și vagul acestei încercări -Contradițiile sale filosofice Legătura dintre utopie și știință este stabilită în sistemul lui Marx de teoria sa a dezvoltării istorice Această teorie are un dublu caracter: pe de o parte, dă impresia unei generalizări pur științifice și servește drept bază pentru concluziile științifice, iar pe de altă parte, reprezintă fără îndoială și o experiență de interpretare a sensului procesului istoric În aparență științifică, această teorie este în același timp inspirată din motive etice și vise utopice După cum am văzut, în Manifestul Comunist, Marx a subliniat energic că socialismul nu izvorăște din idei, ci din fapte volumul gândirii economice Principalele linii de dezvoltare economică sunt stabilite aici pe o bază științifică solidă; evoluţia veche de secole a fenomenelor economice este legată de un singur lanţ de regularitate ştiinţifică Totuși, dacă Marx s-ar fi limitat doar la stabilirea anumitor tendințe în dezvoltarea economică, opiniile sale ar fi rămas o proprietate foarte valoroasă, dar totuși o proprietate deosebită a economiei politice Semnificația istorică a lucrărilor sale constă tocmai în faptul că doctrina sa depășește cu mult limitele teoriei economice și Biblioteca Runiverse DESPRE IDEALUL PUBLIC gravitează în interpretarea sensului istoriei și a sensului vieții umane Viitorul și trecutul, vocația individului și soarta societății, relația omului cu lumea și lumea cu om - toate acestea sunt cuprinse și explicate de Formulele largi ale marxismului clasic Și ca urmare, aceste Formule aduc omului vestea bună a unui sfârșit bun și drept al istoriei, a triumfului rațiunii atât asupra elementelor oarbe ale naturii exterioare, cât și asupra forțelor iraționale ale vieții sociale Problema răului se rezolvă prin gândul la semnificația lui temporară și trecătoare: va veni ziua când binele va triumfa, când vor veni

vremurile binecuvântate, cântate de poet: Aici dedesubt crește suficientă pâine Pentru toți copiii bărbaților, Și trandafiri, și mirt, și frumusețe, și poftă și mazăre dulce nu mai puțin Dar atunci când o teorie socială se transformă într-un fel de "justificare a binelui", avem dreptul să ne întrebăm pe ce fundamente filosofice se afirmă, în ce își găsește ultimul suport Revenind la învățăturile lui Marx, vedem că Fundamentele filozofice nu pot fi susținute de faptul că credința sa într-un sfârșit bun și drept al istoriei rămâne credință pură, nu numai că nu își găsește sprijin în filosofia sa, ci chiar stă cu ea în contradicție directă Marx și Engels și-au derivat filozofia istoriei, după cum se știe, din dialectica lui Hegel Din această dialectică, și poate din întreaga tradiție filosofică a idealismului german, au învățat și credința în mersul rațional al lucrurilor, în legile ascunse ale dezvoltării istorice "Se pare", spune Engels, "că, în ansamblu, întâmplările domină evenimentele istorice Și acolo unde la suprafață jocul întâmplării este dezvăluit, acolo această șansă în sine este constant controlată de interior, ascuns în spate Biblioteca "Runivers" p Novgorodtsev cai * *) Pentru cei care sunt familiarizați cu Filosofia istoriei a lui Kant, Schelling, Hegel, nu este greu să recunoască identitatea acestei Formule cu ideea de bază a idealismului german lume, de unde își obține marxismul sprijinul pentru aceasta? Pentru a răspunde la această întrebare, trebuie să ne oprim asupra relației dintre filosofia istorică a lui Marx și dialectica lui Hegel În prefața celei de-a doua ediții a primului volum din Capitalul găsim indicația lui Marx asupra atitudinii sale față de Hegel "Metoda mea dialectică", scrie Marx, "în baza ei nu numai că diferă de cea a lui Hegel, dar este direct opusul ei Pentru Hegel, procesul de gândire, pe care el, sub numele de idee, chiar îl transformă în ceva independent, este demiurgul realității, care reprezintă doar manifestarea ei exterioară Pentru mine, începutul ideal este, dimpotrivă, doar începutul material care a trecut prin creierul uman* Dialectica hegeliană, după Marx, trebuie răsturnată pentru a găsi "un bob rațional într-o coajă mistică"* "În Forma sa mistificată, dialectica a fost utilă în Germania, pentru că a transformat și a luminat existentul În Forma sa rațională, pentru burghezie și vestitorii săi doctrinari, ea este ispită și nebunie, deoarece cuprinde nu numai o înțelegere pozitivă a ceea ce există, ci și o înțelegere a negației sale, a morții sale necesare, pentru că ea contemplă fiecare formă realizată în mișcarea ei și, prin urmare, ca ceva trecător, pentru că nimic nu o poate impresiona pe ea, dialecticianul, pentru că ea, în esență, Engels, L Feuerbach und der Ausgang der klassischen deutschen Philosophie Stuttgart Zweite Au fl age S Biblioteca "Runivers" OBIECTUL PUBLIC IDEAL la propria sa, impregnata de un spirit critic si revolutionar"*) Din această scurtă afirmație se poate observa că dialectica lui Hegel primește de la Marx, în primul rând, o interpretare materialistă, iar în al doilea rând, un caracter critic și revoluționar În deplin acord cu aceasta, meritul filosofic al lui Marx este explicat în pamfletul lui Engels despre Feuerbach Definind semnificația dialecticii hegeliene din punctul de vedere al marxismului, Engels spune că "adevăratul sens și caracterul revoluționar al filosofiei hegeliene" constă în faptul că a pus capăt noțiunii de semnificație ultimă a oricăror rezultate ale omului gândire și acțiune stviya Istoria, ca și știința, nu își poate găsi sfârșitul final în nicio stare ideală perfectă a umanității; o societate perfectă, un "stat" perfect poate exista doar în Fantezie Toate stările istorice succesive, una după alta, nu sunt decât etape trecătoare în dezvoltarea nesfârșită a societății umane de la cel mai de jos la cel

mai înalt Fiecare etapă pare necesară și, prin urmare, are justificarea ei pentru acel timp și pentru acele condiții cărora le datorează originea; dar devine inutilă şi îşi pierde justificarea în raport cu noile condiţii superioare care se dezvoltă treptat în propriile sale măruntaie Atunci trebuie uneori să cedeze loc unui nivel superior, pentru care iarăși îi vine rândul distrugerii și căderii " Înainte de Filosofia dialectică, nimic nu poate fi definitiv, absolut, sfânt; în toate și în orice dezvăluie un caracter trecător, și nimic nu poate sta în fața ei, cu excepția procesului continuu de aparitie si distrugere, fara *) Marx, Das Capital bd I, S XVII; Rusă traducere ed Struve, p XVI Întrebări de filosofie, carte - Biblioteca "Runivers" p NOVGOROTSEV ascensiunea finală de la inferior la cel superior, a cărei o simplă reflectare în creierul gânditor Are, desigur, o latură conservatoare: recunoaște legitimitatea anumitor etape de cunoaștere și dezvoltare socială pentru timpul lor și pentru condițiile lor, dar numai în aceste limite Conservatorismul acestui punct de vedere este relativ, dar caracterul revoluționar este necondiționat - este singura valoare necondiționată pe care o admite Astfel, Engels transformă teza hegeliană despre realitatea raționalului într-o altă teză celebră: Alies, a fost entsteht, Ist werth, dass es zu Grunde geht s) Este curios de observat că aceeași serie de gândire l-a condus pe Lassalle la o transformare similară a dialecticii hegeliene De asemenea, a considerat filozofia lui Hegel "chintesența oricărei științifici" și a susținut că metoda sa, principiile sale de bază ar trebui să rămână proprietatea eternă a științei, dar, în același timp, credea că dialectica lui Hegel ar trebui supusă transformării în însăși esența ei pe care Hegel a predat-o că totul în istorie este supus dezvoltării și aceasta ar trebui să rămână; s-a înșelat prin faptul că a prezentat ca adevăruri logice, adică eterne și necesare, ceea ce este doar o manifestare trecătoare a spiritului istoric nimic din istorie nu rămâne neschimbat și durabil , totul se schimbă, trece în altul Acesta este un flux etern de schimbări, în care nu există opriri, nu există valori rămase și de neclintit Asemănarea viziunilor filosofice între liderii socialismului german este de netăgăduit, la fel cum sursa acestei asemănări este, de asemenea, neîndoielnică: patosul revoluționar, spiritul criticii x) Engels, L Feuerbach SS - *) Lassalle, System der erworbenen Rechte Vorwort Biblioteca "Runivers" OBIECTUL IDEALULUI PUBLIC și refuzul formularelor existente În timp ce pentru Hegel absolutul se manifestă în istorie, în urma căreia în procesul de dezvoltare el vede nu numai ciclul etern al lucrurilor, ci și fundamentul lor de nezdruncinat, pentru hegelienii de stânga, cărora le aparțin Marx, Engels și Lassalle, întregul proces este rezolvat într-un flux nesfârșit de schimbări Conform filozofiei lui Hegel, în istorie există o semnificație interioară, există valori neschimbate și principii directoare ferme, nu duse, nu spălate de fluxul etern al schimbării Aici, dimpotrivă, totul pare trecător, fluid, totul curge, după cuvântul înțeleptului străvechi; nimic nu rămâne, nimic nu se ține, nimic nu se fixează Este imposibil să nu vedem că dialectica lui Hegel astfel transformată își pierde cu totul sensul interior, ceea ce a ridicat-o la nivelul metodei universale a panlogismului Se transformă într-o teorie evoluționistă obișnuită, deosebindu-se de construcțiile pur științifice de acest fel doar printr-un spirit revoluționar pronunțat Dar dacă da, atunci unde este în această viziune credința în perfecțiunea viitoare a vieții, în victoria finală a binelui asupra răului? Într-adevăr, pentru această înțelegere a dialecticii este aplicabilă definiția lui Hegel, că este filosofia "infinitului rău "

Dacă, așa cum spune Engels, caracterul revoluționar al acestei filosofii este singura valoare absolută pe care o permite, atunci acolo unde este baza pentru pozitiv O teorie în care doar latura sa revoluționară este recunoscută ca necondiționată, în care nu există nimic absolut și sfânt, trebuie evident să-și îndrepte patosul revoluționar către un alt viitor și în ea trebuie să recunoască același trecător, schimbător, imperfect caracter în învățăturile marilor clasici ai socialismului german chiar un indiciu de o asemenea semnificație temporară a Formelor socialiste? Biblioteca "Runivers" P NOVGOROTSEV răsturnarea viitorului? Ei nu sunt în aceste învățături și dintr-un motiv foarte ușor de înțeles Cert este că, așa cum am observat de mai multe ori înainte, împreună cu motivele teoretice, motivele practice afectează întotdeauna doctrina lui Marx și Engels și tot absolutismul idealului lor social provine în întregime din astfel de motive practice Pentru a interveni în lupta practică, pentru a merge la popor cu intenția fermă de a înlocui cu ei atât vechea religie, cât și vechiul sistem social, s-a putut înainta cu o doctrină care a prevestit înaintea unei mișcări eterne și veșnică luptă Pentru luptătorii vieții este nevoie de orizonturi strălucitoare și așa se explică că acești noi adepți ai lui Heraclit consideră necesar să creeze, în perspectiva căutărilor și luptelor nesfârșite, un refugiu liniștit al bunăstării umane, un pământ pământesc paradis în care va fi suficient pentru toată lumea "și pâine, și trandafiri, și mirt, și frumusețe, și bucurie și mazăre dulce Atât Marx, cât și Engels și Lassalle rămân de neclintit această credință în perfecțiunea viitoare a vieții Evident, sfârșitul nu converge aici cu începutul, iar sensul revoluționar al dialecticii transformate de Marx subminează credința utopică a socialismului Această inconsecvență internă a marxismului devine cu atât mai evidentă cu cât își dezvoltă mai clar punctul de vedere dialectic În opiniile de mai sus ale lui Marx și Engels cu privire la semnificația dialecticii, există deja o condamnare puternică a încercărilor de a încheia în mod ilegitim istoria omenirii Explicând aceste puncte de vedere și punându-le în contrast cu înțelegerea hegeliană a dialecticii, Engels a văzut principala trăsătură a lui Hegel în faptul că a construit un sistem și că, ca urmare a acestuia, nu se putea lipsi de adevărul absolut, ci, potrivit obiceiul vechi, fiecare sistem de filozofie trebuie să-și găsească concluzia Biblioteca "Runivers" OBIECTUL IDEALULUI PUBLIC în acest sau acel adevăr absolut^ "Oricât de mult a subliniat Hegel în logică că acest adevăr etern nu este altceva decât un proces logic și, în consecință, istoric, totuși, el s-a văzut obligat să pună capăt acestui proces, întrucât trebuia veni ca o cale până la sfârșit cu sistemul tău În logică, el ar putea face din nou acest sfârșit un început, deoarece aici este punctul final, ideea absolută - "se înstrăinează", adică se transformă în natură și apoi se întoarce la sine din nou în spirit, adică în gândire şi în istorie Dar, la încheierea oricărei filosofii, pentru o asemenea întoarcere la început, o singură cale era posibilă: dacă sfârșitul istoriei este de considerat că omenirea ajunge la cunoașterea tocmai a acestei idei absolute și declară că această cunoaștere a absolutului ideea este realizată în filosofia hegeliană Dar, în același timp, întreg conținutul dogmatic al sistemului hegelian este declarat adevăr absolut în contradicție cu metoda sa dialectică, care descompune totul dogmatic Astfel, latura revoluționară este înăbușită de partea conservatoare îngroșată Și acest lucru este important aici atât pentru cunoașterea filozofică, cât și pentru practica istorică Omenirea, care în persoana lui Hegel a ajuns la dezvoltarea unei idei absolute, trebuie, în practică, să meargă până

acolo încât să poată pune în realitate această idee absolută Cerințele politice practice ale ideii absolute asupra contemporanilor nu ar trebui, așadar, să fie prea mari Și așa aflăm la sfârșitul filozofiei dreptului că ideea absolută trebuie realizată în acea monarhie moșială, pe care Frederick William al III-lea a promis atât de încăpățânat și în zadar supușilor săi Dacă și fără o precizie și profunzime filozofică deosebită, atunci în orice caz, nu fără inteligență, Engels Napa *) Engels, L Feuerbach SS - Biblioteca "Runivers" P NOVGOROTSEV indică aici punctul slab al sistemului hegelian Foarte bine ridiculizează efortul de a vedea în Forme relative perfecțiunea ideii absolute Și la fel de succes dezvăluie inconsecvența internă a ideilor despre "sfârșitul istoriei"* "Cu toți filozofii, tocmai "sistemul" este trecător și tocmai pentru că sistemul ia naștere din nevoia durabilă a spiritului uman de a depăși toate contradicțiile Dar dacă toate contradicțiile ar fi eliminate odată pentru totdeauna, atunci am ajunge la așa-zisul adevăr absolut; istoria lumii s-ar fi sfârșit, și totuși ar trebui să continue, deși nu ar mai avea nimic de făcut, o nouă contradicție insolubilă" *) Dacă adăugăm la aceasta că Engels acceptă și concluzia teoriei evoluționiste că "istoria umană va avea nu numai o ramură ascendentă, ci și descendentă * *), atunci trebuie spus că, dezvoltând ideea de evoluționism , a ajuns fără teamă la toate concluziile necesare care decurg din această idee Adevărat, gândurile pe care le prezentăm aici au fost exprimate de el în , în anii săi declin, când motivele teoretice l-au învins nu o dată asupra utopismului înflăcărat al tinereții sale Dar este imposibil să nu vedem că toate acestea au urmat în mod destul de consecvent din acea transformare a dialecticii lui Hegel, pe care până și Marx și-a proclamat principala sa sarcină filosofică Engels nu a adăugat nimic în esență ideilor celebrului său prieten: le-a exprimat doar într-o formă mai clară și mai completă Și aici a devenit evident că această nouă întorsătură a dialecticii către evoluționismul științific l-a adus atât pe Marx, cât și pe Engels în totală contradicție cu absolutismul idealului lor social Tot umorul lui Engels, îndreptat împotriva lui Hegel, se întoarce în întregime împotriva lui Marx *) Engels, pr p S) Engels, pr satul S Biblioteca Runiverse DESPRE IDEALUL PUBLIC Nici măcar acesta din urmă nu era sigur că omenirea ajunsese atât de departe încât să poată aduce ideea absolută în realitate? Oare Manifestul Comunist și Capitalul nu au dat speranță că în sistemul socialist se vor rezolva toate contradicțiile? Unde, într-adevăr, are Marx cel puțin indicii că socialismul nu este un remediu universal pentru toate bolile sociale, unde sunt indicii că socialismul are propria sa sarcină relativă, așa cum au avut statul burghez, sistemul feudal și structurile istorice similare? În descrierea sa despre socialism, Marx nu a putut introduce astfel de indicații și indicii în principiu: cum ar putea el să creadă că în această formă, ca principiu particular și relativ al vieții sociale, socialismul oferă omului totul, atât fericire materială, cât și satisfacție spirituală? cum ar putea să meargă împotriva întregului trecut istoric, împotriva tuturor credințelor primordiale ale omenirii, dacă nu și-a pus toate speranțele în socialism, dacă nu i-a dat un sens absolut? Aceasta a fost greșeala lui fundamentală și, în același timp, principala sursă a contradicțiilor sale: el a acordat o semnificație absolută începutului particular și relativ, a vrut să vadă idealul necondiționat realizat pe pământ Hegel a găsit idealul absolut în limitele realității, care era deja în curs de realizare; Marx a transferat-o în realitate, încă nerealizată, dar de realizat Contradicția nu a fost diminuată prin

aceasta, ci a crescut, întrucât absolutul, * mai devreme în istorie, se dezvăluie aici pe neașteptate la sfârșitul său Consecvența a cerut ca punctul de vedere evolutiv-critic să fie îndreptat și spre viitor, pentru a recunoaște că principiul dezvoltării fără sfârșit nu se oprește la nicio valoare relativă Dar asta însemna punerea socialismului sub semnul îndoielii și pentru el, încă doar dorit și așteptat, Biblioteca "Runivers" G I NOVGOROTSEV face față aceleași critici distructive Din punct de vedere psihologic, acest lucru a fost imposibil pentru Marx Aceasta nu a fost însă o trăsătură personală a acestui gânditor substitut Aceasta este soarta oricărei figuri revoluționare care poartă într-o mână steagul reînnoirii universale și, în cealaltă, sabia zdrobitoare a criticii distrugătoare Vorbind cu o predică arzătoare a noilor începuturi, în același timp vor să respingă întregul trecut, să pună la îndoială tot ce este în cer și pe pământ Dar în felul acesta iau pământul propriei lor predici Printr-o negare absolută a trecutului, ei se gândesc să întărească afirmarea absolută a viitorului, dar "spiritul de negare și îndoială" nu se poate opri de bunăvoință Dacă toate lucrurile sfinte sunt respinse, de ce ar trebui să se închine înaintea lucrurilor sfinte ale viitorului? De unde poate obține darul binecuvântării, pe ce se poate baza în credința sa? Astfel, fiecare astfel de utopie a unui paradis pământesc se subminează pe sine și poartă în sine sursa căderii sale Pentru a stabili mai ferm credința în viitor, ea distruge tot trecutul; pentru a lega omul mai tare de pământ, ea îl îndepărtează de cer Istoria este distrusă, religia este respinsă Dar după o critică atât de distrugătoare, trebuie să construim nu numai pe ruine, ci și peste un abis, iar eforturile rămân în zadar pentru a ține acest gol De asemenea, găsim urme clare ale întregii inutilități ale acestor eforturi în filosofia istorică a marxismului Marx și Engels încearcă să atenueze nihilismul revoluționar al filozofiei lor recunoscând într-un flux etern de schimbare o anumită regularitate, pe care o asociază cu înțelegerea materialistă a istoriei Filosofia lor istorică vrea să fie nu numai dialectică, ci și materialistă, iar în această ultimă calitate ea caută temeiuri pentru deducerea legilor dezvoltării sociale Nu a fost, însă, o simplă reproducere a materialismului "vulgarizat" al lui Büchner, Focht și Moleschott Biblioteca Runiverse DESPRE IDEALUL PUBLIC T Atât Marx, cât şi Engels neagă cu dispreţ acest materialism*) Vechiul materialism mecanic, incapabil să înțeleagă alte legi superioare ale lumii decât cele mecanice, ignorând procesul istoric, trebuie înlocuit cu un nou materialism dialectic Noul punct de vedere este de a privi lumea ca pe un proces de dezvoltare Dar această dezvoltare ar trebui înțeleasă nu ca o mișcare spontană a conceptelor semnificației filozofiei hegeliene, ci ca o mișcare a realității însăși A considera conceptele în mod materialist înseamnă, în cuvintele lui Engels, a vedea în ele instantanee ale lucrurilor reale, în loc să înțelegi lucrurile reale ca instantanee ale unuia sau altui nivel al unui concept absolut "Prin urmare, dialectica a fost redusă la știința legilor generale ale mișcării atât ale lumii exterioare, cât și ale gândirii umane" Și după ce au studiat mișcarea lumii relațiilor umane, Marx și Engels au descoperit că totul aici este determinat de baza economică, de legile dezvoltării producției Aceasta este Fundamentul material pe care sunt create toate relațiile de viață Toate schimbările în domeniul politicii și dreptului, precum și toată creativitatea în sfera științei, poeziei, moralității, filosofiei, religiei - toate acestea depind de baza economică, ca și de o bază substanțială Realizarea adevărului și a bunătății în lume este aici în cadrul nevoii materiale; viața

spirituală a omenirii se explică prin interese economice, prin lupta de clasă Deci, potrivit lui Engels, "întreaga Renaștere de la mijlocul secolului al XV-lea și, în special, nou-trezita) Marx, Das Capital, Bd IS Nota ; Rusă traducere, p , nota -Engels, L Feuerbach SS - A se vedea despre acest punct remarcile lui Hammacher, Das philosophisch-õkonomische System des Marxismus Leipzig, , S) Engels, L Feuerbach S Engels repetă aceleași gânduri despre îmbinarea dialecticii și materialismului în opera sa: Dührings Umwãlzung der Wissenschaft Enleitung I Allgemeines Biblioteca "Runivers" " p Novgorodtsev de atunci filozofia este un produs al orașelor, adică al burgheziei Filosofia, în esență, nu era decât expresia acelor gânduri care corespundeau dezvoltării micii și mijlocii burghezie în cea mare Exact la fel, schimbările din domeniul ideilor religioase sunt determinate, după Engels, de clasă, adică de clasă relaţiile economice ale oamenilor *) Este cunoscută și afirmația lui Marx din primul volum al "Capitalului", aducând creștinismul, "cu idealul său de om abstract", în legătură cu acea etapă de dezvoltare a "societății de producători de mărfuri, a cărei relație de producție socială constă în faptul că își tratează produsele ca și cum ar fi mărfuri, adică ca valori, iar în această formă materială ei raportează unul la altul lucrările lor private, ca muncă umană identică ") Astfel, toată bogăția și diversitatea vieții spirituale a omenirii, toată profunzimea căutărilor spirituale se reduc aici la condițiile existenței materiale Baza economică este recunoscută ca un fel de forță atotputernică și atotexplicabilă, sursa regularității și necesității istoriei, garanția progresului și a fericirii omenirii Că această concepție este pur metafizică și, în același timp, o concepție complet vagă și obscură, a fost demonstrat de mai multe ori critica filozofică Nu este surprinzător dacă cercetătorii încă nu pot determina mai precis și concret ce fel de filozofic Engels, ibid , S $) Ibid , S ' s) Marx, Das Capital, Bd IS ; Rusă trad , p) Mă voi referi aici la o analiză recentă extrem de convingătoare a teoriei materialismului economic din cartea lui S N Bulgakov "Filosofia economiei ", capitolul IX Concluzia despre incertitudinea completă și vagitatea concepțiilor filosofice generale ale lui Marx vine ca urmare a unei atente analiză și cel mai recent cercetător Marxism Prof Novodvorsky (vezi lucrarea sa: "Materialismul istoric Doctrina lui Marx și Engels Experiența cercetării istorice și critice" în "Proceedings of the Historical and Philological Institute of Prince Bezborodko in Nzhin", T XXIX, Nzhin, Vezi capitolul III, p Vezi, de asemenea, remarcile valoroase ale lui Masaryk în partea a doua a studiilor sale despre fundamentele marxismului Biblioteca Runiverse DESPRE IDEALUL PUBLIC consiliul era deţinut de Marx şi Engels x) În dezvoltarea opiniilor lor de bază, ei nu au depășit afirmațiile generale, doar puțin susținute de exemple istorice Și, prin urmare, întreaga lor filozofie a istoriei este mai degrabă o dogmă a credinței decât o construcție științifică Materialismul dialectic vrea să se prefacă drept cea mai înaltă sinteză filozofică, pentru îmbinarea pricepută a hegelianismului desăvârșit cu materialismul desăvârșit: de fapt, aici nu există nici dialectică, nici materialism Tot conținutul său interior este aruncat din dialectica lui Hegel și a rămas o singură idee de dezvoltare; se respinge și vechiul materialism mecanic și se face referire la niște "alte legi superioare" conform cărora realitatea se dezvoltă, reflectată în idei Și atunci aceste "legi superioare" se reduc la progresul relațiilor de producție, care sunt recunoscute ca ultimele fundamentul tuturor fenomenelor sociale Se dovedește un fel de teorie neîntemeiată a progresului, în

care convingerile idealiste se bazează pe negația materialistă, iar optimismul raționalist este combinat cu iraționalismul metafizic Cum se naște dreptatea cea mai înaltă din acțiunea forțelor materiale, aceasta rămâne complet de neînțeles Un lucru este clar, că principalele credințe ale acestei doctrine sunt în dezacord evident cu fundamentele sale filozofice ZΓΤλ h (Va urma) P Novgorodtsev) Pentru un rezumat al diferitelor opinii asupra caracterului filosofic al marxismului, vezi eseul sus-menționat al Prof Novodvorsky Deosebit de interesantă este polemica care a avut loc în literatura socialistă rusă între G Plehanov și ortodocși, pe de o parte, și V Bazarov și A Bogdanov, pe de altă parte: spinozismul, iar a doua - în direcția empirio-criticii Însăși posibilitatea unei interpretări atât de diferite și a unei continuări a filozofiei materialiste a lui Marx mărturisește vagitatea și incompletitudinea extremă a fundamentelor sale Esența disputei marxiștilor ruși este bine descrisă în articolul lui V Bazarov "Despre chestiunea fundamentelor filozofice ale marxismului *" din colecția "În memoria lui Karl Marx", Sankt Petersburg, (Vezi articol al aceluiaşi autor într-o altă colecţie "Eseuri despre filosofia marxismului", SPb ,) Biblioteca "Runivers" Wilhelm Windelband ') Reprezentanții vechii generații filosofice, care au ghidat gândirea filosofică din ultimul deceniu al secolului trecut și au educat filozofic secolul al XX-lea în curs de dezvoltare, încet-încet încep să ne părăsească Paulsen, Kerd, Tokko, Liebmann, Dilthey, Fulier, Schuppe, Lipps, unul după altul, au părăsit arena pământească Acum este rândul lui Windelband Wilhelm Windelband a fost în ultimele două decenii unul dintre cele mai active și pline de viață centre de activitate filosofică Se poate spune chiar că, în sens larg, este cel mai faimos și *) Născut în , a fost prof în Zurich, Freibug, Strasbourg și Heidelberg Windelband's Peru deține următoarele lucrări: Doctrina hazardului ( ); Despre certitudinea cunoașterii ( ); Despre starea actuală a cercetărilor psihologice ( ); Despre diferitele faze ale doctrinei kantiene a lucrului în sine (въ Anuarul trimestrial pentru filosofia științifică Vol I, ,); Istoria filosofiei moderne vol (- , ediția a V-a); Preludii (, , ed în vol); Contribuții la doctrina judecății negative (въ tratate de filozofie Strassburger,); Istoria filosofiei antice (, ed a -a); ideea lui Fichte despre statul german ( ); Manual de istorie a filosofiei (, ed a VI-a); Istorie și științe naturale (, ediția a III-a); Discurs comemorativ pentru Kaiser Wilhelm I ( ); Din sistemul categoriilor (въ Tratate filozofice,); Platon (ed , въ серiи clasicul lui Fpomman); Logica (въ Filosofia la începutul secolului al XX-lea I, /; ediția a II-a); Despre libertatea voinţei (, Autl,); După o sută de ani (въ Zur Kants Ge-dâchtnis,); La science et thistoire devant la logique contemporaine (въ Comptes rendus du Ш-me Congrès de philosophie,); Kant și lumea lui Biblioteca "Runivers" WILHELM WIN DE LB AND, reprezentativ caracteristic al vieţii filosofice moderne în general Activitatea sa filozofică a fost extrem de diversă, gândul său nu s-a obosit să urmărească noile tendințe filozofice emergente, faima sa a adunat ascultători la publicul său din îndepărtata Siberia și din America nu mai puțin îndepărtată, lucrările sale au fost traduse în diferite limbi, scrierile sale au apărut în mai multe limbi și mai multe ediții noi și noi Și în toată această activitate diversă, un gând definit, un concept filozofic definit, au strălucit, de-a lungul anilor, bineînțeles, completat, condensat și corectat, dar în esența ei a rămas tot timpul una și aceeași Filosofie a idealismului critic eu În fața lui Windelband, cel mai eminent istoric al filosofiei din ultimii cincizeci de ani i-a mers în mormânt Istoria noii filosofii, în două

volume, care acoperă dezvoltarea gândirii filozofice de la Descartes la Herbart, este cel mai bun tratament pe acest subiect, vedere ( ); Istoria filozofiei (въ Filosofia la începutul secolului II, , ediția a II-a); Idealismul transcendental al lui Schiller ( ); Filosofia în viața intelectuală germană în secolul al XVIII-lea ( ); Voința de adevăr ( ); Reînnoirea hegelianismului (въ rapoarte de sesiune ale Academiei de Științe din Heidelberg); Filosofie culturală și idealism transcendental (въ Logos'i I, ,); Despre sensul și natura fenomenalismului (въ sesiunea b d Academia de Științe din Heidelberg HT,); Principiile logicii (въ Encyclopâdie der philosophischen Wissenschaften Bd I,); Ipoteza inconștientului ( ); Introducere în filosofie ( ) Este ca și cum nu ar exista lucrări sau articole dedicate în mod special învățăturilor lui Windelband în literatura străină În rusă, vezi articolul B, A Kistyakovskaya, În apărarea idealismului științific și filosofic (în Questions of Philosophy and Psych , LXXXVI), cartea lui N Berdyaev, Subjectivism and Individualism in Social Philosophy ( ) și articolul lui B Yakovenko, Towards a Criticism of Rickert's Knowledge's Theory of Knowledge (în Questions of Philology and Psychology, KhSSh, pp şi urm) !) Geschichte der Philosophie B-de Aufl (există o traducere rusă sub redacția prof A Vvedensky în volume, Sankt Petersburg -) Biblioteca "Runivers" B YAKOVENKO pe care le avem Niciuna dintre expunerile acestei perioade, cu posibila excepție a operei oarecum învechite a lui Erdmann *), nu îmbină atâtea calități și virtuți: o asemenea claritate de gândire, neînstrăinată de aspectele cele mai dificile ale subiectului tratat, o asemenea concizie a expunerii, care, totuși, nu uită nimic important și esențial în filozofiile interpretate, rară acuratețe a transmiterii, indicând o cunoaștere profundă a surselor și imaginea și frumusețea autentică a limbajului cu care lucrările lui Windelband stralucire În același timp, în ambele volume, se poate spune cu siguranță că nu există o singură linie de șablon, nici un singur gând pur și simplu împrumutat din viața de zi cu zi istorică și filosofică, dar fiecare dintre sistemele filozofice interpretate este gândit independent de la început să se încheie și prezentat într-o iluminare mai mult sau mai puțin originală, manifestată fie în interpretarea ideilor principale, fie în interpretarea unor detalii secundare și detaliate La aceasta se adaugă împrejurarea importantă în care Windelband interpretează dezvoltarea treptată a gândirii filosofice în timpurile moderne în strânsă legătură cu dezvoltarea spirituală și culturală a omenirii în general Aceasta oferă, pe de o parte, o reprezentare mult mai corectă și mai precisă atât a sistemelor individuale interpretate, cât și a filosofiei în general și, pe de altă parte, ne permite să judecăm relația și influența reciprocă dintre diferitele domenii ale culturii umane Filosofia încetează astfel să mai pară transcendentală, lipsită de viață, uscată și, dimpotrivă, apare în fața privirii cititorului în toată vitalitatea și legătura ei strânsă cu știința, arta, religia , politica și viața socială Cartea diferă și în majoritatea acestor virtuți *) Ed, Erdmann, Grundriss der Geschichte der Philosophie Bde (Aufl) Biblioteca "Runivers" WILHELM WINDELBAND Windelband, dedicată expunerii de filosofie antică *)> Și aici sunt relevate independența abordării, acuratețea studiului, amploarea acoperirii culturale, claritatea și imaginea limbii Cu toate acestea, această lucrare a lui Windelband nu poate fi în niciun fel pusă pe același rang cu cea anterioară, iar acest lucru se explică prin condițiile speciale de prelucrare a filosofiei antice Și anume, necesită o specializare mult mai mare decât toate celelalte perioade și, în plus, o specializare

filologică și istorică În acest sens, Zeller păstrează fără îndoială palma, ale cărei lucrări remarcabile oferă cea mai bună expunere a istoriei filozofiei antice) Dar pe lângă aceste două lucrări, consacrate unei expuneri mai mult sau mai puțin detaliate a anumitor perioade din istoria filozofiei, Windelband a mai scris un curs general care acoperă toate epocile și perioadele sale și publicat de el sub titlul: "Manual de istorie a filosofiei *) Această lucrare este cea mai mare glorie a lui Windelband și îl face cel mai remarcabil istoric al filosofiei Aici schimbă drastic metoda obișnuită de prezentare istorică a filosofiei, ghidată în principal de ordinea cronologică și alocând prea mult spațiu materialului biografic, și conduce expunerea în spiritul științei culturale și filozofice, văzând în istoria filosofiei un întreg proces, inspirație condusă de anumite idei și sarcini "Istoria filozofiei, spune el, este procesul în cursul căruia omenirea europeană și-a imprimat viziunea asupra lumii și înțelegerea vieții în concepte științifice) *) Geschichte der alten Philosophie (Aufl ,) Există două traduceri în limba rusă; ed wrof A Vvedensky și M M Rubinstein) Lucrarea lui Burnet este, de asemenea, foarte bună: Filosofia greacă timpurie) Lehrbuch der Geschichte der Philosophie (Aufl) Există un rus învechit traducere de Rudin *) Vezi Lehrbuch (Aufl) S Biblioteca "Runivers" B YAKOVENKO Și, prin urmare, manualul său oferă, în primul rând și în principal, o "istorie a problemelor și conceptelor", adică, în adevăr, istoria filosofiei, și nu istoria filozofilor Tocmai aceasta este originalitatea și excepționalitatea acestei cărți remarcabile , că schema generală de expunere, luată ca bază în ea, este în același timp nucleul celui mai concret proces istorico-filozofic Astfel, Windelband evită eroarea lui Hegel, care El este la fel de schematic violent în istoria sa al filosofiei ca și în construcțiile sale sistematice ale tot ceea ce există Windelband este primul istoric al filozofiei care a descoperit o schemă istorico-filozofică vie Și, prin urmare, este, de fapt, primul istoric al filosofiei în general în sensul direct și precis al cuvantul În fața lui Windelband coboară de pe scenă unul dintre liderii acelei mișcări filosofice, care la începutul anilor șaptezeci ai secolului trecut a scos un strigăt imperios: înapoi la Kant! Această mișcare s-a concentrat mai întâi pe studiul exact al literei kantiene și pe restabilirea adevăratului sens al învățăturii sale, uitate în spatele acelor transformări originale pe care i le-au dat marii săi studenți și în spatele atemporității filosofice care l-a urmat curând pe Hegel Adevărat, în sensul studiului filologic al lui Kant, Windelband a făcut puțin: a scris doar un mic studiu detaliat al filozofiei lui Kant, în sine, deși foarte valoros, dar nu introduce nicio revelație importantă în interpretarea kantiană *) Dar Win- *) Ueber die verschiedenen Phasen Kantischen Lehre vom Ding an Sich in Vierteljahrschrift fur wissenschaftliche Philosophie I, , Biblioteca "Runivers" WILHELM VINDE L'BAN d Delband a oferit o expunere extrem de valoroasă și originală a învățăturilor lui Kant în ansamblu "j El prezintă sistemul lui Kant ca normativism idealist, opus antropologismului, geneticismului și psihologismului, impus cu atâta sârguință acestuia de mulți interpreți ai oponenților învățăturilor lui Kant confuzia de terminologie kantiană, încă strâns legată de asocierile prekantiene, dispare, iar noul nucleu, fără precedent, al învăţăturii lui Kant devine evident şi de neuitat el caută să schimbe ideologia centru al întregii structuri a rațiunii și la Critica puterii de judecată, care este, parcă, cupola întregii clădiri, încununându-l și punând în ea ultimul sens Dar restaurarea și interpretarea scrisorii kantiene i-au condus foarte

repede pe liderii mișcării neo-kantiene la crearea de noi învățături, ținându-se, desigur, ferm de bazele lor kantiene, dar în același timp, în multe privințe, oferind o nouă iluminare și rezolvarea principalelor probleme ale filosofiei Windelband nu a scăpat de această evoluție naturală: prin transferarea ideilor principale ale interpretării sale Canto pe o bază sistematică, el a devenit fondatorul acelei ramuri particulare a idealismului transcendental, care este de obicei numită normativism sau critică teleologică Pe scurt, credo-ul filozofic al acestei mișcări poate fi formulat după cum urmează Toate științele separate sunt angajate în considerarea a ceea ce este, fiind, dat, Fapte Filosofia, ca subiect exclusiv, nu are ceea ce este, ci ceea ce ar trebui, ar trebui să fie, dat, idealuri, valori Filozofie i) În al doilea volum al Istoriei noii filosofii Întrebări de filosofie, carte - Biblioteca "Runivers" B YAKOVENKO, există o știință a cotizațiilor sau a valorilor Ea nu se întreabă ce legi naturale guvernează astfel de fenomene Ea întreabă dacă și cum este posibilă știința, adică o astfel de gândire, care, având o valabilitate universală și necesară, prin aceasta constituie adevărul - dacă există și cum este posibilă moralitatea, adică o astfel de dorință și acțiune, care are sensul universal și obligatoriu al bunătății - există și cum este posibilă arta, adică asemenea contemplare și simțire, care este înzestrată cu semnificația obligatorie și universală a frumuseții Astfel, în ea nu vorbim despre judecăți cu conținut de fapt, ci despre aprecieri care afirmă ceea ce se cuvine și, mai mult, despre aprecieri absolute, imuabile și atot-sugerate Este de la sine înțeles că valorile afirmate în aceste aprecieri sunt ceva autosuficient, independent de afirmare și afirmare Axiomele logicii sau ale maximelor morale, de exemplu, nu depind de persoana sau de afirmația care le exprimă Semnificația lor constă în sine și nu poate fi justificată prin nimic altceva Dimpotrivă, orice altceva își primește justificarea doar prin ei, doar în ei își trag puterea Relativismul, care reduce totul la Fapte și fenomene supuse schimbării constante în timp, implică o negație inconștientă de sine, deoarece, pe de o parte, prin aceasta, își lipsește propriile afirmații de orice valoare durabilă și, pe de altă parte, , subminează semnificația legii sale a schimbării universale, vioiciune, deoarece această lege se poate schimba și ea, i e variabilitatea generală poate dispărea, dând loc unei invarianțe cel puțin parțiale Totalitatea estimărilor sau normelor absolute constituie o conștiință normală sau universală, care este limita ideală către care fiecare individ empiric trebuie să se străduiască și să se străduiască involuntar Biblioteca "Runivers" WILHELM WINDELBAND conștiință duală *) O persoană nu poate să nu se străduiască pentru aceasta, deoarece este conținutul conștiinței sale, fie că este logic, pur moral sau estetic, nu are nicio diferență În sufletul uman, în sens larg, trăiește întotdeauna o dorință morală de a cunoaște adevărul, de a face bine, de a contempla frumusețea Omul perfect ar fi unul ale cărui activități s-ar conforma întotdeauna normelor Acest om desăvârșit ar fi în același timp un om absolut liber, din moment ce tot comportamentul său de viață ar fi determinat ca fiind propriu, ideal, în general obligatoriu, și nici o singură acțiune a acțiunilor sale nu s-ar produce din cauza constrângerii pur mecanice Un om perfect ar trăi numai prin conștiință, ar acționa numai din datorie și ar sta întotdeauna deasupra cauzalității brute și lipsite de viață Căci libertatea este "stăpânirea conștiinței*, ascultarea de rațiune în virtutea raționalității și semnificației ei *) Astfel, filosofia este, în sens larg, etica, știința conștiinței, a datoriei și a libertății Plecând de la

conștiința empirică, extrage și stabilește prin analiză principalele trăsături și forme de semnificații absolute, i e conștiință normală Dar este și în sensul restrâns al eticii, întrucât este o chestiune de îndatorire practică, de conștiință morală Principalul principiu formal al comportamentului moral și al moralității spune: fă-ți datoria Conținutul acestei forme primare morale este sensul existenței sociale, deoarece numai în organismul social, ca țintă, sistem teleologic, fiecare individ și fiecare dintre faptele sale individuale primesc un sens cu adevărat obligatoriu universal Transferul sensului în individ însuși ar însemna zdrobirea acestui sens în Lezkonech- J) Vezi Präludien (Aufl) S) Ibidf S - * Biblioteca "Runivers" V I KOBE NK O, post, adică distrugerea acestuia Orice societate are ca sarcină morală să-și ridice conținutul spiritual în membrii săi la o conștiință clară și să organizeze, după acest conținut, întreaga structură a vieții sale exterioare Datoria morală a fiecărei societăți este "conștiința sistemului său cultural " Prin instituirea și afirmarea unui astfel de sistem, o societate separată realizează, în limitele sale istorice, valori absolut obligatorii, valorile bunătății și dreptății în societate căruia îi aparţii, conţinutul său spiritual general a ajuns la conştiinţă şi s-a bucurat de dominaţie" *) Dar adevărul, bunătatea și frumusețea nu epuizează încă tot conținutul absolut valoros, așa cum dincolo de știință, morală, drept și artă există o altă activitate culturală puternică a omului - religia Această activitate ia naștere pe baza antinomiei dintre propriu și necesar, dintre valorile absolute ale tuturor celor trei ordine și realitatea empirică, și totul este îndreptat către acestea, ca și către tărâmul sfântului "Sfântul este, așadar, conștiința normală a adevăratului, a binelui și a frumosului, trăită ca o realitate transcendentă", porunci unei persoane, conducându-l să depășească antinomia menționată mai sus, garantându-i depășirea sa viitoare) ъ realitate metafizică conștiința normală, această realitate, de îndată ce ne dăm seama de semnificația valorilor absolute, este cea mai sigură dintre experiențele noastre și tocmai în acest sens conștiința normală constituie sfântul" *) "Deci, în) Ibid S) Ibid S) Ibid S) Ibid S - Biblioteca "Runivers" WILHELM WINDELBAND însăși schimbarea vieții mele, neschimbătorul, eternul se dezvăluie în Forma conștiinței valoroase ") Întrucât o persoană se dovedește a fi determinată în conștiința sa de ceva dincolo, transcendent, în aceeași măsură este religios El trăiește în minte, iar mintea trăiește în el Religia este o viață transcendentă; cel mai esențial lucru în ea este transcendența vieții, conștiința apartenenței cuiva la lumea valorilor spirituale *) Funcții imanente ale mentalului viaţa, fiind pusă în cursul vieţii transcendente a religiei în legătură cu supraempiricul") Dar munca sistematică a lui Windelband nu se limitează la o asemenea schiță generală a unui sistem de idealism teleologic El nu este doar unul dintre principalii lideri ai acestei tendințe filozofice, ci și inițiatorul unei întregi serii de învățături esențiale individuale ale acesteia Deci încă în chiar la începutul activității sale filozofice, el a rezolvat în cel mai înalt grad problema fiabilității cunoașterii, a stabilit necesitatea de a distinge clar între fiabilitatea subiectivă și cea obiectivă, iar esența acesteia din urmă a fost transferată din lumea fenomenelor în sfera conştiinţei normative Căci "necesitatea logică planează asupra procesului reprezentativ al tuturor indivizilor cu semnificație a priori și în deplină independență față de ei și cere recunoașterea ei de la ei") -Rav) Ibid S -) Ibid S) Ibid S -) Ueber die Gewissheit der Erkenntnis ( ) S Biblioteca "Runivers" B YAKOVENKO În acest fel, el însuși a investigat amănunțit și a arătat

toate diferențele fundamentale dintre metodele critice și genetice și, în consecință, normele și legile naturale "Legile psihologice sunt principiile unei științe explicative, din care trebuie dedusă originea Faptelor individuale ale vieții mentale Dar legile pe care le găsim în miezul conștiinței noastre logice, etice și estetice nu au nimic în comun cu explicarea teoretică a acelor Fapte la care se referă Ei spun doar ce proprietăți trebuie să aibă aceste Fapte pentru ca ele să fie recunoscute cu valabilitate generală ca ceva adevărat, bun, frumos filozofie modernă probleme ale psihologiei Mai departe, trebuie remarcată încercarea sa de a stabili independența unei judecăți negative, ca judecată tocmai, și prezența în procesul de cunoaștere a diferitelor grade logice de certitudine În legătură cu acest ultim punct, este interesantă explicația sa despre o judecată sau o propoziție problematică: "Conține în sine în întregime", spune el, "la fel ca întrebarea, momentul teoretic al judecății, legătura realizată a reprezentărilor, dar la în acelaşi timp conţine şi încetarea evaluării" *) -Şi în doctrina categoriilor, Windelband a adus o contribuţie considerabilă, graţie distincţiei sale originare între ele de două ordine: categoriile de constitutiv şi reflectiv În primul caz, categoria are o semnificație obiectivă, în al doilea - unic reprezentativ; în primul caz, legătura care se poate concepe în ea se referă la "real" - esența conținuturilor în sine, în al doilea - aceste conținuturi ■ *) Preludien S) Beitrãge zur Lehre vom negativen Urtheil (în Strasburger Abhandlungen zur Philosophie) S Biblioteca "Runivers" WILHELM WINDELBAND obţine unirea numai prin intermediul conştiinţei care le leagă pentru el" *) Un exemplu excelent de cercetare critică este cartea lui Windelband despre liberul arbitru, în care el distinge subtil între libertatea motivelor, libertatea de alegere și libertatea conștiinței morale, numai acestuia din urmă îi acordă adevărata libertate, în timp ce motivele și alegerea sunt în cele din urmă recunoscute ca nu libere şi lăsându-le în întregime în sfera psihicului nevoie Doar în măsura în care o persoană este capabilă să atingă acest scop cel mai înalt al moralității, numai în măsura în care libertatea morală și libertatea de alegere coincid Atunci ceea ce o persoană individuală consideră esența sa atunci când alege, este acoperit complet de conceptul normativ de umanitate în general, pe care conștiința morală îl cere") Mai mult, schița generală a principiilor fundamentale ale logicii, dată destul de recent de Windelbahn-dom, este de cel mai mare interes El împarte copia logicii în patru părți: Fenomenologia cunoașterii, Logica formală sau pură, metodologia și teoria cunoașterii Acesta din urmă este ocupat cu problema raportului dintre tabloul obiectiv al lumii, furnizat de cunoștințele științifice, cu realitatea cea mai absolută a lumii Apropo, Windelband recunoaște în mod explicit problema și studiul teoriei cunoașterii ca fiind ontologice și metafizice) și numește teoria cunoașterii matematică critică Fizica) Extrem de puternică și valoroasă este acea parte a acestui eseu în care este dată critica logicii matematice sau a logisticii, deoarece aceasta din urmă pretinde că-și domină punctul de vedere în Sferă *) Vom System der Kategorien (în Philosophische Abhandlungen, publicat în onoarea lui Siegwart,) S) Ueber die Willensfreiheit ( ) S ιοί s) Die Principien der Logik (în Encyclopédie der philosophischen Wissen-schaften Bd I,) S) Ibid S · Biblioteca "Runivers" B YAKOVENKO logică Această afirmație este respinsă de Windelband într-un mod impresionant și fundamental: "Există", spune el, "principii logice ale matematicii, dar nu există principii matematice ale logicii" x) ^ În cele din urmă, Windelband este inițiatorul unei

metodologii și clasificări deosebite a științelor, corespunzând exact crezului său filozofic principal Vindelband aparține unei împărțiri clare și fundamentate metodologic a științelor în naturale și istorice "Științele experimentale", spune el, "caută în cunoașterea realului fie general sub forma legii naturale, fie separat sub forma unei imagini determinate istoric; ei consideră, într-un caz, Forma care rămâne întotdeauna egală cu ea însăși, iar în celălalt, conținutul unic, în sine, definit a ceea ce se întâmplă de fapt Una este știința dreptului, cealaltă este știința evenimentului; primul învață despre ceea ce este întotdeauna, al doilea despre ceea ce a fost cândva Gândirea științifică - dacă este permisă doar să se pună în circulație noi termeni artificiali - este într-un caz nomotetică, iar în altul ideografică" (i)) Doar o astfel de clasificare a științelor, bazată pe metoda cercetării, și nu pe subiectul și conținutul acesteia, este capabilă să garanteze independența istoriei ca știință separată În materie, istoria lui Yichem nu diferă de nicio știință naturală: subiectul lor comun este Faptele Realității Și chiar dacă considerăm că istoria se concentrează în principal pe Faptele realității spirituale, atunci nici aceasta nu o va separa de științele naturii , deoarece un număr dintre ele sunt interesați și de Faptele spirituale, cum ar fi: psihologia, sociologia, etnografia etc Clasificarea științelor după materie sau conținut i) Ibid S *) Gechkhtswissenschaft und Naturwissenschaft (Aufl) S Biblioteca "Runivers" WILHELM WINDELBAND duce inevitabil la subordonarea istoriei psihologiei, ca bază comună a tuturor științelor spirituale, la stabilirea așa-ziselor legi istorice etc , i e la interpretarea istoriei ca una dintre științele naturii, sau la privarea ei de originalitatea ei concretă Astfel, "diferența dintre cercetarea științifică naturală și istorie începe doar acolo unde este vorba de utilizarea cognitivă a Faptelor" *)> acel scop, despre abordarea cu care cunoașterea abordează studiul lor Istoria în felul ei urmărește științific o cu totul alt scop decât gândirea natural-științifică: ea vizează expunerea individului, la contemplare, funcționează printr-o metodă individualizantă și numai în aceasta este caracteristica sa științifică reală Dar pe lângă toate aceste merite teoretice, pe care orice cititor de-al său le poate judeca, Windelband mai are și una practică, despre care știu doar cei care au fost nevoiți să lucreze în contact direct cu el În Windelband am pierdut un orator academic minunat și un profesor academic la fel de minunat Poate că nu ar fi exagerat să spunem că în acest sens i-a depășit pe toți contemporanii săi de seamă, Fi-Losofov Cine trebuia să-și asume prelegerile, în special cursurile despre istoria filozofiei, Ibid S ib Vezi și secțiunea relevantă din Principien der Logik (disponibilă în traducere rusă, , ed Modern Problems)) "Einleitung in die Philosophie" ( ), publicat recent de Windelband, nu oferă nimic nou în comparație cu lucrările sale anterioare Dar este o schiță mai sistematică a opiniilor sale și este poate cea mai bună introducere în filozofie în general Biblioteca "Runivers" V" YAKOVENKO acea vorbire stilată, măsurată, care nu recurge niciodată la efecte ascuțite, nu se deda niciodată cu trucuri jucăușe, nu va fi niciodată ștearsă din memorie Windelband a vorbit întotdeauna filozofic-științific, la fel de științific pe cât este necesar și potrivit filozofiei Dar, în același timp, a vorbit întotdeauna la figurat, frumos, dăltuind și rotunjind perioade, permițând patos strict în locurile potrivite și, uneori, ridicându-l la o înălțime uimitoare Această ultimă impresie a fost făcută mai ales de expunerea lui a filozofiei lui Fichte, cu care se simțea mai ales solidar spiritual Dar la seminarii a apărut un cu totul alt tip de

profesor în fața audienței Era greu să-l recunoaștem atunci pe Windelband: dintr-un orator academic ideal, luptă mereu spre principal și general, s-a transformat instantaneu într-un analist subtil și scrupulos al lucrărilor filozofice fiind analizat Atunci i-au fost relevate cunoștințele sale remarcabile asupra textelor, orientarea lui izbitoare în epoci și imparțialitatea pur științifică, cu dezgust legat de metoda de prezentare a oricărei scheme predeterminate de dezvoltare și interpretare pe sistemele filosofice date istoric Putem spune cu siguranță că cel mai bun seminar istoric și filozofic a fost în ultimii ani la Heidelberg Și, poate, tocmai în punerea în scenă și desfășurarea lucrărilor de seminar și discuții la seminar s-a simțit cel mai mare talent al lui Windelband Aceste calități practice înalte, în legătură cu aspirațiile originale și extrem de moderne ale gândirii sale filozofice independente, i-au dat lui Windelband ocazia de a întemeia o școală filosofică, care a răspândit, aprofundat și dezvoltat principalele prevederi ale idealismului teleologic pe care l-a conturat Și aici, în primul rând, ies în evidență lucrările filozofice ale lui Rickert, care, pe de o parte, a dat o imagine mai holistică, mai atentă Biblioteca "Runivers" WILHELM WINDELBAND și o prezentare sistematică a epistemologiei și ontologiei acestei tendințe și, pe de altă parte, un studiu fundamental care a consolidat dualismul metodologic, fundamentarea independenței istoriei Sălile de curs și seminariile din Windelband erau mereu pline de ascultători S-au înghesuit aici, așa cum am menționat deja, din toate părțile lumii și, bineînțeles, din toate părțile Germaniei Niciun catedr filosofic din Germania nu s-a bucurat de un asemenea succes și atenție precum cel de la Heidelberg Iar noi, rușii, ne-am adus, fără îndoială, tributul lui Windelband, grăbindu-ne și cu o nerăbdare deosebită și în număr excepțional de mare către Universitatea din Heidelberg Puțini ruși care au studiat filozofia și științe conexe în străinătate nu au vizitat auditoriul lui Windelband și au lucrat sub îndrumarea lui cu un interes și zel deosebit Și când în străinătate Windelband nu s-a bucurat de o asemenea simpatie, nicăieri nu a fost tradus și interpretat atât de mult ca în Rusia Semnificativă este pierderea suferită de lumea filosofică modernă în persoana lui Windelband și este greu să scrii despre plecarea sa cuiva care îi datorează într-un fel sau altul educația și convingerile sale filozofice Dar este deosebit de greu pentru noi, studenții săi ruși, să scriem despre asta în această perioadă groaznică, pentru că profesorul nostru ne-a provocat cea mai profundă ofensă în urmă cu doar un an prin semnarea celebrului manifest a de oameni de știință germani În acest manifest, adresat poporului nostru, se spune textual: "Să ne prefacem apărătorii civilizației europene *) Aceeași școli aparțin, într-o măsură mai mare sau mai mică: Hugo Münsterberg, Heinrich Mayer, Theodor Lipps (din ultima perioadă), Jonas Kov, Emil Lask, Broder Christiansen, Adolf Rava, Georg Melis, Richard Kroner, Arnold Ruge și toată credința se prosternează, totuși studenți care nu au performat în domeniul academic, Biblioteca "Runivers" B YAKOVENKO, are cel mai putin drept cine se uneste cu rusii si sarbii si dezvaluie lumii cel mai rusinos spectacol de incitare a mongolilor si negrilor impotriva rasei albe * *) Acesta nu este locul în care să intram în considerare în esență această trecere, dar nu se poate abține să protesteze împotriva acestor cuvinte jignitoare, puțin umane și fără temei Abonându-se la ele, Windelband sa coborât pentru totdeauna în ochii fiecărui rus conștient Și, prin urmare, vestea morții sale se trezește din nou și nu poate decât să nu se trezească în sufletele elevilor săi, alături de un sentiment de sinceră recunoștință și profund respect față de filosof,

profesor și profesor, și un sentiment de o anumită lipsă de respect și milă pentru o persoană Desigur, peste mormânt se putea abține la limita recunoștinței și respectului și să nu pomenească de cei răi și nedemni Dar, din păcate, nu este momentul, iar gestul făcut de Windelband este prea evident și semnificativ La disprețul arogant și șovin german care răsună în cuvintele lui, trebuie, fără ezitare și jenă, să răspundem așa cum merită Și cu atât mai bine dacă răspunsul nostru sună peste un mormânt proaspăt, deoarece cuvintele lui Windelband se repezi și peste mii de morminte proaspete B Ianovenko L, Diinier, L'appel des intellectuels allemands ( ) p Biblioteca "Runivers" Ideea progresului în filosofia lui Bl Augustin **) Chiar Schelling, în Vorlesungen ueber die Méthode des akademischen Studium), a susținut poziția că caracterul principal al gândirii creștine constă în istoricitatea ei Dacă zeii lumii antice erau "entități naturale eterne" care au fost "imediat" dezvăluite grecului antic într-o viziune instantanee, atunci evenimentele sacre ale creștinismului sunt în primul rând "imagini istorice" percepute în secvența lor temporală într-o istorie sacră Iar dacă grecul antic, fermecat de imaginile frumoase și înghețate ale Olimpului său, a abordat misterele lumii mai ales din punct de vedere obiectiv, încercând să le rezolve în scheme armonice obiective, atunci pentru gânditorul creștin, misterele lumea sunt percepute în primul rând ca misterele spiritului care le trăiește într-o secvență temporală cum probleme subiectul și timpul De aici și caracterul preponderent obiectivistic al culturii grecești, nu fără motiv că și-a văzut desăvârșirea în formele frumoase ale corpului uman, în creațiile nemuritoare ale artei grecești și în sistemele nu mai puțin obiective și frumoase ale filosofiei grecești Și, prin urmare, cu toată profunzimea gândirii antice, suntem straniu frapați de absența acelor probleme care sunt legate de subiectul problemelor libertății și istoriei *) Lectură probă susținută la Facultatea de Drept a Universității din Moscova la noiembrie *) Vezi Schelling, A W t-P, p) Ibid , pp - Întrebări de filosofie, ki - Biblioteca "Runivers" l USPENSKY Gândirea antică nu cunoștea complet conceptul de libertate în sensul de arbitrar, Arbitrium Libertatea pentru grecul antic era fie pură întâmplare (Epicur), fie, în cel mai bun caz, triumful părții superioare a naturii asupra celei inferioare (Platon și stoicii) Neavând conceptul de libertate, gândirea greacă nu a dezvoltat conceptul filozofic de istorie) Nu degeaba viziunea greacă asupra lumii a fost dominată de ideea de cicluri eterne, repetându-se periodic în lume *) Spre deosebire de vechea atitudine creștină, lumea era percepută sub semnul subiectului Sarcina lui Augustin: să cunoască sufletul și pe Dumnezeu în el), aceasta a fost sarcina principală a gândirii creștine Nu degeaba creștinii au fost atrași nu de formele frumoase ale corpului omenesc, față de care se tratau cu dispreț sau, în cel mai bun caz, cu indiferență, ci de frumoasele imagini ale spiritului uman Este clar că, din moment ce lumea era percepută subiectiv, creștinismul a trebuit să se confrunte cu problema dezvoltării sale, a istoriei sale, iar din cele mai vechi timpuri găsim în reprezentanții gândirii creștine începuturile conceptului filozofic al istoriei Până și gnosticii, gânditorii-poeți enigmatici ai secolului târziu, I și II, au inventat "genealogii deșarte", scheme vagi în care încercau să filosofeze despre soarta istorică a lumii Mai târziu, în sabellianism, avem o încercare de a percepe chiar și dogma de bază a creștinismului - doctrina Treimii - ca un concept istoric Dar dacă, totuși, în Orient, gânditorii creștini se aflau sub influența puternică a culturii grecești, dacă teologii răsăriteni au căutat totuși

sprijinul gândirii lor în limba greacă *) Grecii ne-au lăsat mostre de gândire istorică Lucrările lui Herodot și Thucyditis vor avea întotdeauna semnificație ca lucrări istorice, dar filosofia istoriei - reflecții asupra sensului general al procesului istoric - nu o vom găsi în gândirea greacă, sau, mai degrabă, cu greu o vom găsi) Fiind refractat într-un mod deosebit în filosofia politică, acest gând a dat naștere la o problemă foarte interesantă despre ciclul formelor de guvernare Vezi Platon, State, carte Aristotel, Politica, carte $, cap io) Solliloq eu, Biblioteca "Runivers" IDEA DE PROGRES ÎN FILOZOFIA BL AUGUSTIN filozofie, apoi în creștinismul occidental noua viziune "barbară" asupra lumii a fost exprimată într-o formă și mai pură și mai clară Prin urmare, spre deosebire de teologia metafizică a Răsăritului, o teologie care era indubitabil legată de filosofia greacă, gândirea creștină occidentală s-a îndreptat în primul rând către percepția subiectivistă a lumii, ceea ce a făcut din Augustin cel mai profund metafizician al experienței interioare, premergătorul Descartes, iar odată cu el toată noua filozofie*) Aceeași colorare subiectivă a sistemului lui Augustin l-a făcut primul mare filozof al istoriei, care a oferit un concept complex și interesant despre acesta Bl Augustin a trăit într-o epocă formidabilă, teribilă, când lumea antică se prăbușea și contururile vieții viitoare nu erau încă clar conturate Această fragilitate, trecătoarea pământească a stârnit în sufletul lui Augustin o nevoie acută de a veni cu cea mai profundă bază a tot ceea ce se întâmplă, de a vedea în evenimentele istorice care se desfășoară în jurul lui, nu un accident, ci un plan general legat de soarta lumii întregi și cerând justificarea ei Aceste reflecții ale lui Augustin asupra sensului a ceea ce se întâmpla erau legate în el de problema răului, care era deosebit de acută Severitatea acestei probleme a fost facilitată și de formidabilele evenimente istorice din timpul său, când răul social și accentul său în filosofia creștină anterioară au fost deosebit de pronunțate Acceptând doctrina unei singure Zeități transcendente - Creatorul întregii lumi -, creștinismul s-a confruntat cu cea mai dificilă contradicție tocmai în această problemă; pe de o parte, monismul strict al viziunii creștine asupra lumii nu permitea nicio altă cauză a răului, cu excepția lui Dumnezeu, pe de altă parte, puritatea și transcendența Divinității nu permitea introducerea răului în ea Încercând să evite dualismul și panteismul, creștinismul a prezentat doctrina libertății umane ca cauză a răului și prin aceasta a încercat imediat să evite ambele pericole O foarte bună caracterizare a întregii teologie occidentale și a lui Augustin ca reprezentant principal al ei este conținută în cartea lui Brilliantov "Influența teologiei orientale asupra teologiei occidentale în lucrările lui John Scott Erigena" p vezi şi Harnack Dogmengeschichte v Sh p * Biblioteca "Runivers" l USPENSKY Dar dualismul și panteismul nu au fost încă depășite în cele din urmă, pentru că o anumită dualitate a fost înrădăcinată în libertatea însăși și în soarta lui Bl Augustin a primit sarcina de a face o analiză a conceptului de libertate creștină, pe care l-a pus la baza întregii sale filozofii istorice și politice Viziunea lumii Bl Augustin s-a dezvoltat în mare dependență de acele învățături cu care trebuia să polemizeze, căci temperamentul său de polemist l-a obligat, respingând orice eroare, să cadă în extrema opusă În legătură cu problema libertăţii care ne interesează, Bl Augustin a trebuit să se confrunte mai întâi cu respingerea maniheică a acesteia pe baza dualismului, iar apoi cu interpretarea panteistă a acesteia de către pelagieni Maniheismul a fost un fel de încercare de a sintetiza religiile dualiste orientale cu creștinismul Fondat sub influența

religiei persane, a filozofiei indiene, a creștinismului și a platonismului neînțeles, maniheismul a fost un sistem semi-filozofic, semi-poetic, în care viziunile dualiste ale lumii erau urmărite în mod constant Maniheenii au înțeles lumea ca rezultatul unei amestecări mecanice accidentale a două principii: binele, lumina, spiritual-material, și întuneric, răul, trup-material Din timpuri imemoriale, întunericul care a fost separat de lumină a captat particule de lumină și această captare a particulelor de lumină reprezintă lumea noastră În sistemul maniheic, răul este o entitate activă și primară care și-a înrobit binele; binele nu este capabil să învingă răul, răul este la fel de primitiv ca și binele De aceea, după maniheeni, sarcina etică nu este victoria binelui asupra răului, ci doar separarea lui de rău, eliberarea particulelor de lumină din întuneric materie care îi ține captivi Lupta pentru eliberarea lumii își găsește, după maniheeni, expresia în întreaga lume Particulele de lumină sunt eliberate în mod constant din regatul întunericului și se repetă spre cer, dar sunt adesea reținute de plante și animale) Găsim un rezumat al doctrinei maniheice în Augustin, De haeresibus, Biblioteca "Runivers" IDEA DE PROGRES ÎN FILOZOFIA BL AUGUSTIN în procesul de hrănire și reproducere și devin din nou captivi ai regatului întunecat Această străduință a luminii de a scăpa din captivitatea întunecată își găsește expresia vie în om, în care dualismul mondial este resimțit mai ales puternic O persoană are două suflete și două voințe: unul bun, în care aspirația particulelor de lumină pentru eliberare își găsește expresia, și unul rău, care este o expresie directă a dorinței materiei întunecate de a păstra începutul luminos în captivitate x) Ambele piste de la vârstă sunt definite calitativ; binele nu poate face rău, iar răul nu poate face bine Omul trupesc este prin natura sa inevitabil rău, pentru că el este dominat de un suflet material rău și de voința lui atașată acestei lumi sumbre O persoană poate fi mântuită doar părăsind latura materială a naturii sale, doar "punând peceți" asupra voinței păcătoase a sufletului său rău Numai așa, renunțând la ființa sa, omul va deveni desăvârșit, pur, χαταρο'ι, așa cum s-au numit maniheienii albigenzi de mai târziu De aici și direcția ascetică extremă a întregii etici a manehismului, recunoașterea nutriției și reproducerii carnale ca un rău, care, susținând existența acestei lumi, contribuie la captivitatea particulelor de lumină Este destul de clar că o astfel de viziune ascetică unilaterală a dus la un pesimism profund: această lume a fost percepută în primul rând ca o temniță, s-a uitat că ideile strălucitoare erau încă conținute în această temniță Sarcina omului trebuia să fie să evite această realitate, să distrugă această lume Desigur, această viziune asupra lumii nu ar putea servi drept suport pentru nicio filozofie socială Societatea maniheilor a văzut sensul nu în această viață; prin urmare, ea a fost grupată nu în stat și nici măcar în biserică, ideea căreia presupune totuși unele, cel puțin o acceptare temporară și condiționată a realității, ci în mod ezoteric x) În infirmarea acestui punct de vedere, Augustin a scris chiar o lucrare specială De duabus animabus contra Manichaeos Însuși Augustin, în tinerețe, sub influența maniheismului, a exprimat gânduri similare, vezi Mărturisește carte IV, cap ; carte VIII, cap io Biblioteca "Runivers" L USPENSKY o comunitate de inițiați care, lăsând deoparte toate gândurile lumești, singuri s-au rugat să elibereze principiul divin de cătușele acestei lumi Recunoașterea întregii naturi senzuale ca fiind rea și recunoașterea unei voințe constante malefice în om i-au determinat pe maniheeni să nege orice libertate formală a omului și, odată cu aceasta, toată demnitatea persoanei umane ca atare Această

evaluare scăzută a omului făcea crudă învățătura maniheenilor față de omul trupesc, astfel încât Augustin avea dreptate când spunea că maniheenii au mai multă milă de roade decât de oamenii care le smulg *) Această cruzime, inumanitatea viziunii maniheice asupra lumii, pe de o parte, și recunoașterea necesității răului în om, pe de altă parte, o recunoaștere care oferă o justificare ușoară pentru slăbiciunile și viciile omului, ar fi trebuit să provoace o ascuțire reacție în societatea de atunci Doctrina pelagiană a fost un protest acut împotriva învățăturilor maniheenilor Spre deosebire de viziunea dualistă asupra lumii a maniheenilor, părtinirile panteiste sunt văzute în pelagianism Legătura pelagianismului cu stoicii şi cu Teodor de Mopsuet, care se afla sub influenţă stoică, este stabilită de unele surse) Spre deosebire de viziunea ascetică și inumană a maniheenilor, care vedeau în natură prezența răului necondiționat al principiului răului primar, pelagienii au afirmat bunătatea și integritatea naturii Răul, din punctul lor de vedere, este exclusiv rezultatul libertății umane Natura însăși este indiferentă față de rău și nu poate fi înclinată decât spre el "Apărând binele naturii", îi scrie Pelagius lui Dimitrie, "nu spunem că nu este capabilă de rău, ci că este capabilă de bine și de rău; vrem doar să protejăm) Mărturisire, carte PI, cap io) Principala sursă care stabilește legătura dintre învățăturile lui Pelagius și opiniile lui Teodor de Maudsuets este Maria Mercator, care susține că Pelagius a împrumutat direct ideile lui Teodor, aduse de studenții săi la Roma Deși într-o formulare atât de extremă opinia poate fi cu greu acceptată, totuși o anumită filială a ideilor lui Pelagius și a școlii din Antiohia trebuie cu siguranță recunoscută Vezi Kremlin, History of Pelagianism, p ; Gurev, Teodor, episcop Mopsuetsky, p , ; Wiggers Versuch einer pragmatischen Darstellung des Augustinismus und Pelagianismus p Harnack, op cit , vol Sh, p Biblioteca "Runivers" IDEA DE PROGRES ÎN FILOZOFIA BL AUGUSTINA, aceasta din nedreptate, astfel încât să nu pară că suntem împinși la rău de corupția naturii, în timp ce în realitate nu facem nici bine, nici rău fără voință și putem face oricând unul dintre cele două, întrucât suntem capabili de amândoi "x) Cauza răului în pelagianism este liberul arbitru, doar ca o condiție necesară pentru această libertate, iar posibilitatea răului își găsește îndreptățirea pentru sine "Făptura nu ar putea avea un bine voluntar dacă nu ar putea avea și răul Creatorul a dorit ca noi să fim capabili de amândouă , dar am făcut exact un lucru bun, pe care l-a ordonat El, și ne-a dat capacitatea de a face rău doar pentru ca noi să-i împlinim voința după propria noastră voință Prin urmare, însăși posibilitatea de a face rău este bine, deoarece face alegerea binelui mai valoroasă, făcându-l voluntar și nu obligatoriu, putem alege și respinge, aproba și condamna "*) Deoarece pentru pelagieni numai liberul arbitru era cauza răului, ei au trebuit să adere la o viziune umanistă mai strălucitoare a naturii umane; dar din moment ce această voinţă era înţeleasă ca o capacitate pur formală, care; nu putea decât accidental să devieze în direcția binelui și a răului, a putut doar să păcătuiască, dar să nu devină păcătos, să facă bine, dar să nu devină virtuos, învățătura pelagienilor despre libertate trebuia să se limiteze la formal Libertatea pentru pelagieni s-a transformat într-o capacitate neutră fără calitate de a alege între bine și rău, o abilitate care avea puterea de a decide, dar nu avea suficientă putere pentru a decide); a devenit o libertate care nu putea lua nicio culoare morală sau anti-morală, o libertate pe care Hegel a numit-o libertatea negativă a rațiunii), desigur, o astfel de libertate nu putea de la sine scrisoarea lui Pelageya către Demetrias al VII-lea;

este citat din traducerea rusă atașată la Istoria Pelagianismului și Doctrinei Pelagiane a Kremlinului; asupra acestei scrisori, vezi Wiggers, et soy , vol , p Această scrisoare a fost tipărită în colecție op Augustin în Migne, Vol II, Anexă, p -II O) Acolo P ' O analiză excelentă a conceptului de libertate în pelagianism este dată în lucrarea lui Pisarev, Teachings of Bl Augustin despre Om, p și urm , p ·) Vezi Hegel, Rechtphilosophie, §§ , Biblioteca "Runivers" l Uspensky" , ♦ a da o bază morală eticii " A rămas mereu arbitrar, iar pentru a ridica o anumită ordine obiectivă deasupra acestui arbitrar, a fost necesar să se construiască o lege formală externă, care să poată fi luată ca bază a eticii obiective De aici legalismul formal al viziunii pelagiene asupra lumii, de unde abordarea lor asupra doctrinei acțiunilor umane din punct de vedere juridic, legat de doctrina justificării unei anumite cantități de rău printr-o cantitate egală de virtute) Cu astfel de premise, omul însuși pentru Pelagian a devenit nu o persoană vie cu păcatele și virtuțile sale istorice, ci un concept abstract al unei ființe libere în general, o "entitate juridică" Legea divină s-a raportat la această persoană ca un concept abstract al dreptății - adevărul lui Dumnezeu, care dă fiecăruia a lui fără înșelăciune, dar și fără milă Desigur, o astfel de percepție a întregii vieți în scheme abstracte ale relațiilor mecanice ale atomilor indivizilor nu a fost deosebit de favorabilă pentru construcția filozofiei sociale nominalismul social și etic al pelagianismului, care neagă toate conexiunile supra-individuale supranaturale, desigur, nu ar putea contribui, de asemenea, la viziunea istoriei ca un proces unic cu scop, pentru că nimic nu era mai străin de înțelegerea pelagianismului ca concept al unui întregul proces organic Cu toată diferența dintre viziunea asupra lumii maniheică și pelagiană, găsim în ele ceva în comun că ambele nu pot fi, puse la baza filozofiei sociale și istorice, nu pot deveni temelia "cetății lui Dumnezeu", care este construit în secole Ambele tendințe nu înțeleg contradicția profundă care se află în însuși conceptul de libertate umană și care, desigur, se manifestă clar în etica obiectivă Maniheismul a luat voința în secțiunea sa naturalistă, deja definită calitativ Ambele voințe ale omului sunt bune x) Legalismul abstract al pelagianismului și legătura lui cu doctrinele avocaților romani este bine arătat în carte E N Trubetskoy, Idealul religios și social al creștinismului occidental în secolul al V-lea, vol I, p Biblioteca "Runivers" IDEA DE PROGRES ÎN FILOZOFIA BL AUGUSTINA * iar răul, după părerea maniheilor, este dat în fiecare persoană complet terminată; nu se pot ridica din starea lor naturală, prin urmare nu poate exista, în opinia lor, autodeterminare Prin urmare, întreaga filozofie etică a maniheenilor s-a redus doar la moralism abstract, la evitarea laturii rele a realității, la evadarea din lume și nu la cucerirea ei Două orașe, după părerea lor, nu au fost construite în viață, ci au fost deja date în el din timpuri imemoriale ca substanțe inerte finite, iar în separarea lor era întreaga esență a vieții Pentru pelagieni, voința era un arbitrar fără de lege, indiferent față de bine și rău, care putea decide, dar nu putea decide Conținutul voinței le-a fost însă întotdeauna exterior, având doar o relație mecanică cu acesta De aici • legalismul abstract al pelagienilor, înţelegerea lor a legii etice ca lege abstract-generală, ca normă juridică E N Trubetskoy învățătura etică a Pelagiei Atât pentru maniheism cât și pentru pelagianism nu a existat nicio posibilitate de a pune problema justificării necesității răului; pentru maniheeni, răul era o entitate independentă, independentă și fără nicio legătură cu binele; pentru pelagianism, răul era o abatere accidentală

a voinței, care, de asemenea, nu putea intra în ordinea lumii Prin urmare, problema justificării răului istoric, care este problema justificării istoriei, era la fel de străină maniheenilor ca și pelagienii) Cartea E N Trubetskoy, op cit , p) Atât pentru maniheism cât și pentru pelagianism, răul a fost întotdeauna exterior voinței, neputând pătrunde adânc în ea Maniheenii credeau că voința bună a unei persoane (voința sufletului său bun) nu acceptă niciun rău Pentru pelagieni, principiul formal al voinței, voința pură, rămâne totdeauna liber de rău, de păcate, dar nu devine el însuși păcătos Prin urmare, atât maniheii, cât și pelagienii, cu toată opoziția viziunilor lor asupra lumii, vedeau în rău aceeași ispită exterioară și credeau că pot fi salvați de ea prin îndeplinirea regulilor exterioare Aici caracterul ritual al maniheismului, cu învățătura sa despre pecețile ascetice, se apropie de etica legalistă a pelagianismului Vezi Julius Muller, Die kristliche Lehre vom Siinde Biblioteca "Runivers" w l Uspenski Bl Augustin s-a ridicat deasupra acestor idei oarecum superficiale, pentru el, crescut pe ideile platonismului, nu se punea îndoială că ar putea exista o ordine independentă de Binele Suprem, pentru el libertatea nu era un arbitrar lipsit de calitate, ci capacitatea reală a binelui iar răul, capacitatea binelui, când acționează în legătură cu principiul divin, când este umbrit cu grație de acesta, și capacitatea răului, când acționează independent de el, când eul rău îl inspiră Două iubiri constituie începutul activității umane: iubirea supusă lui Dumnezeu, grija de binele comun în numele unei Societăți superioare, și iubirea privată, parțială, îndreptând binele comun spre propria sa putere, pofta pătimașă de stăpânire!) Iar aceste două feluri de iubire, realizându-se în timp, dau naștere la două posibilități care se realizează în viață, două orașe: orașul binelui, devotat lui Dumnezeu și luptă pentru el, și orașul răului, nelegiuit, care plasează scopul cel mai înalt în părțile înseși, care se iubesc doar pe ei înșiși cu dragoste privată păcătoasă, pofta dominare, care duce la faptul că persoana însuși devine sclav al consimțământului pătimaș al părților sale, duce la domnia poftei *) Și întreaga istorie umană nu este altceva decât manifestarea treptată a acestor două posibilități în natura umană, construirea a două orașe - cel bun, care își are casa în ceruri, și cel rău, bazat pe egoismul uman Acest concept de istorie Bl Augustin a dat încă din , când și-a scris comentariul la cartea Facerii) Apoi a promis să-și dezvolte mai detaliat conceptul istoric, dar când l-a început, au avut loc evenimente care s-au schimbat oarecum și i-au ascuns planul)) De Civ Dei XIV , ; XI De Genes, ad Ht) De Civ Dei XIV,) De Gem ad lit) Bl Însuși Augustin, în Retractiones II , spune că lucrarea sa principală, De Civitate Dei, a fost scrisă despre distrugerea Romei; acelaşi lucru se vede şi din primele cărţi ale lui De Civitate Cu toate acestea, însăși ideea a două orașe ca concept filozofic și istoric s-a format în mintea lui Augustin mult mai devreme și independent de evenimentele istorice care i-au șocat pe contemporanii săi Chiar și în lucrarea sa De vera Religie, scrisă Biblioteca "Runivers" IDEA DE PROGRES ÎN FILOZOFIA BL AUGUSTIN În , goții, sub conducerea lui Alaric, au luat Roma Căderea orașului etern a făcut o impresie teribilă asupra societății din acea vreme; li s-a părut un dezastru fără precedent, începutul distrugerii universale; păgânii au profitat de acest eveniment pentru a da vina pe creștinism pentru căderea imperiului În timp ce zeii păgâni păzeau Roma, spuneau apărătorii păgânismului, în timp ce Terminus și Juventus stăteau de pază peste granițele ei, imperiul era inviolabil De îndată ce zeii antici au căzut, orașul a fost luat de barbari Răspunzând unor astfel

de apărători ai păgânismului, Bl Augustin subliniază că statul roman nu era nici perfect, nici vrednic de existență veșnică: bazat pe fratricid, lipsit de dreptate adevărată, este doar un oraș pământesc păcătos, încercând să se stabilească în această lume și pierzând imuabil Această trăsătură negativă a statului roman Bl Augustin se transferă statului în general și susține că fiecare stat este un oraș atât de pământesc, bazat pe mândria iubirii private, pofta de dominație, asemănătoare ca natură cu marile în , Bl Augustin spune, cap , despre împărțirea omenirii în două feluri, bine și rău, o împărțire care străbate toată istoria Vb cap De Genesi ad litteram (-) avem deja exprimată clar ideea principală a lucrării Despre Cetatea lui Dumnezeu Două feluri de iubire, spune Augustin în această lucrare, "au făcut diferența între cele două orașe care s-au format în neamul omenesc sub puterea minunată și inexprimabilă a providenței lui Dumnezeu care guvernează toată creația, cetatea drepților și orașul a celor răi Din confuzia lor temporală iese o epocă reală, până când la judecata de apoi ei vor fi despărțiți și unul, unit cu îngerii buni, moștenește viața veșnică cu Regele său, iar celălalt, unit cu îngerii răi, va fi trimis în focul veșnic Despre aceste două orașe, dacă Domnul este mulțumit, putem spune mai multe în alt loc În pasajul de mai sus, avem nu numai o teorie filozofico-istorică complet dezvoltată, ci și o anumită promisiune de a scrie un eseu special dedicat problemelor filozofiei istoriei Prin urmare, trebuie recunoscut că chiar și cu ani înainte de distrugerea Romei, Augustin avea deja o anumită perspectivă istorică și evenimentele teribile ale timpului său, forțându-l să adauge motive apologetice celor pur filozofice, nu făceau decât să întunece și să complice construcțiile sale inițiale *) DeCiv Dei ; XV ; XIX Biblioteca "Runivers" L USPENSKY ■ bandiți de tâlhari, al căror scop era să atace război asupra vecinilor, să zdrobească și să cucerească popoare inofensive) - Acestui stat i se opune Augustin comunitatea creştină - biserica, comunitatea oamenilor care dispreţuiesc această viaţă vremelnică, cetatea sfântă, care este tot atât de diferită de starea pământească cât este cerul de pământ *) Acest oraș nu rătăcește în viața ei pământească *), ci este întotdeauna nemuritor în cer, ea este format din oameni care vor să trăiască în lume după spiritul δ) Acest concept, care este subliniat în mod special de teologia protestantă, este desigur doar o reflectare a sarcinilor apologetice temporale stabilite de Bl Augustin în eseul său și ascunde ideea sa principală despre lupta din istoria lumii a două orașe, care sunt ambele construite în această viață, dar au propriile fundații în afara ei, două orașe care întruchipează toate posibilitățile reale care sunt în natura umană, realizat mănâncă care și istoria este umplută Cu o înțelegere mai profundă, există, fără îndoială, două orașe din Bl Augustin sunt categorii cosmologice, concepte care au semnificație universală, mai ales profund exprimate în filosofia sa a istoriei Două orașe sunt două ordine: unul se bazează pe dragostea față de Dumnezeu, pe dorința de a-și îndeplini legea cea mai înaltă și, prin aceasta, întruchipa adevărata dreptate; celălalt, bazat pe dragostea privată egoistă rea, pofta de dominare Creată liberă, voința trebuie, în procesul lumii, să ajungă la o anumită autodeterminare, fiind la început posibilitatea neutră a binelui și a răului, capabilă să păcătuiască și să nu păcătuiască la fel; voinţa trebuie să devină o adevărată capacitate a unuia sau altuia, de a primi fie cea mai înaltă libertate în Dumnezeu, în care nu mai poate păcătui, fie cea mai înaltă sclavie la diavol, în care nu mai poate să nu păcătuiască b) Acolo IV) Ibid V *) Acolo XI ; împotriva I i, ; V ib; XI eu; XII , XIV ; XV ^

XV , ; XVIII i, ; XIX ; XX , p,) Idem XIV eu c) Ibid ; engleza Biblioteca Runiverse IDEA DE PROGRES ÎN FILOZOFIE BL AUGUSTINA Dar voința, în măsura în care se manifestă în procesul natural, este legată de întreaga soartă a acelui proces și atrage după sine lanțul nefericit care a fost provocat de folosirea greșită a libertății păcătoase originare*); ea simte dureros consecințele păcatului originar, care ar putea-o aduce la o moarte a doua pernicioasă, dacă harul dumnezeiesc nu ar ajuta-o cu lanțul ei de aur, mântuind și instruind spre bine * *) Totul vine de la Dumnezeu, nu există esență opusă lui Dumnezeu), nu există un alt principiu esențial egal cu principiul divin, dar răul nu a venit de la Dumnezeu, răul nu este o esență, ci doar privarea lui, privatizare): s-a întâmplat ca urmare a sustragerii de voință rea; nu răul a dat naștere la voință rea, ci răul va rău *) Dar, din moment ce răul există, el nu poate exista fără bine, căci fiecare esență este bună, iar răul existent este întotdeauna amestecat cu bine Maniheii aveau dreptate când considerau această lume ca un amestec de principii opuse; dar au greșit când au considerat ambele principii ca fiind egale în drepturi, căci răul este în sine nimic; nu poate fi decât ca o altoi de bunătate, ca un anumit principiu amestecat în şi slăbind acţiunea unui bun început) Dar dacă esența acestei realități constă în amestecul dintre bine și rău, atunci progresul acestei realități este izolarea lor: prin separarea răului de bine, îl privăm astfel de baza ei esențială, îi slăbim ființa Dar cu cât răul are această bază esențială, cu atât este mai subtil legat de principiul bun al naturii, cu atât este mai nefiresc, cu atât este mai puternic în afirmația sa rea, cu atât mai mare este răul Toată viața este colorată de această luptă între bine și rău Chiar la începutul lumii, când au căzut îngerii răi, tot ce există) De Civ Dei XIII) Ibid XV ; Ench) De Civ Dei XII *) Idem XI) Idem XII , ,) Există HP) După Augustin, răul este întotdeauna cel mai de jos grad al binelui cf De Civ Dei XI De ver Rei Biblioteca "Runivers" l Uspenski a fost deja împărțit în două orașe, iar aceste două orașe, două societăți parcurg toată istoria Fratricidul Cain a fost întemeietorul orașului pământesc; început pe ceartă și crimă, văzându-și patria în această lume fantomatică, orașul pământesc este sortit unei existențe efemere într-o serie de mari state pământești, imperii, căzând succesiv și înlocuindu-se unul pe altul Orașul lui Dumnezeu rătăcește numai în această lume, își vede patria în ceruri, caută pacea și armonia veșnică, nu pacea rea care este pe pământ, ci cea adevărată!) Dar de vreme ce acest oraș ceresc este încă sortit să rătăcească pe pământ și are nevoie de o lume pământească, de o ordine relativă, numai orașul pământesc poate stabili această ordine pe pământ și, în această privință, primește un drept drept de a domina) Dar în timp ce cetățenii orașului ceresc privesc lumea pământească ca pe o condiție temporară, necesară doar atâta timp cât există mortalitatea însăși, cetățenii orașului pământesc văd scopul final în lumea pământească, atunci orașul pământesc încearcă deja să își găsește temelia în sine, iar dreptul său drept la stăpânire se transformă într-o poftă de stăpânire, evocând o pasiune pentru expansiune și cucerire, de unde vin toată cearta care zguduie pământul * * Voința păcătoasă este sclavul poftei și trebuie îndreptată și îmblânzită, este mai bine dacă o persoană este sclavul unei persoane decât al poftei, care răvălește sufletul cu o cruzime teribilă și îl duce la moartea a doua) De aici și justificarea violenței pe care o vedem în state: în măsura în care statul se pune în slujba orașului cel mai înalt, religia creștină, primește un drept drept la constrângere "Nu degeaba", spune B l Augustin, puterea regilor, dreptul săbiei

patronatoare, ghearele călăilor, armele soldaților, disciplina celor responsabili și însăși severitatea tatălui familiei Toate acestea își au explicația, motivul, ei) De Civ Dei XIX v ,) Ibid XIX) Idem XI ib *) Ibid XIX ib Biblioteca "Runivers" IDEA DE PROGRES ÎN FILOZOFIA BL AUGUSTIN e sens și propriul beneficiu Când se tem și cei răi sunt îmblânziți și cei buni trăiesc mai liniștiți printre cei răi Însă statul își are justificarea doar atâta timp cât este, într-un anumit sens, o imagine a slujitorului orașului ceresc * *), atâta timp cât scopul său este pacea orașului ceresc, comuniunea unanimă a oamenilor in Dumnezeu Deoarece statul nu servește scopurilor celui mai înalt oraș, nu există dreptate și virtuți adevărate în el În acest sens Bl Augustin a considerat singura formă justă de stat în care scopul statului este determinat de motive religioase supranaturaliste și, prin urmare, putem numi viziunea sa asupra lumii teocratică Un asemenea stat, condus de o autoritate care slujește creștinismul, aparține în sine împărăției lui Dumnezeu) Dar coincidența statului și a Cetății lui Dumnezeu, conform bl Augustin, cu toate acestea, se poate realiza doar în câteva momente fericite ale istoriei pământești, Cetatea lui Dumnezeu rămâne în esență transcendentă acestei lumi, rămâne un rătăcitor în viața temporară Procesul istoric nu este unirea a două orașe într-o singură teocrație chiliastică, ci separarea lor), starea pământească este justificată doar "deocamdată", doar atâta timp cât o persoană este sclava lanțului păcătos al necesității şi nu a dobândit libertatea şi pacea în Dumnezeu) Răul lumii crește, contururile orașului pământesc ies din ce în ce mai tăioase, care nu mai este o imagine oficială a cerului, ci adevărata cetate a diavolului) și atunci cetățenii orașului ceresc se simt mai puțin și mai puțin ca cetățenii realității pământești, pământești devine din ce în ce mai rafinat pentru ei, în cele din urmă, dispare cu totul, cufundându-se în începutul ei, în inexistență, apoi se instalează odihna veșnică a binelui în Dumnezeu, sâmbăta cea mare, care pune capăt istoriei lumii Dar asta abia la sfârșitul procesului istoric, până când *) Epistola) De Civ Dei XV ; VI ·) Ibid V) Ibid I ss; HHP ; XVIII) Ibid XIX) Ibid XVIII Biblioteca Runiverse L USPENSKY vremurile s-au băut: până atunci, Orașul Cel mai Înalt rătăcește aici pe pământ și creștinii, fiind locuitori fără să vrea ai orașului pământesc, trebuie să-și împlinească toate legile, întrucât nu contravin legilor cerului, fără să schimbe sau să anuleze nimic din ele Prin urmare, va fi foarte greșit să vedeți în sistemul Bl negarea lui Augustin a puterii de stat, chiar și pentru Roma păgână Bl Augustin recunoaşte un drept drept de a conduce, argumentând că un stat relativ bun a fost dat şi Romei pentru bunele obiceiuri romane) Astfel, în conceptul său despre două orașe, Bl Augustin va da conceptul a două mari fluxuri de viață, două posibilități, care se dezvăluie în realitatea istorică Libertatea pelagiană a indiferenței este posibilă doar la începutul istoriei, numai atunci când în spatele unei persoane nu există un lanț lung de păcate istorice, în mijlocul istoriei o persoană nu mai este absolut liberă, pe de o parte, este legat de original păcatul istoric, care-l înlănțuiește într-un oraș întunecat pământ Pe de altă parte, acceptă începutul fertil, chemându-l în orașul cel mai înalt Și în această luptă a două posibilități de potențe (și nu două naturi complete și inerte, așa cum credeau maniheenii), omul este doar relativ liber: de aici și posibilitatea în procesul istoriei de a influența oamenii, de a le educa voința și de a-și îmblânzi răul păcătos gânduri Desigur, aceste mijloace de îmblânzire, sabia și flagelul statului, aparțin ele însele orașului pământesc, constituie un rău incontestabil, dar vor

apărea ca un rău absolut abia la sfârșitul istoriei, când cele două orașe vor fi în sfârșit separat Până în momentul în care sunt, deși rău, dar relativ rău, justificabil, rău, care este un bun relativ În acest sens, procesul mondial, după Bl Augustin, este cel mai înalt triumf al binelui, răul în el își primește și locul bun, devine forța de serviciu a binelui) Pentru ca răul să fie învins, el trebuie să supraviețuiască în procesul mondial; atunci devine inofensiv) Ibid XIX ,) Ibid XIX ib; V *) Idem XI XXII i Biblioteca "Runivers" IDEA DE PROGRES ÎN FILOZOFIA BL AUGUSTIN și este lepădat, ca și statul, inutil comunității sfinților Din aceasta: puncte de vedere în sistem bl Augustin, conceptul de istorie este pus în strânsă legătură cu conceptul de rău, istoria pentru el este, în primul rând, istoria căderii Începe cu apariția inițială a voinței rele în lume și se termină cu o separare completă a binelui și a răului, viața veșnică și pacea celor drepți, moartea veșnică și chinul păcătoșilor*) De aceea, în chiar procesul istoriei lumii, trebuie remarcate două mari curente, două progrese: binele, o virtute în creștere, și răul, un viciu în creștere Omul se îndepărtează din ce în ce mai mult de libertatea copilărească primitivă, când qhb putea să păcătuiască și să nu păcătuiască; în fața lui, din ce în ce mai insistent, se cer cerințe de a decide dacă să devină fie rău, fie bine, și să nu rămână într-o indiferență inacceptabilă Cele două orașe, care la început sunt doar posibilități abstracte, doar abateri ale voinței, în procesul istoriei capătă carne și oase - devin două realități concrete*) Și de aici lupta din ce în ce mai aprigă dintre binele și răul lumii Se pare că maniheii au dreptate, văzând în ei două entități egale și invincibile, dar doar așa pare Răul este încă o fantomă, se poate ține doar atunci când se preface a fi bun, când este legat, fie și numai printr-o membrană subțire, cu binele !) Acolo, , dolari; XI, I; XVIII, , Există o controversă considerabilă în literatura de specialitate cu privire la conceptul lui Augustin despre progres Concepția complexă și profundă a lui Augustin despre cele două mari căi istorice a fost deloc explorată De aici toată nedumerirea care provoacă conceptul augustinian de istorie Vezi Gerrier Bl Augustin, p ; Seyrich Die Geschichtsphi-losophie Augustins, p urm , urm Nourrisson la Philosophie de st Augustin, T II, p Nourrisson observă pe bună dreptate că ideea a două orașe care se dezvoltă în istorie a fost dată de Augustin sub influența maniheismului) Dorner (Augustinus sein theologisches Sistem, p) arată bine că pentru Augustin ideea de Orașul Cel mai Înalt capătă un caracter personal și chiar pare să se identifice cu persoana lui Hristos, vezi De Civ Dei XXI, ; De Doctrine Christiana, III ; De unitate eccless IV Dorner vede în această construcție influența ideii platonice despre sufletul lumii ca pe o unitate reală Întrebări de filosofie, carte - Biblioteca "Runivers" L USPENSKY Când această membrană va izbucni, timpul se va împlini, istoria lumii se va sfârși și se va deschide Sabatul etern al binelui și al morții a doua, anihilarea completă a răului) În vremea noastră, când ideea unei singure evoluții, a unui singur progres atotputernic a devenit universală, pare ciudată și fantastică învățătura lui Bl Augustin despre două căi de dezvoltare a istoriei, despre două progrese - despre răul care crește împreună cu binele în lume Dar însăși ideea unui singur progres, constant, cu o necesitate mecanică, îndreptându-se spre bine, este suspectă din punct de vedere filozofic Progresul are valoare morală numai atunci când este o luptă și o victorie - o victorie asupra părților inferioare și rele * *) Înțelegerea ideii de două orașe pe care le-am dezvoltat diferă semnificativ de opiniile exprimate în

știința protestantă de Reuter, Harnack, Loofs Ideea subliniată de acești savanți că ideea de Orașul Cel mai Înalt are o semnificație preponderent transcendentală, bisericile-comunități de sfinți, deși are unele dintre afirmațiile lui Augustin pentru sine, trebuie totuși recunoscută ca fiind unilaterală Cel mai amănunțit dintre savanții protestanți, Augustine Reiter, în Augustinische Studien St III, p , susține că opoziția celor două orașe are un dublu sens la Augustin: statului inițial pur apologetic-păgân i se opune biserica creștină (pământească), iar comunității mai profunde a celor răi i se opune biserica, ca comunitate a sfinţilor Am arătat mai sus că este greșit să înțelegem ideea inițială a celor două orașe ca apologetică, că Augustin și-a avut concepția sa istorică profundă cu mult înainte ca sarcinile apologetice să apară în fața lui Cât priveşte sensul mai profund al opoziţiei a două grade, trebuie admis că Augustin are o mare dualitate în acest sens Bl Augustin numește într-adevăr biserica Cetatea lui Dumnezeu (De Civ Dei, XVI i; XVII,), prin care biserica este înțeleasă aici în sensul ei transcendent, mistic, iar în cap În cartea a XVII-a a operei sale, el numește Cetatea lui Dumnezeu chiar și religia creștină însăși, dar în același timp Augustin vorbește constant despre rătăcirea Cetății Cele mai Înalte în acest secol, despre amestecarea a două orașe în această realitate Această dualitate, după părerea mea, provine nu numai din vagitatea terminologiei lui Augustin, ci și din dualitatea însuși conceptului de Orașul Cel mai Înalt Orașul lui Dumnezeu, precum și orașul rău, au într-adevăr o natură dublă: sunt două posibilități ale acestei realități, dar în ea sunt doar posibilități incomplete care primesc completare Biblioteca "Runivers " IDEA DE PROGRES ÎN FILOZOFIA BL AUGUSTIN noi realitatea; când progresul capătă caracterul unei mișcări constante, mecanice, el devine acoperit cu o notă de vulgaritate și își pierde valoarea morală Și însăși existența unui astfel de progres este problematică: odată cu cursul istoriei, lumea și în special răul social nu numai că nu scade, ci devine din ce în ce mai teribil Aparent solidă, lumea orașului pământesc se dovedește a fi doar o peliculă subțire care ne desparte de abisul întunecat, unde pofta diabolică a dominației este gata să se joace cu soarta regatelor și a popoarelor Lumea pământească, în care ne punem speranțele, se dovedește a fi o lume rea, doar o fantomă înșelătoare; creșterea umanității umane este doar o cochilie exterioară, în spatele căreia strălucește egoismul bestial Iar cel care credea în continuitatea progresului pământesc devine înspăimântător, înspăimântător pentru însăși soarta oamenilor, pentru tot ce este drag pe pământ Și atunci se pare că răul lumii nu este o fantomă slabă, care se retrage înaintea marșului triumfal al binelui, ci o forță reală și în continuă creștere, și atunci este greu de crezut în însăși posibilitatea de a construi un oraș pământesc, în însăşi posibilitatea realizării împărăţiei lui Dumnezeu pe pământ Și cuvântul profetic al lui Augustin sună amenințător, că adevărata plinătate și plinătate a realității este deja dincolo de limitele ei, în lumea transcendentală Cu o astfel de înțelegere a ideii a două orașe, capitolul primește un sens deosebit de interesant Cartea XX , la interpretarea căreia Reiter a muncit atât de mult: desigur, chiar și acum biserica pământească este Împărăția lui Dumnezeu, dar Împărăția lui Dumnezeu este doar în posibilitatea realizării În lumea cealaltă, sfinții vor domni "altfel" A nega complet, așa cum dorește Reiter, implicarea Cetății lui Dumnezeu în această realitate este contrar sensului general și spiritului construcției lui Augustin, deși anumite pasaje din opera sa pot fi interpretat într-un mod similar Fiind întrupat (cel puțin parțial) pe pământ, orașul lui Dumnezeu are nevoie

de o organizare externă, iar această organizare îi este asigurată de statul creștin, care în acest sens devine imaginea sa oficială Dar apoi statul însuși devine și un părtaș al Orașului Cel mai Înalt, iar Bl Augustin spune direct că împăratul creștin se referă la Cetatea lui Dumnezeu (cartea V, cap) și numește împărăția lui Iuda Cetatea cea mai înaltă (cap XVШ, i) Aici, bineînțeles, Augustin prețuiește prea mult formele juridice exterioare, aduce prea mult cerescul pe pământ, estompează prea mult diferența dintre planurile ființei Vezi cartea Trubetskoi, op cit , p * Biblioteca "Runivers " l Uspenski orașul nu-și are casa pe pământ, că doar rătăcește prin veacuri, rămânând constant în veșnicie Dar dacă da, dacă speranța noastră nu este în valurile deșarte ale mării vieții, ci deasupra ei, în veșnicie, atunci nu ne mai este frică de răul care crește Lăsați egoismul nestăpânit să se înfurie și să se îngrijoreze, lăsați pofta întunecată a dominației să stăpânească inimile oamenilor și să prăbușească împărățiile pământești efemere Imobil și inflexibil este Orașul Cel mai Înalt: este întemeiat pe neclintitul eternității și în acest oraș este mângâierea noastră, pacea noastră, victoria noastră L Uspenski Biblioteca "Runivers" Ideea principală a celei de-a doua filozofii a lui Gioberti eu La sfârșitul anilor patruzeci, din cauza eșecului planului teocratic, Geberti a cunoscut o criză acută a viziunii asupra lumii Utopia ecleziastico-politică, conform căreia papa ar fi trebuit să fie în fruntea statului și a reînnoirii civile a Italiei, este aruncată fără milă de el și acele părți ale primei sale filozofii, care indirect, cu formulările lor statice, au susținut utopia, sunt revizuite critic și transformate în noi forme Dar nici în istoria dramatică a propriei viziuni asupra lumii, Gioberti nu a vrut să-l urmeze pe Descartes și să se rupă de primele sale înțelegeri, demarând toată opera lui ab- totul din nou Refuzând necondiționat și fără nicio ezitare din toate părțile aplicate ale primei sale viziuni asupra lumii, condamnat de o ontologie insuficientă prin experiența de viață, Gioberti a tratat nucleul principal al primelor sale înțelegeri filozofice în același mod în care, în spiritul lui Platon, a tratat întregul trecutul filosofiei în general O întoarcere sintetică ideală la pașii parcurși, realizarea conexiunii lor organice cu niveluri noi, mai înalte de realizări filozofice și, ca urmare, înțelegerea lor universalistă și extinsă - acesta este sloganul intern care pătrunde în opera filozofică a lui Gioberti al doilea perioadă Aparentele sale angajamente, izbitoare în apelul lor la cele mai diverse zone de viziune și contrazicând literalmente primele sale declarații, de fapt, cu o privire mai atentă, Biblioteca "Runivers" c ern" sunt finaluri ideale, deoarece boabele primelor sale gânduri găsesc în opera celei de-a doua perioade o dezvoltare internă, o creștere notabilă și rapidă, uneori o înflorire bruscă Pe coloanele primei viziuni asupra lumii rămase după cutremur, Gioberti, cu rapiditatea lui Michelangelo, ridică noi arhitrave și arcade, sculptează noi frize și capiteluri și reușește chiar și parțial să se apuce de bolta finală Solmi, admirând originalitatea operei filosofice a lui Gioberti în ultimii ani ai vieții sale, în dorința de a sublinia noutatea necondiționată și grandiozitatea gândirii sale mature, separă artificial a doua viziune asupra lumii a lui Gioberti de prima și dorește să considere a doua filozofie a lui Gioberti ca fiind o filosofie închisă şi fenomen de autosuficienţă O astfel de atitudine devine categoric imposibilă odată cu studiul comun al primei și celei de-a doua vederi asupra lumii și cu acea interpretare platoniciană a primei filosofii a lui Gioberti, pe care am încercat să o oferim în articolele anterioare Dacă utopia este eliminată din prima viziune

asupra lumii a lui Gioberti la scara în care a fost eliminată prin experiența de viață al lui Gioberti însuși, atunci tot ontologismul său rămâne esențial neafectat și toată opera metafizică a lui Gioberti din a doua perioadă nu numai că nu o distruge, ci, s-ar putea spune, o fundamentează și o perfecționează într-un mod nou, la fel cum ridicarea lui Gioberti o cupolă ţine pereţii împreună şi completarea arcadelor într-un mod nou ^ fundamentează" coloanele care le servesc ca bază Și așa cum ridicarea unei bolți este posibilă numai atunci când fundațiile deja ridicate sunt prezente, este în esență momentul final, adică pe baza lucrării anterioare, tot așa toată opera lui Gioberti din a doua perioadă este lipsită de sens printr-o separare artificială de la prima sa filozofie și ține în sens literal în aer: în același fel, prima sa filozofie, fără îmbunătățirile aerisite, armonioase și numeroase ale celei de-a doua filozofii, dă impresia de greutate, de o oarecare grosolănie dialectică și de reticență hotărâtoare În timp ce sunt corelate împreună, ele se completează în esență și formează o unitate de ordinul cel mai înalt Aceste considerații interne, dialectice, vor fi confirmate Biblioteca "Runivers" GÂNDUL PRINCIPAL AL FILOZOFIEI A DOUA LUI JOBERTI așteaptă o expunere ulterioară; dar în favoarea lor există și date externe, pur faptice Baza primei viziuni asupra lumii a lui Gioberti, formula ideală, a fost recunoscută în cel mai formal mod de către Gioberti drept baza tuturor cercetărilor sale filozofice de la sfârșitul anilor patruzeci și începutul anilor cincizeci În primul volum al Protologiei formulei ideale este dedicată o întreagă secțiune Într-un discurs preliminar, care a constituit primul volum al celei de-a doua ediții a Teoriei supranaturalului, și scris în mijlocul celui de-al doilea exil la Paris, Gioberti scrie: "Convingerile mele sunt astăzi aceleași ca înainte și în nici un fel diferă cu mult de ei" Apoi dedică o întreagă secțiune a acestui volum apărării și clarificării formulei ideale și începe această secțiune cu o poziție solemnă: "Formula ideală este baza tuturor învățăturii mele speculative, la base di ogni, mia dottrina speculativa" Aceste cuvinte decisive au fost scrise în reprezintă cronologic dovezi extrem de valoroase Dar, pe lângă fundație, a doua filozofie a lui Gioberti păstrează intacte toate coloanele principale ale primei viziuni asupra lumii Deci, în primul rând, în toate scrierile publicate postum găsim o serie întreagă de afirmații critice ale noii filosofii, omogene cu cele care au stat la baza teoriei sale a două autostrăzi Deci, în al doilea rând, el îl consideră încă pe Platon liderul său spiritual și înțelege sarcinile filozofiei sale ca o expansiune creativă și aprofundare a platonismului Astfel, în al treilea rând, psihologismul stă încă în centrul atacurilor sale, deși el dă o formulare esențial nouă problemei depășirii lui Astfel, în al patrulea rând, în cele mai recente scrieri ale sale el continuă să vorbească despre neo-catolici în același spirit negativ ca înainte *) Se poate spune aproape fără nicio exagerare că în a doua perioadă a filozofiei sale, Gioberti începe să construiască) Protologia, I, - ; Disc, prêt - ; Ibid ; mier Liberta cattolica,) Aceste afirmații sunt atât de numeroase în toate cele patru puncte indicate încât ar trebui să indicăm aproape jumătate din paginile tuturor lucrărilor lui Gioberti din perioada a doua Biblioteca "Runivers" V E R n o dată din acelaşi loc unde s-a oprit în prima perioadă Utopia, care s-a născut din prima sa filozofie și zdrobită de eșecul activității sale practice, a devenit un moment organic al dezvoltării sale interioare, căci l-a învățat acea complexitate și acel rafinament dialectic al gândirii, fără de care nu ar fi putut începe ultima lucrare de a ridica bolți și arcade peste primul neterminat cu

viziunea sa asupra lumii IL: ' Totuși, unitatea dintre prima și a doua filozofie a lui Gioberti nu trebuie înțeleasă ca o unitate analitică goală, "plată" A doua viziune asupra lumii a lui Gioberti se leagă sintetic de prima, întrucât pluralitatea se conjugă cu unitate, pentru că fiecare εν din înțelegerile de bază ale primei sale filozofii, devenind dialectic mai complexă, se transformă în πολλά, noi idei creative, iar această nouă pluralitate, la prima lectură , dă impresia unui pluralist ἄπειρον, de fapt, are întotdeauna o corelație internă cu πέρας corespunzătoare primei sale filozofii și numai elucidarea acestei corelații dă acele linii superioare de armonie pi-thagorică, care în "începuturile" vizibile ale celei de-a doua filozofii a lui Gioberti expun idealul " desăvârşire" a filosofiei primului În a doua filozofie, la fel ca în prima, Gioberti pleacă de la intuiția inițială a actului creator Deja în prima filozofie, intuiția actului creator a predeterminat dialecticismul conștient al metodei Conținutul acestei intuiții era mișcarea ideală, apariția ființei din inexistență, trecerea potențialității în act, devenirea ca atare și, prin urmare, intuiționismul radical al lui Gioberti, a cerut în mod firesc o formă dialectică, pătrunsă în interior de mișcare și deci o expresie naturală a esenței mobile a intuiției Șocul profund pe care l-a experimentat Gioberti la prăbușirea utopiei s-a arătat în primul rând într-o schimbare vizibilă și evidentă a ritmului dialectic Dezvoltare lentă, importantă, "lumea veche" a gândirii, îmbrăcată în complex, bine

de perioade construite, este înlocuită de un ritm rapid, adesea fulgerător, febril, în care gândul, de-a lungul unei fraze, învăluie secole și spații și ia în mod natural forma unui discurs sacadat, deși impecabil din punct de vedere stilistic , dar constând aproape din aceleași propoziții principale și lipsit de orice periodicitate O idee pe care Gioberti o expunea pe o duzină de pagini, acum se încadrează în trei-patru cuvinte În virtutea condensării interne, în ciuda celei mai profunde legături dialectice, aproape fiecare gând devine un aforism, care este ținut împreună de propria sa bogăție și propriul său sens Dacă prima filozofie a lui Gioberti a fost în esență *și conștient dialectică, atunci acum dialecticitatea ei este ridicată la un uriaș, "al-al-lea" grad, potențat la intensificare, apropiindu-l de acele limite dincolo de care devine evazivă și de neînțeles Acolo unde până acum Gioberti se ocupase de mișcarea internă, ca să spunem așa, accesibilă cu ochiul liber, acum cu o schimbare bruscă a ritmului dialectic, el deschide lumi întregi ale mișcării moleculare În dialectică dorește să stabilească ariile corespunzătoare matematicii superioare, · se gândește la problema analizării cantităților infinitezimale ale procesului dialectic și concepe o "filozofie diferențială" Această schimbare a ritmului dialectic pătrunde în toate lucrările lui Gioberti din ultimii ani și, prin urmare, vom avea exemple vii ale ei în cele ce urmează Dar intrând în zona dificilă a gândirii extrem de complexe a lui Gioberti din a doua perioadă, este necesar să stabilim în câteva cuvinte cum își caracterizează Gioberti însuși noul său dialectism accentuat și cum, în legătură cu acesta, formulează sarcina de a-şi încheia gândul "După cum subliniază Platon, cuvântul dialectică provine din conversație A fost aleasă corect pentru a exprima însuși procesul gândirii, căci gândirea se dezvoltă prin opoziție și realizează unitatea și reconcilierea prin luptă "Mișcarea gândirii presupune două elemente: ignoranța și îndoiala De aici întrebările și obiecțiile Ignoranța și îndoiala pătrund în gândul solitar al unei singure persoane Filosof întotdeauna Biblioteca

"Runivers" c ern rămâne împreună, chiar și atunci când crede că este singur și fiecare monolog este un dialog Dar îndoiala nu este ceea ce se crede despre ea "Îndoiala presupune adevăr și afirmație: îndoiala preliminară și necondiționată a lui Descartes este lipsită de sens Descartes pune îndoiala înaintea adevărului: o astfel de îndoială este imposibilă chiar dacă se dorește Dante o plasează pe bună dreptate după adevăr Nasce a guisa di rampollo Appiè· del vero il dubbio; edè natura Che al sommo pinge noi di collo in collo *) Dialectica, sau reconcilierea contrariilor, poate fi externă sau internă "Prima se ocupă de coajă, alunecă pe suprafața ideilor și a lucrurilor și, prin urmare, nu este valabilă A doua • pornește din interior și numai ea poate fi numită dialectică adevărată Dar o dialectică internă poate exista numai dacă nu ia naștere din ciocnirea contrariilor și le mișcă Opusele se ciocnesc pe laturile lor exterioare Forma opusului lor, dezvăluită în ciocnire, este rezultatul forțelor interne, și nu energia acestor forțe în sine Dialectica este exterioară, nu platoniciană, predeterminată de aspectul, coaja, suprafața forțelor care se ciocnesc Prin urmare, este eficient și orb Ea reproduce o formă de ciocnire și o transferă în alta, dar întrucât procesul vieții este imperceptibil de fluid și creativ mobil, dialectica externă este forțată să înlocuiască previziunea cu constrângere și intuiția cu construcția Neputând urmări esenţa interioară a lucrurilor, ea încearcă să le refacă după schemele acelor sau altor forme particulare observate din exterior şi să subordoneze profunzimea lucrurilor unor modalităţi parţiale ale descoperirii lor) Pentru a fi internă, dialectica trebuie să plece de la un principiu mai înalt decât ciocnirea contrariilor Acest principiu trebuie să guverneze contrariile, adică să fie deasupra lor, și să le pătrundă, să nu se identifice cu ei Un astfel de principiu este principiul creației, reprezentării) alin IV,) Prot I, , , II, Biblioteca "Runivers" GÂNDUL PRINCIPAL AL FILOZOFIEI A DOUA LUI JOBERTI fundamentul filamentos al întregii țesături a dialecticii interne "În prima judecată ideală, Ființa există, ființa este împărțită în două și, prin urmare, se deosebește numeric Dar o diferență numerică presupune o diferență calitativă Căci judecata Ființa include judecata: Ființa poate crea ființa, judecată care conține deja dualitatea și eterogenitatea actului și potenței Ființa este așadar cea mai înaltă formulă dialectică, prototipul dialecticii Judecata Ființa poate crea - existentul este arhetipul dialecticii Ambele judecăți cuprinse în formula ideală sunt prototipul și arhetipul întregului dialecticism Dar într-un astfel de caz, tot ceea ce există, înrădăcinat de principiul său în actul creator, este pătruns în interior de dialectică Înțelegerea oarecum statică a termenului fundamental pozitiv "existență" care a caracterizat prima filozofie a lui Gioberti este acum completată de o înțelegere dinamică "A exista înseamnă nu numai a acționa, a participa la creativitate și a fi creat, ci și a media Existentul mijlocește între Ființă și neant și constă în devenirea; ceea ce devine, mijlocește între două stări, doi termeni, două timpuri, adică ezită, agită, trece de la una la alta, dialecticizează Esența existenței constă în mediere și, prin urmare, ideea de existență este în sine plină de dialectism III Din aceste principii dialectice decurg două trăsături importante care pătrund în a doua filozofie a lui Gioberti Acesta este, în primul rând, caracterul aproximativ al dialecticii umane și, în al doilea rând, efortul pentru universalism ca sarcină conștientă și supremă a gândirii filosofice Problema dialecticii interne, dominând toate contrariile relevate și înrădăcinată în însuși principiul identificării lor, Gioberti expune un

anumit ideal dinamic al rațiunii, hotărât formulat și în același timp vizibil separat de forțele disponibile ale omului) Prot I, ; ; ; Biblioteca "Runivers" V e R n Gândirea vedica Dialectica este un principiu universal necondiționat, dialectica pătrunde prin și prin toată ființa, în toate formele și manifestările ei Existența însăși în viața ei interioară este plină de mișcare dialectică Dar asta înseamnă că gândirea noastră, care în virtutea intuiției inițiale are ideea generală a dialecticii universale, deține principiul încarnărilor sale concrete și îmbrățișează cu adevărat complexitatea infinită a țesăturii dialectice mobile și creatoare a procesului mondial? La această întrebare, Gioberti răspunde categoric: nu Fidel spiritului general al platonismului și teoriei sale a supramentalului, Gioberti, prin proclamarea unei dialectici mondiale necondiționate, proclamă și comuniunea incompletă a minții umane cu toată bogăția inepuizabilă a principiului său interior Tot ceea ce mintea umană înțelege este întotdeauna o parte în comparație cu întregul, și așa va fi pe parcursul întregului proces al procesului mondial până la actul catastrofal al palingenezei O persoană are două moduri de a asimila dialectica lumii: calea externă și calea internă El poate studia forma exterioară a proceselor obiective care au avut loc și au loc în fața ochilor lui și, ca să spunem așa, să reproducă și să repete în el însuși dialectica obiectivată în ele și, în al doilea rând, aceste observații și intuiții particulare se pot trezi în el principiul interior al dialectismului cuprins în intuiţia originară care constituie originea ei antropologică Dar reproducerea formelor obiectivate ale dialecticii și introducerea, prin acte speciale de anamneză creativă, la principiul său intern nu poate fi decât parțială și incompletă, iar aceasta este în esență, conform însăși ideea dialecticii mondiale, pentru lume procesul este un întreg, iar toate momentele drumului în realizarea acestui întreg trebuie să fie pași și acte parțiale Dacă cineva își imaginează o realizare finală pe căile dialecticii mondiale, atunci tocmai această finalitate, dacă este reală, va însemna sfârșitul procesului mondial și începutul existenței palingenezei Dialectica externă nu se oprește deloc înainte) Ibid I, ; ; ;) Rivel , , Lib , Prot I, Biblioteca "Runivers" GÂNDIRE PRINCIPALĂ a celei de-a doua filozofii a lui Gioberti ■ denaturarea aspectului dialectic al lucrurilor Ea rupe nepoliticos vălurile delicate ale misterului și, pentru a găsi o "împăcare" grăbită, rupe țesătura naturală, deși ascunsă, a lumii În numele "perfecțiunii" sale, ea nu disprețuiește distrugerea perfecțiunii lucrurilor înseși și, de dragul completitătții herbarului dialectic, se usucă cu sârguință și desensibilizează adevărata viață dialectică "Dialectica internă, dimpotrivă, lasă lucrurile în integritatea lor și, pentru a nu le denatura, se mulțumește cu unități imperfecte Acest lucru merită cea mai serioasă considerație Dialectica internă este perfectă în sine Dar singura ființă care o poate poseda în întregime este dialecticianul prin excelență, adică Dumnezeu Nimeni nu poate înțelege dialectica creativă a ființei ca întreg, cu excepția Creatorului " "Singurul mediator substanțial al dialecticii mondiale este Atotputernicul însuși cu actul său creativ continuu " Cu alte cuvinte, "dialectica, ca orice altă parte a științei umane, poate fi doar aproximativă)) "Deoarece certitudinea corespunde stadiului științei, certitudinea cunoașterii umane nu exclude niciodată posibilitatea îndoielii și nu ajunge niciodată la acea odihnă perfectă care poate aparține doar cerului "Nu vorbește și nu se ascunde, doar semnifică", citează Gioberti cuvintele lui Heraclit, aplicându-le fluidității dialecticii divine Într-adevăr,

în cunoașterea umană, "un lucru este cunoscut prin altul A ști înseamnă a judeca Hotărârea constă din două termene Subiectul este străin de predicat Predicatul este cunoscut în subiect, subiectul în predicat Aceasta înseamnă că omogenul este cunoscut în străin, străinul în omogen Unul este cunoscut în doi, doi în unu Prin urmare, cunoașterea este dialectică Cunoașterea este identică cu idealitatea, iar a cunoaște înseamnă a exista Dar existența este un proces Existența este pătrunsă de dialectism și, prin urmare, este supusă trecerii prin contrarii Cu alte cuvinte, știința umană face parte din procesul mondial, una dintre vicisitudinile sale Dialectica umană este un moment al dialecticii universale și, ca întotdeauna, în toate etapele dezvoltării sale și în toate punctele sale Biblioteca "Runivers" V E R n fel, mai puțin decât întregul său și inadecvat principiului său interior Idealul dinamic al rațiunii, propus de Gioberti în ideea unei dialectici universale, obiective și creatoare a întregii ființe, nu poate fi realizat decât prin totalitatea vieții universale, totalitatea timpului și spațiului și, prin urmare, acest ideal este scopul întregului proces mondial și este realizabil prin eforturile conciliare ale tuturor ființelor Catolicitatea socratică a unei astfel de formulări a întrebării îl distinge favorabil pe Gioberti de acel tip de dialectică particularistă care a fost proclamată, ceva mai devreme, de Hegel Identificarea filozofiei lui Hegel cu conștiința de sine a spiritului absolut și pronunțarea implicită a sfârșitului filosofiei umane este apreciată pe bună dreptate de Gioberti ca fiind o eroare monstruoasă de gândire, pe de o parte, și o manifestare monstruoasă a vanității umane , pe de altă parte Din orizonturile nemărginite ale înțelegerii platoniciene a esenței universale interioare a dialecticii, confesiunile lui Hegel i se par lui Gioberti deopotrivă ridicole și patetice *) Acest lucru ne aduce în mod firesc la a doua caracteristică, strâns legată de caracteristica tocmai descrisă, și anume, la universalism ca sarcină principală a filosofiei umane IV Există o dialectică internă și universală Acest lucru nu înseamnă că deținem principiul său interior Dar asta nu înseamnă, de asemenea, că acest principiu ne este absolut inaccesibil Afirmarea imanenței sale absolute în gândirea noastră este la fel de falsă ca și afirmarea transcendenței sale absolute El este atât imanent, cât și transcendent x) Prot I, ; ; ; I, ; ; I,) Ibid I, ; Poziția lui Gioberti în raport cu dialectica lui Hegel este foarte apropiată de poziția lui Solovyov Potrivit lui Solovyov, principala greșeală a dialecticii de stânga a lui Hegel este că "Hegel ia ca punct de plecare al oricărei dezvoltări dialectice, pentru subiectul sau baza sa logică, nu conceptul de a fi, ci conceptul de a fi " și absurd " op G, ; Biblioteca "Runivers" GÂNDUL PRINCIPAL AL FILOZOFIEI A DOUA LUI JOBERTI, de umbre Transcendența sa este trăsătura cea mai profundă a modului actual al raționalității noastre, imanența ei este cea mai mare garanție și începutul unei alte stări superioare, care se referă la modul actual de raționalitate, ca întreg la o parte, ca realizare către cale , ca realizare și împlinire a unei aspirații Cu alte cuvinte, transcendența principiului interior al universului dialecticii este un dat care ne leagă și ne limitează definitiv mintea, imanența este un dat, dar nu ca un simplu postulat, nu ca principiu regulator abstract, ci ca un viu și sarcină executabilă, realizabilă și concretă, deși nelimitată Imanența și transcendența sunt doi poli, a căror conjugare trăiește gândirea noastră, a căror corelare determină sarcinile cele mai profunde ale filozofiei ca operă creativă umană Însuși relația dintre imanență și transcendență este un fenomen al dialecticii universale și este

pătrunsă în interior de dialectism Prin urmare, Gioberti nu vrea să accepte această relație static și fatalist, ca pe un fapt și o necesitate Dimpotrivă, el percepe această relație de bază în mod dinamic și creativ, ca un act de realizat și ca o libertate de câștigat Transcendența, ca dat, este ceva ce trebuie depășit și în depășire în care se realizează misiunea pozitivă, creativă și universală a filosofiei Transcendența este în primul rând sarcina cea mai profundă și cea mai serioasă și, prin urmare, mai puțin de toate, este permis să tratăm această sarcină cu acea ușurință și cu acea simplitate, care a fost arătată în legătură cu transcendența în filosofia lui Fichte și Hegel Dăruirea transcendenței este dăruirea sarcinii sau dăruirea unei întregi serii de acte creative și pozitive și a tăia sarcina, a sustrage îndeplinirea actelor proclamând în grabă un imaginar și deloc în controlul nostru asupra imanența, aceasta înseamnă să te îndepărtezi de toate sarcinile autentice, deși cele mai dificile ale filozofiei, să pleci în fantezia abstractă infructuoasă și să creăm o mitologie idealistă aparte, al cărei părinte în vremurile moderne a fost același Descartes *) i) Prot, I, , Biblioteca "Runivers" V e v i b A depăși nu înseamnă pur și simplu a elimina și a distruge Dialectica este în esență militantă, impregnată în interior de principiul luptei Heraclit spune pe bună dreptate: "Războiul este părintele tuturor " Dialectica elimină și distruge multe lucruri Dar este necesar să se facă distincția între tipurile de distrugere Sofistica distruge de dragul distrugerii Este ca barbaria care invadează o țară civilizată, pune totul pe foc și pe sabie și pleacă Această distrugere este necondiționată și inutilă Ultimul său principiu este diavolul, care singur este exclus din al doilea ciclu creativ și se bucură de distrugerea însăși Prin urmare, "iadul este sofisma suprem" Dialectica, înclinată spre anihilarea pură, își expune afinitatea cu sofistica Dialectica este adevăratul câmp al unei alte lupte glorioase Se luptă cu anihilarea sofistică a transcendenței, pe de o parte, și caută o depășire pozitivă a transcendenței, pe de altă parte Lupta împotriva anihilării sofistice a transcendenței este deci o condiție pentru depășirea pozitivă a transcendenței Un filozof este un luptător într-un dublu sens Din acest punct de vedere, Gioberti aruncă o privire retrospectivă asupra argumentului său cu Rosemini I se pare necesar în interior și a indicat însăși esența problemei Lupta împotriva psihologismului noii filozofii în general și a lui Rosemine în special a fost oportună în sensul cel mai înalt, ca o negare a negărilor și înlăturarea restricțiilor artificiale și ca a deschide calea pentru o formulare universală a chestiunii unei probleme autentice și pozitive depăşirea transcendenţei Dar acea luptă a fost doar un moment preliminar Am subliniat deja că lupta lui Gioberti cu psihologismul, înțeles ca principiu de bază al noii filosofii, a avut un caracter dialectic și l-a condus în esență la rezultate pozitive Acum se concentrează în întregime pe partea pozitivă și o vede în primul rând în universalism, ca principală intenție a gândirii filosofice Universalismul este singura cale, în primul rând, către formularea corectă a problemei transcendenței și, în al doilea rând, către rezolvarea ei reală și nu sofisticată În același timp, se ridică ca deasupra recunoașterii statice pasive a transcendenței ^ producând o odihnă comună Biblioteca "Runivers" GÂNDIRE PRINCIPALĂ a celei de-a doua filozofii a lui Gioberti gândire nouă şi înglobându-l în granițele strânse ale diverselor fas și nefa, precum și peste o nerecunoaștere dinamică și activă, dar sofistică a transcendenței Universalismul ia problema transcendenței în universalitatea sa, în catolicitatea sa, dar

universalitatea și catolicitatea sunt asemănătoare în interior cu mobilitatea, cu o viață în curs de dezvoltare și, prin urmare, transcendența este înțeleasă de universalism dinamic și activ, dar nu mai iluzoriu și sofistic, ci cu adevărat și în sens pozitiv dialectic * Această formulare a întrebării, care în viitor va primi o definiție completă, îi permite lui Gioberti să înțeleagă semnificația oarecum secretă, dar profund semnificativă a fostului său antipsihologism Anterior, el numea psihologism orice abatere de la rudă, acum în rudă subliniază rădăcina, momentul tonic Ruda este rea, nu numai pentru că nu este esențială în sine, ci și pentru că este particulară, parțială, izolată Psihologismul se deschide acum lui Gioberti ca provincialism Psihologism e municipalismo filosofico Păcatul filosofiei psihologice constă în particularismul ei spiritual, în apărarea izolatului, în evitarea universalului Filosofia psihologică este în esență partitivă, divizivă și, prin urmare, în cele din urmă parțială și orientată spre partid Ființa este acum recunoscută de Gioberti sub aspectul universalității, adică catolicitatea necondiționată și cu cât mai devreme s-a străduit pentru ontologismul formal, așa că acum se străduiește pentru universalism, i e la depăşirea teoretică şi tonică a particularismului În deplin acord cu principalele tendințe ale primei filozofii, Existentul este acum înțeles de Gioberti în termenii trăsăturii sale interne, în termenii universalității sale necondiționate, și nu doar în termenii unei trăsături externe, în ceea ce privește opoziția sa față de existent "Este necesar să restabilim universalismul în filozofie" "Pentru a fi universală, filosofia trebuie: i) să cuprindă întreaga știință;) îmbrățișează toate sferele de acțiune;) îmbrățișează natura;) să îmbrățișeze erorile științei, naturii și acțiunii, i e erori şi tulburări, nu pentru a le legitima, ci pentru a *) Prot , I, , , Cf ib , , Întrebări de filosofie, carte - Biblioteca "Runivers" V er i b pentru a le înțelege și a găsi în ele o părticică de adevăr "Totul în lume este adevărat și fals Scepticismul absolut și dogmatismul absolut trebuie împacate dialectic într-un sistem ktiseologic Creația este adevărată Fiecare idee este adevărată, fiecare fapt este adevărat Un negativ nu este adevărat " Gioberti citează, ca motto, cuvintele lui Dante, remarcabile în universalism: "Este necesar ca filozoful să se înalțe la acele Atene cerești, unde stoicii, și peripateticii, "și epicurienii, în arta adevărului veșnic," concurează în acord cu o singură voință" (Cop , ii,) "Nu ar trebui arta adevărului etern", întreabă Gioberti, "ar trebui să fie o filozofie care să împace toate sistemele și să fie prietenoasă cu toate școlile?" Și el însuși dă imediat un exemplu al universalismului său Auzind despre filosofia pozitivă a lui Comte, care tocmai intra în vigoare, Gioberti scrie: "Comte și Littre sunt morali în dorința lor de a face filozofia pozitivă" Cu siguranță corect, relativ, dar totuși drept "O persoană nu ar trebui să cunoască nici o rudă, nici una necondiționată, ci pe amândouă împreună, pentru că ideea are nevoie de amândouă În filosofia creștină înainte de Galileo, necondiționatul era separat de relativ După Galileo, se separă relativul de necondiționat (raționalism și empirism) sau le amestecă (filosofia germană) De aceea, adevărata filozofie nu s-a născut încă Adevărata filozofie trebuie să fie speculativă și pozitivă în același timp Sublinierea trăsăturii intrinseci a ontologismului, și anume universalismul, îl face pe Gioberti să simtă insuficiența primei sale filozofii Formal era ontologic, dar tonic era prea exclusivist Mai mult, Gioberti simte că ontologismul său prezent, interpretat intern, este imperfect Idealul dinamic al rațiunii, atât de viu conturat de el, îl obligă, cu

adevărată smerenie socratică, să-și sublinieze inevitabila "ignoranță" în comparație cu imensitatea Adevărului obiectiv Din temeliile dialecticii universale necondiționate pe care o afirmă, decurge convenționalitatea oricărei filozofii umane, inclusiv a sa "În consecință, pe ") Ibid , I, , , , Biblioteca "Runivers" GÂNDUL PRINCIPAL AL FILOZOFIEI A DOUA LUI JOBERTI Logismul este imperfect și reflectă doar adevărul", Hegel a confundat cunoașterea absolută cu cunoașterea absolutului și toate pretențiile filozofiei sale decurg din această confuzie Gioberti, cu o forță și mai mare decât Hegel, a subliniat natura necondiționată a dialecticii ca principiu universal, dar în termeni platonician a înțeles dialectica sa ca parte a universalului, și nu universală, ca parte a propriei sale Afirmând imperfecțiunea esențială a ontologismului său și a universalismului său, Gioberti își universalizează la maximum ontologismul și își ontologizează la maximum universalismul Abordarea lui față de filosofie devine un caracter cu adevărat catolic și o semnificație universală începe să pulseze în designul său V În ideea unei dialectici universale avem sămânța vie a întregii a doua filozofii a lui Gioberti Tonic și dialectic, în această idee, toată complexitatea * gândului său final se încurcă în desenul inițial Și aici este imposibil să nu remarcăm unitatea internă dintre prima și a doua filozofie a lui Gioberti și, în același timp, diferența lor semnificativă Înainte, Gioberti l-a recunoscut pe Dumnezeu drept "primul filozof", iar acum îl recunoaște pe Dumnezeu ca primul dialectician În ambele cazuri, Existentului i se atribuie necondiționat primul loc în sistem, dar acum primatul Existentului este eliberat de formulări "excepționale" cu caracter abstract și deci negativ și este înlocuit de suflarea vie a infinitului actual În acest exemplu, vedem cu ochii noștri cum liniile drepte ale uneia dintre coloanele primei viziuni asupra lumii încep să se rotunjească în arcul aerisit al celui de-al doilea, ca urmare a faptului că coloana pe care este ridicat arcul capătă un aspect nou, iar rapiditatea directă a liniilor sale clare este atenuată de o îndoire lină și ușoară a faptului că gândul încă imatur al lui Gioberti în prima sa expresie "fundamental pozitivă" era puțin accesibil Aceeași înmuiere, aceeași maturizare interioară și aceeași dezvoltare bogată și nouă, păstrând în același timp esența primei Expresii, vedem în gândirea metafizică centrală care stă la baza celei de-a doua filozofii a sa, un gând care poate fi numit singurul de acest fel experienta de meta- * Biblioteca "Runivers" V e în n fizica istoriei Această experiență se dezvoltă organic din două concepte ale primei filozofii: din teoria suprainteligentului, dezvoltată de el cu suficientă definiție, și din conceptul de "al doilea ciclu creativ" conturat în trecere și pe scurt în experiența unei noi clasificări de cunoaștere Aceste concepte sunt puse pentru prima dată într-o corelație creativă și sintetică, iar această corelație conturează cea mai originală soluție a problemei transcendenței, conturată în linii generale de ideea dialecticii universale Experiența profundă a metafizicii istoriei, care stă la baza celei de-a doua filozofii a lui Gioberti, necesită o interpretare creativă din partea expuntorului, deoarece formează un strat "subteran" al gândirii lui Gioberti, mai mult implicat de el decât revelat, mai mult conturat prin indicii și dedus consecințe, h ƅm** definiții directe Dar această interpretare este atât de necesară în mod intrinsec, iar ideea pozitivă a metafizicii istoriei este atât de centrală pentru cea de-a doua filozofie a lui Gioberti, încât trebuie să adunăm într-un singur focar razele împrăștiate ale gândirii metafizico-istorice a lui Gioberti și, prin aceasta, să

luminăm expunere din interior Interpretarea creativă nu numai că nu contrazice spiritul tuturor scrierilor lui Gioberti din a doua perioadă, dar este formal cerută de litera lor Gioberti revine în mod repetat și persistent la ideea că cititorul creațiilor sale ar trebui să fie activ, nu pasiv și, în timp ce citește, să încerce să pătrundă creativ în esența interioară a gândirii sale și să nu perceapă doar ceea ce a fost capabil să exprime și surprindere în formă verbală externă ' Arătând încă o dată adevăratul universalism, spre deosebire de acei filozofi care "tremurau" asupra gândurilor lor și le-au protejat în orice mod posibil de asimilarea creativă, el cere cititorului să creeze împreună cu el, constatând că adevărata înțelegere este dată doar de participarea la creativitate El spune: "Există cele mai necesare departamente în știință, care depășesc posibilitățile cuvântului și nu sunt susceptibile de expunere științifică Dificultatea organică a filosofiei este mare, ineradicabilă și tocmai aceasta determină apropierea ei de mulți, căci această dificultate poate fi depășită doar părăsind lanțurile cuvântului Este necesar ca cititorul însuși să se ridice la înălțimea gândirii autorului și să se alăture orizontului său Ibid, I, , , Biblioteca "Runivers" GÂNDUL PRINCIPAL AL FILOZOFIEI A DOUA LUI JOBERTI i VI * Care este, deci, esența metafizicii istoriei avute în vedere de Gioberti? Să stabilim în primul rând că problema metafizicii istoriei nu coincide cu problema filosofiei istoriei Filosofia istoriei are de-a face cu fenomenul istoriei Ea consideră istoria ca un fapt și încearcă să o înțeleagă și să o simplifice, dezvăluind în ea o formă ideală mai înaltă Fie caută legi multiple ale dezvoltării istorice, fie enunță, cel puțin aproximativ, un plan eidetic al istoriei, fie abordează conceptul de istorie cu probleme epistemologice și înțelege filozofia istoriei ca teorie a cunoașterii istorice În toate formele sale, filosofia istoriei este doar etajul doi al cercetării istorice Nu contează dacă schemele filozofico-istorice ordonatoare sunt construite a priori sau a posteriori, ele sunt construite pentru a explica procesul istoric, luate ca fapt, sunt în cele din urmă orientate cu mai mult sau mai puțină amploare spre istorie, realizată și în curs de realizare și, prin urmare, cutare sau cutare altă filosofie a istoriei, explicită sau ascunsă, conștientă critic sau naivă, este inevitabil inerentă fiecărui cercetător istoric, la fel cum există o dependență inversă a filosofului istoriei de procesul istoric real și de reproducerea sa științifică Filosoful istoriei poate fi înzestrat cu darul divinației istorice, dar acest dar, făcându-l comparativ independent de starea dată a cercetării istorice, îl face nu numai un filosof al istoriei, ci și inițiatorul unei noi perioade de cercetare istorică Prin urmare, filozoful istoriei nu trece dincolo de fenomenul istoriei El studiază trăsăturile mai profunde, mai abstracte, mai generale, sau în cel mai bun caz mai eidetice ale acestui fenomen, în comparație cu studiul detaliat, particular, izolat al istoricului-cercetător, dar totuși fenomenul istoriei este ceva care se menține în interiorul său limitele xb și gândirea constructivă și deductivă și chiar "creatoare de mituri" a filosofului istoriei Conceptul de metafizică a istoriei, asupra cărora se repezi gândurile? Biblioteca "Runivers" V e R n Gioberti se deosebește formal de filosofia istoriei, negativ prin independența sa față de fenomenul istoriei, pozitiv prin concentrarea pe noumenul istoriei aspecte ale acestui fenomen, dar o întrebare mai fundamentală și mai profundă despre esența conceptului însuși de istorie şi posibilitatea metafizică a însuşi fenomenului istoriei Cum este posibilă istoria în sensul metafizic inițial al

cuvântului? - așa se poate formula problema care se ivește în filosofia lui Gioberti Această întrebare poate fi exprimată mai definitiv după cum urmează: istoria are propria idee pozitivă, adică? vreo esență ontologică dinamică, independentă de experiență, dominând întregul proces istoric și determinându-l activ și creativ? Sau este conceptul de istorie productiv și în cel mai complicat mod, poate într-un mod infinit de complicat, ci doar însumează dezvoltarea spațio-temporală a Cosmosului, fiind el însuși determinat de niște forțe elementare de natură fizică și psihică? Cu alte cuvinte, este istoria o complexitate combinatorică, matematică a unor elemente simple, închise static, care se repetă de sine, sau este o simplitate vie, infinit de bogată, a unei Idei în creștere și în creșterea ei mereu creând o nouă Idee? Sau chiar altfel: există o mișcare metafizică autentică în istorie sau o mișcare a istoriei, constatată în moduri diferite de toți cercetătorii și filozofii istoriei, este de natură pur fenomenalistă și, prin urmare, în cele din urmă iluzorie, înșelătoare și, în timp ce fenomenul istoriei este plin a intersectării la nesfârșit a tuturor felurilor de b devenire, noumen al istoriei, adică esența ei, rămâne în ataraxie absolută, în imobilitate absolută, nu uită nimic, nu învață nimic și este, parcă, lovită de o sterilitate absolută? h În raport cu aceste întrebări, Gioberti ia o poziție excepțională El le răspunde dându-le o nouă transcriere în ceea ce privește filozofia sa și aplicând lor principalele categorii ale ontologismului său, pe care le-am explicat deja, și prin aceasta nu doar conturează căile către ele GÂNDUL PRINCIPAL AL FILOZOFIEI A DOUA LUI JOBERTI rezoluție, dar își arată și ontologismul din părți noi și neașteptate Conceptul de istorie se află într-o relație internă și necondiționată cu conceptul de om Toate întrebările despre esența istoriei sunt întrebări despre esența principiului antropologic A întreba dacă o mișcare metafizică este posibilă în istorie înseamnă a întreba dacă o mișcare metafizică internă este posibilă într-un început antropologic La aceste întrebări Gioberti are răspunsuri deja prefigurate de prima sa filozofie Mișcarea internă și metafizică a unei persoane este posibilă doar cu o condiție: dacă există distanțe metafizice în persoana însăși, dacă inițial în natura sa există spații interne ale posibilităților ontologice, dacă persoana, conform planului infinit original al Creatorului, este posibilă doar cu o singură condiție nu este doar dat, ci și dat lui însuși Cu alte cuvinte, noumenul istoriei este esența pozitivă a sarcinii metafizice creatoare încredințate de Creator omului, sau cu alte cuvinte: noumenul istoriei este ideea eternă a istoriei, inerentă inițial minții divine și pentru prima dată simţită vag de genialul autor al Noii Ştiinţe VII Deja în prima sa filozofie, și anume în teoria suprainteligentului, Gioberti stabilește posibilitatea unei mișcări interne pozitive în principiul antropologic Intuiția originară, prin care se creează însăși natura omului, este pătrunsă de dualitatea cu care se conturează sarcina omului În judecata lui Az esm, Existența se deschide, dar nu în întregime și nu în întregime prin deschiderea sa, concomitent cu amprenta imaginii Sale, se închide și se ascunde Astfel, în cel mai profund grăunte metafizic al inteligenței umane, Gioberti stabilește inițial dăruirea ontologică și predeterminarea ontologică, și conjugarea originală, inițială, a raționalului și a suprainteligentului, a imanentului și a transcendentului Cea mai originală trăsătură a doctrinei lui Gioberti despre supramental este că deja în prima filozofie el înțelege supramentalul sau transcendentul nu negativ, ci pozitiv, nu ca ceva care limitează o persoană, ci ca V E R n ceea ce limitarea unei persoane face

mobilă, susceptibilă expansiunii active și extinderii la nelimitat, căci supramentalul este înțeles de el ca ceea ce se află în fața unei persoane, creând posibilitatea de mișcare și depășire, posibilitatea de a părăsi prezentul nivel și urcând la nivelul următor Cu alte cuvinte, de la bun început, suprainteligentul este înțeles de Gioberti nu ca o graniță și o limită, ci ca o potențialitate pozitivă a raționalității superioare, la care poate și trebuie să crească raționalitatea de prim ordin, raționalitatea originară De aici accentul persistent asupra progresivității naturii umane a lui și mobilității sale interne esențiale, sau complet emù (perfettibilità) În cea de-a doua perioadă, aceste afirmații își ating deplina forță, iar aici vedem confirmarea relației pe care am stabilit-o între prima și a doua filozofie a lui Gioberti Așa cum mai devreme s-a ocupat cu caracterizarea pozițiilor de plecare, acordând o atenție deosebită faptului că nu erau permise confuzii inițiale și, prin urmare, stabilind cu o grijă deosebită distincțiile necesare și clare, așa că acum trece la elucidarea ultimelor și finale obiective în dezvoltarea internă a inteligenței umane, iar gândul său este cel mai preocupat de sinteza universalistă a tuturor aspectelor spiritului și de realizarea tuturor potențialităților naturii umane Ceea ce a fost începutul în sensul principiilor, fără a-și pierde sensul inițial, este recunoscut dinamic drept început în sensul inițialei, inițialei Άρχαί sunt profund cuprinși ca potențialități inițiale și în același timp inițiatice, ca semințe pozitive ale realității, supuse creșterii și dezvoltării, și vorbește cu o simpatie deosebită despre "logosul spermatic" al stoicilor Această mișcare de atenție și interes subliniază în mod firesc în gândirea lui Gioberti momentele finale și începutul fostelor principii care rămân esențial inviolabile, se corelează creativ cu finalitatea lor, cu sensul lor palingenez Suprainteligentul este sarcina Prezența transcendentului este o potențialitate Negarea raționalistă a suprainteligentului, în locul eliberării imaginare, îl înrobește pe om, îl face "puternic" dat, iobag în limitarea sa actuală Imanentismul raționalist subminează cel mai înalt Biblioteca "Runivers" GÂNDUL PRINCIPAL AL FILOZOFIEI A DOUA LUI JOBERTI de posibilități, înconjurând pe toate părțile unei persoane, îi oprește mișcarea interioară Fără transcendent, nu există nicio cale, nici un rezultat, nici o dezvoltare Supramentalul este o legătură pozitivă între om și Existent, dar această legătură nu se impune ca un fapt, ci este pusă inițial ca un act posibil, ca o chemare la creativitatea liberă și la eforturile libere ale omului însuși Supramentalul este o sarcină specific antropologică de asimilare creatoare a Existentului, asimilare liberă și organică a Existentului Intuiția inițială este amprenta chipului lui Dumnezeu Asemănarea cu Dumnezeu este o sarcină; asemănarea cu Dumnezeu este un proces, a cărui condiție este libertatea necondiționată a chipului lui Dumnezeu Libertatea și supramentalul sunt corelate Esența pozitivă a transcendentului, ca potențialități cele mai înalte, este esența pozitivă a libertății, ca putere creatoare De aici conceptul nou și extins al lui Gioberti al "al doilea ciclu creativ" "Esența creației este potențialul și, prin urmare, perfecțiunea Prin urmare, perfecțiunea nu aparține începutului creației, ci sfârșitului Perfecțiunea este finală și palingetică, nu cosmologică și protologică Perfecțiunea este dobândire, dezvoltare și, prin urmare, progres " "Omul pute) s'inciela, cerul devine om și devine raționalitatea gândirii umane" Relația dintre "cer" și "om" nu este rezultatul căderii, ci ceva independent de cădere Căderea schimbă doar modalitatea acestei relații, dar nu constituie esența ei Căderea îngreunează la

infinit istoria, răsucită de proiectul divin în raportul inițial dintre "cer" și "om", dar în niciun caz nu o creează Esența pozitivă, dinamico-ontologică a istoriei este independentă de cădere, pentru că trans-modarea nu este transsubstanțiere, sau o schimbare de imagine nu este o schimbare de esență Esența istoriei constă în depășirea creativă a distanței dintre "om" și "cer", aceeași distanță este o dată inițial dată a intuiției inițiale Ființa care este ascunsă în zicala Az esm devine astfel misterioasă și atrage cerul original al "omului" original Prin urmare, "nefuriarea" omului și "umanizarea" cerului sunt Biblioteca "Runivers" c e v n z nicio idee eternă și divină despre istorie sau esența pozitivă a istoriei, metafizica și ontologia ei în adevăratul sens al acestor cuvinte *) Schimbarea imaginii istoriei, transmodarea sa cea mai profundă în toamnă, fără a-i afecta esența, adică nefiind dransubstanța sa, ea înmoaie astfel pentru filozof claritatea înțelegerii obișnuite și tradiționale a căderii ca bază atotdeterminantă a istoriei umane și a întregului proces cosmic Gioberti este mai puțin înclinat decât oricine altcineva să ignore faptul căderii și semnificația ei colosală în sensul "schimbărilor în întreaga sferă a ființei originare", dar totuși căderea pentru el este în esență "accidentală" și este un primar-secundar fapt, și nu primar, în raport cu primatul necondiționat al esenței divine a istoriei și, prin urmare, această esență este complet independentă de cădere Dar asta înseamnă că pentru filosof, în înțelegerea sa a istoriei, căderea nu aduce schimbări semnificative Ultimele scopuri ale istoriei și sarcinile ei profunde ontologice sunt determinate de esența pozitivă și divină a Ideei sale eterne, și nu de acele tulburări și distorsiuni; Deasupra întregului proces istoric, devenit infinit mai greu, Gioberti vede în ele stelele mai puțin fixe de o chemare aprig cerească și nu consideră că sarcina istoriei este o simplă întoarcere la locul din care a început empiric, adică , la Edenul originar, ci în mișcarea creatoare către acel "rai", care era sarcina pentru Edenul foarte original Cu alte cuvinte, sarcina creatoare pozitivă cu care s-a confruntat începutul antropologic în Eden este în curs de îndeplinire și trebuie îndeplinită în condițiile catastrofal schimbate ale existenței pământești și astfel, istoria pământească în esența ei este condusă nu numai de motive negative pentru eliberarea omenirea din modalitățile rele care au încurcat-o cu păcatul negarea dar și sarcini pozitive și nelimitate de mișcare metafizică și creativă înainte în esență însăși *) Ibid , n, , i, , , Biblioteca "Runivers" GÂNDIRE PRINCIPALĂ a celei de-a doua filozofii a lui Gioberti VIII Această îmbinare a unui sentiment profund realist al răului și a tuturor consecințelor căderii cu afirmarea esenței dinamico-ontologice pozitive a istoriei face ca pozițiile lui Gioberti să fie excepțional de originale și unice în istoria filozofiei Al doilea ciclu creativ este înțeles de el nu doar ca o întoarcere a existentului la Ființă (prima filozofie), ci și ca o soluție cu adevărat creativă a sarcinii inițiale de asimilare a Ființei prin depășirea suprarațională (a doua filozofie) "Omul este un participant activ în al doilea ciclu și, în acest sens, un creator El creează, ca Dumnezeu, în al doilea ciclu, și nu în primul "Al doilea ciclu creativ este divin-uman El este divin, încă din creație, exprimat în primul ciclu, universal, și cuprinde totul, și de aici al doilea ciclu Este umană, căci exprimă a doua creație și este opera omului, care, ca Dumnezeu inferior, îl imită pe Dumnezeul Preaînalt "Prin religie și știință, omul se ridică la Dumnezeu, asimilează prima creație, se ridică deasupra ei, înțelege un miracol și din existența cosmică se năpustește în palingenezică " "Prin

virtute, o persoană se depășește pe sine, urcă într-un ordin superior al ființei, își sublimează pe a lui vezi, devine un înger, un semizeu, un zeu și își creează propria viață viitoare, palingenetică "În natura fizică avem cataclisme, erupții, cutremure, inflamații etc , care separă diferitele momente ale formării organismelor terestre În natura spirituală există și mari răsturnări de stări, invazii de barbari și, în plus, cataclisme religioase, ridicându-se deasupra tuturor " "Un miracol (ca o ruptură) este legea naturală a spiritului uman"*) Metafizica istoriei, care marchează începutul și sfârșitul procesului antropologic, transformă pământul în ceva dialectic Existența pământească mediază Aceasta este ființa sa cea mai profundă "O trăsătură distinctivă a Evului Mediu este să începi totul și să nu termini nimic Aceasta este era începuturilor și ideilor Dar *) Prot I, , Lib , Biblioteca "Runivers" , V E R i b același lucru trebuie spus mai larg despre întregul proces cosmic Căci Cosmosul este începutul Olimpului, iar timpul prezent este sămânța palingenezei Adam adevărat va fi un om palingenetic, al cărui început a fost Hristos Aceasta înseamnă că timpul cosmic este Evul Mediu al întregii lumi telurice și al întregii rase umane De aici și sobrietatea pesimistă în evaluarea existenței pământești, atât de străină de dialectica unilaterală a lui Hegel "De aici se naște imperfecțiunea generală a tot ceea ce este pământesc Nimic nu-și atinge entelehia, nimic nu ajunge la o desăvârșire cu care spiritul ar putea fi cu adevărat mulțumit Protologia domnește pe pământ, dar teleologia încă nu există Nu există un scop de înțeles în niciun lucru pământesc Viața eroilor lui Plutarh se termină întotdeauna trist, tragic Statele, instituțiile se degradează, mor ca indivizii Hegel, în optimismul orb al imanentismului său dialectic, ar putea proclama statul prusac întruchiparea rațiunii Și prin urmare, în mijlocul idealismului german, pesimismul necondiționat al lui Schopenhauer a fost o reacție legitimă și o adevărată adâncire spirituală Gioberti, în universalismul său, cuprindea toate elementele celei mai profunde seriozități în raport cu viața și nu ar fi avut nimic de învățat de la Schopenhauer "Prezentul", spune el, "ne părăsește mereu, pentru că esența lui este imanența, pe care nu o deținem Prezentul nostru nu este un concept absolut al prezentului, ci unul relativ și extern Înțelegem doar relația prezentului cu trecutul și viitorul, și nu cu sine însuși "Nu putem poseda imanența pentru că aceasta contrazice natura timpului cosmic" "Nihilismul" lui Hegel Gioberti vrea să-l înțeleagă ca pe un adevăr parțial, ca pe o autodescoperire a nihilismului lucrurilor Toate filozofiile profunde, de la budismul antic la hegelianismul modern, și toate sistemele morale serioase de la Solomon la Leopardi sunt de acord în a proclama neantul, nihilismul lucrurilor pământești Dar ei înșiși ajung la nihilism, al nullismo Leopardi spune că nimic nu este acoperit de scheletul lucrurilor Prin urmare, a face descoperiri, a explora noi legi ale universului, înseamnă a redescoperi nimicul și a extinde nihilismul Întregul adevăr al profundului pesimism al lui Leopardi Gioberti este acceptat în întregime "Nenorocirile și suferințele vieții pământești Leopardi le descrie cu o asemenea perspectivă psihologică Biblioteca "Runivers" GÂNDUL PRINCIPAL AL FILOZOFIEI A DOUA LUI JOBERTI nobil și cu atâta grație a formei încât nu are egal nici printre scriitorii moderni, nici printre scriitorii antici " Totuși, nihilismul său, ca și "nihilismul" simptomatic al filosofiei hegeliene, nu este doar inacceptabil pentru Gioberti, ci i se pare și deliruri monstruoase Acest lucru se datorează faptului că ei iau doar o parte a lucrurilor Acesta este particularismul lor, psihologismul lor Universalismul și

ontologismul lui Gioberti constă în faptul că el, afirmând absolut la fel ca "nihiliștii", vede eidetic infinit alte aspecte în faptul enunțat, față de care ei sunt orbi "Nenorocirea este sofisma omului în raport cu el însuși, generată de sofisma omului în raport cu Dumnezeu" "Prezentul, prin natura timpului cosmic, este exclusiv, parțial și sofisticat, ca o parte care este ruptă din întreg " Particularismul și eroarea nihilismului constă în faptul că ființa pământească, mijlocul și mediator, i e condiționat de principii superioare și ascunzând în sine un scop superior, el consideră nu în totalitatea sa, ci în parțialitatea sa, nu în intenția și predestinația sa creatoare, ci în dăruirea și prezența sa indiferentă Nihilismul reproduce sofisma existenței pământești, și nu dialectica ei El însuși participă cu adevărat la sofisma "realului" și intră în ea, în loc să o depășească și să iasă din ea El priveste * totul de la sofisma ambiguu a prezentului, oprindu-se si afirmand in el, oprind astfel miscarea in tot ceea ce exista Esența nihilismului este în reacționism, într-un refuz metafizic intern de a mișca și de a crea Dialectica existenței pământești, înțeleasă ca "evul mediu teluric" al procesului antropologic, presupune să mergem înainte și să nu stea pe loc Orfeu, salvând pe Euridice din lumea interlopă, are un legământ să nu se întoarcă Întoarcerea înapoi creează nenorocire "Nenorocirea este sofisma omului în raport cu el însuși" *) Dar dacă aceasta expune esența sofistică a "nihilismului", atunci putem întoarce conceptele studiate și putem spune că înțelegerea statică greșită a imanentului și transcendentului ') Prob, u, , , , Lib , Prot, u,) Prot , ii, , i, ζ Biblioteca "Runivers" V e f n ъ duce inevitabil la sofisma "nihilismului" Sub imanentismul artificial trandafiriu al lui Hegel, care a alungat transcendentul din filosofia sa, la fel ca sub negarea pesimistă a oricărui noumen și a oricărei pozitivități din filosofia lui Leopardi - sub acești doi poli ultimi ai unei posibile relații cu "prezentul" - un singur se deschide abisul întunericului subteran ("Iadul este biroul suprem") Eurydice a realității pământești cu un geamăt liniștit se cufundă din nou în legăturile potenței pure sau "neonului" Pentru a salva pe Euridice, trebuie să mergem înainte, adică mișcă și creează, depășește și creează Posibilitatea acestei mișcări este supramentală, transcendentală Raționalismul vulgar neagă supramentalul în sensul de a fi dat Supraționalismul vulgar neagă supramentalul în sensul de a fi dat Ambele stau în calea adevăratei sarcini metafizico-istorice a omului, căci unul respinge existența sarcinii, celălalt posibilitatea soluționării acesteia Raționalismul vulgar reduce supranaturalul la natural Mai înalt, raționalismul diferențial reduce naturalul la supranatural "Raționalismul adevărat și legitim constă în realizarea creștinismului ca forță a ordinii infinite Raționaliștii și suprararaționaliștii au vorbit până acum despre creștinism în termeni de finitudine: amândoi au greșit așadar membru nedefinit În esență, el nu iese din păgânism: este un ptolemeic în cosmologie Omul în sistemul său este pop plus ultra Prezentul este totul pentru el Doctrina lui nu este incompatibilă nici cu adevăratul concept al progresului, nici cu adevăratul concept al infinitului Există raționalism în creștinism, dar raționalism Căci creștinismul are de-a face cu infinitul adevărat "Este proclamarea palingenezei Dar palingeneza este infinit Așa cum în domeniul acțiunii și al realității creștinismul este începutul palingenezei, tot așa și în domeniul conștiinței teoretice creștinismul trebuie să aibă organul de început al palingenezei *) Lib , , - ' Biblioteca "Runivers" GÂNDIRE PRINCIPALĂ a celei de-a doua filozofii a lui Gioberti IX Granulele metafizicii

istoriei tocmai conturate vor deveni mai clare dacă o comparăm cu cele mai tipice două concepte filozofice și istorice, cu conceptele lui Hegel și Augustin În filosofia lui Hegel, mișcării dialectice i se acordă o amploare uriașă Istoria este conștiința de sine a spiritului universal Absolutul este doar un moment al acestei istorii Dar cu toată bogăția aparentă a aparentului dinamism, concepția lui Hegel este lovită de o calitate internă statică În ciuda mobilității externe vizibile a definițiilor sale, nu există absolut nicio mișcare internă în el Toată mișcarea sa este fenomenologică Toată istoria este corelată cu subiectivitatea omului Omul este proclamat cel mai înalt punct în epopeea procesului mondial Aceasta oferă o serie de puncte de vedere fructuoase asupra trecutului vieții cosmice și istorice, dar elimină în mod decisiv conceptul organic al viitorului În filosofia lui Hegel nu există loc pentru viitor, pentru că nu există loc pentru transcendent în el Mișcarea a fost înaintea omului, dar în om ea încetează, căci omul este om și non plus ultra, așa cum spune Gioberti Totul în jurul unei persoane se mișcă, sau, mai degrabă, se mișcă, dar o persoană, bătând în centrul tuturor rotațiilor lumii, el însuși rămâne într-o stază și imobilitate mortală Hegel profesează antropocentrismul epistemologic și dialectic, continuând tradițiile antropocentrismului transcendental al lui Kant; prin urmare, imobilitatea omului denunţă "ptolemaismul" gândirii hegeliene Și acest apto-lemaism creează pretenții atât de monstruoase ale filozofiei hegeliene, ca pretenții de a fi conștiința de sine absolută a spiritului absolut și, prin urmare, sfârșitul oricărei mișcări înainte în istoria omenirii În sistemul lui Hegel, totul se dezvoltă, cu excepția omului O persoană trece prin diferite etape, dar în interior în natură, în esenţa ei, imobil, imperfectabil, nu creator Prin urmare, în sistemul lui Hegel nu există loc pentru un concept pozitiv și autentic al istoriei Are un proces cosmic, psihic, epistemologic, dialectic Conceptul de istorie pentru el este productiv, combinativ și nu original și simplu Acea substituire a istoriei prin procesul economic, care a avut loc în hegelianismul de stânga și a dus la învățăturile lui Marx, este o simplă reformulare a beatitudinii Biblioteca "Runivers" V despre în n o absenţă semnificativă a conceptului de istorie în sistemul lui Vegel Filosofia lui Hegel nu este istorică, contrar credinței larg răspândite că este exclusiv istorică Este inundat de termeni istorici, dar nu există o esență istorică în el Această absență subliniază puternic diferența sa față de filosofia lui Gioberti, în care conceptul de istorie este pozitiv, metafizic, original, simplu Dar conceptul pozitiv al istoriei filozofiei a lui Gioberti diferă nu numai de conceptele filozofice și istorice ale lui Hegel De asemenea, diferă de conceptele filozofice și istorice ale creștinismului tradițional Fără îndoială, cei din urmă își găsesc cea mai ingenioasă expresie în Augustin Augustin, a cărui filozofie a istoriei nu a fost încă pe deplin apreciată, cu toate acestea, în problema esenței pozitive a conceptului de istorie, nu depășește granițele înțelegerii tradiționale a procesului istoric, ca o dramă ontologică a căderii și răscumpărarea omenirii Acest lucru conferă conceptului de istorie un conținut maiestuos și infinit Istoria este înțeleasă nu numai fenomenologic, ca la Hegel, ci și ontologic În istorie, pentru Augustin, există o mișcare autentică, iar arena interioară a acestei mișcări este umanitatea Dar Augustin nu are o înțelegere fermă și certă a calității intrinseci a mișcării istorice Există doar o revenire, o restabilire a stării inițiale și acea restaurare nu este completă, sau istoria este, în ciuda căderii, o soluție creativă a acelor probleme metafizice care sunt mai înalte și

mai mari decât starea inițială, pentru că sunt atribuite cel mai primordial Adam; și, prin urmare, istoria omenirii nu este o întoarcere a omenirii la starea inițială, ci o mișcare necondiționată înainte spre "palingeneza", care este infinit mai bogată, mai relevantă și mai semnificativă decât starea inițială? În Augustin vedem începuturile acelei înțelegeri pozitive a problemei metafizice a istoriei, care este atât de caracteristică celei de-a doua filozofii a lui Gioberti, dar nu găsim un răspuns direct la întrebarea pusă În transcende te ipsum a lui Augustin vedem rădăcina ideală a înțelegerii dinamice jobbertiene a transcendenței, dar întrebarea este dacă Augustin înțelege în acest caz depășirea naturii păcătoase inferioare sau dacă merge mai departe și vorbește în Jobbertian despre mișcarea creativă și originală in * Biblioteca "Runivers" GÂNDUL PRINCIPAL AL FILOZOFII A DOUA LUI GIOBERTI, chiar la începutul antropologic, rămâne deschis Ideea unei simple întoarceri la Dumnezeu, în care fiecare inițiativă, orice noutate este atribuită principiului negativ al răului, iar principiul pozitiv al Binelui se limitează la rolul de restaurator și ispititor, dacă nu epuizează esența conceptului filosofic și istoric al lui Augustin, atunci, în orice caz, este una dintre cele mai esențiale naibii Aceasta trasează o linie decisivă între conceptul lui Augustin și conceptul lui Gioberti Pe lângă noutatea ordinii negative și depășirea ei de către Bine, Gioberti recunoaște în istorie noutatea ordinii pozitive, iar tot entuziasmul său, tot patosul noii sale filozofii este îndreptat către acest nou concept al noului, spre această viziune asupra esenţei pozitive şi bune a mişcării istorice Conceptul de nou din punct de vedere istoric este umplut pentru Gioberti de un sens vesel fără precedent, care, conform canonului intern al armoniei pitagoreice, este asociat cu o evaluare scăzută pesimistă a mediatorului, în esență "medieval" existența pământească Cu cea mai profundă consistență a unui luptător pentru conceptul cel mai înalt al umanității, care, așa cum am arătat, constituie sufletul antipsihologismului primei sale filozofii, Gioberti se transformă într-un luptător pentru adevăratul concept de progres, care de către toți gânditorii înainte și după a fost luată exclusiv fenomenologic şi nu a adâncit până la ultimele rădăcini ontologice Gioberti nu este doar un umanist, ci și un progresist de un nou tip ecumenic Primul din istoria filozofiei creștine și poate singurul, Gioberti creează în sistemul său o serie de concepte teoretice, dezvoltate epistemologic și articulate armonios cu principiul principal al ontologiei sale, cu intuiția inițială, prin care gândirea lui asimilează întipărirea ideea celei de-a doua, noua creație, pătrunzând în revelația creștină, și o introduce în cercul principalelor categorii filozofice și istorice Gioberti însuși este conștient de noutatea necondiționată a conceptului său metafizico-istoric despre progres, care a pătruns în filosofia diferențială a ultimilor săi ani "Protologia", spune el, "este o știință absolut nouă" În acest moment, el se ridică deasupra conștiinței filozofiei antice "Filosofia antică era limitată la sfera finitului" Dar sfera finitului nu a fost depășită nici de filozofia nouă, nici de cea mai recentă Dacă cartea Întrebări de filosofie, KN IJ -IJ " Biblioteca "Runivers" c ern S N Trubetskoy spune într-un loc că în idealismul german am depășit orizonturile gândirii antice, atunci Gioberti și idealismul german opresc parantezele și, simultan cu gândirea antică, vrea să-și rezerve întreaga filozofie nouă, inclusiv idealismul german "Adevăratul concept de infinit și știință diferențială este rodul creștinismului, mediat de doctrina creației Dar acest concept, ascuns ca o sămânță nedescoperită în conștiința

religioasă, a început să se dezvolte foarte târziu și chiar mai târziu a devenit realizat științific A fost dezvoltat pentru prima dată în matematică Nicolae din Cusa a încercat să o aplice filosofiei, dar aceste încercări nu au avut continuare Filosofia Părinților Bisericii, a Scolasticii și, în timpurile mai moderne, a lui Malebranche, Leibniz, Spinoza și a idealiștilor germani a fost parțial o reînnoire a filosofiei antice, parțial o imitație a acesteia Această filozofie nu a apărut din termenii finitudinii Filosofia diferenţială şi teologia diferenţială nu au fost încă create" x) Să notăm nedreptatea ultimei judecăți a lui Gioberti Diferențial Gioberti numește o filozofie care împacă dialectic raționalul cu suprarațonalul și înțelege în acest sens transcendența ca sarcină metafizică, al cărei concept constituie esența dinamico-ontologică a istoriei Dar am subliniat în a doua parte a lucrării noastre, când prezentăm teoria suprainteligentului, că conceptul pozitiv al suprainteligentului este dat cu deplină certitudine în filosofia lui Platon, mai ales în conceptul lui Fedro despre esența absolut neînțeleasă a nemuririi, care este nu mai puțin realizabil și poate fi experimentat în experiența extatică a celei mai înalte inspirații erotice i Μανία έρωτίχη Baza teoretică a noii "filozofii diferențiale" a lui Gioberti, cu ideea sa centrală a unei idei metafizice pozitive a istoriei, este cuprinsă în filosofia lui Platon și, prin urmare, a lui Gioberti, trecând dincolo de orizonturile noii gândiri europene , nu depășește orizonturile gândirii antice, iar a doua sa filozofie finală este o creație și organică foarte fructuoasă, ci numai, dezvoltarea celei mai înalte înțelegeri a filosofiei lui Platon m V Ernie *) Lib , , CRITICA SI BIBLIOGRAFIE Recenzie de carte S L Franko Cunoașterea subiectului Pe baza și limitele cunoștințelor furate Pgr (οτρ ψXII, preţ r k) Cartea lui S L Frank este unul dintre cele mai gândite și profunde studii din domeniul epistemologiei O mare plăcere va fi trăită de la citirea ei de către cei care, având suficientă pregătire, încet și calm, împreună cu autorul, fac drumul aprofundării de la analiza judecății până la conceptul de ființă absolută, ca obiect de cunoaștere, și de aici din nou, urmând planul cărții, va reveni la suprafață la problemele genului și tipului, general și individual, număr și timp etc Rezolvarea acestor probleme ale teoriei cunoașterii este indisolubil împletită în S L Frank cu construcția teoriei ființei, având în vedere faptul că cunoașterea subiectului și subiectul cunoașterii sunt inseparabile unele de altele Prin urmare, Frank consideră "teoria sa unificată a cunoașterii și a ființei" nu epistemologie sau ontologie, ci o numește termenul aristotelic vechi și destul de adecvat "prima filozofie" (V p } Prima parte a cărții este ocupată cu o investigare a celei mai dificile probleme a combinației în cunoașterea imanenței și transcendenței Combinația necesară a acestor momente contradictorii dă impresia unei enigme de nerezolvat Cu culori vii și din multe părți diferite, S L Frank descrie acest "miracol" al cunoașterii De fapt, cunoașterea este dezvăluirea pentru conștiința noastră a conținutului unui obiect, ca fiind, existent independent de atitudinea noastră cognitivă față de acesta (p III) Până când cunoașterea subiectului este pentru noi o perfectă - *   X-ul hotărât nedefinit Primul act al cunoașterii stabilește că "X este A", adică ne dezvăluie în X o certitudine, un conținut, despre care știm că aparține lui X însuși, deși nu epuizează tot ce este în X știm ceea ce nu știm" (p) Într-adevăr, din moment ce vorbim despre X, atunci "înseamnă că este încă prezent în cunoștințele noastre, suntem familiarizați cu el - altfel, cum ne-ar veni în minte gândul la el" În

al doilea rând, schema "X este A" înseamnă "că ceea ce nu știm este pentru noi baza și purtătorul a ceea ce știm" (p) Dacă toate conținuturile determinate pe care le-am găsit aparțin lui X însuși, atunci aceasta înseamnă că X "combină în sine o nedefinite perfectă cu o certitudine absolută, ideal terminată" Este posibil să ieșim din contradicție aici doar recunoscând că "obiectul nu este în sine, ci numai pentru noi, pentru cunoașterea noastră despre el există necunoscutul, nedeterminatul, haosul; în sine este deplină certitudine, completitate absolută a conținutului" (p) În consecință, cunoașterea ne apare ca pătrunderea noastră în sfera a ceea ce "în sine era deja înainte", adică există "indiferent de faptul că este cunoscută" (p) Punctul de plecare pentru această pătrundere este datele imediate ale conștiinței, care sunt de fapt prezente în compoziția conștiinței (durerea pe care o experimentez, pete de culoare, sunete etc) S L Frank le numește "materialul imanent al cunoașterii" și arată că cunoașterea nu se limitează niciodată la această sferă cea mai apropiată nouă; ea intră întotdeauna în domeniul transcendentului, al "ne-datului": astfel, când cunosc "acest trandafir", nu pot să-i văd imediat ambele părți din față și din spate; chiar și a afirma "există roșeață" presupune intrarea în domeniul generalului abstract, adică atemporal, ideal, care poate fi doar "conceput", dar nu este dat efectiv în conștiință ( ) Din aceasta rezultă clar că în cunoaștere avem întotdeauna de-a face cu un obiect transcendent pentru noi, care, totuși, este oarecum accesibil *m, adică într-un anumit sens al cuvântului imanent nouă S-a conturat complet ghicitoarea, s-a dat intriga dramei epistemologice, rămâne doar să trecem la acțiune și, mai ales, la Biblioteca "Runivers" RECENZIE DE CARTE, pentru a arăta că încercările existente de a rezolva problema fie sunt greșite, fie cel puțin nu sunt aduse până la capăt Cu observații succinte și potrivite, S L Frank relevă inconsecvența idealismului (subiectiv) al lui Kant, care ajunge la concluzia că "natura obiectivă a cunoașterii nu constă în realizarea cunoașterii unui subiect "autentic", ci este, așa cum este au fost, o iluzie a unui obiect din domeniul "numai reprezentărilor", că -e în acel tărâm care este el însuși de conceput numai în raport cu tărâmul opus al "obiectului" (p) Cea mai apropiată cale de a ieși din această contradicție nu este îngustarea întregii ființe la limitele "conștiinței subiective", ci, dimpotrivă, extinderea conștiinței până la limitele oricărei "ființe" imaginabile (p) Această cale este urmată de succesorii moderni ai lui Kant, care oferă trei tipuri diferite de obiectivism imanent, reprezentat de școala lui Windelband și Rickert, școala lui Cohen din Marburg și filosofia imanentă a lui Schuppe Sarcina comună tuturor este de a găsi "un moment imanent în conștiință" care ar fi "în conținutul său astfel încât transcendența să rezulte din el" "Deja din această formulare", spune S L Frank, "este clar că această problemă este în esență de nerezolvat" ( ) și, printr-o serie de considerații duhovnicești, arată că de fapt nu a fost rezolvată de școlile enumerate (- -)) După o asemenea cădere, este firesc să ajungem la un obiectivism transcendent, adică la doctrină, recunoscând că "de la bun început, conștiinței i se dă - nereductibilă la nimic altceva - o relație cu transcendentul, la ființa însăși în independența sa față de orice conștiință și cunoaștere" ( ) Această direcție în diversele ei modificări este reprezentată, de exemplu, de intenționalismul lui Husserl și de intuiționismul sau "realismul pur" al lui Lossky și Rehmke (o) Nici obiectivismul transcendental nu îl mulțumește pe S L Frank, însă, nu pentru că această direcție este falsă, ci "pentru că nu este suficient" (o)

Admite sincer "miracolul" cunoașterii, care constă în faptul că o ființă transcendentă este disponibilă conștiinței (i), dar acest miracol rămâne aici neexplicat În special, referitor la intuiționismul meu, S L Frank spune că "indicația mea a atemporității coordonării epistemologice dintre subiect și obiect și a posibilității timpului datorită acestuia Biblioteca Runiverse RECENZIE DE CARTE o discrepanță variabilă între ființa unui obiect și conștientizarea sau cunoașterea lui" ( ) nu este suficientă: "din aceasta rezultă doar că obiectul este independent (în timp) de un act separat de cunoaștere, dar nu de cunoaștere sau conștiință ca atare " Mai mult, "nu este suficient să indicăm că o astfel de relație are loc de fapt; este încă necesar să arătăm cum este posibil" ( ) Consider "Justificarea intuiției" mea doar o teorie propedeutică a cunoașterii și eu însumi subliniez că relațiile pe care le-am găsit în conștiință necesită explicații printr-o astfel de investigație a ființei și cunoașterii, pe care am numit-o termenul de "epistemologie ontologică" Având în vedere această rezervă a mea, S L Frank adaugă: "astfel, subliniind insuficiența intuiționismului, nu putem fi în dezacord cu opinia autorului însuși al acestui sistem" (, nota) În urma acestei critici la adresa predecesorilor săi, S L Frank procedează la rezolvarea problemei conștiinței transcendentale a unui obiect Conținutul cunoașterii și conținutul "obiectului însuși" sunt în mod evident identice, spune Frank, deoarece altfel "acest conținut nu ar fi tocmai conținutul acestui obiect" ( ); cu toate acestea, în ciuda acestei identități, obiectul diferă de conținutul său cunoscut Care este această diferență? Nu poate fi nici numeric, nici calitativ, este doar o diferență de modalitate: "unul și același obiect ne este dat, totuși, în doi ; aspecte epistemologice fundamental diferite: pe de o parte, ca invizibil, pe de altă parte, așa cum este cunoscut" ( ) Obiectul "în sine" în determinarea sa este "ascuns de cunoaștere", dar "ca X este încă prezent în cunoașterea însăși" ( ) "Necunoscutul, "dincolo", tocmai în caracterul său de obscuritate și non-dată, ne este dat cu aceeași evidență și primat ca și conținutul experienței directe" (sh) De fapt, tot ceea ce "vizibil sau dat este recunoscut direct ca parte a existentului - deși nu este dat, întreg nemărginit" (p$) Într-o formă extrem de vie și convingătoare, Frank arată că fiecare segment de spațiu și timp dat efectiv în conștiință este dat doar pe fundalul spațiului infinit și al timpului infinit ( ): "prin urmare Biblioteca Runiverse RECENZIE DE CARTE, împreună cu fiecare mărime dată și în ea însăși, avem, ca bază, evazivă, nedată și împreună cu infinitul imediat prezent" (i i) Pentru a evita contradicția dăruirii nedate (v ii), singura cale rămasă este să recunoaștem că există două forme diferite ale prezenței cognoscibilului: una dintre ele S L Frank numește cuvântul "dat" (determinare cunoscută)), iar celălalt - cuvântul "disponibil" ( ) Zona a ceea ce, deși nu ne este "dată", este totuși "direct cu noi", include întreaga infinitate a ființei spațiale și temporale, care se află în afara segmentului mic al ființei, de fapt dat în conștiință Dacă această infinitate "este" cu noi, atunci aceasta înseamnă că timpul ne este vizibil ( ), iar vizibilitatea lui, la rândul ei, mărturisește incontestabil că "nu conștiința este subordonată timpului, ci, dimpotrivă, timpul este subordonată conștiinței" ( ) "Atemporalitatea este trăsătura primară, logic inamovibilă a conștiinței" ( ) De fapt, "posedarea directă a unității întregii infinitate de timp nu este altceva decât atemporalitate" ( ) Deci, "împreună cu dat direct, i e cu materialul experimentat în mod imanent al momentului prezent, avem eternitatea la fel de direct precum avem unitatea tuturor ființelor imaginabile ca întreg" ( ) Acum putem

răspunde la întrebarea dacă știm că suntem independenți de noi "Sub conceptul de ființă, independent de noi, de conștiință", toată lumea înțelege în mod egal o astfel de ființă, care, fie că ne este "dată" sau nu, nu este epuizată de această dăruire "Cu alte cuvinte, adevărata ființă este aceea care continuă să existe acolo și atunci, unde și când nu este percepută ( ) "Ceea ce se numește "a fi independent de conștiință" nu este altceva decât conținuturi care, în sensul terminologiei, "au" cu noi fără să ni se dea" ( ) "Așadar, această ființă, pe de o parte, este într-adevăr "independentă de noi", pentru faptul că la un moment dat este "percepută" de noi, "dăruită" nouă, nu numai că nu își epuizează esența, dar este chiar cu totul indiferent la el ( ) Dar, pe de altă parte, această "ființă independentă de noi, împreună cu aceasta, este proprietatea noastră: ea intră în sfera a ceea ce avem" ( ) Biblioteca "Runivers" RECENZIE de cărţi "Astfel, prin "obiect transcendent" înțelegem ființa care, fiind transcendentă percepției și formând pentru ea "dincolo invizibil", împreună cu aceasta este gândirea imanentă atemporală (și, în consecință, îmbrățișând timpul) și, în virtutea acestui imanența, se află imediat înaintea ei, tocmai ca o calitate dincolo de orice percepție și deci conținutul ascuns al ființei fără margini" ( ) h Cu toate acestea, cea mai dificilă sarcină este încă înainte: acum este necesar să răspundem la întrebarea, în ce sens este un obiect "nedat", necunoscut, totuși "este cu noi și cu noi" Din fericire, răspunsul este deja pe deplin pregătit: conștiința este îndreptată către un obiect independent de acesta, existând pe fondul unității supratemporale; De asemenea, aparțin acestei unități, deoarece ea cuprinde totul în sine și înainte ca orice conștientizare "ni se dă nu sub forma conștiinței, ci sub forma ființei" ( ) Numai în această condiție a priorității ființei atotcuprinzătoare asupra conștiinței este posibilă conștiința: de fapt, ca focalizare pe un obiect independent de acesta, este membru al relației (i $) și orice relație între doi membri este posibilă numai pe baza întregului, în care încă nu există o împărțire în doi termeni, care include ambii termeni și raportul lor ( ) În acest caz, vorbim despre un astfel de întreg, despre o astfel de "ființă care se ridică deasupra opoziției dintre subiect și obiect și o îmbrățișează în sine" ( ), care, pentru fiecare obiect separat, oferă un fundal nesfârșit al unității supratemporale Este clar că am ajuns aici la cel mai înalt concept, "conceptul de ființă absolută sau primară" ( ) negația are sens numai în raport cu ceea ce este înlocuibil cu ceva opus și aici vorbim de ființa absolută, la care nimic nu se poate opune Cu alte cuvinte, acesta este un concept care dă dreptul la o "dovadă ontologică", care, dacă este înțeleasă corect, nu a fost încă infirmată de nimeni, așa cum a indicat deja Hegel (- , vezi și în anexa la lucrarea lui Frank) rezervați o valoroasă excursie istorică "Despre istoria dovezii ontologice" (-) Biblioteca "Runivers" RECENZIE DE CARTE Deci, enigma orientării conștiinței către un obiect necunoscut este rezolvată: cunoașterea poate fi îndreptată către un obiect deoarece, înainte de orice cunoaștere a acestuia, ea ne este aproape "complet imediat, ca ființă evidentă și inamovibilă în general , pe care nu o "cunoaștem" în cel mai apropiat mod, ci , adică, cu care suntem contopiți nu prin mijlocirea conștiinței, ci în însăși ființa noastră" ( ) Pentru prima dată, este acum posibil să începem rezolvarea celei de-a doua probleme epistemologice, "cum este posibilă însăși cunoașterea" (i i), prin ce mijloace se realizează acea "pătrundere" în tărâmul ființei invizibile, care are caracterul a cunoştinţelor despre diferitele conţinuturi separate ale fiinţei Pentru atingerea acestui

scop, în primul rând, este necesar: i) atenția îndreptată către obiect, apoi) separarea tetică a determinității separate de sfera obiectului invizibil * mago, apoi) judecata sintetică " AX este B" și, în cele din urmă,) inferența Fiecare Din aceste patru laturi, cunoașterea este posibilă, așa cum arată S L Frank, numai sub condiția intuiției unității totale, a cărei existență nu este greu de admis după ce a fost anterior a stabilit că subiectul cunoaștetor "are cu el" această unitate totală sub forma ființei integrale Atenția presupune o intuiție a atot-unității supratemporale pentru că, pornind din "materialul imanent al conștiinței", nu se îneacă în el, ca într-o simplă experiență (o astfel de experiență, de exemplu, "roșul este doar o senzație), ci depășește limitele sale, punându-l ca obiect (de exemplu, un obiect roșu), adică ca conţinut al fiinţei supratemporale ( ) Separarea tetică rezultată a determinării speciale a lui A, ca atare (S L Frank numește o astfel de separare prima definiție, determinatio, spre deosebire de a doua definiție, detinitio, care este deja o definiție a conceptului), este din nou posibilă numai pe baza intuiției unității De fapt, A determinat este un astfel de conținut al ființei, care este supus legilor identității, contradicției și terțului exclus Aceste legi nu sunt în niciun caz doar principiile gândirii noastre ca proces subiectiv, ele sunt "legile conținuturilor imaginabile înseși" ( ), exprimând "condițiile în virtutea cărora aceste conținuturi în sine devin mai întâi posibile" ( ) Într-adevăr, determinarea oricărui conținut constă Biblioteca Runiverse RECENZIE DE CARTE că "în X este a, sau a este (legea identității)" Dar acest lucru nu este suficient: pentru a defini a, este necesar să-l separăm de tot ceea ce "altul" există în lume și care i se opune fără ambiguitate, ca pop-A, astfel încât non-non-A este A (legea contradicției și terțul exclus, p) Deci, determinarea lui A este de conceput doar ca "un membru al complexului (A-¡-non-A)" Acest complex însuși este de așa natură încât legea certitudinii în raport cu nimic nu are forță, deoarece "acest complex este o condiție a legii înseși a certitudinii Ceea ce provine determinarea separată și în raport cu care numai ea are ființă, nu este, așadar, nici A, nici non-A, ci este unitatea ambelor sau, mai precis, un singur început pentru acesta și pentru alții" ( )) Nu este supus legii identității și contradicției, ci "se ridică deasupra lor", ca zonă de "unitate" sau "coincidență a contrariului (coincidentia oppositorum)" ( ); mai precis, nu există deloc propsh-opuse, astfel că "legea contradicției nu este încălcată aici, ci pur și simplu nu se aplică aici" (, notă) Deoarece această "unitate originară" include A și non-A, legătura dintre ea și determinanții individuali este analogă cu legătura dintre întreg și părți ( ) Desigur, acceptând această învățătură, trebuie să ne eliberăm de ideea falsă că întregul este identic cu suma părților sale sau stă alături de ele în raport cu identitatea parțială: întregul este ceva nou în comparație cu părțile sale, părțile sunt stinsă în ea, "ea" nu ne poate conduce decât la părțile sale, pentru a le sta la bază "( ) Cazurile uzuale ale întregului și ale părții se caracterizează prin faptul că atât părțile, cât și întregul însuși sunt supuse la legea certitudinii; "unitatea primordială" are un alt caracter: ea se află deasupra acestei legi, fiind "într-o dimensiune logică cu totul diferită" - "nefiind nici A, nici non-A", ea "conduce în mod necesar la A, " și, prin urmare, această relație trebuie desemnată printr-un termen special - unitate metalogică ( ) afirmația că această "unitate primordială, nefiind o determinare specială, deci nu are nimic în afara ei, adică este o unitate absolută sau tot- unitate" ( ) în interiorul sinelui ( ) și

deci, așa cum nu este Biblioteca "Runivers" RECENZIE DE CARTE S L-Frank ecouri, este unitatea unității și a pluralității (pp , etc) Pentru prima dată, acum poate fi dat un răspuns la întrebarea cum este posibil ca cunoașterea să evidențieze orice determinare a lui A, de ex roșeață: "ceea din care se distinge roșu și prin relație cu care își afirmă esența ca roșu, există o unitate care precede împărțirea în roșu și nu în roșu, adică unitate în întregul ei" ( ) În consecință, "cunoașterea exprimată ca legătură de certitudini, ca A-B-C" (adică cunoaștere logică, cunoaștere în concepte), este posibilă doar pe baza unei alte cunoștințe, metalogice, pe baza unității primordiale abc care precede apariţia determinanţilor individuali" ( ) Această cunoaștere metalogică este "intuiția întregii ființe ca atare" ( ) * Astfel, cunoașterea logică, fiind cunoaștere derivată, este cunoaștere abstractă, este abstractizată "din obiectul său, spre deosebire de cunoaștere, ca posesia obiectului însuși" ( ) Fiecare A definit, fiind conceput doar ca parte a întregului, necesită depășirea propriilor limite, adică cunoștințe sub forma unei *-judecăți sintetice ("Ah este B") și, mai departe, sub forma unei concluzii, care, prin urmare, sunt obținute din nou nu prin însumarea unor elemente individuale gata făcute, ci pe baza intuiția acelui început unic, "care cuprinde în sine A și B" ( ) Deci, logic, adică cunoașterea abstractă, are caracter de cunoaștere despre întreg, despre unitate, dar aceasta este doar "cunoaștere parțială a întregului" ( ) Ea "traduce într-un limbaj propriu, exprimă sub forma conceptelor și a legăturilor lor ceea ce i se dă direct în forma metalogică a unității integrale" ( ), iar această "transformare a întregii cunoștințe în cunoaștere fragmentată" duce nu numai la cantitativ, dar și la o schimbare calitativă particulară (Zio) Prin urmare, trebuie să recunoaștem că în cunoașterea abstractă există întotdeauna o anumită inadecvare la subiect, i e unitate ( ) Totuși, acest lucru nu ne dă dreptul "de a atribui doar sens subiectiv conținutului cunoașterii abstracte, de a o considera un produs mental care nu reprezintă ființa obiectivă în sine" ( ) "Legea determinării este legea conținuturilor imaginabile înseși, adică trăsătură inerentă ființei însăși", prin urmare, Biblioteca "Runivers" RECENZIE DE CARTE" "iar cunoaşterea abstractă condiţionată de ea exprimă conţinutul fiinţei însăşi" ( ) Pentru a nu se încurca aici într-o contradicție, trebuie să recunoaștem că există "două straturi ale imaginabilului", un sistem de determinări, pe de o parte, și "unitate primordială", pe de altă parte ( ) Aceasta înseamnă că sistemul de determinare "nu este o ficțiune, ci o reprezentare adecvată a ființei însăși, în măsura în care este un astfel de sistem" ( ) Oricum ar fi, cunoașterea abstractă nu poate oferi minții deplină satisfacție Fiecare certitudine, adică orice conținut supus legii identității are, potrivit p L Frank, personaj atemporal ( ); de altfel, chiar și acea intuiție contemplativă a unității totale, care însoțește orice cunoaștere abstractă, dă, după S L Frank, unitate totală doar din "latura sa atemporală, adică ca cunoaștere pură opusă vieții sau ca cunoaștere-gând" ( ) Între timp, toată-unitatea, luată în întregime, este ceea ce nu are nimic în afara lui, este unitatea odihnei și a devenirii, atemporală și temporală, ideală și reală, subiect și obiect (,) Cele două laturi opuse se bazează "pe unitatea suprarațonalului, adică ființă supratemporală, ca viață veșnică sau eternitate vie" ( ) Numai pentru acea cunoaștere care pătrunde în această plinătate supratemporală a unității atemporității și temporalului, astfel de aspecte ale ființei pot fi înțelese, ca acționând într-un proces temporal individual (, -) În același mod, numai o astfel de cunoaștere poate discerne ființa individuală,

deoarece "individulul sau unicul este determinat în întregime sau complet tocmai în sensul că este determinat (spre deosebire de logic, adică de certitudinea generală) nu numai de atemporal latura unității totale, ci prin pan-unitate concretă în întregul ei" ( ) O astfel de cunoaștere este realizabilă în acele momente în care ego-ul nostru "nu numai că contemplă obiectul (adică îl are atemporal), ci și trăiește după el" ( ) O astfel de "cunoaștere vie, cunoaștere-viață, în contrast cu cunoașterea-gândire" ( ), este realizabilă nu numai în raport cu sinele nostru, ci și în raport cu restul lumii, deoarece Biblioteca "Runivers" RECENZIE DE CARTE noi înșine "suntem ființă absolută însăși, dar numai într-o formă potențială, inexplicabilă" ( ) Trecând de la expunerea cărții lui S L Frank la considerații critice despre aceasta, observ că această critică trebuie să fie în primul rând imanentă De fapt, în epistemologia modernă există mai multe direcții principale care sunt în dușmănie unele cu altele și niciuna dintre ele nu poate fi considerată a fi câștigat victoria finală Fiecare dintre ei are o literatură vastă, atrage numeroși adepți și își dă seama că nu există niciun motiv pentru care să depună armele, deoarece posibilitatea de dezvoltare și îmbunătățire ulterioară este încă deschisă înaintea lui Așadar, prima și principala sarcină a criticii ar trebui să fie aceea de a lua în considerare ce contribuție a adus noua cercetare la procesul de dezvoltare a direcției de care se alătură Cu toate acestea, acest lucru nu este suficient În vremea noastră, în epistemologie, se conturează un subiect de critică care depășește limitele doar unei evaluări imanente Oricât de ostile unul față de celălalt sunt principalele direcții ale epistemologiei, cu toate acestea, în ultima vreme, unele dintre ele, în rezolvarea problemelor individuale, ajung la rezultate apropiate unele de altele De aici și speranța că în viitor va veni un timp fericit și pentru filozofie, când, cel puțin, departamentul său principal, epistemologia, va ajunge în același stadiu de dezvoltare ca și alte științe, va avea o bază pro/nouă general recunoscută, necesitând numai suprastructuri n dezvoltare ulterioară, dar nu restructurare constantă din nou A doua parte a analizei mele va fi dedicată întrebării ce a făcut S L Frank pentru a reuni tendințele eterogene În cele din urmă, în al treilea rând, voi aborda problema deficiențelor în lucrarea lui S L Frank În epistemologie, S L Frank este un reprezentant al intuiţiei * ■ tivism, i e doctrina conform căreia cunoaşterea se realizează pe baza contemplării de către subiect a fiinţei cele mai autentice, independent de activităţile cognitive ale subiectului Intuiționismul există sub forme extrem de variate Pentru a confirma acest lucru, este suficient să subliniem modificări atât de variate ale acesteia precum cele prezentate de Vl Solovyov, Bergson și compilatorul acestei recenzii direcţie Biblioteca "Runivers" RECENZIE de cărți nu este un produs al timpului nostru, a existat dintotdeauna, de exemplu, se observă într-o formă complet distinctă în filosofia lui Plotin Ea a prins mai ales rădăcini în literatura rusă și, aparent, are la noi caracterul unui fenomen național, așa cum se vede, de exemplu, din articolul lui E L Radlov "Teoria cunoașterii slavofililor" ("Jurnal Min Nar Pr ", ianuarie) Cu toate acestea, în ciuda abundenței de reprezentanți, intuiționismul rămâne încă o direcție puțin dezvoltată Acest lucru se explică prin faptul că majoritatea susținătorilor săi, după ce au stabilit conceptul de intuiție în termenii cei mai generali, încetează imediat să fie interesați de dezvoltarea ulterioară a epistemologiei și se grăbesc cu toată inima în zona problemelor religioase (de exemplu, Solovyov, Florensky) sau în zona întrebărilor pur ontologice (de exemplu, Bergson, care este fascinat de problemele

vieții, ale libertății etc) Dimpotrivă, alţi intuiţionişti (N Lossky), după o analiză epistemologică a conştiinţei, se îndreaptă imediat către problemele logicii, către doctrina structurii judecăţii, inferenţei etc , iar conceptul de intuiţie rămâne neexplorat faţă de el rădăcinile cele mai adânci Pentru a fundamenta în sfârșit acest concept, este necesar să se realizeze un studiu care să ofere simultan nu doar o teorie a cunoașterii, ci și o teorie a ființei, deci, îmbinând epistemologia cu ontologia Tocmai această lucrare o face S L Frank și ca urmare a acesteia ajunge la învățătura de mai sus, conform căreia "conceptul de conștiință nu poate fi cel mai înalt concept, ultima bază a teoriei cunoașterii" ( ), pentru că nu conștiința este cea care îmbrățișează ființa, ci, dimpotrivă, ființa absolută cuprinde conștiința ( ) Un astfel de ontologism în epistemologia lui Frank nu este nicidecum un fenomen izolat, este doar o manifestare vie a unei tendințe care există deja în diverse modificări la stadiul modern de dezvoltare a acestei științe; este remarcabil că chiar și diverse tendințe neo-kantiene în epistemologie, de exemplu, filosofia imanentă a lui Schuppe sau idealismul logic-transcendental al lui Cohen, oferă logica și epistemologia în combinație cu ontologia Desigur, din moment ce S L Frank realizează această combinație făcând referire la o unitate metalogică, el nu se alătură neo-kantienilor amintiți mai sus, ci marelui Biblioteca Runiverse RECENZIE DE CARTE gânditorul trecutului, lui Fichte, în ultima perioadă a lucrării sale, când a procedat în construcția sistemului său nu din Sinele Absolut, ci din ceea ce este mai înalt decât orice Sine, din Absolutul însuși Această perioadă a dezvoltării lui Fichte a rămas până acum nestudiată în istoria filozofiei, dar în timpurile recente, când neofichteanismul se naște din sfera neokantianismului, i s-a acordat atenție și a fost apreciată, mai ales în literatura filozofică rusă (vezi remarcabila carte "Etica lui Fichte" de Vysheslavtsev) şi articolul "Fiinţa şi cunoaşterea în filosofia lui Fichte" de Lanz în "Questions of Philosophy", Cartea , /) În urma explicației posibilității intuiției, epistemologia se confruntă cu sarcina de a arăta absența dualismului între gândirea discursivă și contemplarea intuitivă a întregii ființe Această sarcină a fost pusă pe ordinea de zi în special de către Bergson, care a descris diferența dintre aceste două tipuri de cunoștințe cu o claritate neobișnuită, dar rezultatul cercetării sale este complet nesatisfăcător, deoarece pur și simplu a rupt un fel de cunoștințe din cealaltă Acest dualism nu este complet învins nici de S L Frank, deoarece el recunoaște în cele din urmă două tipuri de cunoaștere - cunoaștere-gând și cunoaștere-viață Cu toate acestea, nimeni în literatura epistemologică nu a arătat atât de cuprinzător că nu există o gândire discursivă pură, că este doar un moment în alcătuirea cunoașterii, subordonat în toate privințele intuiției unității Chiar și pentru acei gnoseologi care neagă intuiția ca o contemplare suprasensibilă a ființei însăși, această parte a operei lui Frank are un sens pozitiv, deoarece și ei se confruntă constant cu problema dependenței cunoștințelor discursive de intuiție, înțeleasă cel puțin ca un reprezentare vizuală senzuală bogată în conţinut inepuizabil În special, doctrina, îndrăgită în epistemologia modernă, potrivit căreia judecata și inferența sunt întregi organice, descompuse în elementele lor, dar nu compuse din ele prin însumarea conceptelor, a fost dezvoltată de Frank, datorită convergenței gândirii discursive cu intuiția, mult mai perfect decât pe etc , în Logik der reinen Erkenntniss Cohen În legătură cu astfel de învățături, în epistemologie apare o tendință de a respinge existența a două astfel de tipuri

eterogene Biblioteca "Runivers" RECENZIE DE CARTE* judecățile ca analitice și sintetice și să considere toate judecățile ca un sistem sintetic, neexplicabil printr-o simplă referire la legea contradicției Pentru a stabili această teză, este necesar să arătăm că definițiile conceptelor sunt judecăți sintetice Școala din Marburg se mișcă în această direcție; Astfel, Cassirer, examinând doctrina lui Leibniz a definițiilor genetice în Sistemul lui Leibniz în seinen wissenschaftlichen Grundlagen, arată că conceptele sunt produsul unor astfel de definiții și deloc punctul lor de plecare, date într-o formă pregătită pentru analiză Este imposibil să ne oprim aici la jumătate: este necesar să arătăm că toate definițiile sunt asemănătoare în acest sens cu cele genetice, că toate sunt judecăți sintetice Principalele trăsături ale unei astfel de soluții ale problemei sunt date în cartea lui Frank, care stabilește că subiectul definiției este obiectul! ca o parte desemnată intuitiv din "~ ființă, iar un predicat este un set de atribute ale unui obiect, ca acele părți ale unei unități, "prin relația cu care locul în întregul părții dorite este determinat fără ambiguitate" ( ) Subiectul și predicatul unei astfel de judecăți se raportează unul la celălalt, în ansamblu la părțile sale, iar această relație nu se reduce la identitate parțială și, prin urmare, o judecată cu o astfel de compunere nu are un caracter analitic O astfel de doctrină a definiției trebuie să fie precedată de o cercetare a conceptelor de întreg și de parte A fost produs tocmai de Frank și aparține numărului celor mai valoroase locuri din cartea sa, care sunt importante nu numai pentru dezvoltarea epistemologiei, ci și pentru rezolvarea tuturor problemelor viziunii organice asupra lumii După ce a folosit cu succes literatura germană și a supus criticii doctrina lui Ehrenfels a "Gestaltqualității", S L Frank ajunge la concluzia că întregul își fundamentează părțile și nu este deloc doar suma lor, că relația întregului cu părțile nu este identitate parțială și, în sfârșit, că relația de similitudine nu este nici o relație de identitate parțială (-) Permiteți-mi să mă întorc acum la întrebarea ce a făcut Frank pentru a reuni tendințele eterogene în epistemologie S-a spus deja despre ontologism în epistemologia sa și despre fenomene paralele printre alte direcții Prin urmare, voi atinge acum doar întrebări mai specifice și, pentru concizie, le voi enumera doar fără a intra în detalii Doctrină Biblioteca "Runivers" RECENZIE DE CARTE Husserl despre "împlinirea" și "neîmplinită (tm)", inadecvarea cunoștințelor etc , predarea școlii de la Marburg despre "darea" materiei, învățătura lui Cohen despre judecata "originală" și despre "unitatea originală", derivarea lui Natorp a numărului pe baza categoriilor de calitate, cantitate și relații etc , învățăturile se încadrează în epistemologia lui Frank, desigur, cu rezervele și completările corespunzătoare, și nu eclectic, ci cu păstrarea integrității intuiționismului Unii cititori au chiar iluzia că epistemologia lui Frank nu este altceva decât o modificare a cohenismului Desigur, aceasta este o evaluare incorectă, dar însăși posibilitatea acesteia arată că, pe baza intuiționismului, este posibil să se reunească doctrine atât de eterogene, cum ar fi, de exemplu, cohenianismul sau mai bine, hegelianismul, pe de o parte, și bergsonianismul, pe de altă parte S L Frank a reușit să aducă o asemenea apropiere, iar acest lucru dă o mare valoare cărții sale Desigur, există în lucrarea lui S L Frank și astfel de prevederi cu care nu se poate fi de acord În primul rând, voi semnala una dintre ele, ducând la o serie întreagă de ambiguități, inconsecvențe și chiar contradicții După cum s-a menționat mai sus, potrivit lui Frank, orice

certitudine, i e tot ceea ce este supus legii identităţii este un conţinut atemporal ( ); "orice certitudine logică", spune el, este "ceva terminat, nemișcat, închis în sine" (pp , , ,); S L Frank consideră că tot ceea ce este supus legii identității și contradicției constă în conținuturi separate ( ), i e aparent, le consideră discontinue ( ), întrucât subliniază cu insistență continuitatea în numărul proprietăților găsite prin ascensiunea în sfera ființei absolute, care se ridică deasupra legii identității și contradicției (, , p) Prin urmare, cunoașterea logică (adică cunoștințele despre conținuturile supuse legii identității și contradicției) în sine nu poate oferi informații despre conexiune, tranziție, mișcare etc , prin urmare, în general, nu este fezabilă fără ajutorul intuiției, care dă " cunoștințe metalogice" despre "unitatea primordială care precede apariția unor determinări separate" ( ) Totuși, această "intuiție a unei ordini contemplative" este, de asemenea, cufundată doar "într-o unitate temporară" ( ); prin urmare, este incapabilă de a înțelege viața, iar S L Frank trebuie să admită * Întrebări de filosofie, carte - Biblioteca "Runivers" RECENZIE de cărţi la încă intuiție-viață, care dă cunoaștere vie, cunoaștere-viață (p) Această doctrină a proprietăților certitudinilor logice și a necesității a două tipuri de cunoaștere este plină de o serie de ambiguități și inconsecvențe În primul rând, îmi vine în minte că cunoașterea logică în S L Frank, ca și în Bergson, este cunoaștere subiectivă, construită numai în mintea individului care cunoaște Totuși, S L Frank nu coboară într-o asemenea măsură valoarea cunoașterii logice, el consideră că, datorită legii certitudinii, "cunoașterea abstractă exprimă conținutul ființei în sine" (J, dar numai aceasta este a fi de tip inferior) De fapt, "trebuie să distingem straturi ale ființei de diferite demnități epistemologice și, prin urmare, ontologice și, în virtutea acesteia, putem recunoaște că ceea ce corespunde unei ființe inferioare, mai puțin adevărate, împreună cu asta nu corespunde unui absolut sau ființă superioară " În consecință, "un sistem de abstract sau închis există certitudini nu ficțiune, ci o reprezentare adecvată a ființei în sine, este un astfel de sistem" ( ) Aș transmite aceste gânduri ale lui Frank în următoarele cuvinte: în lume există un strat de viață și un strat de ființă fără viață, cunoașterea logică este cunoașterea unui strat de ființă fără viață Dar, în acest caz, se pune întrebarea dacă este posibil să vorbim despre inadecvarea cunoștințelor logice la subiectul său Dacă, pentru a studia ființa fără viață a determinității, recurgem la cunoașterea vie, atunci nu va rezulta inadecvarea obiectului, pentru că atunci vom încerca să transformăm în trăire ceea ce este de fapt lipsit de viață S L Frank prevede astfel de întrebări și le răspunde că inadecvarea cunoștințelor logice trebuie înțeleasă astfel: "adevărul despre ființa secundară sau derivată ca adevăr autosuficient este deloc imposibil", deoarece "orice cunoaștere are în cele din urmă un singur obiect- în sine unitate" ( ) Cu toate acestea, trebuie obiectat că, dacă există două straturi ale ființei, cel mai înalt absolut și cel mai de jos derivat din acesta, atunci nu există un singur obiect de cunoaștere, ci cel puțin două, iar adevărul despre ființa inferioară depinde asupra adevărului despre ființa superioară, dar nu este absorbit de acesta: dacă certitudinile logice sunt cu adevărat lipsite de viață, atunci reprezentarea lor este lipsită de viață Biblioteca Runiverse RECENZIE DE CARTE sti este adevarul; dacă în realitate nu există nicăieri o ființă fără viață, atunci cunoașterea logică este doar o construcție subiectivă a minții umane S L Frank ocupă o poziție vagă, oscilantă, între aceste două posibilități Deci, de exemplu, la

pagina vorbim despre intuiția unei ființe holistice, ca atare, care, în actul cunoașterii, prin intermediul legii certitudinii, se dezintegrează în fața noastră într-un sistem de certitudini și în acest forma formează conţinutul cunoaşterii La pagina găsim următoarele: "cunoașterea abstractă este, după cum am văzut, cunoașterea unei pluralități de părți, ca o colecție de determinări închise; unitatea metalogica a obiectului intuitiei se transforma in el intr-un sistem de concepte, i e într-un set definit și ordonat de conținut Însăși opoziția subiectului față de obiect, care stă la baza oricărei cunoașteri a certitudinilor, S L Frank, aparent, consideră nu o condiție a cunoașterii, ci produsul "primului act al cunoașterii în esență" ( ), și anume atenția: atenția, spune el, "poate fi definită ca o stare de orientare, ca o diferențiere a conștiinței în subiect și obiect"; "orice alt fel de "orientare" - prin "dorință", "evaluare" etc - are ca bază această orientare primară în fața atenției, în virtutea căreia, pentru prima dată, se asumă dualitatea între subiect și obiect și raportul primului cu al doilea" (; vezi și p) Astfel, trebuie să credem că subiectul și obiectul înșele sunt poziționate, ca ceva diferit unul de celălalt, numai în cunoaștere, și nu în ființa care o precede Aceste obscurități și incertitudini nu au caracterul unor alunecări întâmplătoare ale limbii Este determinată, cred, aceeași împrejurare: determinarea, asistat, ca adâncimi introduse intermitente, formează un strat atât de scăzut, deloc neobișnuit al vieții de zi cu zi, care nu poate fi în componența Mira, precum și conceptul căruia De fapt, subiectul pe care S L Frank îl vorbește fără nicio umbră de ezitare ca fiind independent de cunoaștere este, pe de o parte, ființa absolută, iar, pe de altă parte, viața individuală, de exemplu, viața umană Atât acea, cât și cealaltă ființă valorează, conform teoriei lui S L Frank, mai mare decât pentru-б * Biblioteca Runiverse RECENZIE DE CARTE calul identităţii şi al contradicţiei este deci deasupra tărâmului certitudinilor Astfel, trebuie să presupunem că S L Frank trebuie să admită nu două, ci trei sfere ale ființei: două nesupuse legii certitudinii și una supusă acesteia În realitate, însă, această distincție se dovedește a fi inutilă pentru S L Frank: el descrie viața individuală cu trăsături atât de apropiate de ființa absolută încât nu poate vedea în ea decât un segment al continuității Absolutului însuși (vezi volumul "segmentului a ființei absolute" la p) , izolat de ea doar în cunoștințe inadecvate, și decide să spună: "suntem ființa absolută însăși, dar numai într-o formă potențială, inexplicabilă ( ) După o asemenea convergență a ființei absolute cu viața individuală a lumii, se poate vorbi cu adevărat, cel puțin din punctul de vedere al epistemologiei, doar despre două straturi ale ființei: despre un strat supus legii certitudinii și un strat nesupus legii certitudinii aceasta Totuși, poziția epistemologiei devine foarte dificilă în același timp Acea ființă absolută nu este accesibilă cunoașterii-gândirii, cu aceasta, poate / este ușor de împăcat; dar dacă în această privință, pe aceeași tablă cu el, se află și în ființa mentală și materială individuală (deoarece, conform teoriei lui Frank, nici ea nu este supusă legii certitudinii), atunci cunoașterea, supusă legii lui certitudine - și asta considerăm cunoașterea prin excelență, aparent devalorizată într-un grad extrem: toate conținuturile studiate de fizică, chimie, fiziologie aparțin unei sfere ciudate a lumii, care nu numai că este inferioară absolutului, dar de asemenea, mai jos decât viața individuală ; în spiritul conceptului lui S L Frank, o anumită ființă ar trebui înțeleasă nu ca unul dintre factorii care justifică viața, ci ca un strat de ființă, justificat de viață, derivat din ea,

care tocmai ia naștere doar în cunoaștere și neputând au orice alt scop în economia mondială, în afară de a servi ca material al cunoașterii abstracte Pentru a apăra doctrina realistă a unei ființe determinate, trebuie să obiectăm față de perplexitățile exprimate în felul următor: o ființă determinată (adică, fiind supusă legii identității și contradicției) este cu adevărat ceva care există independent de cunoaștere, are un loc în sine absolut m fiinţă Biblioteca "Runivers" RECENZIE DE CARTE ca latura ei, ca aspect al unei ființe întregi, vitală în alcătuirea ei și devenind lipsită de viață doar în cunoașterea abstractă atunci când este luată în considerare separat Și de fapt, S L Frank vorbește adesea despre o anumită ființă, ca despre "latura atemporală a unității" (vezi, de exemplu, p) Într-un astfel de caz, strict vorbind, există o singură ființă - ființa absolută sau toată-unitatea, iar "singurul obiect al cunoașterii este atot-unitatea însăși" ( ) De fapt, despre "unitatea primordială" Frank spune că "nu are nimic în afara ei, adică există unitate absolută sau atot-unitate" ( ), este unitatea unității și pluralității (, etc); nu este o ființă superioară, creând o sferă inferioară, ca altceva, fiind în afara ei: fiecare ființă inferioară este o parte a unității totale în sine, iar "sub unitatea totală nu se poate înțelege întregul, deoarece întregul este luat în contrast cu părțile sale " "Atot-unitatea adevărată", care nu mai poate avea cu adevărat nimic în afara ei, este "unitatea întregului și a părților" ( ) S L Frank își pune punctele de vedere în legătură cu învățăturile lui Nicolae din Cusa, "care numește Dumnezeu atot-unității absolute și sistemul de definiții private, lume" și spune că "numai în măsura în care unitatea Creatorului în Creator iar creatul este cuprins, adevărata Lui unitate este cuprinsă" (, notă) O astfel de convergență extremă a Absolutului și a lumii nu poate decât să dea naștere la temeri că din aceasta vor apărea dificultăți fără speranță caracteristice sistemelor filozofice cu o culoare panteistă, dificultăți în problema răului și a legăturii lui cu Absolutul, în problema libertate, etc Cu toate acestea, nu vom merge atât de departe Chiar și în limitele epistemologiei, doctrina ființei absolute, ca unitate totală, nu poate fi dezvoltată fără contradicții De fapt, S L Frank vorbește de atot-unitate, ca de unitate a unității și a pluralității ( ), conținând totul în sine, fiind sfera "coincidenței contrariilor" ( ) Dar care este coincidența contrariilor? Poate fi înțeles foarte simplu, astfel încât nu este necesar să urcăm pe tărâmul absolutului Într-un anumit sens, chiar și certitudini abstracte, de exemplu numărul , combină contrariile De fapt, este, pe de o parte, unitate (o duzină) și, pe de altă parte, o sută Biblioteca "Runivers" recenzie de carte rony; set (douăsprezece unități) O astfel de combinație de contrarii există într-una și aceeași ființă, dar în relații diferite și, prin urmare, este caracteristică tocmai pentru acea ființă, care este supusă legii certitudinii (legea identității și a contradicției) Desigur, S L Frank nu vorbește despre o astfel de combinație de contrarii atunci când se referă la "unitatea primordială", care se află deasupra legii certitudinii Nu înseamnă aceasta că el atribuie unei astfel de ființe o coincidență a contrariilor în sensul că în ea temporalitatea însăși nu este temporală în același timp, unitatea însăși împreună cu aceasta nu este unitate etc ? - Nu, desigur, S L Frank nu permite o asemenea absurditate ca a fi care încalcă legea contradicției Ființa sau unitatea sa absolută se află deasupra legii contradicției, dar o încalcă deja pentru că nu există deloc contrarii în ea ( ) Cum, deci, să înțelegem că ființa absolută cuprinde totul în sine, combină toate straturile ființei,

toate părțile, aspectele ei etc ? Rămâne singura cale trasată de S L Frank în doctrina sa despre întreg și părți: ființa absolută poate fi înțeleasă ca un întreg în care toate părțile separate ale lumii fiind A, B etc "sunt stinse și înlocuite cu ceva nou , și anume "întregul ¡ ca atare" ( ) Atunci absolutul este întregul cel mai înalt, fundamentând sfera inferioară a ființei, contrariile lumii, ca părți ale sale Apoi este întregul, luat în deosebire de părțile sale Totuși, S L Frank nu poate lua calea unei astfel de învățături: deja s-a indicat mai sus că prin absolut el înseamnă unitate, iar prin unitate, "întregul numai ca unitate a întregului și a părților" ( ), și nu întregul , luate în diferență de părțile lor Este evident imposibil să împaci o asemenea doctrină despre absolutul ca unitate cu afirmarea realității contrariilor lumii Dacă ființa absolută consideră contrariile lumii doar ca fiind stinse, atunci nu este totul, nu este pan-unitate; dacă aceasta, stând deasupra legii certitudinii, cuprinde totuși cu adevărat totul, atunci certitudinile mondiale (opuse) nu sunt reale Pentru a ieși din aceste dificultăți, credem noi, este necesar să renunțăm la afirmația că ființa absolută este unitatea de sens, stabilită de S L Frank: a sta deasupra legii Biblioteca "Runivers" RECENZIE DE CARTE identitate și contradicție, formează o sferă * cu totul originală, ridicându-se sus deasupra lumii "totul", capabilă să fundamenteze (prin crearea) certitudinilor lumii, dar nu să le reducă doar la părțile lor și, de asemenea, la aceleași părți, stinse în unitate a întregului şi a părţii Trasând o linie atât de ascuțită între viața absolută și lume, presupunem că toată viața lumii, fără nicio excepție, este supusă legii identității și contradicției, adică are caracter de certitudine și de aceea totul este în întregime accesibil cunoașterii logice; astfel ea diferă puternic de ființa Absolută, ca stând deasupra sferei contrariilor Pentru S L Frank, o asemenea distincție între Absolut și lume nu poate fi, deoarece el consideră că toată viața și toate devenirea nu sunt supuse legii identității și contradicției; trasându-le în acest sens ca trăsături ale ființei absolute, el este forțat să șteargă linia dintre Absolut și lume S L Frank nu poate subordona viața și devenirea legii identității, deoarece consideră că ființa, determinată de aceste legi, este atemporală, intermitentă etc În acest punct găsim eroarea fundamentală a lui S L Frank, care duce la toate celelalte neajunsuri ale lui S L Frank munca lui: dificultăți, ezitare și contradicții De fapt, orice devenire, de exemplu, mișcarea unui corp pentru un minut sau nașterea unui sentiment etc , este un "acest lucru" limitat, opus sistemului tuturor celorlalte "acest lucru" și supus legii de certitudinea (adică legea identității și a contradicțiilor), chiar dacă o luăm în totala ei unicitate individuală Continuitatea unei astfel de ființe nu o ridică deloc deasupra legii contradicției; să ne gândim dacă un corp în mișcare este în repaus într-un anumit moment de timp și într-un anumit punct al spațiului sau nu este în repaus etc , nu va trebui, tocmai pentru că atât timpul, cât și spațiul, ca și mișcarea, sunt continue , adică nu constă din suma momentelor și punctelor, ci le are sub ea însăși, ca derivate ale ei însuși "Etozitatea" identică a ființei individuale nu o face, de asemenea, atemporală: este adevărat, gândindu-mă la "această mișcare", o voi gândi întotdeauna ca fiind identică cu mine, dar atemporalitatea inerentă cunoașterii adevărate se datorează supratemporalității o ființă gânditoare și deloc la atemporalitatea unui obiect imaginabil Biblioteca "Runivers" O V P * CARTE Deci, refuzăm să înțelegem absolutul ca unitate totală în sensul dat acestui termen de S L Frank Gândindu-ne la tot ce poate deveni subiect de

cercetare, punem pe de o parte Absolutul, iar pe de altă parte atot-unitatea, dar numai unitatea universală, ca fiind vie și nu mai puțin definită (în sensul de a o supune legea identității și a contradicției) Împotriva unei astfel de învățături, poate, S L Frank va obiecta că Absolutul, nefiind o atot-unitate, este pus la egalitate cu "aceasta" limitat, care diferă de el și devine el însuși unul dintre "aceasta" limitat, supus legea certitudinii Totuși, această obiecție nu are nicio forță: a avea ceva în afara sinelui (de exemplu, răul, păcatul etc , care nu sunt deloc doar negări) nu înseamnă încă a fi limitat, întrucât limitările sunt posibile doar în sfera omogenului fiind De asemenea, se poate încerca să obiecteze că Absolutul, nefiind atot-unitate, este astfel înțeles de noi ca fiind diferit de diferitele "acesta" care există în lume, iar diferența este o categorie inerentă numai ființei, supusă legii identitate și contradicție - Cu toate acestea, această obiecție nu este convingătoare: mulți filozofi, aprofundând în problema proprietăților lui Dumnezeu și a relației sale cu lumea, constată că sunt necesare categorii speciale, deosebite pentru a rezolva aceste probleme, iar S L Frank însuși indică una dintre ele - categoria disimilarității metalogice (, nota) Negând apropierea excesivă pe care S L Frank o stabilește între Absolut și lume, nu va fi necesar să ne despărțim de el în toate celelalte puncte ale teoriei sale despre ființă și cunoaștere? - Nu, în niciun caz - Tot conținutul epistemologic principal al cartea rămâne valoroasă și acceptabilă cu unele rezerve Deci, este imposibil să nu admitem că cunoaşterea oricărei separaţii este posibilă numai pe fondul intuiţiei unităţii totale, dar nu a Absolutului, ci a unităţii universale; discontinuitatea însăși nu poate fi cunoscută decât pe fundalul intuiției ființei continue, care, în ciuda continuității sale, este supusă legii certitudinii și face parte din lume și nu aparține sferei Absolutului Dar, într-un astfel de caz, absolutul, care joacă un rol atât de mare în cartea lui Frank, nu se dovedește lipsit de vreun Biblioteca "Runivers" RECENZIE DE CARTE sens? - Nu, rolul principal continuă să rămână cu el S L Frank fundamentează cu brio ideea că existența unui sistem de ființă definită logic, în care există relații de identitate și contradicție, este posibilă numai datorită Principiului Superior care se află deasupra acestor legi Dar el nu are dreptate spunând că cunoaşterea fiecărei separări a lumii necesită o intuiţie a acestei fiinţe superioare În epistemologie, nu este necesar să ne referim atât de des la Absolut cum face S L Frank Din remarcile anterioare rezultă încă un punct al dezacordului nostru cu S L Frank Dacă legea identității și a contradicției este aplicabilă și ființei continue, vieții și devenirii individuale, atunci nu este necesară admiterea a două tipuri de cunoaștere - cunoaștere-gând și cunoaștere-viață Cunoașterea logică în sine, dezvoltată corespunzător, poate fi o viziune gânditoare a vieții celei mai autentice Într-adevăr, ce vede S L Frank ca fiind diferența dintre cele două tipuri de cunoștințe? - Frank însuși admite că în ambele cazuri avem o parte pe baza întregului, cunoașterea strâmbă", spune el, "este posesia unei părți doar pe baza întregului" ( ) Dar chiar și cunoașterea abstractă este întotdeauna "cunoaștere parțială a întregului" ( ) S L Frank însuși spune că "o parte a întregului, în măsura în care este concepută în întregul însuși, adică ca moment integral al ultimului p în legătură inseparabilă cu acesta, participă ca un întreg "( ), iar această calitate este vitalitatea, integritatea ( ) Cunoașterea abstractă corect dezvoltată constă în faptul că, deși subliniem cu atenția noastră o latură a unui obiect, tot nu o smulgem din întregul viu, ci

continuăm să contemplăm acest întreg în așa fel încât vitalitatea părții nu este pierdut Dar S L Frank mai subliniază că gândirea-cunoaștere este doar contemplarea unui obiect opus subiectului, iar viața-cunoaștere este posesia unui obiect Această distincție între contemplare și posesie ar exista într-adevăr dacă viața-cunoaștere ar fi realizată prin intermediul unei astfel de fuziuni a sinelui cu obiectul, în care nu ar mai exista un subiect și un obiect, dar atunci nu ar mai exista conștiință, nici măcar conștiința de sine; o astfel de stare nu poate fi numită cunoaștere în nici un sens al cuvântului și chiar se poate gândi la ea doar ca la o sarcină care este imposibilă pentru minte, în plus, Biblioteca "Runivers" RECENZIE DE CARTE Cum o încălcare a legii contradicției este clară doar ca sarcină S L Frank însuși nu face întotdeauna o distincție între contemplație și posesie, așa cum se poate observa, de exemplu, din cuvintele sale că intuiția este "posedarea contemplativă a obiectului însuși" ( ) Afirmând că cunoaşterea logică corectă, realizată pe baza intuiţiei, are toate virtuţile pe care S L Frank le atribuie cunoaşterii-vieţi, nu vreau deloc să spun prin aceasta că cunoaşterea abstractă umană este ceva cu totul perfect Defectul caracteristic al cunoașterii umane și, în general, al oricărei cunoștințe limitate este că ea percepe într-o formă diferențiată doar câteva aspecte ale unui obiect, în timp ce orice altceva este contemplat într-o formă care nu se poate distinge Numai rațiunea infinită este capabilă să compare totul deodată cu totul și, de exemplu, să contemple continuitatea (și, de asemenea, ființa individuală) în așa fel încât, în diferențierea sa totală, să rămână continuitate Datorită acestei înțelegeri a cunoașterii logice, tipul de intuiționism pe care îl susțin oferă o combinație organică a empirismului cu raționalism, sau mai degrabă, aceasta nu este nici măcar o combinație, ci o coincidență completă - o fuziune a empirismului și raționalismului Neajunsurile care pot fi găsite în opera lui S L Frank, totuși nu merg la nivelul înaltelor merite ale cărții sale Opera sa se numără printre cele mai remarcabile lucrări ale literaturii filosofice moderne și sperăm că, în ciuda vremurilor grele prin care trecem, el va atrage atenția unui cerc larg de cititori N Lossky Cărți și broșuri noi primite de la editori Bogomolov, S A Axioma continuității ca bază pentru determinarea circumferinței, ariei unui cerc, suprafeței și volumelor corpurilor rotunde Petrograd Art (Tipărire separată) Evlakhov, A M Cine este pălmuit în noua dramă a lui Leonid Andreev? Rostov-pe-Don Pp C k Biblioteca "Runivers" > CĂRȚI ȘI BROȘURI NOI Erșov, M N Probleme ale gândirii religioase şi filosofice în Franţa modernă Kazan Art C k, Linzbakh, J Principiile limbajului filosofic Experiență de lingvistică exactă Petrograd Art XII-J- C p k Rozhdestvensky, A Două studii Moscova Art C K Rozanov, S S A Chenier Moscova Art C k Al lui Kristoff Marlo Moscova Art i C k Farforovsky, S Al Treilea Congres All-Rusian de Pedagogie Experimentală (tipărire separată) Ciolkovski, K Durere și geniu Kaluga Art C io Shestov, A I Pedagogia științifică și școala rusă Iuriev Art XVI+ C p k Shilkin, D S Artă și misticism (Prietenii lui A N Scriabin) Petrograd Art C k Shilov, A Teorii preconcepute și prejudecăți legate de alcool Moscova, pp C k Shlet, G Istoria ca problemă de logică Partea I Materiale Moscova Art VIP+ C p k Shcherbina, A M Despre admiterea femeilor la universitate Ed al -lea Moscova Art ib C la- Edițiile Intermediarului Boulanger, P A Până la pământ C și r Butkevici, A S Omul și vinul C k Gorbunov-Posadov, I Rural şi sat cal C k Dosev Christo lângă Yasnaya Polyana C k Zlatovratskaya, Z Katia Lesintseva C k Montessori, Mary Ghid pentru metoda mea C k Portsky, S A Plant și lumină C k Pritchard A

și Ashford F Școala unde predă în viaţă unu duș Cu det C k Fitch-Perkins Lucy Micul japonez C k Johnston A , Berntali și Gibson E V Rozhdestven Ajunul Crăciunului C k Biblioteca "Runivers" Societatea Psihologică din Moscova CCLXIV Procesul-verbal al ședinței închise (cu invitați) din februarie Ședința a fost deschisă la ora , în holul Consiliului de Administrație al Universității, sub președinția lui L M Lopatin, sub secretarul adjunct H P Korelina, în prezența membrilor titulari: K A Andreeva, B N Babynina, I A Ilyin, Yu V Kannabikh, A I Ogneva, P P Sokolov, G G Shpet, A M Shcherbina și membrul concurent S V Zotov și st În cadrul întâlnirii s-au întâmplat următoarele :) Un vizitator terță parte, I B Rumer, a citit un rezumat sub titlul: "Panteismul și teismul în filosofia lui Teichmüller") După o pauză, a avut loc o dezbatere despre rezumatul citit, la care au participat, pe lângă referent, următoarele persoane: P P Sokolov, G G Shlet, A I Ognev și L M Lopatin) În partea închisă a ședinței (fără invitați), s-a făcut un vot pentru S A Aleksev (Askoldov), A O Makovelsky, L I Shvartsman (Shestov) propus pentru alegerea membrilor cu drepturi depline ai Societății Toți candidații au fost aleși (S A Aleksiev în unanimitate, A O Makovelsky și L I Shvartsman cu voturi împotriva a) Întâlnirea a fost închisă la ora noaptea Biblioteca "Runivers" SOCIETATEA PSIHOLOGICĂ MOSCOVĂ CCLXV Procesul-verbal al ședinței închise (cu invitați) din februarie Ședința a fost deschisă la ora , în holul Consiliului de Administrație al Universității, sub președinția lui G I Chelpanov, cu secretarul N D Vinogradov, în prezența domnilor membri actuali: A P Boltunova, B N Babynina, D V Viktorova, N G Gorodensky, I M Gromoglasova, N M Gorbova, N P Korelina, A I Ognev, M P Polivanova, P D Pervov, M M * Rubinshtein, A M Shcherbina, membru concurent al N P Foerster şi oaspeţii z În timpul întâlnirii s-au întâmplat următoarele:) Membrul titular A P Boltunov a citit un rezumat sub titlul: "Despre problema relației dintre psihologie și cultură") După raport, a avut loc o dezbatere despre rezumatul citit, la care au participat, pe lângă referent, următoarele persoane: M M Rubinshtein, A M Shcherbina, V M Ekzemplyarsky și G I Chelpanov • Întâlnirea a fost închisă la ^ am CCLXVI Procesul-verbal al ședinței închise (cu invitați) din octombrie Ședința a fost deschisă la ora , în sala Institutului de Psihologie, sub președinția lui L M Lopatin, cu secretarul N D Vinogradov, în prezența membrului de onoare S I Shchukin, d-nii membri titulari: A P Boltunova, P P Blonskago, I M Gromoglasova, D G Konovalova, N P Korelina, A I Ogneva, G A Rachinskago, G I Rossolimo, П P Sokolova, V, K Khoropiko, G I Chelpanov, G G Shpet, A M Shcherbina și invitați În timpul întâlnirii s-au întâmplat următoarele: i) Un membru cu drepturi depline al Societății, A M Shcherbina, a citit un rezumat sub titlul: "Muzicianul orb" de V G Korolenko, ca o încercare a unei persoane văzătoare de a pătrunde în psihologia orbului (în lumina propriei mele) observatii) Biblioteca "Runivers" SOCIETATEA PSIHOLOGICĂ MOSCOVĂ) Având în vedere timpul târziere, o conversație despre rezumatul citit nu a putut avea loc și președintele Societății, L M Lopatin, a încheiat ședința exprimându-și referentului recunoștință în numele tuturor celor prezenți pentru un raport profund interesant Şedinţa a fost suspendată la ora / dimineaţa CCLXVII Procesul-verbal al ședinței închise (cu invitații) din noiembrie Ședința a fost deschisă la ora , în holul consiliului de administrație al universității, sub președinția lui L M Lopatin, cu secretarul N D Vinogradov, în prezența unui membru de onoare al Societății S I Shchukin, membri titulari: B N Babynina, N A Berdyaeva, A IL Boltunova, S N Bulgakov, N G Gorodensky, I M

Gromoglasova, D E Jukovski, V N Ivanovsky, IO V Kannabiha, B A Kistyakovsky, N P Korelina, S A Kotlyarevsky, M K Morozova, A I Ognev, G A Rachinsky, f E Rybakova, carte E N Trubetskoy, G I Chelpanov, L I Shestov, G G Shpet, A M Shcherbina și invitați În timpul întâlnirii s-au întâmplat următoarele:) Membru titular al Societății L I Shestov (Shvartsman) a citit un rezumat sub titlul: "Potestas clavium (Puterea cheilor)") După pauză, a avut loc o dezbatere despre rezumatul citit, la care au participat, pe lângă referent, următoarele persoane: S N Bulgakov, G A Rachinsky, N A Berdyaev, Prinț E N Trubetskoy și L M Lopatin) V I Ivanov a fost propus pentru alegere ca membru cu drepturi depline al Societății (V E Rybakov, N A Berdyaev, prințul E N Trubetskoy, S N Bulgakov, G I Chelpanov și L M Lopatin) Întâlnirea a fost închisă la ora dimineața Biblioteca "Runivers" SOCIETATEA PSIHOLOGICĂ MOSCOVĂ SHSHVIP Procesul-verbal al ședinței solemne dedicate cinstirii memoriei Prințului S N Trubetskoy (la a zecea aniversare de la moartea sa), decembrie Ședința a fost deschisă la ora , în Sala Teologică a Universității, sub președinția lui G I Chelpanov, cu secretarul N D Vinogradov, în prezența unui membru de onoare al Societății L M O Bachinsky, П P Blonsky, S N Bulgakov, B P Vysheslavtseva, V E Giatsintova, N G Gorodensky, V N Ivanovsky, I A Ilyin, Yu V Kannabikha, N P Korelina, S A Kotlyarevsky, M K Lyubavsky, M K Lyubavsky, K Mlod gorodtsev, A I Ogneva, I F Ogneva, M P Polivanov, G A Rachinsky, M M Rubinshtein, A N Severtsev, Prince E N Trubetskoy, L I Shestov (Shvartsman), G G Shpet, A M Shcherbina și invitați În timpul întâlnirii s-au întâmplat următoarele:) La propunerea președintelui, memoria Prințului a fost onorata ridicându-se în picioare S N Trubetskoy) Au fost rostite următoarele discursuri, dedicate memoriei Principelui S N Trubetskoy: a) L M Lopatin: "Sensul modern al ideilor filosofice ale cărţii S N Tuburi de caustică b) S A Kotlyarevsky: "Contemplarea lumii a cărții S N Trubetskoy" c) G A Rachinsky: "Concepții religioase și filozofice ale cărții S N Trubetskoy" Ședința a fost închisă la ora / dimineața CCLXЇX Procesul-verbal al ședinței închise (cu invitați) ianuarie Ședința a fost deschisă la ora , în holul Consiliului de Administrație al Universității, sub președinția lui L M Lopatin, cu secretarul N D Vinogradov, în prezența domnilor membri titulari ai Societății: H N Alekseva, K A Andreeva, Biblioteca "Runivers" SOCIETATEA PSIHOLOGICĂ MOSCOVĂ A O Bachinskago, N A Berdyaeva, A P Boltunova S N Bulgakova, D V Viktorova, B P Vysheslavtseva, D E Jukovski, V N Ivanovskago, A P Kazanskaya, D G Konovalova, N P Korelina, S A Kotlyarevsky, A A Manuilova, M K Morozova, P I Novgorodtseva, A I Ogneva, IL D Pervova, M P Polivanov, G A Rachinsky, M M Rubinshtein, A N Savin, A N Severtsev, Prince E N Trubetskoy, V K Khoroshko, G I Chelpanov, L I Shestov (Shvartsman), A M Shcherbina, membru concurent al H P Foerster şi oaspeţii În timpul întâlnirii s-au întâmplat următoarele: i) Președintele L M Lopatin a anunțat decesul membrilor cu drepturi depline ai Societății S A Sukhanov și V K Roth, a caracterizat activitatea științifică a acestor persoane și meritele lor în fața Societății de Psihologie La propunerea președintelui, adunarea a onorat memoria defunctului ridicându-se în picioare) Un membru cu drepturi depline al Societății, P I Novgorodtsev, a citit un rezumat sub titlul: "Promisiunile marxismului ") După o pauză, a avut loc o dezbatere despre rezumatul citit, la care au participat, pe lângă referent, următoarele persoane: N A Berdyaev, V N Ivanovsky, S N Prokopovich, S N Bulgakov, B P Vysheslavtsev, A N Severtsev, F L Lipkin , N N Aleksiev, Prinț E N Trubetskoy și E D Kuskova Ședința a fost suspendată la ora dimineața

CCC Procesul-verbal al ședinței închis (de către invitați) la ianuarie Ședința a fost deschisă la ora , în holul Consiliului de Administrație al Universității, sub președinția lui G I Chelpanov, cu secretarul N D Vinogradov, în prezența membrului de onoare S M membri actuali: K A Andreeva, N A Berdyaev, A O Bachinsky, A P Boltunov, S N Bulgakov, V N Ivanovsky I A Ilyin, A P Kazansky, Yu V Kannabikha, M K Morozova, A I Ognev, G A A Rachinsky, Prințul N E N Trubetskoy, V K Khoroshko, L I Shestov (Shvartsman), G G Shpet, A M Shcherbina și invitați Biblioteca "Runivers" SOCIETATEA PSIHOLOGICĂ MOSCOVĂ * În timpul întâlnirii s-au întâmplat următoarele:) Un membru cu drepturi depline al Societății, G G Shlet, a citit un rezumat sub titlul: "Conștiința și proprietarul ei") După o pauză, a avut loc o dezbatere despre rezumatul citit, la care au participat, pe lângă referent, următoarele persoane: L I Shestov (Shvartsman), V N Ivanovsky, N A Berdyaev, S N Bulgakov, Prinț E N Trubetskoy și G I Chelpanov) În partea închisă a ședinței (fără invitați), s-a făcut un vot pentru V I Ivanov, propus spre alegere membri cu drepturi depline ai Societății Candidatul a fost ales cu voturi contra) L V Uspensky (S N Bulgakov, G I Chelpanov, prințul E N Trubetskoy și G A Bachinsky) a fost propus pentru alegere ca membru cu drepturi depline al Societății Întâlnirea a fost închisă la ora dimineața CCSI Procesul-verbal al ședinței încheiat de oaspeți la februarie Ședința a fost deschisă la ora , în sala Institutului de Psihologie, sub președinția lui L M Lopatin, cu secretarul N D Vinogradov, în prezența membrului de onoare S M Popov, d-nii membri titulari: H N Alekseva, K "A Andreev, A O Bachinsky, B N Ba-bynina, П P Blonsky, S N Bulgakov, A P Boltunova, V I Ivanova, A P Kazansky, Yu V Kannabikha, D G Konovalova, A I Ogneva, A N Severtseva, V K Khoroshko, L I Shestov (Shvartsman Shpet), G M oaspeții Șpet În timpul întâlnirii s-au întâmplat următoarele:) La propunerea președintelui L M Lopatin, amintirea defunctului membru-concurent S V Zotov a fost cinstită prin ridicare) G I Chelpanov, tovarășul președintelui Societății, a citit un rezumat sub titlul: "Probleme de psihologie analitică" Questions of Philosophy", carte - θ Biblioteca "Runivers" SOCIETATEA PSIHOLOGICĂ MOSCOVĂ) După o pauză, a avut loc o dezbatere despre rezumatul citit, la care au participat, pe lângă referent, următoarele persoane: A P Boltunov, G G Shpet și L M Lopatin) S-a făcut un vot pentru membrul cu drepturi depline al Societății L V Uspensky propus Candidatul s-a dovedit a fi ales prin i voturi împotriva i-lea) A fost propus pentru alegere ca membru cu drepturi depline al Societății, Privatdozent al Universității din Moscova, Master în Filosofie V F Ern (L M Lopatin și G I Chelpanov) Întâlnirea a fost închisă la ora dimineața SSSP Procesul-verbal al reuniunii administrative anuale din martie Ședința a fost deschisă la ora , în biroul redacției revistei "Probleme de filosofie și psihologie" sub președinția lui L M Lopatin, cu secretarul N D Vinogradov, în prezența membrilor titulari: A P Boltunova, N P Korelina, G I Chelpanov și G G Shpet În timpul întâlnirii s-au întâmplat următoarele:) La propunerea președintelui L M Lopatin, amintirea defunctului membru titular al Societății, prof A S Alexeva) Procesele-verbale ale celor cinci ședințe anterioare au fost citite și aprobate) Având în vedere refuzul lui P I Novgorodtsev de la funcția de trezorier al Societății, s-a decis să se considere trezorierul Societății, tovarășul Trezorier Privatdozent G G Shpet, ca trezorier al Societății) Secretarul Societății N D Vinogradov a citit raportul privind starea Societății pentru perioada de la februarie la martie Raportul a fost aprobat de ședință) Tovarășul Trezorier G G Shpet a raportat despre fluxul de numerar al Companiei pentru anul trecut

Raportul a fost aprobat de ședință) Secretarul redacţiei revistei "Întrebări de Filosofie şi Psihologie" N P Korelina a raportat despre apariţia revistei numite Raportul a fost aprobat de şedinţă Biblioteca "Runivers" SOCIETATEA PSIHOLOGICĂ MOSCOVĂ) S -a discutat problema angajării Societății în semestrul curent: A P Boltunov a anunțat un rezumat pe tema "Metoda chestionarului în cercetarea psihologică și pedagogică" Întâlnirea a fost închisă la ora și seara Raport privind starea Societății de Psihologie din Moscova pentru perioada februarie până la martie Componența Societății În anul de raportare au avut loc următoarele schimbări în componența Societății: membrii titulari au decedat: E V De Roberti, S A Sukhanov, V K Rot, A S Aleksev, membru-concurent S V Zotov; aleși ca membri titulari: S A Aleksiev - Askoldov, A O Makovelsky, L I Shvartsman-Shestov, V I Ivanov, L V Uspensky Până la martie , Societatea era formată din membru de onoare, membri fondatori, membri cu drepturi depline, membri concurenți și un total de persoane Consiliul Societății ' Consiliul Societății, ales în ședința anuală din februarie , în anul de raportare era format din următoarele persoane: președintele, profesorul L M Lopatin, tovarășul președintelui, prof G I Chelpanov, candidat tovarăș președinte - V P Serbsky, secretar-N D Vinogradov, tovarăș secretar-N P Korelina, candidat tovarăș secretar-V M Hvostov, trezorier-P I Novgorodtsev, tovarășul trezorierului - privat - profesor asociat G "G Shpet, bibliotecar - profesor asistent V N Ivanovsky și coleg bibliotecar - profesor asistent I A Ilyin Activitățile Societății i) ședințe În anul de raportare, Societatea a avut ședințe: una anual-administrativă, una solemnă și ordinare În ședințele regulate, sub- * Biblioteca "Runivers" SOCIETATEA PSIHOLOGICĂ MOSCOVĂ Au fost discutate rezumate ale următoarelor persoane: I B Rumer "Panteismul și teismul în filosofia lui Teichmüller", A P Boltunova "Despre relația dintre psihologie și cultură", A M Shcherbina "Muzicianul orb" Korolenko, ca o încercare de a pătrunde în psihologia orb (în lumina propriilor mele observații), L I Shvartsman - Shestov "Potestas clavium (Puterea cheilor)", P I Novgorodtsev "Promisiunile marxismului", G G Shpet "Conștiința și proprietarul ei", G I Chelpanov "The Sarcinile psihologiei analitice " ideile filozofice ale prințului S N Trubetskoy", S A Kotlyarevsky "Contemplarea lumii a cărții S N Trubetskoy" și G A Bachinsky "Viziuni religioase și filozofice ale prințului S N Trubetskoy") Revista "Întrebări de filosofie și psihologie" a fost publicată în anul de raport sub conducerea lui L M Lopatin, comitetul editorial a inclus, în plus, următoarele persoane: Yu Vinogradov, B K Mlodzeevsky, P I Novgorodtsev, I F Ognev, G A Rachinsky, V P Serbsky și G I Chelpanov) Premiul lui D A Stolypin Termenul limită pentru depunerea eseurilor pentru Premiul D A Stolypin în adunarea anuală din februarie a fost ianuarie) Premiul numit după Vl S Solovyova În anul de raportare, Societatea de Psihologie a stabilit un premiu numit după Vl S-Soloviev din dobânda la capitalul donat de o persoană care a dorit să rămână anonimă Următorul termen limită pentru depunerea eseurilor pentru premiu este ianuarie (toate termenele ulterioare vor fi de trei ani) secretar N Vinogradov Biblioteca "Runivers" SOCIETATEA PSIHOLOGICĂ MOSCOVĂ Raportul Trezorierului Societății de Psihologie pentru (Anul) Primit*" Restul articolului / g p k Taxe de membru " " Din vânzarea publicației Societății " " Pentru nevoile revistei: din S I Schukin Yuoo "-" Pentru nevoile revistei: de la S M Popova "-" Pentru nevoile revistei; de la S V Zotova ioo "-" Subvenție de la Imp Moscova Univ "-" R k Văzut*" Pentru aranjarea ședinței etc r -k Poștă, telegramă și mesager " " Birou , Tip si recompensa " i" Pentru publicații și

anunțuri " " Transferat la biroul jurnalului "Întrebările lui Philos și nebun " " - " ~ ί́ P κ Soldul veniturilor și cheltuielilor noah kasѣ pentru , "* " Statul de capital al Societății de Psihologie la ianuarie : La casa de marcat R În depozit la Moscova birou Stat Obligațiuni bancare % Rusă Stat împrumut din (premiul capital numit după Vl Solovyov) Nomin ° "" obligațiuni °/ împrumut intern din (prima de capital numită după D A Stolypin) Nomin " - " ^g p* - Biblioteca "Runivers" SOCIETATEA PSIHOLOGICĂ MOSCOVĂ Pe cartea Mosk Stat Pat* de la casieria de regate:' % din primele de capital pentru ei Vl Solovyov P· IO κ· °/ la primele de capital numite după Stylypin " " ° / o conform cărții " ib " Total pentru carte de ruble k r K Tovarăș Trezorier al Societății de Psihologie G Shlet Biblioteca "Runivers" Lista membrilor Societății Psihologice afiliate la Universitatea Imperială din Moscova, până la mai Membrii de onoare; Guerrier, Vladimir Ivanovici Zverev, Nikolai Andreevici (membru fondator) Karinsniy, Mihail Ivanovici Koni, Anatoly Fedorovich Lopatin, Lev Mihailovici Popov, Serghei Maksimovici Şciukin, Serghei Ivanovici g Gefding, Harald (Danemarca) Ribault, Théodoule (Franța) Richet, Charles (Franţa) Membri fondatori: Anuchin, Dmitroi Nikolaevici, prof Moscova Univ Membri validi: Abrikosov, Aleksey Alekseyevici Abrikosov, Nikolai Alexѣevici Eichenwald, Iuli Isaevici Aleksiev, Nikolai Nikolaevici, prof Comercial Inet Aleksev (Askoldov), Serghei Alekseevici, Maestru de filozofie Alferov, Alexander Danilovici, profesor, miercuri, manual administrator ■ Andreev, Konstantin Alekseevici, prof Moscova, universitatea, Biblioteca "Runivers" SOCIETATEA PSIHOLOGICĂ MOSCOVĂ Henri, Victor Appelrot, German Germanovich, profesor adjunct al Institutului Agricol Babynin, Boris Nikolaevici Bazhenov, Nikolai Nikolaevici, doctor în medicină Basistov, Aleksey Pavlovich, masterand în filozofie Bachinsky, Alexey Osipovich, Pr -Profesor asociat Moskov univ Bezobrazova, Maria Vladimirovna, doctor în filozofie, Universitatea din Berna Bezobrazov, Pavel Vladimirovici, Maestru în Arte istorie Berdiaev, Nikolai Aleksandrovici Bernstein, Alexander Nikolaevici, medic psihiatru Blonskyi, Pavel Petrovici, Priv -Conf Moscova Univ Boborykin, Petr Dmitrievici, scriitor Bobrov, Yevhenii Alexandrovych, profesor al Universității din Varșovia Boltunov, Aleksandr Pavlovici, conf univ Moscova Univ Brun, Mihail Isakievici, jurat întors Bryukhatov, Lev Dmitrievich, profesor, gimnaziu, uc stabilire " Bulgakov, Serghei Nikolaevici, prof Comerţ Internet Wagner, Vladimir Alexandrovych, doctor în zoologie Vasiliev, Aleksandr Vasiliev, prof Kazansk Univ Vasiliev, Nikolay Aleksandrovici, Priv - Conf Kaz Univ Vvedenskyi, Alexandru Ivanovici, prof Petrogr Univ Wentzel, Konstantin Nikolaevici Veselovski, Aleksey Nikolaevici, doctor în literatură generală, prof Lazarev, Institutul Vernadskyi, Vladimir Ivanovici, Academician Imp Acad Ştiinţă Vyshnyakov, θedorъ Vladimirovychъ · Viktorov', Davyd' Viktorovych', Priv -asoc Moscova Univ Viktorsky, Sergѣi Ivanovici, asistent prov Moscova Univ Vinogradov, Nikolay Dmitrievich, doctor în filozofie Vinogradov, Pavel Gavrilovici, prof Oxford univ Worms, Alfons Ernestovich Wulfert, Anton Karlovich Vysheslavtsev, Boris Petrovici, pr -asoc Moscova univ Gambarov, Yuri Stepanovici, prof Petrograd politehnic Gannushkin, Petr Borisovich, medic psihiatru Biblioteca "Runivers" SOCIETATEA PSIHOLOGICĂ MOSCOVĂ Gerasimov, Osip Petrovici Giatsintov, Vladimir Egorovici, maestru în istoria artei Gilyarov, Alexey Nikitich, prof Kiev univ Gorbov, Nikolai Mihailovici Grot, Konstantin Yakovlevici, prof Petrograd univ Grushka, Apollon Apollonovich, prof Moscova univ Gorskaia, Zinaida Stepanovna Horodenskyi, Mykola Gavrylovych, Priv -

asoc Moscova Univ Gromoglasov, Ilya Mykhailovych, maestru de teologie Gutor, Vasiliy Petrovici Davydov, Nikolai Vasilevici Danylevskyi, Vasiliy Yakovlevich, prof Univ Harkiv Deryuzhynskyi, Vladimir Өedorovych, editor al Jurnalului Ministerului Justiției Johnston, Vera Vladimirovna Efimenko, Alexandra Yakovlevna, scriitoare Zhakov, Kalistrat Falaleevici, asistent-prov Petrogr Univ Zhegalkin, Ivan Ivanovici, maestru al matematicii pure Jukovski, Dmitri Evghenievici Jukovski, Nikolai Egorovici, prof Moscova Univ Zantsevici, Konstantin Petrovici, jurat întors Zernov, Dmitri Nikolaevici, prof Moscova Univ Zograf, Nikolai Yurievici, prof Moscova univ Ivanovskiy, Vladimir Nikolaevici, pr -conf Moscova univ Ivanov, Viaceslav Ivanovici, scriitor Ivantsov, Nikolai Alexandrovici, doctor în zoologie Ilyin, Ivan Alexandrovici, pr -asoc Moscova univ Ilyina, Natalia Nikolaevna Kazansky, Alexander Pavlovici, prof Novoros univ Kannabykh, Yuriy Vladimirovych, psihiatru Karpov, Vladimir Porfirevici, prof Moscova, KarѢev, Nikolai Ivanovici, doctor în istorie generală Kistyakovskii, Bohdan Aleksandrovici, Priv -Conf Moscova, Univ Kolubovski, Iakov Nikolaevici, profesor de pedagogie, curs, la Petrograd Konyssy, Daniil Pavlovici Konovalov, Dmitri Grigorievici, lector Moscova Zhenek superior Kursov Biblioteca "Runivers" SOCIETATEA PSIHOLOGICĂ MOSCOVĂ Korelina, Nadejda Petrovna, secretarul redacției "Voprosov Phil și Psych Alexandru Kornilov, prof Moscova univ Korobkin, Fedor Semenovich / profesor, mijlociu, educațional cap Kotlyarevsky, Serghei Andreevici, prof Moscova univ Krol, Mihail Borisovici, medic psihiatru Kubitsky, Alexandru Vladislavovici Lange, Nikolay Nikolaevich, prof Novoross Univ Lann, Ferdinand, lector Mosk Univ Lapshin, Ivan Ivanovici, prof Petrogr Univ Lakhtin, Mihail Yurievich, medic psihiatru Lednitsky, Alexander Robertovich Losskyi, Mykola Onufevici, prof Petrogr Univ Lurie, Osyp Davydovych Yui Lyubavskyi, Matvey Kuzmych, rectorul Moscovei Univ Lyutoslavskyi, Vikentii Frantsevici Makovelskyi, Aleksandr Osypovych, Priv -Conf Kazansk Univ Malshin, Alexander Ivanovici, medic psihiatru Manuylov, Aleksandr Apollonovich, doctor în politică, economie Masaryk, Өoma Osypovych, prof Universitatea Cehă din Praga Menzbir, Mihail Aleksandrovici, doctor în zoologie u Milyukov, Pavel Nikolaevici, maestru de rusă istorie Mlodzeevsky, Boleslav Kornelievici, doctor în matematică pură Dar Mokievskiy, Pavel Vasilievici, Dr Miere ii Morozova, Margareta Kirillovna Morokhovets, Lev Zakharovici, prof Moscova univ Nekrasov, Pavel Alekseevici, doctor în matematică pură Nemirovici-Danchenko, Vladimir Ivanovici, scriitor Novgorodtsev, Pavel Ivanovici, director al Institutului Comercial Ognev, Alexandru Ivanovici, pr -conf Moscova univ Ognev, Ivan Florovici, prof Moscova univ i Osipov, Nikolai Evgrafovici, psihiatru Okhorovich, Yulian, doctor în medicină Biblioteca "Runivers" SOCIETATEA PSIHOLOGICĂ MOSCOVĂ Pervov, Pavel Dmitrievich, profesor, gimnaziu, profesor stabilire Petruşevskii, Dmitriy Moiseevici, doctor în istorie generală Polyvanov, Mihail Pavlovici, asistent-prov Moscova Univ Polovtsova, Varvara Nikolaevna Popov, Ivan Vasilevici, prof Moscova, spirituală Acad Porzhezynskyi, Viktor Karlovici, prof Moscova Univ Postovsky, Nikolai Pavlovici, medic psihiatru Przhevalskyi, Vladimir Vladimirovici S Radlov, Ernest Lvovych, profesor de filozofie la Facultatea de Drept Rachynsky, Hryhoriy AleksѢevici Rzhoidkovsky, Nikolai Ivanovici Rozanov, Matvii Nikanorovici, prof Moscova Univ Rossolimo, Hryhoriy Ivanovich, medic psihiatru Rubinshtein, Moisei Matvyevich, conf univ Moscova Univ RuLovskij, L V , Pr -Conf univ Petrograd univ ' Ribakov, Fedor Egorovici, prof Moscova univ f Savin, Alexandru Nikolaevici, prof Moscova univ Savodnik, Vladimir Fedorovich,

profesor de învățământ secundar, contabil stabilimente Samsonov, Nikolai Vasilievici, priv -docent Moscova univ Sârb, Vladimir Petrovici, medic psihiatru Sergi, Giuseppe, prof antropologia la Roma univ Sikorsky, Ivan Alekseevici, prof Kievsk Univ Smirnov, Theodor Aleksandrovici Sokolovskii, Pavel Emilievici, doctor al Romei drepturi Sokolov, Pavel Petrovici, prof Moskov spiritual, acad Sofronov, Theodor Vasilievici, medic Zemsky Spassky, Anatoly Alekseevici, prof Mosk spirit Acad Steppun, Fedor Augustovici Struve, Petr Berngardovici, scriitor Severtsev, Alexey Nikolaevici, prof Moscova univ Tanev, Vladimir Ivanovici, jurat întoarce iui Timkovsky, Nikolai Ivanovici, scriitor Tihomirov, Pavel Vasilevici, prof Liceul Nizhyn Trubetskoy, prinț, Evgheni Nikolaevici, doctor de stat drepturi Ulianitsky, Vladimir Antonovici, prof Harkov, univ Uspensky, Leonid Vasilevici, priv -docent Moscova univ Biblioteca "Runivers" SOCIETATEA PSIHOLOGICĂ MOSCOVĂ Favorsky, Andrey Evgrafovich, a jurat de încredere Filippov, Alexander Nikitich, prof Moscova univ Fon-Stein, Stanislav Fedorovich, priv -docent Moscova, universitate Frank, Semen Ludwigovich, maestru în filozofie Hvostov, Veniamin Mikhailovici, doctor în drept roman Khoroshko, Vasiliy Konstantinovych, psihiatru Tsereteli, Sofia Ivanovna Chelpanov, Gheorghi Ivanovici, prof Moscova Univ Chizh, Vladimir Edorovici, prof Iurievsk Univ Shaykevich, Martyn Osypovych, medic psihiatru Shaternikov, Mihail Nikolaevici, doctor în medicină Shvartsman (Shestov), Lev Isaakovich Shervinskyi, Vasilii Dmitrievici, prof Moscova Univ Shpet, Gustav Gustavovych, priv -Conf univ Moscova Univ Ştein, Vladimir Ivanovici, scriitor Şcerbina, Aleksandr Moiseevici, conferenţiar Moscova Univ Everling, Serghei Nikolaevici Eichenwald, Aleksandr Aleksandrovich, doctor în fizică Ern, Vladimir Frantsevici, conf univ Moscova Univ Yakoby, Pavel Ivanovici, medic psihiatru Iakovenko, Boris Valentinovici Yakovenko, Vladimir Ivanovici, medic psihiatru Membri-concurenți: Abrikosova, Maria Filippovna Abrikosov, Alexander Alexѣevici Andreeva, Alexandra Alexѣevna Blomerius, Agnes Vasilievna Gorski, Konstantin Nikolaevici Kade, Aleksey Oktavievici Karynskaya, Maria Alexandrovna Lyubenkova, Iulia Lvovna Lviv, carte, Dmitroi Petrovici Mazarovici, Nikolai Ivanovici Metner, Elena Mihailovna Moshkina, Ekaterina Dmitrievna Mamontov, Mihail Anatolievici Biblioteca Runiverse SOCIETATEA PSIHOLOGICĂ MOSCOVĂ Remezov, Ivan Dmitrievici Ferster, Natalia Pavlovna Hmelenskaia, Maria Nikolaevna Şah-Nazarov, Semen Grigorievici Notă Taxele de membru sunt acceptate în biroul revistei "Probleme de filosofie și psihologie", iar în timpul întâlnirilor - în sala de ședințe Membrii din alte orașe sunt rugați să-și adreseze contribuțiile la biroul revistei "Questions of Philosophy and Psychology" Contribuție pentru membrii activi ruble, pentru membrii-concurenți io r intr-un an Consiliul Societății atrage atenția domnilor membrii Societății la § din Cartă Biblioteca "Runivers" Condiții pentru concursul premiului, stabilit la Societatea de Psihologie din Moscova de regretatul D A Stolypin, pentru un eseu pe tema filozofiei științei Societatea de Psihologie din Moscova anunță că, la propunerea lui D A Stolypin și cu fondurile donate de acesta, desemnează din nou un premiu de de ruble pentru cel mai bun eseu pe această temă: O examinare critică a poziției lui Auguste Comte cu privire la coincidența naturală (coïncidența spontană) a legilor primitive ale naturii anorganice cu legile de bază ale vieții organice și eforturile tuturor cunoștințelor reale ale unei persoane către unitatea logică și științifică (unité logique et scientifique))) Vezi Cours de philosophie positive, leçons -me et -me, în special țări de volume ale editiei a VI-a a Littre Societatea de Psihologie înțelege

problema propusă în sensul că este necesar să se decidă: "Există o diferență între legile științelor naturii anorganice și legile sociale și, dacă da, de ce fel?" Societatea Psihologică consideră că dezvoltarea acestei teme presupune o formulare strict științifică și filozofică amplă, bazată pe o cunoaștere serioasă a direcțiilor epistemologiei moderne și a învățăturilor loshka moderne Termenul limită pentru depunerea eseurilor este ianuarie Acordarea premiului de către o comisie specială la Societatea de Psihologie va avea loc în aprilie La discreția comisiei, conform voinței donatorului, premiul poate fi împărțit între solicitanți, iar în caz de nesatisfăcător Biblioteca "Runivers" SOCIETATEA PSIHOLOGICĂ MOSCOVĂ din eseurile depuse, acordarea premiului sau o parte semnificativă a acestuia poate fi reprogramată pentru un nou termen La concursul pentru premiu pot participa toate persoanele care au absolvit studii superioare Eseurile trebuie scrise în limba rusă și livrate Universității din Moscova în numele președintelui Societății de Psihologie Numele și adresele solicitanților trebuie trimise în plicuri sigilate cu desemnarea pe acestea a motto-urilor sau epigrafelor eseurilor depuse Societatea de Psihologie din Moscova anunță înființarea unui premiu numit după Vl S Solovyova Premiul se acordă în conformitate cu "Regulamentul privind Premiul numit după Vl S Solovyov la Societatea Psihologică din Moscova " Următorul termen limită pentru depunerea unui eseu pentru premiu este martie (toate termenele ulterioare vor fi de trei ani) Eseurile sunt trimise pe numele președintelui Societății de Psihologie din Moscova, la redacția revistei "Întrebări de filosofie și psihologie" (Prechistenka, Poluektov lane, , ap) Regulament privind Premiul numit după Vl S Solovyov la Societatea Psihologică din Moscova Premiul numit după Vl S Solovyov este înființat la Societatea Psihologică din Moscova din dobânda la capitalul donat de o persoană care a dorit să rămână anonimă Capitalul constă în două obligațiuni de % din împrumutul rusesc din , fiecare la o valoare nominală de , ruble (venitul anual din aceste documente este de r, aproximativ k $) Premiul este acordat la fiecare trei ani (aproximativ în valoare de de ruble), pentru care, după fiecare trei ani, este selectat un comision corespunzător Dacă, după expirarea perioadei de trei ani, premiul nu se acordă, atunci Biblioteca "Runivers" SOCIETATEA PSIHOLOGICĂ MOSCOVA judecata ei este amânată pentru încă un an Dacă, totuși, în această perioadă nu există eseu demn de premiu, atunci premiul este anunțat pentru un nou trei ani, iar dobânda acumulată pe parcursul a patru ani se adaugă la capital Eseurile depuse pentru premiu pot fi atât în formă tipărită, cât și în manuscris Eseurile scrise în limbi străine trebuie depuse, la cererea pentru un premiu, traduse în rusă Premiul poate fi acordat și pentru un eseu care nu este depus la premiu, dar în ceea ce privește conținutul și meritele acestuia îndeplinește pe deplin condițiile de primire a premiului y Premiul poate fi acordat pentru cercetări independente serioase dedicate luării în considerare a lui Bl S Solovyov și învățătura lui, în întregul său sau în părți, sau studiul vieții și personalității gânditorului ca sarcină Autorul eseului depus pentru premiu trebuie să găsească în el o strânsă cunoaștere a poziției problemei care este tratată în filosofia modernă și știința modernă Comisia de acordare a premiului este formată din președintele sau colegul președinte al Societății de Psihologie din Moscova, doi membri ai Consiliului Societății (la alegerea Consiliului) și trei membri ai Societății (la alegerea Societate) Comisia aleasă în astfel de componență poate invita în mijlocul ei persoane (indiferent dacă sunt sau nu membri ai Societății de Psihologie), cunoscuți Comisiei ca

specialiști de seamă pe acele probleme care sunt tratate în eseurile depuse pentru premiu ^~ Anunțurile pentru premii sunt publicate în revista "Probleme de filosofie și psihologie" și în alte publicații ale Societății de Psihologie Biblioteca "Runivers" ÎN REDACȚIA REVISTA "ÎNTREBĂRI DE FILOZOFIE ȘI PSIHOLOGIE" de vânzare "Proceedings of the Moscow Psychological Society": Scos de TI Immanuel Kant Prolegomene la orice metafizică viitoare Traducere de Vlad Solovyov Ed a treia Preț p k , cu preotul - rublă k Scos IV G V Leibnits Opere filozofice alese cu portret Ieybishtsa, ed V P Preobrajenski Ed al -lea C p k Pentru expediere k Problema^ G Benedict Spinoza Etică Transl din lat N Ivantsova • Cu un portret al lui Spinoza Ed al -lea C p Problema VI E Kard Hegel Traducere din engleză sub redacție și cu prefața cărții S N Trubetskoy Cu anexa unui articol despre Hegel Vl S Solovyova Pret p k Problema VII Immanuel Kant Fundamente pentru metafizica moralei Traducere de L Ts B ed V M Hvostov C k Problema VS Spinoza Un tratat despre purificarea intelectului și despre calea care duce cel mai bine la adevărata cunoaștere a lucrurilor Traducere de V N Polovtsova C p Edițiile Societății de Psihologie din Moscova: G A Girn Analiza universului în elementele sale Transl din franceza Cu o prefață de S I Starynkvich C p Friedrich Paulien Introducere în filozofie Tradus din ultima ediție germană Ed al -lea C p k Mijloc și constanță Tradus din chineză de D P Konissi C k , cu perge k M S Korelin Eseuri despre Renașterea italiană Ed al -lea C p A lui Umanismul italian timpuriu și istoriografia sa Studiu critic T I Recenzie istoriografică,-Ts p T P Francesco Petrarh C I r ZO către T Sh Giovanni Boccachio C k T IV r Ed al -lea V N Ivanovski Despre viața și activitățile lui N Ya Grot C k A Ban Psihologie vol II Traducere și prefață de Vl Și Ivanovski M C p k , elevi p k pr Pauleen Fundamentele eticii Transl s (permisiunea autorului) a -a germană ed ed Vl N Ivanovski M Ts r k L Lopatin Principele S II Trubetskoy și filozoful său general, la perspectiva lumii C k A lui Sarcini pozitive ale filosofiei Partea I Ed al -lea C p Carte S N Trubetskoy T L Articole publicistice C p T III Metafismul în Grecia antică C p A lui Curs de istoria filozofiei antice Partea I C p k Ch II C p N D Vinogradov Filosofia lui David Hume Partea I Filosofie teoretică p k Partea a II-a Etica lui D Hume în legătură cu cele mai importante direcţii ale moralei britanice din secolele XV-XVIII C p k Index de articole, recenzii și note publicate în revista "Probleme de filosofie și psihologie" pentru cei douăzeci de ani din Moscova C k B M Hvostov I Psihologia femeii II Despre egalitatea femeilor C k Venitul din vânzarea acestei broșuri se îndreaptă către cei insuficienti Ascultătorii de la Moscova Superior Zhenek, desigur A lui Etica demnității umane C p A lui Etica Maeterlinck C k Culegere filozofică Lev Mikhailovici Lopatin la cea de-a treizecea aniversare a activității științifice și pedagogice De la Societatea Psihologică din Moscova C p k Anul ABONAREA ÎN DECURARE Anul XXVtt PE REVISTA "Întrebări de filosofie și psihologie" PUBLICAREA SOCIETĂŢII PSIHOLOGICE DE LA MOSCOVA CU ASISTENTA SOCIETATEA FILOZOFICĂ PETROGRAD? ÎN CONDIȚII DE ABONARE: timp de un an (de la ianuarie până la ianuarie) fără livrare - ruble, cu livrare la Moscova - ruble de copeici, cu expediere în alte orașe - ruble, în străinătate - ruble Studenții din instituțiile de învățământ superior, profesorii rurali și preoții rurali beneficiază de o reducere de ruble Abonarea în condiții preferențiale este acceptată numai în biroul revistei, fie direct, fie în scris Abonament, cu excepția librăriilor: "Timp Nou" (Sankt Petersburg, Moscova, Odesa și Harkov), Karbasnikov (Sankt Petersburg, Moscova, Varșovia), Wolf (Sankt Petersburg și Moscova), Ogloblin (Kiev), Bashmakov (Kazan) iar altele,

acceptate ÎN BIROUL REVISTA: Moscova, Prechistenka, Poluektov per , , ap Copii anuale complete ale revistei pentru al treilea (nr -), al patrulea (№№ -), al cincilea (№№ -), al șaselea (№№ -), al șaptelea (№№ -), - al optulea (№№ - sus}, al zecelea (№№) - $ o)g al unsprezecelea (nr -), al doisprezecelea (nr - o), al treisprezecelea (nr al paisprezecelea (nr -) ruble pe an, al șaisprezecelea (nr - o) , al șaptesprezecelea (nr i-), al optsprezecelea (nr -), al nouăsprezecelea (nr -), al douăzecilea (nr -yuo), al douăzeci și al doilea (nr iob-po), al douăzeci și treilea (nr ni-) și al douăzeci și patrulea ani la ruble pentru fiecare an Copiile pentru , și sunt toate epuizate; - ruble; - ruble; expediere la distanță , primesc un jurnal, la emiterea tuturor publicațiilor din anii anteriori simultan, la ruble pentru anul până în inclusiv Numărul jubiliar (-) vândut separat C p Pentru schimbarea adresei se plătesc de copeici; în cazul neprimirii oricărui număr al revistei, sunt rugați să notifice biroului despre aceasta, NU ULTIOR, lansarea numărului următor în urma numărului neprimit Revista conține reclame plătite - exclusiv despre cărți și publicații de artă - pentru rub per pagină I Toate articolele livrate redacției, dacă este necesar, sunt supuse reducerii și modificărilor editoriale - Articolele trimise la redacție trebuie să fie scrise de mână clar sau rescrise la mașină - Momentul publicării articolelor și distribuirea lor între cărți sunt stabilite de editor în funcție de materialul disponibil - Articolele trimise la redacţie fără a indica condiţii sunt la dispoziţia acesteia deplină - Valoarea plății pentru articole cu o taxă se stabilește conform regulilor speciale elaborate de redactori - Articolele neacceptate de editori sunt trimise înapoi autorilor ramburs la livrare Toate articolele pentru jurnal și scrisorile către editor ar trebui să fie adresate către redacție: Prechistenka, Poluektov per , , ap ', ; Editor L M Lopatin și Runivers